PĂRINTELE ARSENIE BOCA

„CUVINTE VII”

DEVA - 2006

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
ARSENIE BOCA, protosinghel
Cuvinte vii / părintele Arsenie Boca - Ed. a 2-a, rev. - Deva: Charisma, 2006
ISBN (10) 973-88006-1-7 ; ISBN (13) 978-973-88006-1-8

821.135.1-97
28

Ediţie îngrijită de:
Episcop Dr. DANIIL STOENESCU
Tehnoredactare text: Monahia Maria Suciu
Tehnoredactare computerizată: Tudor Raicu, Virgil Oţelaru

© Editura Charisma
Deva, Str. Nicolae Iorga nr. 24, tel./fax: 0254.212626
www.arsenieboca.ro e-mail: office@arsenieboca.ro
ISBN-10: 973-88006-1-7
ISBN-13: 978-973-88006-1-8

Toate drepturile asupra prezentei lucrări aparţin Editurii Charisma. Reproducerea integrală sau parţială a textelor sau ilustraţiilor este posibilă *numai cu acordul prealabil scris al Editurii Charisma.*

PĂRINTELE ARSENIE BOCA

„CUVINTE VII"

Tipărită cu binecuvântarea
Prea Sfinţitului Dr. DANIIL STOENESCU
Episcop-locţiitor de Vârşeţ

DEVA
2006

„CAZANIILE" DE LA PRISLOP

„Pe cel ce va birui îl voi face stâlp în templul Dumnezeului Meu şi afară nu va mai ieşi şi voi scrie pe el Numele Dumnezeului Meu şi numele cetăţii Dumnezeului Meu – al noului Ierusalim, care se pogoară din cer, de la Dumnezeul Meu – şi Numele Meu cel nou."
(Apocalipsă 3,12)

Cuvintele dumnezeieşti ale Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos adresate şi trimise din insula Patmos prin sfântul apostol şi evanghelist Ioan, ucenicul iubit al Domnului, îngerului-episcop al Bisericii primare din Filadelfia, se potrivesc tuturor sfinţilor din veac şi până în veac, **„care sunt priviţi ca stâlpi"** (Galateni 2,9) ai Bisericii lui Iisus Hristos, în care au crezut, pe care L-au mărturisit ca Fiu al lui Dumnezeu şi pentru care au pătimit, au suferit şi chiar şi-au jertfit viaţa. Nu este întâmplător nici neamul, nici vremurile în care, din care şi pentru care Dumnezeu ridică sfinţi şi **„stâlpi de foc"** ca slujitori şi mărturisitori ai Lui într-o lume şi într-o vreme plină de „stâlpi de sare". Fiecare sfânt, biruitor în războiul nevăzut sau în „lupta cea bună" (I Timotei 6,12; II Timotei 4,7) prin Iisus Hristos, „fără de care nu putem face nimic" (cf. Ioan 15,5), este cu adevărat un „stâlp" în templul cel ceresc al lui Dumnezeu, în templul Bisericii Ortodoxe a lui Iisus Hristos, în templul Neamului – sau în nevăzuta „Catedrală a mântuirii Neamului" – şi în templul teologiei apostolice, patristice, postpatristice şi neopatristice. Un astfel de „stâlp" a fost, este şi va fi în templul ortodoxiei şi spiritualităţii româneşti şi Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie Boca (1910-1989).

Între „Cărarea Împărăţiei" scrisă în anii '40 la sfânta mănăstire „Brâncoveanu" Sâmbăta de Sus şi pictura de la biserica din Drăgănescu lucrată în anii '70-80, opera Părintelui Arsenie se întregeşte prin Manuscrisul de 267 de pagini al Sfinţiei Sale, fără titlu, aflat la Aşezământul Monahal de la Sinaia şi care cuprinde 137 de predici duminicale şi la sfintele sărbători, meditaţii evanghelice şi cuvinte duhovniceşti în spirit filocalic, pe care cu umilinţă şi cu smerenie am îndrăznit a le numi pregătindu-le pentru tipar **„CUVÎNTE VÏI"** (Faptele Apostolilor 7,38 ed. brit.), după unica expresie biblică aflată în cuvântarea sfântului întâiului mucenic şi arhidiacon Ştefan, din ziua revelaţiei din Sinedriu şi a muceniciei sale. Unele sunt cunoscute, circulând de zeci de ani în popor, nu fără mutilări, deformări, inexactităţi sau lipsuri. Din păcate, astfel de variante au şi văzut lumina tiparului în volume şi ediţii care lasă mult de dorit şi care nu se ridică la exigenţele şi nivelul unor lucrări care poartă pecetea numelui Părintelui Arsenie. De aceea am socotit de cuviinţă „să dăm tiparului cele ce sunt ale tiparului", dar nu oricum, ci după manuscrisul unic, originar şi original, scris cu multă atenţie, frumuseţe şi dragoste de însuşi Părintele Arsenie prin grafia miniaturală a Sfinţiei Sale, irepetabilă şi inconfundabilă.

Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie „a grăit, purtat fiind de Duhul Sfânt" (cf. II Petru 1,21), tâlcuind **„Legea lui Hristos"** (I Corinteni 9,21; Galateni 6,2), de aceea şi cuvintele Sfinţiei Sale „dau har celor ce le ascultă" (Efeseni 4,29), purtând „roada Duhului" (Galateni 5,22), „roada luminii" (Efeseni 5,9) şi „roada dreptăţii" (Filipeni 1,11) şi desfăşurându-se, în cuprinsul lor, între cele două pietre de hotar ale teologiei şi teologhisirii: „Plinirea vremii" (Galateni 4,4) şi „Iconomia plinirii vremurilor" (Efeseni 1,10). În ele găsim din belşug atât „lapte", cât şi „bucate tari", după cuvintele sfântului apostol Pavel (I Corinteni 3,2; Evrei 5,12), de aceea putem mărturisi şi adeveri, că „am cunoscut un om în Hristos..." (cf. II Corinteni 12,2).

Toate cele 137 de cuvinte duhovniceşti, de dimensiuni şi extensiuni diferite, s-au născut în liniştea chiliei Părintelui Arsenie de la stăreţia veche a sfintei mănăstiri de la Sâmbăta de Sus, cu vedere spre munţii Făgăraşului şi în taina chiliei Părintelui Arsenie de la sfânta mănăstire Prislop, cu deschidere înspre dealurile Prislopului şi au fost scrise „cu timp şi fără timp" (II Timotei 4,2) între 25 noiembrie 1946 şi 27 martie 1950, în duhul comentariilor patristice: al sfântului Ioan

Gurădeaur la Evanghelia de la Matei, al sfântului Ambrozie al Mediolanului la Evanghelia de la Luca şi al sfântului Chiril al Alexandriei la Evanghelia de la Ioan. Volumul-manuscris al Părintelui Arsenie cu conţinut exclusiv evanghelic, izvorăşte din îndemnul şi cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos: **„Cercetaţi Scripturile**, şi socotiţi că în ele aveţi viaţă veşnică. Şi acelea sunt care mărturisesc despre Mine" (Ioan 5,39), de aceea se integrează pe deplin în corpusul teologic neopatristic ortodox. Volumul se deschide cu un cuvânt despre „Tânărul bogat" şi se încheie cu un cuvânt intitulat „Paharul şi Botezul". Şapte cuvinte sunt scrise la sfânta mănăstire Sâmbăta: 25 noiembrie 1946, 5 şi 12 septembrie 1948, 14 septembrie 1949, 5 şi 6 noiembrie 1949 şi un cuvânt de la Sâmbăta fără dată. Două cuvinte au fost scrise la Oradea în 5 şi 6 iunie 1949; două la Arad în 14 şi 15 august 1949; două la Braşov în 7 şi 13 noiembrie 1949; cinci la Sibiu în 3, 4, 14, 15 şi 16 noiembrie 1949; cinci la Bixadul Oltului între 8 şi 12 noiembrie 1949 şi câte unul la: Bucureşti în 22 mai 1949; Obreja în 27 mai 1949 şi Covasna în 11 noiembrie 1949. Prin urmare, din cele 137 de cuvinte duhovniceşti sau meditaţii, doar 26 n-au fost scrise la Prislop, precum celelalte 111 titluri, de aceea, pe drept cuvânt ne-am intitulat prologul sau precuvântarea Noastră arhierească la predicile, cuvintele şi meditaţiile Părintelui Arsenie: **„Cazaniile" de la Prislop**. După locul şi data când au fost scrise, s-ar putea desena o hartă a itinerariilor cu rost ale Părintelui Arsenie între 1948-1950. Desigur acestea sunt doar o parte, partea esenţială şi partea care s-a păstrat, din numărul de Dumnezeu ştiut al predicilor şi tâlcuirilor Părintelui Arsenie din vremea celor nouă ani de slujire la Sâmbăta şi zece ani de slujire la Prislop. Am respectat ordinea cronologică a cuvintelor şi nuanţele limbii române de la jumătatea secolului XX.

Despre valoarea teologică, bogăţia duhovnicească, precizia şi concizia specifică gândirii, vorbirii şi scrisului Părintelui Arsenie şi despre importanţa omiletică şi catehetică a acestor **„CUVÎNTE VÏI"**, cuvinte cu putere multă, care ne luminează şi ne limpezesc „cărările cele de demult" (Ieremia 6,16) ale sfinţilor Părinţi, pentru Biserica Ortodoxă Română, nici nu mai este nevoie să vorbim şi să insistăm. Şi prin aceste cuvinte duhovniceşti, ca şi prin alte manuscrise, desene şi schiţe păstrate cu sfinţenie şi cu evlavie la Aşezământul Monahal de la Sinaia până la vremea rânduită pentru fiecare, Părintele Arsenie este **„străjerul cel**

sfânt" (Daniel 4,13 şi 23 ed. brit.) al Bisericii şi al neamului nostru, într-o vreme şi într-o lume în care parcă „timpurile şi-au ieşit din matcă" (Shakespeare). Izvorâte din Cuvântul lui Dumnezeu şi din Evanghelia Mântuitorului nostru Iisus Hristos, rostite şi scrise în cel mai curat duh filocalic, ortodox şi patristic, după predania Bisericii, cele 137 de cuvinte duhovniceşti ale Părintelui nostru Arsenie, purtătoare de **„fulgere, glasuri şi tunete**" ale harului Duhului Sfânt (cf. Apocalipsă 4,5), asemănătoare într-un fel şi cu „Cuvintele ascetice" ale sfântului Isaac Sirul şi cu Catehezele sfântului Teodor Studitul şi cu cele ale sfântului Simeon Noul Teolog, sunt **„ca o răcoare de adiere şi de rouă**" pentru sufletul şi viaţa noastră duhovnicească, prin care îngerul Domnului ce s-a pogorât din cer în mijlocul cuptorului celui de foc al Babilonului şi „a stins văpaia" celor 49 de coţi ai vâlvătăii cuptorului (Cântarea celor trei tineri 1,23-26). Având ca filon de aur învăţătura creştină despre „înnoirea vieţii" (Romani 6,4) prin **„înnoirea minţii**" (Romani 12,2), aceste cuvinte duhovniceşti ne împărtăşesc şi ne fac să simţim „răbdarea şi mângâierea care vin din Scripturi" (Romani 15,4). **„Cum este crinul între spini..."** (Cântarea Cântărilor 2,2) – prin puritate, frumuseţe, sfinţenie, iubire, lumină şi bunămireasmă – aşa s-ar putea intitula o carte-testament cu mărturii despre personalitatea, teologia şi viaţa Părintelui Arsenie.

„Şi pe când Petru încă vorbea aceste cuvinte, Duhul Sfânt s-a pogorât peste toţi cei ce ascultau Cuvântul" (Faptele Apostolilor 10,44). Veşnică recunoştinţă autorului, Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie, binemeritată răsplătire ostenitorilor şi binecuvântare cititorilor.

Vârşeţ, 2 ianuarie 2006
Sfântul Serafim de Sarov

† DANIIL STOENESCU
Episcop-locţiitor de Vârşeţ

TÂNĂRUL BOGAT

- 1 -

Un tânăr frământat de întrebări; de cea mai mare întrebare: ce să fac să moştenesc viaţa cea veşnică ? Auzise de „Proorocul". Se apropie de Mântuitorul cu cuviinţă, ca unul ce era de neam bun:

- „Învăţătorule bune, ce să fac să moştenesc viaţa cea veşnică ?" Mântuitorul îi întrerupe întrebarea: „Ce mă numeşti «bun» – singur Dumnezeu e bun". – Ca şi când ar fi vrut să-l corecteze de mai înainte în părerea ce-o avea tânărul despre bunătate sau chiar despre bunătatea sa. (Sunt oameni care se bat în piept că-s cinstiţi. Aşa o fi; dar să nu creadă că cinstea e numai atâta câtă o au ei. Cinstea şi bunătatea câtă o avem noi e o măsură prea mică faţă de mărimea ei adevărată, cum sunt acestea numai la Dumnezeu). Iată cum îl ridică dintr-o dată la o înţelegere mai adevărată despre bunătate. Mântuitorul ştia sigur că tânărul nu-L cunoaşte, ci-L socoteşte numai ca pre un Prooroc în Israel.

- „Ştii poruncile Legii ?" (Şi i le spune Mântuitorul pe scurt: să nu curveşti, să nu ucizi, să nu furi şi celelalte; începe cu porunca ce l-ar primejdui mai mult – tânăr fiind.) Deci dacă vrei să intri în viaţă, ţine poruncile. Tânărul „voind să se îndrepteze" – unii din părinţi spun: vrând să se laude înaintea Mântuitorului, mărturiseşte că toate acestea le-a păzit din tinereţele sale. E de crezut; familiile alese păzesc poruncile legii. Totuşi tânărul acesta, deşi împlinise poruncile, stăruia în el nemulţumirea cu sine însuşi şi cu omeneasca sa bunătate.

- „Vrei să fii desăvârşit ? Mergi vinde-ţi averile tale şi le împarte săracilor şi vei avea comoară în cer, şi vino urmează-Mi Mie !"

La nimeni până aci n-a cerut Iisus să-şi vândă averile ! Tânărul voia mai mult decât intrarea în viaţă, de pe urma împlinirii poruncilor.

„Vrei să fii desăvârşit ?" – împlineşte sfaturile !

Pe cuvântul acesta se întemeiază călugăria !

Deci iată ce făgăduință dau călugării: că împlinesc mai mult decât poruncile; se făgăduiesc să împlinească sfaturile: al sărăciei, al vieţuirii curate şi al urmării Mântuitorului, ascultători făcându-se lui Dumnezeu şi povăţuitorilor lor.

Aci tânărul, luat oarecum pe neaşteptate, nu şi-a dat seama Cine îl cheamă şi la ce îl cheamă. N-a adâncit răspunsul Mântuitorului şi a plecat întristat.

Mântuitorul, dând din cap, a văzut că era lipit cu inima de bogăţie şi n-a cugetat destul de adânc. Şi a zis ucenicilor cuvântul acesta: „Cât de anevoie vor intra bogaţii în Împărăţia lui Dumnezeu", – gândindu-se la ispitele şi primejdiile bogăţiei. Atunci au zis ucenicii: „Doamne, dar cine poate să se mântuiască ?" Era credinţa la cei vechi că bogaţii se pot mântui mai uşor, ca unii ce au miei şi boi şi pot aduce jertfe, pe când cei săraci n-au de unde aduce jertfe.

„Ceea ce la oameni e cu neputinţă, e cu putinţă la Dumnezeu !" Jertfele oamenilor nu pot să-i mântuiască, ci numai jertfa de pe Cruce a Mântuitorului ne este dată spre mântuire.

Înţelesul bogăţiei:

Nu sărăcia te mântuieşte, nici bogăţia nu te osândeşte; precum nici bogăţia nu te mântuieşte, nici sărăcia nu te osândeşte, ci cum ai sufletul tău şi faţă de bogăţie şi faţă de sărăcie. Eşti sărac şi zorit cu gândul după avere, iată că nu te mântuieşte sărăcia ta. Eşti bogat, dar desfăcut cu inima de bogăţia ta, iată că nu te primejduieşte bogăţia ta. Cum stai cu sufletul şi faţă de una şi faţă de alta, de la asta atârnă mântuirea sau osânda ta.

Iată împăraţi care s-au mântuit: sfântul împărat Constantin şi maica sa, Elena; împărăteasa Irina; sfântul Ioan Gurădeaur era de neam înalt şi având bogăţie; sfântul Vasile avea bogăţie, dar avea inima dezlipită de ea şi trăia ca şi cum n-ar fi avut-o. Sfântul Vasile a întemeiat din averea sa primul spital.

Maica Domnului nu era o cerşetoare. Sfântul Marcu avea case în Ierusalim. Pescarii aveau oameni angajaţi.

Mai departe ştim din predanie despre tânărul acela, că după Răstignirea Mântuitorului şi după Înviere, dovedindu-şi dumnezeirea Sa, după Înălţare şi după Pogorârea Duhului Sfânt, a auzit şi el despre toate acestea şi abia atunci şi-a dat seama cine era Cel cu care vorbise el şi nu L-a înţeles. Iar când a văzut uciderea lui Ştefan şi liniştea lui cerească,

precum şi propoveduirea pe faţă şi fără nici o frică a Apostolilor, a venit acasă şi s-a mărturisit creştin, lepădându-se de toate, aşa cum îl sfătuise Iisus.

Sâmbăta, 25.XI.1946 — Rezumat după omilia I.P.S. Mitropolit Nicolae Bălan

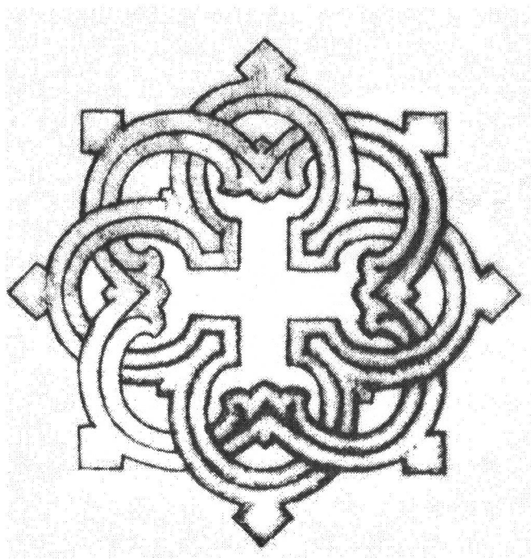

„MÂNAȚI MAI ADÂNC !”

- 2 -

Cu aceste cuvinte a sfârşit Iisus zdroaba de toată noaptea a unor pescari, întorcându-o întru o aşa bucurie, încât printr-însa au cunoscut că Iisus e Dumnezeu, Stăpânul mărilor şi al vietăților dintr-însa.

Oricine dintre noi poate că s-ar mulțumi cu atâta; cu bucuria că Dumnezeu i-a ajutat la necaz, cu recunoştința pentru un moment.

Simon pescarul a mai făcut ceva: şi-a simțit toată nevrednicia sa de om în preajma lui Dumnezeu, şi, neputând scăpa de simțământul nevredniciei, a spus o vorbă, care poate fi şi potrivită şi nepotrivită:

„Doamne, ieşi de la mine, că om păcătos sunt !”

Domnul, nu numai că nu l-a ascultat să se ducă de la el, dar l-a chemat la Sine, printre primii ucenici. L-a chemat din marea peştilor, unde n-a avut necaz decât o noapte, în marea societății omeneşti: apostol, pescar de oameni, unde „necazurile Evangheliei” țin toată viața.

Ca pescar de oameni, ca vestitor al Evangheliei lui Dumnezeu, s-a îndoit de câteva ori în misiunea sa. Odată – dorind el – Iisus l-a chemat pe valuri. În curtea lui Pilat de trei ori s-a lepădat de Iisus. Iar ultima dată – spune o predanie – Petru, văzând urgia prigoanei lui Neron-Cezarul, a fugit, vrând să scape. Atunci, spune predania, Iisus i s-a arătat mergând spre cetate. Petru-„pescarul”, cum îl numeau creştinii în ascuns – L-a întrebat: „Unde mergi Doamne ?” Iar Iisus i-a răspuns: „Merg la Roma să mă răstignesc a doua oară !” Petru şi-a înțeles greşala şi dojana pe care i-a făcut-o Iisus.

Întors de Dumnezeu iarăşi la misiunea sa, la necazurile morții pentru Viață, sigur că, – după cuvântul ce-l auzise odinioară: „mână mai adânc” – a simțit din nou nevrednicia sa de om şi bucuria pe care i-a făcut-o Dumnezeu, bucurie care a covârşit necazul firii, cu adâncurile rostului dumnezeiesc. În necazurile, pline de bucurie, ale Evangheliei, mult mai multă roadă a adus creştinătății moartea sa mucenicească pentru Iisus, decât dacă şi-ar fi cruțat viața pentru sine.

Iată ce rosturi au avut cuvintele lui Iisus „mână mai adânc”, în viața şi misiunea ucenicului Său Petru-„Pescarul”.

*

Ce învățăminte putem desprinde noi din cuvântul lui Iisus: „mânați mai adânc” ?

- Că în toată strădania noastră bună, să mânăm mai adânc. Necazul, piedicile sau încercările sunt puse ca să le trecem, iar nu ca să ne oprim sau să ne întoarcem păgubaşi.

- Încercările de tot felul sunt binecuvântate de Dumnezeu şi trimise oamenilor, cu rostul ca din prilejul lor să ne întâlnim cu El, căci de la El primim puterea neobişnuită, care întoarce necazul în bucurie.

- Că întotdeauna, ori de câte ori ne întâlnim cu Dumnezeu în necazuri, toate sunt chemări de-a-I fi mai aproape, de-a-I fi ucenici, de-a nu tăcea binefacerile Sale către noi. – Că mare trebuință au oamenii, confrații noştri, de mărturia noastră, precum că în încercări e mai aproape Dumnezeu de noi şi noi de El.

- Să mânăm deci mai adânc rosturile vieții acesteia şi ale tuturor încercărilor ei, că sfârşitul lor e moartea păcatului şi întâlnirea nedespărțită cu Dumnezeu.

- Că fără găsirea lui Dumnezeu în încercările vieții, viața noastră ar fi o noapte de zdroabă zadarnică, mai zadarnică decât odinioară cea a lui Simon pescarul.

Nu pricepem viața fără Dumnezeu. Dar Îl pricepem pe Dumnezeu din necazurile vieții – bune toate – şi din ele propoveduim pe Dumnezeu.

- Şi propoveduiți-L şi voi !

Sâmbăta
5.IX.48 Duminecă; Luca 5,1-11.

O ÎNTREBARE IUBIRII

- 3 -

„Căci aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică" (Ioan 3,16).

- De ce L-a dat Dumnezeu pe Fiul Său, Iisus, spre jertfă, „şi încă jertfă de cruce" ?

- Pentru că singurul grai care mai poate răzbi până la inima oamenilor, s-a dovedit că nu mai rămâne altul, decât Jertfa Cuiva pentru ei.

Când moare cineva pentru tine, pe acela nu-l poţi uita niciodată.

La începutul unuia dintre războaie ieşise o lege că poţi lipsi de la război dacă îţi găseşti un înlocuitor. Greu de găsit înlocuitor la moarte. Era undeva un om, cu o casă de copii, dar necredincios şi trebuia să plece la război. Când la plecare, iată vine la el un tânăr şi-i spune: „Eu sunt singur, chiar dacă mor după mine nu plânge nimeni; merg eu în locul d-tale la război !" S-a dus tânărul. După oarecare vreme tânărul cade rănit de moarte şi cum ajunge acasă moare.

Mormântul său era mereu împodobit cu flori şi nimeni nu ştia cine i le pune, până când într-o noapte a fost găsit necredinciosul că-i ducea flori la mormânt.

- Bine, dar tu nu crezi în Dumnezeu !

- Ba acum cred, fiindcă numai Dumnezeu i-a putut da tânărului acestuia iubirea de mine şi de copiii mei, ca să meargă el în locul meu la moarte, şi asta numai Dumnezeu a mai făcut-o, când a trimis pe Fiul Său să moară în locul nostru !

Întrebarea:

Dacă aşa de mult ne iubeşte Dumnezeu, cum se face că viaţa noastră e aşa de apăsată de tot felul de încercări ? Sau, punând întrebarea cu cuvintele Scripturii: De ce „pe cel ce-l iubeşte Dumnezeu

îl ceartă, iar pe cine-l primeşte îl bate" ? Cu alte cuvinte, dacă aşa de mult ne iubeşte Dumnezeu, de ce-i viaţa noastră aşa de necăjită ?

- Fiindcă „pe cât sunt de departe răsăriturile de la apusuri aşa sunt de departe judecăţile Mele de judecăţile voastre" (Psalmul 102,12; Isaia 55,8-9) – zice Domnul ! O mică pildă: altfel sunt judecăţile unui tată care-şi ia la rost copiii, decât e socoteala copiilor. Dar când copiii vin la minte deplină, atunci înţeleg care a fost judecata tatălui lor când le-a dat bătaie.

(Sf. Marcu Ascetul, Filocalia I, pedeapsa – întărire.)

Aşa şi noi, cât suntem înfăşuraţi în trup, suntem destul de legaţi într-o înţelegere trupească a vieţii, într-o înţelegere pruncească. Dar când vom scăpa de muritorul acesta de pe noi, atunci cu mare recunoştinţă vom mulţumi lui Dumnezeu pentru toate încercările la câte ne-a supus cât eram în lume.

Trebuie, prin urmare, să lungim vederea până dincolo de zarea vieţii acesteia, până în cealaltă împărăţie, că altfel nu putem pricepe necazurile vieţii acesteia, şi, nepricepând-o pe aceasta prin cealaltă, n-o putem răbda.

Dar, dacă o înţelegem aşa cum este, pe una în legătură cu alta, atunci oricum ar fi de necăjită, capătă o valoare nepreţuită. Şi atunci se întâmplă un lucru minunat: omul iubeşte necazurile şi pe toţi cei ce-l necăjesc îndeosebi. De-acum creştinul stă liniştit pe conducerea lui Dumnezeu şi vede că orice cruce a vieţii sale este o mărturie a iubirii părinteşti a lui Dumnezeu; orice cruce e o treaptă a desăvârşirii.

Deci dacă ne împărtăşim cu Sfânta Jertfă a Domnului, ne împărtăşim cu Taina Iubirii supreme a lui Dumnezeu, împărtăşire, care, printre alte daruri, are şi pe acesta: că ne ridică de la înţelegerea pruncească a vieţii la înţelegerea pe care o avea Iisus, în temeiul căreia Îi suntem următori convinşi şi liniştiţi, oricât de neliniştită ar fi marea vieţii de aici.

Ştim Cui credem şi ştim Cine-i la cârmă !

Sâmbăta,
12.IX.948

ZIUA CRUCII
- 4 -

Într-una din cântările Bisericii, alcătuită după Psalmii lui David, preamărim pe Dumnezeu în cuvintele: „Sfânt este Domnul Dumnezeul nostru; înălțați pe Domnul Dumnezeul nostru, şi vă închinați aşternutului picioarelor Lui, că Sfânt este". O altă cântare bisericească, preamărind crucea, zice: „Acum vedem aşternutul unde au stătut picioarele Tale Stăpâne..." „Astăzi cu adevărat cuvântul cel de Dumnezeu grăitor al lui David a luat sfârşit, că iată arătat ne închinăm şi aşternutului preacuratelor Tale picioare."

Deci până la răstignirea Domnului pe cruce, crucea era lemnul morții celei mai de ocară. Prin sfintele Sale patimi, Iisus a schimbat ocara în slavă, încât Apostolul Pavel nu găsea alt cuvânt în care să se laude decât în Crucea Domnului, mustrând pe cei ce sunt vrăjmaşii crucii.

Deci lemnul crucii a fost prevestit prin prooroci, prin Moise şi prin David. Prin proorocul David ne porunceşte să ne închinăm Crucii, aşternutului picioarelor Lui, că sfânt este.

Oare de ce zice despre Cruce că e aşternut numai al picioarelor Lui ? – Fiindcă Iisus S-a răstignit pe Cruce nu cu ființa Sa dumnezeiască, ci cu firea omenească, Adam cel nou, ceea ce în graiul profetului e tot una cu picioarele lui Dumnezeu.

Să lămurim ceva şi din înțelesul crucii ca suferință.

Suferința, necazurile, încercările sunt cea mai necunoscută cruce, deşi fiecare are de dus câte una. Mai toți se roagă lui Dumnezeu să-i scape de cruce. Nu e bine aşa. E semn că oamenii nu-i cunosc rostul şi nu-i cunosc pe sfinți. Iată de pildă ce spune sfântul Marcu Ascetul, că prin aceasta se cunoaşte dacă o are cineva, dacă primeşte cu bucurie necazurile. Tot acest sfânt ne spune despre crucea încercărilor, că pentru trei pricini vin asupra noastră: 1. ca pedeapsă pentru păcatele făcute

(„pedeapsă" în graiul bătrânilor înseamnă învățare de minte); 2. pentru ferirea de cele ce altfel le-am face; şi 3. pentru întărirea virtuții. „Să nu spui că se poate câştiga virtutea fără necazuri: căci virtutea necercată în necazuri nu e întărită !" (Filocalia I, p. 236. 66).

Cea mai grea încercare a vieții este necazul morții. Cum stăm față de o asemenea încercare ? Ar trebui să stăm şi mai liniştiți ca față de cruce; fiindcă Mântuitorul, prin moartea Sa, a schimbat nu numai rostul crucii din ocară în slavă, ci a schimbat şi rostul morții şi l-a făcut bun. Până la Iisus moartea era o pedeapsă dată firii omeneşti, plată a păcatului. De la înfrângerea morții, prin învierea Omului nou, moartea, cea mai grea încercare a vieții acesteia, s-a schimbat în moarte a păcatului şi a izbăvirii firii omeneşti. Aşa ne învață sf. Maxim Mărturisitorul.

Iată de ce prăznuind Crucea vorbim de înviere şi a morții omorâre.

Acestea sunt cunoştințe duhovniceşti care dau curaj vieții acesteia, îi dau înțeles şi o linişte cu atât mai mare cu cât e mai învolburată marea societății omeneşti.

Iată pe ce temelie stăm, în praznicul Înălțării, când zicem:

„Crucii Tale ne închinăm Stăpâne şi sfântă Învierea Ta o lăudăm şi o mărim !"...

Sâmbăta,
14 sept. 49 Ziua Crucii.

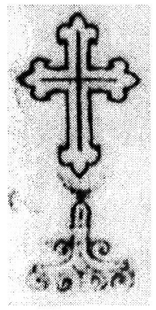

OAMENI CARE „AU LĂSAT TOTUL”

- 5 -

„Trăgând luntrile la ţărm, au lăsat totul şi au mers după El”.

(Luca 5,11)

1. „Toată noaptea ne-am trudit şi n-am prins nimic, dar
2. pe cuvântul Tău voi lăsa mrejile jos.”
3. Pescuitul minunat.
4. Au lăsat totul: (luntri, peşti, casă, părinţi, nevastă) şi au mers după El. Au simţit că nu-i chema un om, om ca oarecare, ci îi chema un Om ca nimeni altul. Dumnezeu se făcuse om. Un om sărac, bun, blând şi de-o nemaivăzută smerenie. Prin acestea se străvedea Dumnezeu; sufletul lor simţea şi pe loc s-a aprins de o mare dragoste de El, cât au uitat toate şi nu le-au mai trebuit acelea, ci numai pe El.

Este prin urmare o sete, o foame, o trebuinţă a sufletului, care nu se stâmpără cu nimic altceva decât numai cu Dumnezeu; iar când Îl găseşte nu-i mai trebuie nimic din cele de aici, ci pe toate le lasă şi urmează Lui.

Mântuitorul Iisus cheamă ucenicii – urmaşii Apostolilor – până la sfârşitul veacurilor. Durerea este, că deşi noi Îl cunoaştem şi ştim cui credem, noi nu lăsăm nimic din ale noastre şi totuşi ne ţinem că-I urmăm Lui. De aceea întunerecul necunoştinţei de Dumnezeu şi de noi înşine s-a întărit, şi tot mai grea se face noaptea fără de Dumnezeu. Şi aşa iată că lumea întreagă se trudeşte toată noaptea şi nu prinde minte deloc. Oamenii se revarsă unii peste alţii în valuri de mare, cum nu s-a mai văzut mai mare potop de valuri.

Dacă lăsăm lucrurile să meargă în voia valurilor şi nu vom face ca Simon pescarul de odinioară: „După cuvântul Tău...” truda oamenilor va fi din ce în ce mai zadarnică; noaptea necunoştinţei de Dumnezeu din ce în ce mai întunecoasă, – şi aceasta pentru înmulţirea fărădelegilor. – Ştiu că şi astăzi lasă oamenii toate, dar neurmând pe nimeni. Şi bătaia e aşa

de mare cât sare pământul în bucăţi. Iar pământul, după graiul Scripturii, e inima oamenilor.

Aceia de bucurie că au aflat pe Domnul au lăsat toate şi erau fericiţi, urmând pe Domnul. Cei din zilele noastre, care lasă toate de urgia prăpădului, fiindcă n-au urmat pe Domnul, au vai peste vai.

*

Se răresc păstorii. „Iată vin zile zice Domnul Dumnezeu, în care voi trimite foamete pe pământ, nu foamete de pâine şi nu sete de apă, ci de auzit cuvintele Domnului” (Amos 8,11). Ce e de făcut ? Răspuns: Copii curaţi, neîncărcaţi de atâtea păcate părinteşti, mai străvezii spre Dumnezeu, în stare să lase toate pentru dragostea de Dumnezeu şi Evanghelia Sa.

Iată de unde începe chemarea Apostolilor, a propoveduitorilor de Dumnezeu neînfricaţi şi în stare a purta necazurile Evangheliei: de la noi toţi. Roade şi nu frunze ! Soarta apostoliei în lumea aceasta e împreunată cu primejdie de moarte. Dar dragostea de Dumnezeu ne desface de orice dragoste de pământ sau grijă de viaţă.

Întâlnirea cu Mântuitorul schimbă pe oricine. Iar cine L-a întâlnit, nu poate să nu-L propoveduiască, să aibă şi alţii parte de neasemănata bucurie de a-L urma pe El toată stadia vieţii.

*

După Înviere:

Maria Magdalena, Petru; Luca şi Cleopa spre Emaus.

Saul pe drumul Damascului.

Toţi avem datoria de a-L propovedui cu cuvântul, cu fapta, dar mai ales cu dragostea. Iar dacă vremea ne-o va cere, să ne ajute să lăsăm toate cu bucurie pentru Dumnezeu, şi să-I urmăm Lui, şi în veacul de acum şi în cel viitor.

Chemarea ucenicilor lui Iisus în lume:

Matei 10. Faptele Apostolilor 26,16-18.

<u>Sâmbăta</u>

SFÂNTUL VASILE CEL MARE:

– UN IERARH DE ATITUDINE –

- 6 -

Se scriu lucrurile acestea, mărturie pentru creştinii care vor să înţeleagă că trăim cele mai bune vremuri de mântuire. Iată dovada istorică:

La anul 313 de la Hristos, Împăratul Constantin a dat edictul de la Milano, prin care recunoscu creştinismul printre religiile de stat. Mare bucurie în creştinătate ! Dar... cum au scăpat creştinii de sub grijă, de îndată ce au trecut din ilegalitate la libertate, la persoană juridică, viaţa morală a creştinilor începu să se destrame. Cum şi-au primit averile înapoi – urmaşii mucenicilor –, puţini au mai rămas care să nu se încovoaie cu dragostea mai mult spre lumea aceasta.

Deci de îndată ce-au ieşit de prin găurile pământului la larg, de îndată ce-au scăpat de prigoanele Cezarilor, cu un cuvânt de îndată ce-au ieşit din împrejurarea de jertfă a vieţii, când adică nu mai era o primejdie a mărturisi creştinismul pe faţă, s-a întâmplat că şi dragostea de Dumnezeu şi grija de suflet, până la aşa măsură răciseră, încât au început creştinii a se lua după un rătăcit, Arie, care tăgăduia dumnezeirea Mântuitorului, – chiar piatra cea din capul unghiului, prin care stă sau cade cineva din creştinism.

De îndată ce creştinismul, mai bine zis creştinii fură lăsaţi la larg, se înmulţi şi înclinarea de-a cădea din creştinism. (Nu ştiu cum, dar parcă nu e nimic pe lume fără o rânduială; a venit şi pentru aceştia o căpetenie, după care să se ia.) Parcă de-aici începe judecata, care desparte oile de capre. Ar fi fost mare mirare să nu se arate şi o atare ispită de necredinţă, de vreme ce, odată cu Împăratul Constantin, au trecut, cu numele, la creştinism, două treimi din imperiu. Era „la modă" să ai credinţa împăratului; – deşi toţi aceşti creştini cu numele, cu puţin înainte s-ar fi îngrozit de primejdiile mărturisirii lui Hristos. Deci nu e de mirare ca toţi aceştia, la care se mai adaugă şi urmaşii lui Constantin,

ba chiar şi mulţi episcopi, să se trezească la un moment dat, mărturisind o credinţă alăturea de creştinism, totuna cu necredinţa. Nu e greu de-a înţelege cum au ajuns lucrurile astfel.

Când viaţa aceasta e încurajată de statornicia bogăţiei, de negrija întâmplărilor, omul se strică; iar o viaţă stricată de patimi strică şi mintea, care, odată stricată, nu mai deosebeşte adevărul de minciună sau binele de rău, ci le zice tocmai întors: răului bine şi minciunii adevăr.

Încetând prigoanele, aşa se stricaseră purtările creştinilor şi aşa se întindea tăgăduirea dumnezeirii Mântuitorului, încât – zice un istoric al vremii –, dacă Dumnezeu n-ar fi trimis pe sfinţii Vasile, Grigorie şi Ioan, ar fi trebuit să vie Hristos a doua oară. (Căci fărădelegile grăbesc Judecata). Iar un filosof creştin din vremea noastră, făcând o supra-privire asupra istoriei creştinismului, la fel găseşte că, creştinii au trecut cu succes prima ispită ridicată împotriva creştinismului: ispita persecuţiilor, dar n-au trecut cu acelaşi succes şi ispita a doua, a triumfului (asupra păgânismului).

E şi explicabil: prima ispită a întâlnit în faţă creştini adevăraţi, care se hotărâseră într-un fel cu viaţa aceasta: s-o jertfească pentru Dumnezeu; pe când ispita a doua, a triumfului, pentru care trebuie să fii înţelept s-o ocoleşti, a găsit în faţă o mare turmă de creştini figuranţi.

Dar iată cum Providenţa a descâlcit lucrurile: pentru cei credincioşi a trimis pe sfinţi; iar pentru figuranţi, şi îndeosebi arieni, a trimis pe împăratul Iulian Apostatul, care din creştin s-a declarat păgân şi vrăjmaş al lui Hristos. Ba ca să-şi bată joc de o proorocie a Mântuitorului, a întreprins un război în calea la Ierusalim, ca să zidească templul lui Solomon. În luptă însă s-a trezit cu o săgeată otrăvită în piept. Aceasta l-a îngrozit şi l-a făcut să strige: „M-ai învins Galileene !"

Deci toţi cei ce tăgăduiau dumnezeirea Mântuitorului, ca să facă pe placul împăratului apostat, ca să fie „la modă" s-au lepădat de creştinism.

Dar parcă era un făcut: toţi cei ce s-au lepădat de Hristos nu se mulţumeau numai cu lepădarea lor, ci urmăreau şi lepădarea altora; iar dacă aceia se împotriveau, vrajba era gata şi începea prigoana.

Iată focul în care se lămuresc credincioşii, iată firul de legătură cu înaintaşii lor – mucenicii.

Sunt vremuri, şi împrejurări în toate vremurile, când, a spune adevărul şi a propovedui îndreptarea, îţi pot pune viaţa în primejdie de

moarte. Aşa s-au întâmplat lucrurile în zilele lui Ioan Botezătorul şi a lui Irod şi aşa s-a întâmplat în zilele sf. Ioan Gurădeaur şi a împărătesei Eudoxia, fiindcă Ioan cerea dreptul văduvei împotriva împărătesei. Sfântul Ioan Gurădeaur a avut odată, apărând văduva, cuvintele acestea: „Iarăşi se tulbură Irodiada, iarăşi cere pe tipsie capul lui Ioan...!" Pentru curajul său de-a apăra săracul împotriva lăcomiei bogatului sf. Ioan a trebuit să ia calea exilului, prigonit de împărătească, până când, sfârşit de puteri, a murit pe drum.

Iar Eudoxia era ariană.

Un creştinism fără recunoaşterea lui Iisus ca Dumnezeu şi Stăpân al lumii, nu-ţi obligă viaţa la a o face mai curată. Iar cu cât viaţa se face mai necurată, cu atâta te-ntuneci dinspre Dumnezeu până la a-L tăgădui cu totul şi a I te face vrăjmaş declarat. Viaţa trăită pământeşte, fără grijă, la asta te duce.

*

Spre o atare stăvilire a răutăţii a trimis Dumnezeu pe Sfinţii Trei Ierarhi. Ei au fost sarea vremii lor care au oprit firea oamenilor de-a se strica cu totul. E de la sine înţeles că firea omenească, povârnită spre păcat, tocmai de aceea nu-i poate suferi. Dar ei n-au grijă că nu-s pe placul lumii. În ei arde luminos, înainte, misiunea care le-a dat-o Dumnezeu, de-a fi sare făpturii şi martorii lui Dumnezeu între oameni.

Ca să scurtăm cuvântul alegem din viaţa sf. Vasile câteva momente de mare înălţime morală, prin care se dovedeşte a fi cu adevărat mare dascăl al lumii şi Ierarh.

Era prin anul 372, când însuşi Împăratul Valens merse în Cezareea Capadociei, unde păstorea sf. Vasile, cu gând să-l abată de la dreapta credinţă la arianism. Sf. Vasile îi răspunse liniştit că ţine credinţa pe care au mărturisit-o sf. Părinţi la Niceea (325) şi că nimeni nu are putere să dea altă mărturisire de credinţă peste aceea.

Primind un atare răspuns, Împăratul Valens căuta pricină ca să-l exileze pe sfânt, ştiind că numai el susţine dreapta credinţă în Asia Mică şi că, dacă n-ar fi el, pe ceilalţi uşor i-ar putea câştiga fie prin momele, fie prin înfricoşări.

Împăratul duse cu sine şi pe Modestus, prefectul pretorienilor (Siguranţa imperiului) şi pe episcopul Evippius din Galatia, care era arian. Pe acesta îl duse ca să provoace scandalul, ca apoi prefectul să

poată interveni cu armata. Evippius vru să slujească într-o biserică din Cezareea, dar sf. Vasile nu-l lăsă până nu subscrise afurisaniile date de soborul de la Niceea asupra arienilor. Acela se plânse împăratului, care trimise la sf. Vasile pe prefectul pretorienilor, ca să-l atragă la arianism, iar dacă nu va putea cu buna să-l înfricoşeze cu ameninţări.

- Ce îndrăzneală ai tu să te împotriveşti religiei Împăratului ? – îi zise prefectul.

- Eu nu văd nici o îndrăzneală şi nici nu ştiu care este religia Împăratului, ca să mă împotrivesc ei. Eu ştiu că şi Împăratul e creat de Dumnezeu ca şi mine şi prin urmare şi el trebuie să aibă aceeaşi religie pe care o am eu şi credincioşii mei.

Prefectul începu cu ademeniri, zicând:

- Uite, n-ai vrea tu să fii în mărire, asemenea Împăratului ? O vei putea avea dacă vei mărturisi şi tu credinţa Împăratului.

Sf. Vasile îi răspunse:

- Amândoi suntem creaţi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu deci sunt asemenea Împăratului. În ce priveşte mărirea, aceasta se va vedea numai în viaţa viitoare. Apoi spune tu: dacă o va avea acela care face voia lui Dumnezeu sau acela care lucră împotriva Lui ?

- Dar nu te temi tu de relele care pot să vină asupra ta ? – îi zise prefectul.

- Eu nu mă tem de rele; – răspunse sf. Vasile – deoarece ştiu că Dumnezeu nu va îngădui mai multe de câte sunt de trebuinţă pentru ispăşirea păcatelor mele.

- Dar nu ştii că Împăratul poate să-ţi facă atâta rău, cât tu nu vei putea răbda ?

- Ce anume ar putea să-mi facă Împăratul ? întrebă sfântul Vasile liniştit.

- Să te despoaie de averi, să te exileze, să te ucidă chiar !

La acestea sf. Vasile râse zicând:

- Toate acestea Împăratul nu mi le poate face. Astfel: nu mă poate despuia de averi, fiindcă m-am despuiat de mult eu însumi, aşa că azi n-am nimic. Nu mă poate exila nicăieri unde să nu fie Dumnezeu de faţă. Apoi cu moartea nu-mi poate face alta decât să mă trimită mai degrabă la viaţa pe care atât de mult o doresc. Spune deci stăpânului tău, Împăratului, că dacă n-are alte rele cu care să mă înfricoşeze, de acestea

de până acuma, nu mă tem, şi nici gând n-am să-i fac pe voie, împotriva lui Dumnezeu.

Prefectul pretorienilor spuse Împăratului totul şi încheie cu aceste cuvinte: „De căpetenia acestei biserici suntem biruiţi. Ameninţărilor este superior. Decât cuvintele e mai tare; iar decât ademenirile este mai puternic. (Minis superior est, sermonibus firmior, verborum bianditiis fortior). Dacă i-am zis:

- Niciodată n-am văzut om ca D-ta ! – ştiţi ce mi-a răspuns ?

- Poate că niciodată n-ai văzut Episcop !

Împăratul se aprinse de mânie şi zbieră înfuriat: „Să fie exilat numaidecât !!!" Şi însuşi se apucă să scrie mandatul de exilare, dar de trei ori i se rupse peniţa şi nu putu scrie. Împăratul crezu că acesta e semn de sus şi de data aceasta lăsă mânia pentru mai târziu.

Reîntors la Constantinopol, din nou încercă să scrie mandatul de exilare pentru sf. Vasile, dar fără de veste i se îmbolnăvi copilul cel mai mare şi se zbătea ca în ghearele morţii şi nu se linişti până ce nu-şi propuse să lase pe Arhiepiscopul din Cezareea Capadociei în pace.

Iată Părinte al Bisericii, mare dascăl al lumii şi Ierarh.
Iată ucenic umblând liniştit pe marea înfuriată.
Iată stâlp al Adevărului, nemişcat de talazuri.
Iată linişte şi modestie neclintită de vifor.

Iată om dintre noi: luminător nestins peste veacuri, străbătând veacurile şi întărindu-ne pe noi în liniştea cea mai presus de fire, a certitudinii că tot Dumnezeu e la cârma lumii.

Cercările i-au dovedit pe Sfinţi.
Iar sfinţenia este superioară vieţii şi morţii.

Prislop,
30.I.949. Sfinţii Trei Ierahi

ZACHEU VAMEŞUL

- 7 -

„Toţi murmurau şi ziceau: a intrat să poposească la un om păcătos." (Luca 19,7)

Ei, „drepţii", osândeau şi pe Iisus şi pe Zacheu.

Pe Iisus că nu se „ţine" sfânt, ci se „pogoară" şi cinsteşte cu venirea Sa pe un păcătos; iar pe păcătos îl osândeau ca nevrednic de Iisus. Mutra aceasta tulburată, din care sfredeleau ochii osândirii, iată că primeşte următoarea palmă, – mai întâi de la Zacheu:

„Atunci Zacheu, stând în faţa Domnului, a zis: iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor, şi de-am năpăstuit pe cineva cu ceva întorc împătrit."

Iată că îndreptarea omului „în faţa Domnului" astupă gura oamenilor. Dar le-a astupat-o şi Domnul, zicând: „Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, căci şi el fiu al lui Avraam este".

Se vede limpede că Domnul îi are în vedere şi pe cârtitori, căci şi lor le bate răspunsul, pentru că de-ar fi vorbit Iisus numai cu Zacheu, i-ar fi zis acestuia aşa: că şi tu, fiu al lui Avraam eşti; dar nezicând aşa, se vede că le împrăştia acestora ţepele osândelor.

Iată prin urmare, că omul care se îndreaptă, fie el oricât de vameş şi de păcătos, simte bucuria pe care n-o rănesc osândele, şi nici el n-are om de osândit. De aci începe omul să samene cu Dumnezeu.

Când vine Domnul la tine te dezlegi de toate, nu numai de nedreptăţile tale, ci şi de toată dreptatea ta. Când „stai în faţa Domnului" eşti mai presus de lumea aceasta, mai presus de avuţia lumii, mai presus de trăncăneala şi cârteala vieţii; – ai, cu un cuvânt, ceva din liniştea mai presus de lume a lui Dumnezeu.

De altfel nici n-ajungi „în faţa lui Dumnezeu" până n-ai întors toate ale Cezarului, înapoi Cezarului.

De aci încolo, începe sfinţenia.

Prislop, 30.I.49

CANANEANCA
- 8 -

... O femeie zdrobită de durerea ei: avea o fiică îndrăcită. O minte zdrobită de un singur gând: al durerii sale.

Durerea nu e obiect sănătos de meditaţie. De durere trebuie să scapi, să o depăşeşti, să fii deasupra ei. Dar trebuie să vie cineva să te scoată din cercul tău chinuitor de îngust. Căci durerea ta te ia în vârtejul ei şi te închide dinspre toată lumea şi dinspre orice lume.

E, parcă, o prelungire a iadului după tine.

Cu cât orizontul tău e mai îngust, sau mai îngustat de durerea ta, cu atât neliniştea ta e mai mare, – şi poate să fie mai mare ca a toată lumea.

Asta era starea sufletească a Cananeencii.

Dar iată trece Iisus pe lângă tragedia aceasta: toate tragediile ţipă la Dumnezeu, ori rugându-L, ori hulindu-L. Iisus se face că nu aude. „Nu i-a răspuns ei nici un cuvânt." Dar L-au rugat şi ucenicii Lui s-o audă: „Că strigă în urma noastră".

Iisus s-a făcut că nu-i ascultă. Dar în nevăzut atrăgea sufletul deznădăjduit la Sine, şi „ea venind, I s-a închinat Lui, zicând: Doamne, ajută-mi !"

În afară, în cuvinte, Iisus de asemenea s-a făcut că n-o ascultă. I-a spus şi Iisus o îngustime, tot aşa de strâmtă, ca a ei: „Nu sunt trimis fără numai către oile cele pierdute ale casei lui Israil" şi că: „Nu se cade a lua pâinea fiilor şi a o da câinilor".

Cu alte cuvinte Iisus îi punea în faţă păcatul ei, peste care o îmbia să treacă.

Şi iată femeia aceasta a ieşit din îngustimea sa şi nu s-a smintit că-i asemănată cu câinii.

Atunci când ochiul ei a văzut mai mult, când s-a mutat din îngustimea durerii sale în bunătatea fără margini a lui Dumnezeu: s-a izbăvit în clipa aceea.

Aşa a condus Dumnezeu minunea aceasta, că a tămăduit mama şi prin tămăduirea ei s-a însănătoşit şi fiica ei de acasă.

Şi s-a mirat Iisus zicându-i: „O femeie, mare este credinţa ta, fie ţie precum voieşti !" – Şi adaugă Evanghelia: „Şi s-a tămăduit fiica ei în ceasul acela".

Cu un cuvânt au ieşit toţi din cercurile lor înguste, la orizontul cel mai larg, care este liniştea dumnezeiască şi care tămăduieşte orice boală şi linişteşte orice vifor din suflet.

Dumnezeu s-a biruit de rugăciunea omului – şi încă a unei femei neputincioase – şi i-a adus firea în liniştea Sa, mai presus de sminteală şi durere.

Să ne fie Iisus şi nouă, asemenea !

Prislop,
6.II.49.

VAMEŞUL ŞI FARISEUL
- 9 -

... Sau smerenia şi trufia.

Unul îşi spunea virtuţile; celălalt, mai în urma templului, păcatele.

Unul vrednicia, celălalt nevrednicia.

Ar fi bune virtuţile fariseului.

Vameşul nu le avea, dar în lipsa lor avea smerenia. Rele erau faptele vameşului, dar, pentru smerenie s-a întors din templu mai îndreptat la casa sa.

Cel mai bine ar fi de-a avea virtuţile fariseului, şi încă întrecute, după cuvântul că: „de nu va prisosi dreptatea voastră pe cea a cărturarilor şi a fariseilor, nu veţi intra în Împărăţia lui Dumnezeu" – virtuţi unite cu smerenia vameşului.

Cu îmbinarea virtutilor unuia si cu smerenia si cuvintele celuilalt s-au nevoit călugării de-a lungul veacurilor. Căci: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul", sunt cuvintele „rugăciunii neîncetate", care-şi au obârşia în cuvintele vameşului, spuse de Iisus.

Cu această rugăciune mulţi s-au întors mai îndreptaţi „Acasă" în Împărăţie.

Păcatele au urmările cele mai felurite asupra omului: 1. Pe unii păcatele-i smeresc, îi ruşinează înaintea lui Dumnezeu şi-i hotărăsc la îndreptare. 2. Pe alţii, mai înrăiţi în ele, îi sălbătăcesc cu totul. 3. Iar pe alţii îi împing până la nebunia fără întoarcere.

Cu un cuvânt păcatele tulbură sufletul în diferite trepte.

Dar virtuţile fariseice tulbură împotriva lor pe Dumnezeu. Căci virtuţile din ambiţie şi din „slavă", e limpede că nu sunt din har. De aceea dau naştere trufiei fariseice, care-şi câştigă pe Dumnezeu împotrivă, – precum Însuşi ne-a spus.

Deci trufia cu virtuţi, fiind o virtute în pielea goală, sau îşi dă seama de goliciunea sa şi cere acoperemânt smerenia (sau dulama lui Dumnezeu cum o numeşte sfântul Isaac Sirul), cum ne asigură toţi sfinţii Părinţi.

- De ce să fim smeriţi ?

- Fiindcă suntem mărginiţi şi neputincioşi şi trăim într-o lume plină de primejdii, călătorim pe-o mare, foarte adesea înfuriată, care-şi strecoară viforul până în sufletele noastre.

Iisus a cunoscut durerea aceasta a oamenilor, de aceea le-a şi îmbiat o ieşire, zicând: „Căutaţi la Mine că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi afla odihna sufletelor voastre !"

Ar fi bine să adâncim înţelesurile. Blândeţea şi smerenia inimii, pe care ni le îmbie Iisus odihnă, nu le avem odihnă decât prin Iisus. Cu alte cuvinte persoana lui Iisus îşi răsfrânge blândeţea şi smerenia Sa prin noi, şi aşa se face linişte; – altfel nu se face. Dar ce să înţelegem, căci toată odihna lui Iisus (care n-avea unde să-şi plece capul şi pe care – cum spune tradiţia – nimenea nu L-a văzut vreodată râzând, dar plângând adesea), nu-i decât o cruce a iubirii, o sfâşiere de milă, o zguduire a sufletului de mila surorilor lui Lazăr, o sudoare de sânge ce picura ca apa şi încă o zguduire de suflet, când Iuda avea să-L vândă.

Şi totuşi Iisus avea o „odihnă": odihna misiunii Sale în lume, care se împlinea şi se va împlini deplin, oricât vor scrâşni împotrivă porţile iadului.

Dar să luăm model un om dintre noi, sfântul Ioan Gurădeaur, care mărturiseşte că: „Mai multe sunt furtunile care zbuciumă sufletul preotului, decât talazurile care bântuie marea".

Liniştea, odihna, nu ţi-o dă decât dorul de-a îmbrăţişa destinul lui Iisus în lume. Iar cum El e una cu destinul Său, îl putem avea una cu noi, iar noi atunci nu mai suntem singuri.

Deci nu poţi fi blând şi smerit cu inima până nu ieşi din tine şi te muţi în Iisus. În tine eşti trufaş şi tulburat. În Iisus eşti blând şi smerit şi odihnit cu sufletul. Şi pentru că Iisus e odihna noastră, de aceea El se îmbie mereu tuturor necăjiţilor şi vameşilor lumii, să le fie dulamă, să le fie inimă, să le fie ideal de viaţă.

Fără Iisus, Cel ce susţine lumea cu mâna (cum arată unele icoane), fără Iisus, zic, sau împotriva Lui chiar, te afli în tulburare crescândă până la sinucidere. – Şi e cel mai mare păcat de pe lume.

Sundar Singh era nemulţumit de toate Scripturile religiilor. În revolta sa tulburată a ars Sfânta Scriptură, şi, înainte de-a pleca să se arunce înaintea trenului, a mai căzut o dată în genunchi, rugându-se... niciunui Dumnezeu. Dar Dumnezeu era şi i s-a arătat Iisus în glorie divină... „ - Şi pentru tine M-am răstignit pe Cruce..." „Am murit Eu în locul tău; tu trăieşte, şi mai mult trăieşte !... "

Sundar Singh s-a făcut „Shadou", adică învăţător sau apostol al lui Iisus Hristos, acum în veacul nostru, ca o mărturie a viului Dumnezeu Iisus, de peste veacuri. De unde fără Iisus era în pragul sinuciderii, după ce L-a cunoscut pe Iisus, şi-a cunoscut sensul şi idealul vieţii sale.

„Căutaţi la Mine că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi afla odihnă sufletelor voastre !"

Atunci viaţa ta, ba şi ceva din chipul tău, seamănă cu Iisus.

Prislop
13.II.49

NB –

... Alta e situaţia fariseului modern.

El ştie că forma de odinioară e demascată şi stigmatizată.

Azi rolurile s-au schimbat:

Azi e vameş. Şi zice: „Doamne mulţumescu-Ţi că nu sunt ca acest fariseu...

*

... Trufia şi smerenia:

Două atitudini faţă de sine, înaintea lui Dumnezeu şi înaintea oamenilor.

*

... Smerenia, cenuşereasa vieţii acesteia, e haina de slavă a vieţii viitoare.

În haina aceasta simplă şi-a îmbrăcat Iisus viaţa; s-au îmbrăcat apostolii şi întreg şirul sfinţilor...

*

Fragmente după o predică în catedrala din Sibiu.

– 29.I.950 –

FIUL RISIPITOR

- 10 -

Pilda aceasta numai Dumnezeu o putea spune; căci limba omenească nicicând n-a putut cuprinde în mai puţine cuvinte, mai simplu şi mai profund toată tragedia omului, peste care El revarsă un ocean de iubire şi înţelepciune. Toţi ne recunoaştem în acest fiu risipitor, căzut de la cinstea de fiu al lui Dumnezeu, până la „rangul" unui porcar decăzut şi cu sufletul în zdrenţe.

Tatăl i-a respectat partea de avere, deşi o avea în dar. I-a respectat darul libertăţii, în baza căruia omul poate sui nebănuitele trepte ale desăvârşirii, dar poate coborî şi până la cea mai grozavă desfigurare morală.

„Cina cea de taină" – cel mai cunoscut tablou din Renaştere – a fost lucrat de Leonardo da Vinci în vreme de 12 ani. A căutat mult un model pentru Iisus. În sfârşit l-a găsit într-un tânăr, frumos la chip, bun, blând, cu suflet mare şi radiind de dragoste, un vrednic urmaş al lui Iisus. L-a zugrăvit deci la locul de cinste. Pe ceilalţi apostoli i-a găsit mai uşor afară de Iuda. Acesta trebuia să exprime, – dacă nu chiar să fie – modelul neîncrederii, veninul invidiei, încremenirea îngustimii, răutatea şi trădarea.

Aproape se împlineau cei 12 ani de când începuse tabloul, când iată că găseşte la Milano un om, care corespundea întocmai vederilor lui Leonardo. Îl plăteşte ca model şi-l aduce în trapeza mânăstirii, unde zugrăvea „Cina cea de taină". Era model de Iudă: întunecat la chip, deci şi la suflet, brăzdat de patimi, vulcan de ură şi de necredinţă. Pictura se apropia de sfârşit. În sufletul lui „Iuda" se petrecea o frământare cumplită; când, deodată, opreşte pictorul şi-i spune: „Tot eu am fost model şi acum 12 ani, când zugrăveai pe Iisus !" Leonardo a strigat speriat: „Tu, eşti acelaşi ?!"

Mai departe istoria nu ne spune nimic, dar se înţelege ce s-a petrecut, adică ce se petrecuse...

Fapt este că oricât ar fi cineva de cufundat în ticăloşie, oricât iad ar avea în suflet, oricâte turme de porci ar avea zugrăvite pe obraz, Dumnezeu totuşi crede în fiul său, omul, şi el nu este cu desăvârşire pierdut.

Noi obosim aşteptând întoarcerea unui copil, a unui frate, a unui tată beţiv, dar Dumnezeu nu descurajează. Dumnezeu te urmăreşte cu iubirea Sa îndurerată, în orice ţară te-ai duce. Iubirea e ca Dumnezeu: nu are hotare. Unul din sfinţii Părinţi o spune limpede: „Iisus urmăreşte pe toţi oamenii, oricât fug de departe, să-i ajungă şi să-i întoarcă acasă. Şi asta face până la sfârşitul lumii".

Pilda aceasta, a fiului pierdut, ne trezeşte un arzător interes să ştim: care poate fi cauza, pentru care omul ajunge să piardă chipul lui Iisus din făptura sa şi să apară în locul lui chipul lui Iuda ?

Cunoaştem decăderi cu răsunet:

Solomon – despre care spune Scriptura că „era cel mai înţelept dintre fiii răsăritului" – ajunge din cauza femeilor să-şi dispreţuiască templul şi pe Iehova şi să cadă în credinţe rătăcite.

Faust (un fiu pierdut din epoca modernă) încheie contract cu diavolul să-şi dea sufletul pentru veşnicie, în schimbul unei clipe, despre care să spună: „Stai clipă, eşti prea frumoasă !"

Deci cauza desfigurării omului stă în căutarea greşită a fericirii sale în lucrurile acestei lumi. Făptura omului, ca fiu al lui Dumnezeu, are ceva din infinitatea Tatălui său, care nu se satură, nu numai cu roşcovele porcilor, dar nici cu nimic altceva, decât cu desăvârşirea lui Dumnezeu. E atât de mare sufletul omului – după obârşia sa –, cât numai Dumnezeu îl poate umple.

Cu orice altceva de-ai încerca să-ţi saturi sufletul, nu faci altceva decât să ţi-l îngustezi pe măsura dorinţei urmărite: asta-i desfigurarea lui ! Cu alte cuvinte renunţi la înrudirea ta cu Dumnezeul nemărginirii şi te lipeşti de ceea ce mulţi Părinţi ai Bisericii o izbesc cu o vorbă aspră: „Curva lume".

Să fii în lume, dar totdeauna mai presus de lume.

Nu îngusta rostul vieţii numai la idealuri pământeşti !

Împlineşte-le şi pe-acelea, dar totdeauna fii mai presus de ele !

Din cauza nestatorniciei lor, a conflictelor cu răutatea şi infirmitatea lumii, trebuie să-ţi asiguri viaţa în Dumnezeu, care nu te minte, cum te minte mai sus pomenita lume.

Iată ce însemnează să-ţi „vii întru sine": momentul cel mai de preţ din viaţa ta pământeană, adică să te regăseşti în adevărata ta fire şi apoi să te „scoli" din rosturi mărunte şi să te întorci Acasă, în „braţele părinteşti" ale lui Dumnezeu, Tatăl tău şi Tatăl nostru, care-ţi va găti ţie o „cină de taină".

Nu-i mirare că, fără găsirea acestui rost al vieţii, altul nu-i găseşti, – şi fără rost nu te poţi suferi.

Găsit-ai comoara aceasta în ţarina vieţii tale ?

Dacă da, ai găsit Împărăţia lui Dumnezeu; iar semn c-ai găsit-o e bucuria nestăvilită, care te face să spargi deznădejdea oricărui decepţionat al lumii, să-i aprinzi şi lui un ideal în inimă, şi să-l duci: în inima ta, Cerului, bucurie mare !

Prislop,
20.II.49.

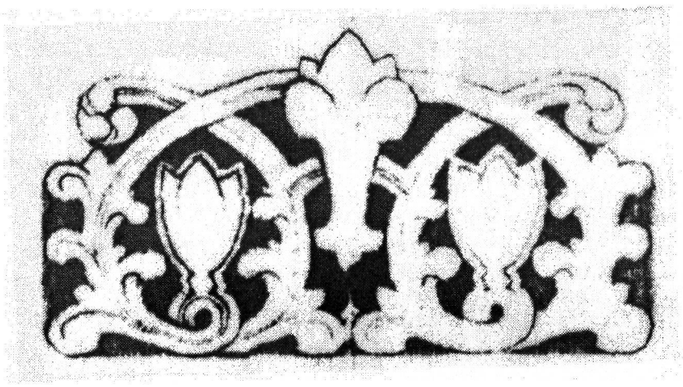

EVANGHELIA JUDECĂȚII

- 11 -

Evanghelia, adică Vestea cea bună, cuprinde şi Judecata. Este desigur o zi înfricoşată, o zi a urgiei lui Dumnezeu, dar cu toate acestea este o zi dorită de creştinătate: ziua adeveririi nădejdilor noastre ultime.

Dar, ca să vorbim despre judecata lui Dumnezeu cu omul, e bine să lămurim, pe cât cu putință, şi în scurt, câteva din nedumeririle omului despre Dumnezeu.

Omul stă la îndoială despre existența lui Dumnezeu, pentru mai multe motive, dintre care pomenim pe acestea:

1. Că nu-L vede (deşi crede într-o mulțime de lucruri pe care nu le-a văzut, dar se sprijină pe cuvântul altora, pe care-i crede). Răspundem că Dumnezeu poate fi văzut, dar trebuie împlinită o condiție: trebuie „inima curată" din cele nouă fericiri.

2. Stă omul la îndoială pentru că nu vede imediat răsplata lui Dumnezeu, atât pentru bine cât şi pentru rău. Cu alte cuvinte omul vede nedreptatea şi se sminteşte despre existența lui Dumnezeu, care o îngăduie, pentru că are o răbdare mai mare ca a noastră, aşteptând întoarcerea.

Zăbovim puțin asupra acestei nedumeriri, cu lămuririle următoare: Dacă Dumnezeu ar răsplăti răul întotdeauna şi numaidecât, ar însemna că e un Dumnezeu fricos dinspre libertatea omului şi întinderea răului, sau că Dumnezeu ar mai avea pe cineva împotrivă, cam tot aşa de tare, şi s-ar teme de întinderea stăpânirii sale.

Apoi, Dumnezeu nu răsplăteşte întotdeauna şi numaidecât nici binele, pentru că atunci oamenii ar face binele nu din dragoste şi libertate, ci din interes. O atare răsplătire ar coborî şi pe Dumnezeu şi fapta bună. Dar, din când în când Dumnezeu răsplăteşte imediat şi binele şi răul, deşi numai în parte, ca cei răi să se teamă şi să ştie că este o judecată, care îi ajunge. De asemenea se vede din când în când şi

răsplătirea imediată a binelui, ca dragostea oamenilor de Dumnezeu să nu scadă.

3. Oamenii mai stau la îndoială despre existența lui Dumnezeu pentru că e necuprins cu mintea, aşa cum cuprindem ştiința sau altă îndeletnicire. Cu alte cuvinte, ca s-o spunem de-a dreptul: Dumnezeu nu poate fi dovedit cu mintea nici că există, nici că nu există. – O bucată de fier rece, bună şi ea la ceva, nu-ți poate dovedi existența focului, până ce însăşi va fi roşie ca focul. Cam aşa-i şi cu mintea omului, cât priveşte puterea şi neputința ei.

Când făptura omului va fi străbătută de credința în Dumnezeu, adică de o evidență, de o siguranță interioară, mai puternică decât valoarea mărturiilor sau tăgăduirilor rațiunii, făptura sa va fi lumină şi viața sa o minune între oameni.

Căci nu există argument mai tare ca viața trăită, prin care se străvede Dumnezeu, sau moartea de martir, ca o ultimă dovadă – şi cea mai de seamă – despre existența lui Dumnezeu şi a Împărăției Sale.

De aceea nu cred într-o Împărăție a Cerurilor care începe numai după moarte. Vom fi după moarte în Împărăția în care am trăit de-aici, sau pentru care chiar am murit.

Cu acestea ştiute – bine-ar fi trăite – să ne lămurim înainte despre Evanghelia Judecății. – Fireşte că ultimul argument despre existența lui Dumnezeu îl va da El Însuşi, căci, înainte de judecată e învierea cea de obşte:

> „Iată Eu voi deschide mormintele voastre şi vă voi scoate pe voi, poporul Meu, şi veți învia , numai astfel veți cunoaşte că Eu sunt Domnul, Cel ce am zis şi am făcut acestea."
>
> (Ezechiil 37,12-14)

Deci dacă oamenii n-au crezut în Dumnezeu când a înviat Iisus şi cu El toți drepții Vechiului Testament, vor fi siliți să creadă în existența lui Dumnezeu, când vor vedea propria lor înviere din morți.

Deci ultimii „zăbavnici cu inima a crede" numai atunci vor crede, dar atunci e prea târziu. Pentru aceştia da, ziua învierii şi ziua judecății (fiind una şi aceeaşi zi) e ziua înfricoşată, ziua mâniei lui Dumnezeu.

Evanghelia ar fi fost nedeplină fără descrierea acestei zile de apoi. Fără această zi, în care se vor despărți pentru totdeauna oile de capre, Evanghelia n-ar fi avut nici un rost să fie descoperită oamenilor, şi chiar

de s-ar fi descoperit (dar fără judecata de apoi) rămânea o simplă carte, printre atâtea altele.

Iisus a făcut în mai multe rânduri rezumatul Scripturii şi al Evangheliei Sale în cele două porunci: iubirea de Dumnezeu şi iubirea de oameni. Iar cum Dumnezeu e Adevărul şi iubirea de oameni, mila, se împlineşte cuvântul din Psalmi că: „Mila şi Adevărul merg înaintea Ta (Psalmul 88,14). – Iar trăirea şi propoveduirea acestora cere curaj !

Deci din acestea vom fi întrebaţi: despre trăirea şi mărturisirea Adevărului şi dovezile iubirii de oameni; – şi încă a unei iubiri largi, la măsuri dumnezeieşti, în care încape toată făptura, din care n-ai pe nimenea de scos afară, sub nici un motiv.

Cu alte cuvinte ziua judecăţii consfinţeşte, pentru toată veşnicia, una din cele două împărăţii, în care ne-am trăit viaţa pământeană: fie împărăţia iubirii feroce de sine însuşi, care te făcea de vrajbă cu toată lumea, cu Dumnezeu şi cu tine însuţi, fie împărăţia iubirii, în primul şi ultimul rând de alţii, de toţi oamenii, indiferent cum sunt, şi a iubirii de Dumnezeu sau de Adevăr.

Vei fi adică, una din două, sau: ros de viermii poftelor tale neîngăduite, chinuit în cercul tău îngust, din care nu vei mai vedea pe nimenea, ars, mâncat de răutatea ta absurdă, chinuit de necredinţa ta în Dumnezeu, furios de a nu mai putea face nimic, nici rău nici bine; vei suferi nespus văzând suferinţa ta absurdă, crescând fără sfârşit o veşnicie întreagă.

Sau vei fi izbăvit desăvârşit de toată infirmitatea omenească, fericit de vederea neîntreruptă a lui Dumnezeu, de sporirea cunoaşterii Sale, de fericita comunitate cu Sfinţii, cu un cuvânt, de odihna mai presus de grăire a strămutării firii tale în Dumnezeu, – a cărei desăvârşire dăinuieşte sporind, veşnicia fără de sfârşit.

Şi oare de ce n-ar putea Dumnezeu, în mărinimia desăvârşirii Sale, să ierte pe toţi, pe păcătoşi şi pe diavoli, şi să-i îmbrace iarăşi în lumina dumnezeiască ?

- Nu, şi din mai multe motive. Pomenesc două: unu ar însemna suprimarea darului libertăţii voinţei, care, după un filosof creştin modern, ar însemna suprimarea spiritului, – ceea ce Dumnezeu nu poate face. Al doilea motiv: pedeapsa petrecerii în starea de iad a conştiinţei, cu toată eternitatea sa, e nemăsurat o pedeapsă mai mică decât

petrecerea forţată în lumina dumnezeiască. Aceasta ar fi pentru ei o urgie fără asemănare, în comparaţie cu chinurile absurdului sau a preocupării cu nimicul.

De aceea nu se descoperă Dumnezeu, ca Dumnezeu, în lumina slavei Sale, fiindcă în clipa aceea a sosit Judecata , – de la care încolo eşti: sau osândit la o stare de iad, sau strămutat într-o Fericire divină.

Iar pentru o dreptate deplină, care să ni se facă fiecăruia, trebuie să vie toţi martorii şi pârâşii noştri, şi să fim o zi, convinşi de dreptatea dumnezeiască. Căci faptele noastre, gândurile, cărţile scrise, cuvintele, au urmări nemuritoare şi numai taina pocăinţei poate îndrepta ce-i de îndreptat din ele. Deci toate urmările, rămase fără îndreptare, vin de faţă: pentru noi sau împotriva noastră, pe cum au fost făcute: pentru noi şi împotriva oamenilor, sau împotriva noastră şi în folosul oamenilor.

Şi totuşi a mai rămas o întrebare tulburătoare: omeneşte judecând, se poate ca atotbunătatea lui Dumnezeu să pedepsească omul, pentru o viaţă greşită de 40 – 60 – 80 de ani, o veşnicie întreagă ?

- Da; căci dacă într-o viaţă întreagă, de 40 – 60 – 80 de ani n-ai avut nici măcar o clipă – cea a tâlharului de pe cruce – a recunoaşterii vinovăţiei tale şi a recunoaşterii iubitoare de Dumnezeu, clipă care, tâlharului, i-a câştigat Împărăţia lui Dumnezeu, pentru veşnicie.

Să lărgim puţin semnificaţia acestei clipe, care, dacă o ai câştigi veşnicia lui Dumnezeu cu ea. E clipa învierii tale din păcat, din morţi, din necunoştinţă, din superficialitate. Clipă, care va întinde Împărăţia lui Dumnezeu peste toate calendarele tale pământene, clipa găsirii tale cu Dumnezeu, cu persoana lui Iisus, clipa găsirii lui Dumnezeu în tine.

Să lămurim minunea aceasta a convertirii reale:

După sfinţii Părinţi aceasta are următoarele baze: Iisus se află ascuns în poruncile Sale şi se află acoperit şi real în Tainele Sale, în Sfintele Taine. Iar în noi, în alcătuirea noastră duhovnicească se află deodată cu Botezul şi cu celelalte Taine însoţitoare.

Iisus, prin Taina sf. Botez, a îmbrăcat lăuntric făptura noastră omenească. S-a născut pe Sine în noi şi aşteaptă, ca un sad, până ajungem la pricepere, ca să ne decidem: ce facem cu Iisus din noi ? Îl băgăm în seamă, Îl punem în valoare, dezvoltăm restul vieţii noastre după viaţa Sa, Îl trăim pe El, sau facem ureche surdă şi-L ţinem în temniţa din noi, în bolniţa noastră, în mărăcinişul nostru, în golătatea

noastră: în temniţă şi nu-L cercetăm, bolnav şi nu-L îngrijim, gol şi nu-L îmbrăcăm cu viaţa noastră.

Iată lămurită dreptatea Judecăţii.

Pentru că am chinuit pe Dumnezeu din noi o viaţă întreagă şi am fugit de El pe toate cărările veacului, de-am avea anii lui Matusalem, tot aşa am face. Deci e cu dreptate la Dumnezeu să ne judece pentru câţiva ani o veşnicie întreagă. Nu ne putem apăra că n-am avut vreme să luăm o decizie asupra Împărăţiei lui Dumnezeu, îngropată în ţarina făpturii noastre.

Ca încheiere să aducem cuvintele sf. Simeon Noul Teolog, unul dintre noi, care a valorificat comoara sa din ţarină şi a luminat cu lumina dumnezeiască creştinătatea întreagă.

Iată cum grăieşte Sfântul Bisericii, în „Imnele iubirii divine":

„Tainele-acestea şi alte mai mari, mai adânci vei cunoaşte
Fiule-ascultă: când flacăra-n suflet s-aprinde, se naşte,
Răul patimii-alungă şi casa se face curată,
Focul s-amestecă-n toată fiinţa, o străbate şi iată;
Printr-o unire nespusă sufletu-ntreg străluceşte,
Raze şi flăcări în jur cu lumină şi el răspândeşte,
Cum ? Nu mai pot spune, dar una se fac: suflet şi Ziditor,
Cela ce ţine zidirea în palmă şi-i Domn tuturor
Sfânta Treime întreagă încape-ntr-un suflet curat.
Tatăl şi Fiul şi Duhul – neacoperit, neapropiat,
Ei locuiesc înăuntru, în suflet, şi nu-l pârjolesc,
Înţeles-ai ce-adâncuri de taină în noi se plinesc ?
Omul, o mână de ţărână, poartă pe Domnul în sine,
Poartă întreg pe Acela, ce toate cu-n deget le ţine,
Deci pe Acesta purtându-L în sine, în Duh şi văzând
Marea-I frumuseţe, s-aprinde de dor după El, şi arzând
Cum va putea suferi a dragostei flacără tare ?
Cum nu-i vor curge din inimă lacrimi fierbinţi şi amare ?
Cum va grăi, povestind de-a rândul minunile, care
Se-ndeplinesc înăuntru, în el, şi bogata lucrare ?
Cum să şi tacă, atunci când-îi silit să vorbească ?
Pentru că-acum abia vede iadul, în care-i menit să trăiască.
Nimeni nu-şi poate da seama în ce întunerec petrece,

În stricăciune şi-n moarte-n necunoştinţa cea rece,
Dacă nu vine, la vreme, din Ceruri scânteia divină,
Când în suflet s-aprinde şi arde cereasca lumină.
Cad legăturile grele, pui mâna pe răni, şi deodată
Rănile pier şi se-nchid şi se şterge orice urmă de tină,
Iar din semnele rănilor curg străluciri de lumină.
Trupul întreg e-o minune: se umple de slavă cerească...
Din murdăria mocirlei: curat şi din lanţ slobozit,
Cu dumnezeiasca lumină de tot învăluit
Mă-mbrăţişează Stăpânul a toate şi-mi dă sărutare...
Şi spre-o mare lumină mă duce de-a-notul, pe care
Nici Îngerii n-o pot tălmăci. Minunată lucrare !
Căci ajungând în lumină, minuni şi mai mari mi s-arată:
Domnul îmi dă să-nţeleg cu de-a rândul lucrarea Lui toată:
Cum înnoieşte cu harul din Ceruri sărmana mea fire,
Din stricăciune m-a scos, învestit cu nemurire,
M-a despărţit de ale lumii, şi haină mi-a dat, luminoasă,
Şi-ncălţăminte mi-a dat şi cunună în veci nestricăcioasă.
M-a-nstreinat de-ale lumii, făcându-mă nepipăit,
Şi nevăzut m-a făcut, cu firea celor nevăzute unit.
Şi-am înţeles cu uimire, că eu, cel închis în făptură
Port pe Acela, care-i afară de toate, fără măsură.
Dar dacă eu şi Acela, cu care prin har m-am unit,
Suntem una-n unire; iar pe mine cum m-oi numi ?
- Iată, primeşte şi vezi osebirea cea mare: că sunt
Om după fire – dar Dumnezeu după dar."

(Cuvântul I)

Iată o culme a sfinţeniei, vie şi nemincinoasă tâlcuire, a unui alt loc greu de înţeles despre Judecată:

„Amin, amin grăiesc vouă: Cine ascultă cuvântul Meu şi crede în Cel ce M-a trimis pe Mine, are viaţă veşnică şi la judecată nu vine, ci s-a mutat din moarte la viaţă" (Ioan 5,24).

Deci fără această „mutare din moarte la viaţă" cădem sub judecată. Mulţi se vor mântui şi sub judecată „dar aşa: ca prin foc", – cum zice sf. Pavel. Cu acestea se lămureşte o mare poruncă a lui Iisus,

dată Apostolilor, – şi nouă preoţilor, urmaşii lor de peste veacuri, când ne-a spus:

„Înviaţi pe cei morţi !"

E „prima înviere", încă din viaţa aceasta, peste care „moartea a doua n-are nici o putere".

- În ziua judecăţii vom fi martori unii altora, despre cele înţelese astăzi.
- E cuvântul lui Dumnezeu ce-şi îmbie Viaţa.
- Lui se cade Slava, viaţa şi veşnicia noastră.

Prislop,
27.II.49.

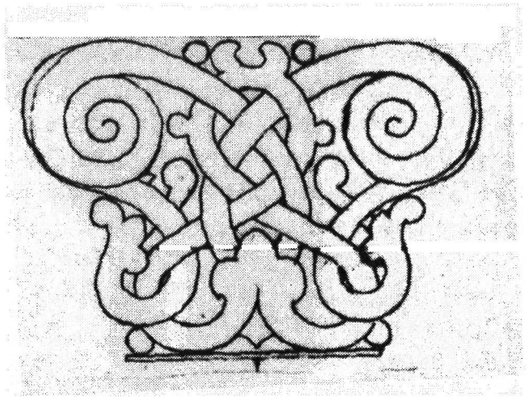

LUMINA DE PE MUNTE

- 12 -

Astăzi aţi ascultat o parte din „Predica de pe Munte" a Mântuitorului. – Ce minunat ar fi dacă ne-am putea şi noi strămuta peste veacuri în urmă şi să fim şi noi printre ascultătorii de atunci ai Mântuitorului.

Aşa gândeam odată, când eram mai mic. Dar dorul de copil nu m-a părăsit, ci s-a întărit. Poate că pentru dorul acesta a zis Iisus, înălţându-Se la Cer: „Iată Eu cu voi sunt până la sfârşitul veacului". Aşadar şi noi suntem contemporanii lui Iisus. De altfel numai aşa şi putem pricepe Evanghelia Sa, ca oarecum auzind-o de la El, văzându-L pe El trăind-o, – căci tot trăirea rămâne cea mai bună tâlcuire. Ceea ce eşti vorbeşte mai tare decât ceea ce spui.

Astăzi, la începutul marelui post al Învierii, Iisus ne învaţă despre aceste trei lucruri: despre iertare, despre post şi despre comorile din Cer, sau comorile eterne.

1. **Despre iertare**.

Ne rugăm lui Dumnezeu să ne ierte: păcatele, greşelile, îngustimea vederilor, prejudecăţile, neştiinţa şi un lanţ cam lung, care prea cumplit ne strânge. Dacă Dumnezeu ni-l iartă, cade lanţul de pe noi şi iarăşi suntem liberi. Dar Dumnezeu ne dezleagă lanţul nostru care ne chinuieşte, numai dacă dezlegăm, mai întâi noi, lanţul în care ţinem legaţi pe fraţii noştri.

Dacă noi nu iertăm, nici Dumnezeu nu ne iartă.

Mai mult: iertarea lui Dumnezeu e de aşa fel atârnătoare de iertarea noastră, încât, fără aceasta, rugăciunea noastră ni se întoarce în blestem. Căci zice: „Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum iertăm şi noi greşiţilor noştri". Deci dacă noi nu iertăm, neîndurarea noastră întoarce cuvintele rugăciunii pe dos, fără să ne dăm seama, aşa:

„Doamne nu ne ierta nouă, căci nici noi nu iertăm greşiţilor noştri", – ceea ce e un blestem.

Deci, în această privinţă, iertarea noastră atârnă mai mult de noi decât de Dumnezeu.

Dacă iubirea e porunca ce rezumă Scriptura, sigur că numai ea e chemată să pună capăt: judecăţilor, răzbunărilor şi a tot războiul cel ucigaş dintre oameni. Porunca aceasta, nu aştepta să o împlinească alţii întâi; împlineşte-o tu întâi, şi după tine se vor lua mulţi. Dar trebuie să ştii, dragul meu, că-i vorba de-o iubire fără margini, o iubire care iartă toate, lăsând judecata în seama lui Dumnezeu. O iubire care nu cade, la oricâte probe s-ar întâmpla s-ajungă.

Primul care a iubit aşa a fost Iisus; iar dintre oameni numai aceia în care trăieşte Iisus: purtătorii de Dumnezeu. Porunca iubirii era şi în Vechiul Testament; dar aceia împlineau mai bucuros legea talionului. Deci pentru că n-a fost împlinită de aceea a zis Iisus: „Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiţi unii pe alţii, precum Eu v-am iubit pe voi !" Iar El a împlinit-o între oameni ca nimeni altul. Iisus n-a avut de lepădat pe nimeni – nici pe Iuda, căruia i-a zis „prieten", deşi venea cu sărutarea trădării. N-a lepădat nici pe călăii care-i băteau piroanele în mâini şi picioare şi-i îndesau spinii pe cap.

Deci dacă ţinem să rămânem creştini, trebuie să iubim pe toţi oamenii, ca Iisus, că numai aşa-i sigură şi e cu putinţă „iertarea din inimă", care, atunci, vine ca de la sine, uşor şi simplu, şi nici nu mai cade, chiar dacă ura ar răstigni-o pe toate crucile istoriei. – De altfel aceasta şi e suprema dragoste şi semnul divinităţii Sale.

Cu această iubire grăia Iisus către oameni.

2. **Despre post.**

Iată ce ne învaţă Iisus: mai întâi Însuşi a postit. Nu i-a trebuit, dar va zice cândva: „Pildă de viaţă v-am dat vouă !" Deci nouă ne trebuie post, pentru înfrânarea patimilor, pentru subţierea minţii, pentru sporirea în noi a Duhului Sfânt, care ne descoperă căile mântuirii. Postul ne ajută să înţelegem rosturile mai mari ale lui Dumnezeu cu omul. El e un toiag de drum prin viaţa aceasta cu trup pieritor spre veacul viitor, în care trebuie să ne deprindem de-aici.

Dar să nu ţinem postul într-un înţeles îngust. Căci sunt unii care cred că a nu mânca carne, şi cele asemenea, ar fi tocmai de ajuns ca să

se cheme că ai postit. Nu mănânci carne de porc, dar carne de om mănânci: clevetind, muşcând cu gura, osândind cu vorba şi ucigând cu gândul. Postul nu e, mai ales în creştinism, numai un regim al stomacului. Avea şi sf. Pavel de aceştia, înguşti cu socoteala, cărora trebuia să le spună că: „nu stomacul sau mâncarea ne va pune pe noi înaintea lui Dumnezeu". A face din post numai o chestiune de stomac însemnează a îngusta rostul cu care a postit Iisus; – ceea ce ar fi o ocară. Deci iată şi înţelesul mai larg, chiar înţelesul pe care i l-a dat Dumnezeu şi ni l-a descoperit prin Isaia proorocul:
Isaia 58:

> „1. Strigă din toate puterile şi nu te opri; dă drumul glasului să sune ca o trâmbiţă; spune poporului Meu păcatele sale...
> 2. În fiecare zi Mă caută, căci ei vor să ştie căile Mele, ca un norod ce făptuieşte dreptatea şi de la pravila Dumnezeului său nu se abate. Ei mă întreabă despre legile dreptăţii şi li-e drag să se apropie de Dumnezeu,
> 3. zicând: De ce să postim, dacă Tu nu vezi ? La ce să ne mai smerim sufletul, dacă Tu nu iei aminte ? – Pentru că în zilele posturilor voastre vă găsiţi de lucru şi asupriţi pe supuşii voştri.
> 4. Spre judecăţi şi sfadă postiţi şi bateţi cu pumnul pe cel smerit; nu postiţi cum se cade zilei aceleia, ca glasul vostru să se audă sus.
> 5. Oare postul acesta Îmi place Mie ? De ţi-ai încovoia ca un cerc grumazul tău şi ţi-ai aşterne sac şi cenuşă, nici aşa nu se va chema post."

- Oare de ce zice aşa ? – Fiindcă nu e bun rostul cu care e făcut. Oamenii implică pe Dumnezeu în vrajbele lor, fac slujbe ca să li se izbândească gândul şi să li se facă pe plac aranjamente pământeşti, – care, de multe ori sunt nedreptăţi asupra altora. Fii sigur că Dumnezeu îţi poartă de grijă şi în amănuntele vieţii şi nu va lăsa dreptatea ta, dacă o ai.

> „6. Ştiţi voi postul care-Mi place Mie ? zice Domnul. Rupeţi lanţurile fărădelegii, dezlegaţi legăturile nedrepte, daţi drumul celor asupriţi şi sfărâmaţi jugul lor.
> 7. Împarte pâinea ta cu cel flămând, primeşte săracii în casa ta; pe cel gol îmbracă-l şi nu te ascunde de cel de-un neam cu tine.

8. Atunci lumina ta va răsări ca zorile şi se va grăbi tămăduirea ta şi slava lui Dumnezeu te va înconjura.
9. Atunci vei striga şi Domnul te va auzi şi încă grăind tu, va zice: aici sunt ! Şi vei lepăda de la tine asuprirea, arătarea cu degetul şi vorba fără rost.
10. Dacă vei da flămândului pâine din sufletul tău, şi vei sătura sufletul cel amărât, lumina ta va străluci în întunerec şi bezna din tine va fi ca miezul zilei.
11. Domnul îţi va fi mereu povăţuitor şi va sătura sufletul tău şi în pustie. El va da tărie oaselor tale şi vei fi ca o grădină adăpată, ca un izvor de apă vie, care nu seacă niciodată.
12. Pe dărâmăturile tale vechi vor fi zidiri din nou, vei pune temelia cea străveche, şi te vei chema tocmitor de spărturi şi înnoitor de drumuri, ca ţara să se poată locui."

Iată cum vede Domnul nevoinţa postului: tot ca o împlinire cu lucrul, o trăire a iubirii de oameni. Dar lucru vrednic de luat aminte din cuvântul acesta sunt urmările unui atare post; urmări cu refacerea sufletului tău şi urmări pentru o ţară de oameni. De bună seamă că un atare post, ţinut la o înălţime de vederi, e un egal al rugăciunii neîncetate, care, amândouă reţin pe Dumnezeu în zidire şi scot afară pe draci.

3. **Comori veşnice**

A treia învăţătură pe care ne-o dă Iisus e aceasta: „Adunaţi-vă vouă comori în Cer", căci acolo nu au soarta comorilor primejduite de pe pământ. – Poate că unii iarăşi au nedumeriri despre existenţa cerului. Nu cumva cerul ăsta e o ficţiune, creat de neputinţa rezolvării fericirii aici, şi acum, pe pământ ? – Şi de aceea e amânat şi închis într-o împărăţie metafizică ! – Nu ne trebuie nici un „Cer"; tot ce dorim e aici „pe pământ !" vor zice alţii dintre ei.

- Sigur că da; dar dacă nu eşti cu Iisus pe munte, din crisalida ta de carne, n-ai nici o vedere spre larg, nici o geană de cer, nici o revelaţie de Duh. E povestea cu puiul care n-a vrut să iasă din găoace, pe motiv că nu este altă lume, mare şi cu soare, afară de găoacea lui. Aşa-s şi unii oameni.

Pentru rezolvarea greutăţii acesteia folosesc aci şi cugetarea unor gânditori ai vremilor noastre. Iată ce zice primul: „E firească necesitatea ideală de-a descoperi în sfera veşniciei cheia cunoaşterii pentru lumea

naturală, dependentă cu desăvârşire de cea transcendentă. Lumea aceasta e plină de contraste, de paradoxuri inexplicabile pentru mintea omenească. Lumea văzută poate fi explicată numai prin cea veşnică, dumnezeiască, dar exclusiv cu ajutorul unei fiinţe mijlocitoare, aparţinând ambelor lumi." (Vl. Soloview, Ausgewälte Werke t. 3, p. 151). Iar celălalt zice: „Umanismul voia să înlăture tot ce era greu, problematic şi tragic în om, pentru a-l face fericit pe pământ. Dar aceasta e numai negarea omului, ca a unei fiinţe aparţinând la două lumi, ca părtaş al lumii necesităţii naturale şi al împărăţiei libertăţii supranaturale. Îndată ce Dumnezeu e înlăturat şi omul divinizat, omul cade în subomenesc, pentru că omul rămâne om cu adevărat, numai până ce este fiul, sau „chipul şi asemănarea lui Dumnezeu". (N. Berdiaeff „Antropodicee" în „Gestliches Cristentum" v 2 pp. 272-5).

Deci trebuie postit şi de acel desfrâu al minţii, care caută să se ascundă de Dumnezeu (Geneza 3,8), căutând să-I năruie Cerul, să despartă lumea de El, pentru desfrâul ei cu pământul. Mintea fără har e o făclie stinsă. Dar când în suflet se arată zorile, ne vom da seama că viaţa noastră, trăită numai pământeşte, e o călătorie în pierdere şi nu ne putem apăra comorile. Deci de bună seamă că le vom da de bună voie. Numai dându-le de bună voie le schimbăm valoarea strămutând-o unde n-o mai fură nimeni, şi: „Unde va fi comoara noastră, acolo va fi şi inima noastră".

Dar cu adevărat comoara, mai de preţ decât lumea, e însăşi persoana lui Iisus, care se face nu numai contemporanul nostru în vreme, dar se face şi suflet al sufletului nostru; se face şi viaţa noastră, se face şi mintea noastră. Atunci, – zice Scriptura şi Părinţii – „veţi avea mintea şi simţirea care erau în Iisus" (Filipeni 2,5).

De aceea zicem că numai viaţa însăşi a lui Iisus explică Evanghelia Sa cel mai bine. Ca s-o înţelegem şi noi, e limpede că ne trebuie Acelaşi comentar: Lumina de pe munte.

– Şi o putem avea !

Prislop,
6.III.49.

CHEMĂRI LA APOSTOLIE

„De acum veți vedea cerul deschizându-se"
(Ioan 1, 51).

- 13 -

Găsiți descrise de alții, şi mult mai bine, mocnirea strânsă în chingi şi agitația ascunsă a poporului evreu sub ghearele pajurei romane. O pomenesc în treacăt, ca să ne dăm seama de acea atmosferă încărcată de la răscrucea numărării timpului, atmosfera aşteptării de istov a lui Mesia. Pentru unii era aşteptare politică; pentru alții, mult mai puțini, o aşteptare religioasă. Irod a sărit cu sabia în calea istoriei. Masacrul copiilor – 14.000 de prunci, încă nu se uitase. Până şi pe copiii săi îi aştepta cu sabia în mână. Iar cele petrecute mai pe urmă la Iordan, unde un ascet nemaivăzut de fioros, tăia cu gura ca o secure, trupul putregaiului, plin de şerpi şi de năpârci, şi vestea pe Unul mai mare ca el, care va turna şi foc peste ei; – toate acestea dădeau aşteptării o tensiune de fior metafizic, unic în istorie. Nu-i vorbă era şi o aşteptare de mii de ani de-a rândul.

Iată cum au decurs primele „găsiri" ale marelui aşteptat. Prima, care ştia mai mult decât ceilalți oameni, era Fecioara Maria din Nazaret, apoi dreptul Iosif. Al treilea a fost Ioan Botezătorul, care-şi câştigase autoritate de prooroc; – de altfel şi era: capătul proorocilor – autoritate cu care a prezentat iudeilor pe Iisus: „aşteptarea neamurilor", sau Mesia-Hristos. Deci Ioan ştia desfăşurarea lucrurilor. Cu botezul lui Iisus menirea lui lua sfârşit: „De acum El să crească, iar eu să scad !"

Apoi Ioan, vorbind odată cu doi ucenici ai săi, vede pe Iisus venind, şi-L arată ucenicilor săi zicând: „Iată Mielul lui Dumnezeu". Unul din ucenici era Andrei, cel întâi chemat, care, după cuvântul ascetului şi mărturia sufletului său, recunoaşte în Iisus pe Dumnezeu. Atunci, într-o bucurie negrăită, într-o suflare, aleargă acasă şi-i spune şi

lui Simon – ce avea să fie Petru – : „Am găsit pe Mesia !" – Şi l-a adus la Iisus.

A doua zi, în drum spre Galileia, Iisus găseşte pe Filip, pe care l-a chemat: „Vino după Mine !" A recunoscut şi acesta prezența lui Dumnezeu în Iisus. De bucurie – şi aşa-i bucuria: alergi cu ea să o împărtăşeşti primului găsit – găseşte pe Natanail, căruia-i vesteşte: „Am găsit pe Acela de care au scris Profeții !" Natanail, luat prin surprindere, nu prea ieşea din rezervă, dar, ocărând Nazaretul, aude argumentul decisiv: „Vino şi vezi !"

A venit. S-a prezentat ca un Toma. Iisus îl prețuieşte în sinceritatea rezervei sale, spunându-i: „Iată israilitean fără vicleşug". Natanail Îl întreabă: „De unde mă cunoşti ?" (În viața lui Natanail era o taină, pe care n-o ştia nimeni, decât el şi mamă-sa. El scăpase de urgia lui Irod ascuns de mamă-sa la trei zile după naştere, sub frunzele smochinului – precum întăresc acestea sfinții Vasile cel Mare şi Grigorie Teologul, în „Întrebări"). Deci, când s-a văzut descoperit şi-a dat seama că are în față pe Dumnezeu. N-a mai putut. A strigat în extaz: „Tu eşti Fiul lui Dumnezeu !" Deşi trăieşte un moment culminant, totuşi Iisus desăvârşeşte explozia convingerii sale, zicând: „Mai mari decât acestea vei vedea: amin, amin zic vouă, de-acum veți vedea Cerul deschizându-se şi pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se şi pogorându-se peste Fiul Omului". Cu toate acestea Natanail nu figurează printre cei 12 apostoli, ci printre cei 70.

Cuvântul s-ar putea sfârşi aci cu întrebarea:

Tu pe cine-ai chemat la Iisus ? Vecinu-tău bate crâşmele, verişoara-ta a fugit necununată, feciorul tău fuge de biserică, copiii tăi umblă noaptea la jocuri şi scuipă după preot; – la Iisus n-ai pe nimeni de adus ?...

- Poate ai de gând să te-aduci pe tine; – că până nu te-aduci pe tine nu poți aduce pe nimeni.

Dar, cum mai am ascultători, mult mai frământați cu mintea, căutându-L pe Iisus, scriu şi pentru voi cele ce urmează:

Primii patru ucenici sigur că au avut chiar atunci o experiență asemănătoare deschiderii Cerului, în prezența preasfintei Persoane a lui Iisus. Nu le-a fost uşor nici lor să-şi taie dintr-odată tot balastul îndoielii, de vreme ce mulți se mai dăduseră pe sine a fi Mesia şi se-nfundaseră în greşeli grave, cum a fost rebeliunea lui Bar-Cochba, cea a lui Teuda şi a

lui Iuda Galileanul. Dar timpul avea să-i încredinţeze până în adâncul făpturii, că Dumnezeu se făcuse om şi petrecea cu ei. Nouă însă ne-ar fi mult mai uşor să trecem pustiul îndoielii, deoarece avem, sub perspectiva istoriei, toate probele dumnezeirii lui Iisus şi a divinităţii creştinismului. Totuşi, deşi le-avem, numai o întâlnire cu Iisus rămâne decisivă. Iar dacă aceasta se întâmplă rar, măcar să vezi pe cineva, a cărui iubire-lumină a aprins-o El.

Dar iubiţii mei tineri, cu fruntea pe gânduri, o întâlnire cu Iisus însemnează o misiune, însemnează o chemare la apostolie şi la toate riscurile trăirii de Dumnezeu, între Irozii vremilor, pe care de asemenea trebuie să-i iubeşti.

Nu cumva sunteţi şi voi căutând pe Iisus ?

Voi ştiţi despre Iisus mulţime de lucruri, dar încă nu-L cunoaşteţi pe El. Şi până nu-L găseşti pe Dumnezeu nu te afli nici pe tine, nu-ţi găseşti nici sensul tău, nici sensul lumii. E la mijloc o revelaţie tripartită, care trebuie să aibă loc.

Omul e veşnic în căutare după ceva ce însemnează mai mult decât haina şi mâncarea. El e în căutarea lui însuşi. Aspiraţia sufletului după realizarea desăvârşirii sale, asta e toată istoria omului. Mărginirea ta te doare; ştiu; dar când aceasta a ajuns un dat al conştiinţei, e semn că Dumnezeu nemărginitul vrea să creşti spiritual pe dimensiuni divine. Această ţâşnire în conştiinţă a dorului nemărginirii divine, e, pentru tine, argumentul decisiv al existenţei Sale, al iubirii Sale şi al rudeniei tale cu El. Dacă te găseşti pe tine în funcţie de Dumnezeu, e o găsire a ta în adevăr. E naşterea ta în Dumnezeu, – naşterea ta în adevăr. „Toţi marii mistici, fără deosebire de confesiune, au învăţat că în eternitate, în adâncul lumii spirituale se săvârşeşte un proces divin, în care apar relaţiile lui Dumnezeu cu omul: naşterea lui Dumnezeu în om şi naşterea omului în Dumnezeu, adânc în care se întâlnesc iubitorul cu iubitul. Acolo sunt adevărurile experienţei spirituale, adevăruri vii, nu categorii metafizice sau substanţe ontologice."

„Chipul omului se strică dacă se şterge chipul lui Dumnezeu din sufletul omului. Omul, căutând pe Dumnezeu, se caută pe sine însuşi, caută omenia sa. Sufletul omului suferă durerile naşterii, când se naşte Dumnezeu într-însul. Această naştere a lui Dumnezeu în sufletul omenesc, constituie naşterea autentică a omului. Ea reprezintă mişcarea iubirii lui Dumnezeu spre el, răspunsul la nostalgia ce-o are el după

Dumnezeu. Experienţa spirituală descoperă că Dumnezeu de asemenea tânjeşte după om, că El doreşte ca omul să-L nască şi să-I răsfrângă Chipul. Marii mistici, descriind viaţa spirituală, au evocat această nostalgie divină.

Neamul omenesc nu aparţine, decât sub unul din aspectele sale, generaţiei lui Adam cel vechi, generaţiei păcătoase şi decăzute a lumii noastre naturale. Sub un alt aspect el e ceresc, aparţinând lui Adam cel spiritual, generaţiei lui Hristos.

Creaţiunea lumii nu s-a putut produce în timpul nostru, căci el e un timp decăzut, el e copilul păcatului. Creaţiunea a avut loc în veşnicie, ca act interior al misterului divin al vieţii. Concepţia biblică a creaţiunii nu-i decât reflexul acestui act interior al creaţiei în conştiinţa omului antic. Omul, precipitat în natura inferioară, e aruncat în afara realităţii divine. Revelaţia creştină restabileşte omul în sânul acestei realităţi. Prin Fiul noi revenim în sânul Tatălui. Cu El începe un nou gen omenesc, spiritual, acela al lui Hristos, născut şi refăcut în Duh. Hristos este în om şi omul în Hristos. El e butucul şi eu mlădiţa. Tot neamul omenesc, renăscut, rămâne în Hristos, Dumnezeu-Omul. În omul spiritual e cuprins cosmosul, toată creaţiunea. Odinioară cosmosul se desfăcu violent de omul decăzut şi deveni, pentru el, natura exterioară care-l robi. Dar cosmosul revine spre omul renăscut. În lumea spirituală cosmosul rămâne în om precum omul rămâne în Dumnezeu.

Omul e, prin natura sa, un microcosmos; în el sunt cuprinse toate sferele realităţii cosmice, toate formele cosmicului. Prin păcat şi cădere, omul pierdu noţiunea stării sale microcosmice, conştiinţa sa deveni individualistă. Cosmosul nu se revelează omului natural decât ca natură exterioară, a cărui viaţă interioară îi rămâne inaccesibilă. Numai omului interior, viaţa interioară a cosmosului, i se descoperă ca realitate spirituală. Astfel, calea care duce omul la cunoştinţa de sine însuşi este şi calea care-l duce la cunoştinţa cosmosului. Prin Hristos, prin Logos, nu numai neamul omenesc, ci tot universul se orientează spre Dumnezeu, răspunzând chemării divine, trebuinţei dumnezeieşti de iubire.

Misterul divin nu se încheie în dualitate; el presupune existenţa a Trei Persoane. Relaţiile lui Dumnezeu cu Altul se îndeplinesc într-un al Treilea. Subiectul iubitor şi iubitul găsesc deplinătatea vieţii în împărăţia iubirii, care este a treia. Împărăţia lui Dumnezeu, împărăţia omului şi a

cosmosului iluminat, nu se realizează decât prin Sf. Duh, în care se încheie drama, se închide cercul. Numai în această «Trinalitate» ne e dată viaţa divină perfectă, în care subiectul iubitor şi obiectul iubit creează împărăţia lor, găsesc conţinutul definitiv şi deplinătatea vieţii lor. Trinitatea e un număr sacru, divin, un număr care semnifică plenitudinea, victoria asupra luptei şi diviziunii, ecumenismul şi societatea perfectă, în care nu e opoziţie între personalităţi, între ipostase şi fiinţa unică. Misterul creştinismului este misterul unităţii în dualitate, găsindu-şi soluţia în Unitatea-Trinitate. Iată de ce creştinismul are ca bază dogma hristologică a naturii teandrice a Fiului şi dogma trinitară. Afirmarea fiinţei e viaţa Sfântului Duh şi viaţa în Duhul Sfânt. În Duh omul şi lumea sunt transfigurate şi îndumnezeite. Duhul constituie Viaţa însăşi, viaţa originară." (N. Berdiaeff, „Ésprit et liberté" pp. 211-216)

Acesta să fie cadrul mai larg, al evidenţelor Duhului, care a făcut din oameni Apostoli ai lui Dumnezeu. Deci să o luăm concret:

Noi nu avem, ca primii ucenici, posibilitatea găsirii istorice a lui Iisus. Noi avem, între noi şi Iisus, un munte, care trebuie trecut. Iar ce e mai greu, e că muntele e în noi. Şi n-ar trebui, după cuvântul lui Iisus, decât un grăunte de muştar credinţă, şi-ar dispare muntele şi L-am găsi pe Iisus. Ne trebuie un itinerar lăuntric. Calea credinţei e obositoare, dar cu ea începe cărarea. Credinţa e o asceză a minţii. Urmează celelalte virtuţi, celelalte asceze, toate, ca nişte vămi ale văzduhului, la care lăsăm pe rând, ca vamă, tot balastul muntelui nostru. Toate renunţările noastre sunt negustorie pentru un bun mai înalt: pentru starea capabilă de-a primi braţele divine ale Harului Duhului Sfânt. Duhul Sfânt, de data aceasta este puternic, ca o suflare de vifor, e în stare să desăvârşească cele începute timid de sărmana noastră fire.

Toată asceza e pentru mistică.

Deci în locul găsirii istorice a lui Iisus, noi avem deschisă întâlnirea spirituală, mistică, întâlnire profund reală, cât, din lăuntrică, se răsfrânge uneori până-n afară în simţirile şi înfăţişarea noastră.

Foarte mulţi contemporani ai lui Iisus n-au avut cu El decât o întâlnire exterioară, istorică. Doar Luca şi Cleopa Îl simţeau, arzându-le inima pe cale, dar fără să-L cunoască. O întâlnire profundă cu Iisus, care însă mai mult i-a speriat – cum arată aceasta icoanele – poate că au avut martorii Schimbării la Faţă. Deci nu suntem cu nimic dezavantajaţi faţă

de aceia. Iisus e şi contemporanul nostru, ca veşnicia faţă de oricare cifră a timpului.

Deci primii care au văzut pe Iisus în lumina dumnezeiască au fost Petru, Iacov şi Ioan. Ei au văzut, primii, Cerul deschizându-se. Această revelaţie le-a fost dată şi ca revelaţie propriu-zisă, dar şi ca o iconomie, ce avea rostul să le susţină moralul ridicat, în faţa celor ce aveau să se întâmple pe urmă cu răstignirea. Că vederea luminii dumnezeieşti a avut şi rostul acesta, ne stau mărturie înseşi cuvintele Mântuitorului, prin care-i lega să nu spună vederea, decât după Înviere (Matei 17,9).

Al doilea care a văzut cerurile deschizându-se (Faptele Apostolilor 7,56), a fost primul mucenic al creştinismului arhidiaconul Ştefan. Suflet curat, tânăr, plin de duh şi adevăr – curajul întruchipat – primul mucenic, văzând Cerul deschizându-se, dă curaj şi întărire coloanei de urmaşi a mucenicilor. N-o fi străbătând el toată calea ascezei, dar a luat-o de îndată pe calea cea mai scurtă, de care va scrie mai pe urmă şi Pavel, a iubirii de oameni fără de margini. Căci întru aşa măsură şi-a însuşit el pe Iisus, încât, murind legii firii, împroşcat cu pietre, acelaşi cuvânt al legii Duhului grăieşte: „Doamne iartă-le lor păcatul acesta !" Iar aceasta n-o putea face decât un om sfinţit de iubire.

Al treilea, pe care: „o lumină din Cer l-a-nvăluit dintr-o dată, ca într-un fulger" (Faptele Apostolilor 9,3) a fost Saul, care păzea hainele celor ce se nevoiau cu uciderea lui Ştefan. El era râvna Legii vechi – o sinceritate de altfel – apreciată şi convertită pe drumul Damascului, la râvna pentru Legea nouă, a lui Iisus. Deschiderea aceasta a unui cer nou, cu o lumină năpraznică, a pricinuit moartea omului vechi, Saul, şi renaşterea Apostolului Pavel.

În veacul al XI-lea dăm de sf. Simeon Noul Teolog, care trăieşte toată transcendenţa luminii divine, după ce Harul din Ceruri, cum zice, înnoise sărmana sa fire. Rugămu-l cu smerenie să ne înveţe:

Cuv. 18: „Luând pe umeri crucea, strânge-o cu putere
Şi du până la sfârşit chinul încercărilor,
Sfâşierea durerilor, şi primeşte cu bucurie
Piroanele-ntristărilor, ca pe-o coroană a slavei,
Şi-aruncat în fiecare zi în lăncile ocărilor
Şi lovit cu pietrele tuturor necinstirilor,
Vărsând lacrimi de sânge

(– Că totul izbuteşte plânsul de fiecare zi –) vei fi mucenic.
Cuv. 13: Iar răbdând batjocuri şi palme, cu bucurie
Părtaş al dumnezeirii şi al slavei Mele vei fi.
Iar de te vei arăta pe tine urma tuturora
Şi slugă şi rob, te voi arăta pe urmă
Primul între-aceia toţi, pe cum am făgăduit.
De vei iubi pe duşmani şi pe cei ce te urăsc,
De te-i ruga din suflet pentru cei ce te necăjesc,
Şi le vei face bine după puterea ta,
Te-ai făcut, adevărat, asemenea Tatălui tău Preaînalt.
Deci dobândind din acestea inimă curată,
În ea vei vedea pe Dumnezeu, pe care nimeni nu L-a văzut vreodată.
Cuv. 20: Pe Acela, a Cărui frumuseţe
Uimeşte toată gândirea, uimeşte toată inima,
Răneşte tot sufletul, înaripându-l spre iubire,
Unindu-l neîntrerupt cu Dumnezeu.
Să nu ziceţi că Dumnezeu nu e văzut de oameni.
Nu ziceţi că oamenii nu văd lumina dumnezeiască,
Sau că e cu neputinţă în vremea de-acum.
Niciodată aceasta nu-i cu neputinţă, prieteni,
Ci e foarte cu putinţă celor ce voiesc.
Dar numai celor a căror viaţă le-a adus curăţirea de patimi
Şi le-a făcut curat ochiul cugetării."

Subliniem la acest loc concepţia integralistă despre om a sfântului, realizată în trăirea mistică: inima curată, voinţa hotărâtă, viaţa curată de patimi şi curat ochiul cugetării.

Sfântul e un om perfect centrat cu firea.
„Iar măsurile strălucirii-s măsurile iubirii". (Cuv. 27)

Şi mai departe:
Cuv. 34: „Ziditorul, ia aminte ce-ţi spun,
Îţi va trimite Duhul cel din Dumnezeu
Şi te va insufla, va locui şi se va sălăşlui fiinţial
Şi luminându-te şi umplându-te de strălucire, te va turna din nou întreg.
Stricăciosul îl va face nestricăcios şi va clădi iarăşi

Casa învechită, casa sufletului tău;
Şi va face cu totul nestricăcios şi trupul întreg,
Şi te va face pe tine dumnezeu după dar, asemeni lui Iisus.
Cuv. 6: Ştiu că nu vom muri fiind înlăuntrul Vieţii
Şi având în lăuntrul meu ţâşnind întreaga Viaţă,
În inima mea este, dar în Ceruri se află
Aci şi acolo, la fel se vede lucind.
Cuv. 31: Strălucit-ai din Ceruri până-n inima mea.
Cuv. 32: Ce cuvânt va tălmăci, ce limbă va spune ?
Ce buze vor grăi, cele ce se văd în mine
Petrecându-se, săvârşindu-se în toată ziua ?
Căci chiar şi noaptea, chiar şi-n întunerec
Văd pe Hristos deschizându-mi înfricoşetor Cerurile
Şi pe El pogorându-Se şi arătându-mi-le
Împreună cu Tatăl şi cu Duhul, lumina întreit sfântă."

Dar iată şi misiunea:

Cuv. 1: „Astfel făcându-mă, Domnul mă-nchise în cortul trupesc
Şi pogorându-mă-n lumea simţită m-a pus să trăiesc,
Eu, – izbăvitul de beznă – cu cei ce mai sunt întunecaţi,
Care petrec în mocirlă şi-n noapte, adânc cufundaţi,
Ca să-i învăţ şi să-i fac să cunoască nemernica stare,
Lanţul cu care-s legaţi şi rănile cele amare.
Dându-mi porunca, Stăpânul s-a dus..."

Dacă am înţeles întrucâtva raţiunile Providenţei când a deschis Cerurile: ca să întărească pe Apostoli în credinţă; pe mucenici în mărturisire; pe înzestraţii cu daruri în convertirea lor; aci, în faţa sfântului Simeon Noul Teolog pelerin al transcendenţei, trebuie să ne gândim la o explicaţie în funcţie de cele petrecute în veacul său, veacul al XI-lea „Saeculum plumbarum". Apariţia sfântului tocmai atunci şi tocmai aşa, nu poate fi decât un răspuns magistral al Cerului, la marea rană a istoriei: ruptura Bisericilor, de la mijlocul mileniilor.

Oamenii Bisericii, petrecând în mocirlă de patimi şi-n noapte adânc cufundaţi, au rupt, în veacul al XI-lea, cămaşa lui Hristos: unitatea exterioară a Bisericii. Oamenii se dezbinau de oameni, afurisindu-se şi urându-se crunt, iar Cerul se unea cu omul, cât uimea pe sfânt:

Cuv. 13: „Iar ce-i mai înfricoşat decât toate, m-a arătat cer nou
Şi S-a sălăşluit în mine Ziditorul tuturor,
De care nu s-a învrednicit nimeni din sfinţii de odinioară."

Deci când trufaşul Humbert îşi vărsă în scris ura, pe Prestolul sfintei Sofii, în timpul Liturghiei (16 iulie 1054) şi ieşind, ca odinioară Iuda de la Cină, îşi scutură praful de pe picioare, spunând cuvintele: „Dumnezeu să vadă şi să judece !" noi, gândindu-ne la Oceanul luminii divine, revărsat peste sfinţi, veacuri de-a rândul pe urmă, putem să-i răspundem: „Dumnezeu a văzut şi a judecat !"

La o altă răscruce a destinelor, Cerul se deschise sfântului Serafim al Sarovului, în veacul al XIX-lea. Şi aşa de stăruitoare e revărsarea luminii Duhului Sfânt, încât, deodată cu rugăciunea în gând, rostită de sfânt, o vede şi Motovilov, un bogătaş oarecare, prieten cu sfântul. Acesta o descrie: „Ca o scăpărare de fulger; ca o lumină orbitoare, care se întinde pe-ntinsul a câtorva verste de jur împrejur". (Denissov, „Viaţa lui Serafim", ed. rusă, pp. 319-335).

Aceste deschideri de Cer, să ne fie deocamdată
deschiderea ochilor !

Prislop,
13.III.49.

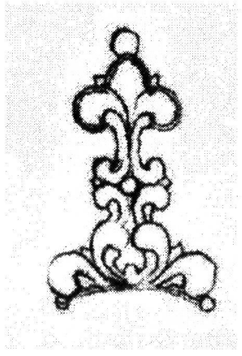

TĂMĂDUIREA ŞI IERTAREA

„Fiule, iartă-se ţie păcatele tale"
(Marcu 2,5)
- 14 -

Aceştia sunt oamenii: nu caută pe Dumnezeu decât la necaz, – care-L caută. Căci alţii la necaz îl suduie şi astfel mai rău se afundă şi de mai mari necazuri dau, – până ce necazurile le încovoaie ceafa şi-L caută şi ei pe Dumnezeu. Situaţia stă aşa: oamenii se roagă lui Dumnezeu să-i scape de necazuri, iar Dumnezeu se roagă de oameni să se părăsească de păcate. Acum judecaţi care de cine să asculte mai întâi: Dumnezeu de oameni sau oamenii de Dumnezeu ?

Am auzit o pildă: undeva s-a alcătuit o delegaţie de oameni, care s-au dus la Dumnezeu să se plângă că tare-i grea viaţa pe pământ, că tare-s multe beteşuguri, multe pagube, multe sudalme, bătăi şi toate păcatele.

- Fiii Mei, aţi spus că tare vi-e grea viaţa, încărcată de păcate.
- Da, Doamne…
- Atunci nu le mai faceţi…

Iată ce e cu bolile. Ele vin pe capul oamenilor – şi uneori chiar pe cap – de pe urma păcatelor: ca plată, ca ispăşanie şi ca hotar al păcatelor. Dar durerea cea mai mare, pedeapsa cea mai grea e că plata păcatelor izbeşte şi în urmaşi, până la al treilea şi al patrulea neam. Iată ce scrie la Deuteronom 5,9-10:

„Pedepsesc vina părinţilor în copii, până la al treilea şi al patrulea neam, pentru cei ce Mă urăsc; şi Mă milostivesc până la al miilea neam, către cei ce Mă iubesc şi păzesc poruncile Mele".

Cele mai grele boli sunt bolile de nervi. Mor nervii şi te trezeşti slăbănog, tremurând de nu te mai poţi opri, sau bolnav la casa de nebuni.

Nu e boală de moarte, dar nici leac nu are. Şi cine distruge nervii ? Iată cine, spun doctorii: beţia, curvia şi bolile ei, mânia sau furiile şi supărările peste măsură. Deci feriţi-vă de acestea, că ele omoară milioane de firişoare (celule) nervoase, care nu se mai refac în veac. Toate celulele se refac, afară de celula nervoasă.

Un tată pătimaş de acestea n-are urmaşi sănătoşi, ba şi în nepoţii şi strănepoţii săi se moşteneşte ceva găunos, care la o întâmplare oarecare răbufneşte afară. E destul ca un tată să se îmbete o dată, ca să aibă din beţia aceasta un urmaş cu boala copiilor – epileptic. E destul să-şi sperie soţia o dată în vremea sarcinii ca dintr-asta să se aleagă un copil nenorocit toată viaţa. Aşa se răzbună păcatele părinţilor în bieţii copii, care nu au vină. Spun acestea şi am de gând s-o mai spun, fiindcă în regiunea aceasta – odinioară capitala Daciei – acum se bea cel mai mult rachiu, de aceea aici sunt cei mai mulţi copii bolnavi de nervi – deşi oamenii pătimesc şi de alt rău mai mare: nu vor să aibă copii –, aici sunt şi slăbănogi, ca cel din Evanghelia de astăzi.

Iisus a preţuit dragostea şi credinţa celor ce-l coborau prin podul casei, înaintea Sa, I-a fost milă de suferinţa lui. Dar întâi i-a iertat păcatele, apoi i-a înviat nervii. Pentru Iisus, care era şi Dumnezeu, nu e o mirare că l-a tămăduit, căci e Stăpânul vieţii şi poate învia şi din morţi. Totuşi tămăduirea slăbănogului e o dovadă a dumnezeirii Sale.

Totuşi, nouă preoţilor, Iisus nu ne-a dat şi darul tămăduirii minunate, cum îl avea El şi cum îl dă la puţini dintre sfinţi, din vreme în vreme, dar ne-a dat darul mai mare: al iertării păcatelor. Nu l-a dat îngerilor, dar l-a dat oamenilor.

Darul iertării păcatelor e mai mare decât darul minunilor, întrucât priveşte sufletul; pe când minunile privesc de obicei trupul. O iertare a sufletului, o curăţire a lui, uneori e o adevărată înviere din morţi, şi-i mai de preţ aceasta decât tămăduirea unui picior.

Fără darul minunilor între oameni ne putem mântui, dar fără darul preoţilor, al iertării păcatelor, nimeni nu se mântuieşte. Ce n-a dezlegat preotul pe pământ, aşa rămâne: nedezlegat nici în Cer. Şi preotul nu te poate dezlega dacă nu vii să-ţi mărturiseşti păcatele. De asemenea preotul nu te poate dezlega – ca oarecum cu sila – dacă nu-ţi dai însuţi toată silinţa de-a te dezlega tu de năravurile tale rele.

Iertarea păcatelor însemnează şi încetarea lor.

Iertarea păcatelor nu înseamnă că le spovedeşti mereu şi le iei de la capăt – că iarăşi le vei spovedi. Creştinismul mai e şi chestiune de refacere a voinţei. Ne trebuie bunăvoinţa voastră – ca s-o facem voinţă; tărie de caracter şi simţire de obraz.

Oamenii umblă după făcători de minuni – fie ei şi vrăjitori. Dar vă spun că minunea cea mai mare e înnoirea vieţii tale pe temelia ei Iisus Hristos; e încreştinarea voinţei tale: asta-i minunea cea mai mare, care ne stă cu adevărat la îndemână şi ni s-a dat nouă poruncă: „Înviaţi pe cei morţi !" După învierea ta tânjeşte Iisus. Ce însemnează aceasta n-ar putea să ţi-o spună mai bine decât înşişi cei ce au înviat din moarte sigură, ca dintr-un vis urât.

Deci de unde începe slăbănogirea ? – De la socoteala trufaşă a minţii. I se pare ei că e mai bine să nu se conducă după poruncile lui Dumnezeu, ci după capul ei, mai bine zis după păcat. Iar păcatul dă cu omul drept în plata păcatului, cum ai da cu oiştea-n gard.

Tot minte slabă dovedesc şi aceia ce nu vor să vie la ştergerea păcatelor; aceia n-au ce aştepta tămăduirea bolilor. Ajută doctorii, dar minţii îi ajută Dumnezeu. Dacă oamenii şi-ar potrivi purtările după poruncile lui Dumnezeu, care sunt poruncile firii, şi n-ar face din legi fărădelegi, ar ocoli, ar preveni toate pacostele necazurilor; dar aşa, drept în ele-şi sparg capul; – şi apoi umblă plângând…

Lasă-te frate condus de un sfat dumnezeiesc, că de nu, capul care n-ascultă, odată se sparge şi n-are cine-l lega.

Oare de ce vin oamenii aşa de în silă la spovedit ?

- Fiindcă ştiu că li se cere lepădarea de păcate; ori lor le plac mai mult păcatele decât înfrânarea de la ele.

E o poveste ştiută pretutindeni, totuşi v-o spun şi de-aci. Ştiţi că sunt şerpi care sug lapte. Şi sunt vaci, care, odată supte de şarpe, aleargă nebune după şarpe să le sugă iarăşi. Se întâmplă că vaca se apropie de înţărcat, dar de năravu nu înţarcă, ci se duce mereu la şarpe. Şarpele îi suge sânge şi în sfârşit o muşcă. Iată prostie de vacă osândită la moarte.

Dar şi prostia omului tot la moarte-i osândită.

Toată tinereţea ta o dai dracului, şi vezi pe urmă că ai ales rău. Dar întrebare dacă-ţi mai rămân zile să le dai lui Dumnezeu şi întrebare dacă-ţi mai primeşte o grămadă de hârburi, în loc de un vas frumos, cum

puteai să fii. Aspre vorbe. Ăsta e răspunsul la întrebarea de ce nu vin oamenii la spovedanie în primăvara şi vara vieţii lor: îşi dau vlaga s-o sugă şarpele !

„În toată lumea nu găseşti un lucru mai uşor de făcut decât păcatul. Şi iarăşi: nimic nu pricepe omul mai greu, ca: ce-i acela, păcatul ? De aceea păcătuim cu uşurinţă, dar ne pocăim cu anevoie" (Ilie Miniat, „Didahii" p. 113).

Altă pricină care te împiedică de la spovedanie e că judeci preoţii; eşti nemulţumit de preot; – iar de care-ai fi mulţumit ţi-e frică. La unul nu te lasă păcatele lui, la altul nu te lasă păcatele tale.

Orice duhovnic – indiferent de bogăţia, sărăcia, cultura mai puţină, sau chiar şi sărăcia morală – este reprezentantul lui Dumnezeu, trimisul lui Dumnezeu, şi credincioşii n-au nici un motiv de-a-l ocoli. Darul acesta e în atârnare de Dumnezeu, nu în atârnare de omul care-l poartă. Prin glasul slugii Sale Dumnezeu te iartă, Lui te mărturiseşti în faţa altarului. Nu de la tine se cer calităţile preotului; de la tine se cere căinţa din inimă şi voinţa de-a te îndrepta. (Cândea, B.V.)

Sunteţi nemulţumiţi de preoţi ?

Dar oare ce-aţi făcut pentru preoţi, ca să fiţi mai mulţumiţi ? Cerut-aţi de la Dumnezeu un copil măcar, pe care să-l închinaţi slujirii lui Dumnezeu ? Credeţi că vina o poartă numai ei ? – Ei sunt fiii voştri; cum i-aţi născut aşa-i aveţi, ca oameni ! Ce le băgaţi de vină ? Vă trebuie preoţi mai buni ?

- Naşteţi-i !

Iată vă spun că tot poporul e răspunzător că nu are slujitori mai străvezii spre Dumnezeu, mai ai Împărăţiei lui Dumnezeu. Poporul îşi are, în toate privinţele, povăţuitorii care-i merită. Repet: vă trebuie preoţi mai buni ? – Naşteţi-i ! Nu mai staţi cu gânduri ucigaşe împotriva copiilor, că nu ştii în calea cărui mare dar de la Dumnezeu te-ai găsit împotrivă – şi ai să dai seama – de aceea mai bine gândiţi-vă şi rugaţi-vă lui Dumnezeu, ca, copiii voştri să-I fie slujitori între oameni !

Iată ce spune Scriptura în privinţa aceasta:
Se întreabă proorocul:

„Oare nu i-a făcut El ca să fie o singură făptură, trup şi suflet ?

Şi această făptură (unitatea căsătoriei) la ce năzuieşte ea ? – Odrasle pentru Dumnezeu !" (Maleahi 2,15).

Aceasta e pretenţia lui Dumnezeu de la căsătorie; – şi după atare roade tânjiţi şi voi băgând de vină celor pe care le-aţi adus.

Tămăduirea slăbănogiei neamului de-aci începe !
Asta i-ar fi iertarea !

Prislop,
20.III.49.

BUNA-VESTIRE
- 15 -

„La plinirea vremii" trimis a fost de Dumnezeu Îngerul Gavriil într-un oraş din Galileia, Nazaret, către Fecioara Maria, aducându-i vestea că, din Duhul Sfânt şi puterea Celui Preaînalt, va concepe şi va naşte pe Mesia, Fiul lui Dumnezeu, pe care-L va chema Iisus.

Acestea sunt datele, simple, expuse de evanghelistii Luca şi Matei. Faptul acesta simplu cutremură însă legile firii. Nici Fecioara Maria n-a putut primi faptul, aşa, fără o puternică reacţiune critică. Iar cât despre Iosif, garantul Sfintei Fecioare, ştim că pe ascuns a vrut s-o părăsească.

Naşterea lui Dumnezeu între oameni, deşi era făgăduită prin prooroci cu mii de ani în urmă, – ba în zilele lui Isaia (7,14) s-a spus lămurit că o fecioară-L va naşte, rămânând totuşi fecioară –, cu toate acestea, de n-am fi siguri de faptul petrecut: că Dumnezeu s-a unit cu firea omenească în persoana lui Iisus, mai că nici noi n-am putea primi.

Această naştere a lui Dumnezeu în făptura Sa e de fapt o renaştere a omului, – proces care a fost anunţat, pregătit şi care a evoluat logic în istorie. Aceasta însemnează cuvintele : „La plinirea vremii".

Ceea ce e greu de priceput e aceasta: cum e cu putinţă ca Tatăl omului să se facă Fiul omului, Fiul fiului Său. Dar iată că s-a făcut. S-a făcut istoric şi de-atunci se face mistic în toţi cei ce-L primesc pe Dumnezeu şi se nasc de sus a doua oară. Deci când sufletul, când făptura noastră întreagă se face curată, când ajungem pe căile ascezei şi ale iubirii, la starea de fecioară, se întâmplă şi pentru noi plinirea vremii, a naşterii lui Iisus în făptura noastră.

Dumnezeul nostru nu e un Dumnezeu care a părăsit lumea în seama legilor, iar El S-a retras undeva în afara ei (deism); El nu e nici confundat cu natura (panteism), cu marele "tot", – căci atunci cum s-ar putea naşte „totul" în „parte", ci Dumnezeul nostru e o fiinţă transcendentă dar în legătură cu lumea, o energie activă, creatoare, care

transmite lumii ceea ce aceasta de fapt caută şi spre care de fapt tinde: plenitudinea existenţei în unitatea universală. Această putere, Duhul Sfânt, se împreună cu lumea şi vrea să nască din ea chipul viu al lui Dumnezeu.

Dar faptul istoric, petrecut pe planul realităţii omeneşti, a zămislirii şi naşterii Fiului lui Dumnezeu în Fiul Omului mai are şi alte semnificaţii. Cu Iisus apare în lume o nouă generaţie de oameni, neamul lui Iisus, care nu se naşte după legile firii numai, ci, peste ele se suprapune o naştere spirituală, generaţia spirituală a lui Iisus.

„Noul neam duhovnicesc, cel al lui Iisus, nu-i un neam care se naşte pe pământ, după legile lumii animale, un neam neîncetat ispitit de poftele inferioare. Desfacerea de odinioară a omului de Dumnezeu, însemnă pentru om pierderea integrităţii, a neprihănirii, pierderea chipului androgin, care constituie chipul său ceresc, pacificat de ispitele lăuntrice.

Hristos se naşte din Fecioara, ca să sfinţească din nou alcătuirea feminină şi s-o unească principiului masculin, ca bărbatul şi femeia să devină androgini, cum a fost Iisus". (I. Böehme, „Misterium magnum" C.v. cit. de Berdiaeff.).

Misticul german are următoarea expresie minunată, privitoare la noua stare de după păcat a neamului omenesc: „prin cădere de la curăţia originară, Fecioara, Înţelepciunea, a părăsit pe oameni şi s-a retras în Cer", lăsând pe oameni să ajungă „numai trup" (Geneza 6,3) şi de-aci să ajungă în potop. Nu cumva, netrăind noi, noul stil al vieţii, să se retragă şi de la noi, iar neamul omenesc să se scufunde într-o nouă catastrofă ?!

Realităţile spirituale numai trăirea le fixează în temeliile omului.

„Înţelepciunea este eterna feciorie şi nu eternul feminin. Cultul care-i e închinat e acela al Fecioarei şi nu al principiului feminin, care provine de la căderea în diviziune. Iată de ce cultul Înţelepciunii se confundă aproape cu cultul Fecioarei Maria, Maica Domnului.

În ea, natura feminină devine fără prihană şi naşte prin Duh. Astfel se naşte noua generaţie omenească, generaţia lui Iisus, nemuritoare, biruitoare asupra neajunsului nesfârşit al naşterilor şi morţilor.

Calea care duce la restabilirea chipului integral al omului se deschide prin Fecioara Maria şi prin zămislirea sa, a Fiului lui

Dumnezeu şi a Fiului Omului. Aceasta e calea fecioriei, a curăţiei, a neprihănirii, calea iubirii mistice.

Învăţătura şi cultul fecioriei au fost întotdeauna aprofundate în creştinism; dimpotrivă, învăţătura despre căsătorie, sfinţirea zămislirii n-a fost îndeajuns. Revelaţia sensului mistic şi pozitiv al iubirii dintre bărbat şi femeie (eros şi nu agape) aparţine problematicii conştiinţei creştine. Sensul mistic al iubirii, dogmatic e nedezvoltat, şi, ceea ce găsim asupra acestui subiect la învăţătorii Bisericii, e sărăcăcios şi neîndestulător.

Creştinismul Părinţilor ne învaţă să câştigăm fecioria prin ascetism, dar nu ne descoperă nicidecum sensul mistic al iubirii, ca pe-o cale ducând la feciorie, la restabilirea chipului integral al omului şi a vieţii veşnice. Creştinismul are motiv să îndreptăţească şi sfinţirea căsătoriei şi familia omenirii păcătoase; el apără şi spiritualizează viaţa genurilor decăzute (I Timotei 2,15), dar nu spune nimic asupra transfigurării sale, asupra venirii unui nou gen. Această transfigurare nu e pusă în lumină în creştinism, ca multe altele. Sfinţirea maternităţii are un sens cosmic, dar ea nu e o soluţie a problemei. Prăpastia care există între iubirea rasială, care naşte, şi iubirea mistică, orientată spre veşnicie, creează o antinomie pentru conştiinţa creştină. Biserica învaţă că genul decăzut şi împărţit se transformă, în Fecioara Maria, în feciorie şi maternitate iluminată, primind într-însa Logosul lumii, care se naşte de la Duhul.

Dar se pare că nici o deducţie n-a fost făcută în ceea ce priveşte căile pozitive de iluminare şi transfigurare a vechiului element rasial, al genurilor. Sensul religios şi pozitiv al iubirii, legătura care-l uneşte înseşi ideii de om, ca fiinţă integrală, nu e revelat. Aceasta rezultă din dezvoltarea nedeplină în creştinism a conştiinţei antropologice. Iubirea, ca şi atâtea alte lucruri ale vieţii creatoare a omului, rămân neexplicate şi nesfinţite, afară de lege – într-o oarecare privinţă – şi sortite unui tragic destin în lume.

Iubirea, prin natura sa, ocupă acelaşi loc ca mistica. Ea e şi spirituală şi nu poate fi asimilată organizaţiei fizice şi trupeşti a vieţii omeneşti. Iubirea e legată ideii iniţiale de om. Nu avem o viziune a sensului religios al iubirii, decât simbolic, ca legătură între Hristos şi mireasa Sa, Biserica." (N. Berdiaeff, "Ésprit et liberté", pp. 220-222).

Buna Vestire ar trebui să însemneze, pentru oameni, o ridicare reală, nu numai doctrinară, a căsătoriei la rangul de taină, şi deci cu roade capabile de taină.

Naşteri de sus, suprapuneri de taină, Fiul lui Dumnezeu în Fiul omului, atârnă neînchipuit de mult de înălţimea sau josnicia la care-i trăită viaţa. Dacă o atitudine mişcă Cerul spre pământ, o alta îl izgoneşte, ca şi când nici n-ar fi Cer.

Buna-Vestire taie hotarul între Sfinţi şi oameni de nimic.

Prislop,
25.III.49.

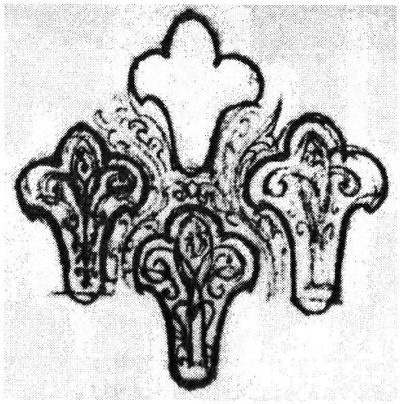

MARELE EXAMEN

„Oricine voieşte să vină după Mine să se lapede de sine, să-şi ia crucea sa în fiecare zi şi să-Mi urmeze Mie !"

(Marcu 8,34 şi Luca 9,23)

- 16 -

CRUCEA: podoaba Bisericii, lauda lui Pavel, semnul Fiului Omului, semnul sfintei cruci, suferinţa noastră cea de toate zilele, crucea suferinţei, harul crucii, – iată atâtea nume în legătură cu crucea.

Dar cea mai grea cruce e lepădarea de sine: nu poţi fi liber fără aceasta. Libertatea cu atâta se plăteşte.

Să depănăm litania acestei porunci şi condiţia primă de-a putea urma pe Iisus.

A fi creştin însemnează mai mult decât apartenenţa ta doctrinară la creştinism. A crede în Iisus înseamnă mai mult decât semnifică vorbele. Iată ce însemnează: a te strămuta din tine în El; însemnează a-L face pe El inima ta; însemnează să ai un moment, o clipă în viaţa ta, în care te-ai întânit real cu Iisus, – clipă, pe care să nu-ţi ajungă viaţa întreagă de-a-o desfăşura între oameni. – De altfel acesta şi e semnul că eşti un convertit al lui Iisus: că te-ai dedicat Lui irevocabil. Toată vremea ta viitoare nu-i decât desfăşurarea clipei aceleia, decizia, a cărei bogăţie nu se mai termină.

Până nu te-ai lepădat de tine eşti o fântână seacă; iar dacă te-ai lepădat de tine şi te-ai dedicat lui Iisus, El te-a schimbat în izvor de apă vie. Numai aşa poate sufletul să ajungă la sine însuşi, la el, cel adevărat: lepădându-se de sine şi strămutându-se în Dumnezeu.

Nu ştiu pe lume o biruinţă mai mare, ca aceea de-a te lepăda de tine şi a ajunge liber; e trăirea libertăţii spiritului. „Adevărul vă va face liberi". Înţelegem deci, că fără această vamă a făpturii noastre vechi,

stăteam în minciună, încolţiţi de iluzii şi striviţi sub roţile necesităţii, fără ieşire. De aci ne scoate Iisus. – Şi când se întâmplă aceasta ?

- Când îl cunoaştem pe Iisus ca inimă a inimii noastre, ca suflet al sufletului nostru. Îl putem cunoaşte numai în iubirea şi bucuria pe care-o simţim când renunţăm la „eul" nostru şi ne aflăm faţă către faţă cu Dânsul.

Noi ne făgăduim să-L urmăm pe Iisus – în marea călătorie interioară a întoarcerii la Tatăl – şi, prin simpla noastră hotărâre, Providenţa divină realizează treptat această dorinţă a noastră. Aşa dăm de primul examen de admitere, examenul crucii. Până aci noi eram o sumă de dorinţi şi aranjamente pământeşti, care întunecau puţin – dacă nu mult – chipul lui Iisus din viaţa noastră.

Deci crucea e, la acest loc, o linie înainte a dorinţelor noastre omeneşti, peste care coboară Dumnezeu o dungă de-a curmezişul. Providenţa, urmărind interesul nostru veşnic, trimite peste socotelile noastre corecturi divine. Toată această corectură o simţim ca pe-o experienţă de cruce. Trebuie să treacă puţină vreme de reculegere ca să pricepem că aşa cum „s-a întâmplat", a fost cel mai bine, iar nu cum am fi vrut „noi", în vederea noastră îngustă. Suferinţa aceasta, care ne simplifică treptat viaţa, care ne pune condiţia crucii în faţă, e simbolul nesfârşitei posibilităţi de desăvârşire.

„Noi trăim în răstrişte, fiindcă suntem făpturi ale eului, care e aspru, strâmt la inimă şi care nu iradiază nici o lumină, iar pentru infinit e orb. Eul n-are decât zgomotele şi stridenţele sale; pe strunele sale nu vibrează niciodată muzica eternităţii. Suspine de nemulţumire şi descurajare, scânciri zadarnice după trecut, griji şi nelinişti pentru viitor, – astea-s care tulbură inimile noastre pipernicite, fiindcă nu ne-am găsit sufletele şi Duhul lui Dumnezeu încă nu s-a descoperit în noi.

«Tată, şterge păcatele mele !» – căci păcătuind, omul ia în sine însuşi partea mărginitului. Păcatul e înfrângerea sufletului de eu. E un mijloc primejdios de păgubitor, în care omul riscă totul, ca să câştige foarte puţin. Păcatul întunecă adevărul şi tulbură vederea limpede a conştiinţei. În păcat căutăm plăcerile, nu fiindcă ele ar fi în adevăr vrednice de dorit, ci fiindcă aşa ni le prezintă lumina roşie a pasiunii. Dorim lucrurile nu fiindcă ele sunt mari în sine, ci fiindcă lăcomia noastră ni le înfăţişează exagerate şi cu aparenţă de mărire. Aceste exagerări şi falsificări de perspectivă ne tulbură la fiecare pas armonia

vieţii. Pierdem măsura cea dreaptă pentru valoarea lucrurilor şi ne lăsăm rătăciţi de interese felurite şi contradictorii ale vieţii.

Zadarnica trudă a omului de-a reduce toate elementele firii sale la o unitate cu Cel Preaînalt şi sub stăpânirea Lui – aceasta e ceea ce-l face să simtă chinul despărţirii lui de Dumnezeu şi să se roage cu înfocare: «O Dumnezeule, Tată, şterge toate păcatele mele ! Şterge rătăcirile eului !»

Lumina dinăuntru e aceea care-i descoperă adevărata fiinţă. Când această lumină lăuntrică s-a aprins, atunci într-o clipă cunoşti că, pentru om, descoperirea lui Dumnezeu într-însul, este propria lui descoperire. Şi înspre acolo se îndreaptă aspiraţia lui: spre descoperirea sufletului său, adică descoperirea lui Dumnezeu în sufletul său. Omul se desăvârşeşte şi ajunge expresia supremă când sufletul lui se recunoaşte în veşnicie, – ceea ce e propria sa revelaţie. Adevărata restrişte a omului stă în faptul că nu izbuteşte deplin să-şi aducă la expresie propria-i fiinţă, că e tulburat de eul său şi-şi pierde vremea cu lucruri de nimic.

Iubirea de sine nu trece peste hotarele sale personale: ceea ce e mai preţios într-însul se întunecă şi adevărata lui fiinţă nu iese la iveală. Această aspiraţie după tiparul desăvârşit al fiinţei e înrădăcinată în om mai profund ca foamea şi setea şi ca patima de bogăţie şi slavă. Şi această aspiraţie nu e numai în el; ea e în adâncul întregii făpturi; e necontenitul impuls al revelaţiei, duhul veşnicei descoperiri într-însul. Descoperirea nemărginitului în mărginit (Taina Bunei Vestiri. n.n.) nu se arată în toată plinătatea ei nici în cerul înstelat, nici în frumuseţea florilor. Numai în sufletul omului. Căci aci Voinţa caută să se descopere în voinţa omului şi libertatea îşi ia răsplata supremă în jertfa lui liberă.

Aci Dumnezeul nostru trebuie să-şi câştige intrarea. Aci vine El ca oaspe, nu ca rege, şi de aceea trebuie să aştepte până-i îmbiat. Asupra sufletului omenesc Dumnezeu şi-a încetat stăpânirea, – fiindcă vrea să-i câştige iubirea. Da, Dumnezeu stă în afară de eul nostru şi aşteaptă cu nerăbdare să-I deschidem uşa ferecată. Căci acest eu al nostru nu poate să-şi găsească sensul suprem, sufletul, şi să se unească liber cu Dumnezeu – decât prin iubire –, singura care-l saltă peste piedica din sine şi-l strămută în Dumnezeu. Acela, al cărui suflet s-a făcut una cu Dumnezeu, stă în faţa oamenilor ca o floare supremă a umanităţii. În el îşi recunoaşte omul fiinţa lui adevărată; în el află descoperirea deplină a lui Dumnezeu, contopirea Voinţei supreme cu voinţa lui, contopirea

iubirii veşnice cu iubirea lui. Noi vedem în el dorinţa Domnului împlinită; cea mai grea dintre piedicile descoperirii lui înlăturată; şi însăşi bucuria desăvârşită a lui Dumnezeu, ajunsă la cea mai strălucită expresie între oameni. În el ne apare întreaga lume omenească transfigurată de-o lumină dumnezeiască. Viaţa lui, înflăcărată de dragostea lui Dumnezeu, străluminează toată iubirea noastră omenească.

Când un suflet omenesc trage cortina grea a eului şi stă faţă în faţă cu iubirea veşnică, e ca şi cum ai privi pe Maestru creând o lume nouă.

Când viaţa omului iese teafără din rătăcirile eului şi-şi găseşte în suflet unitatea sa cu Dumnezeu, atunci conştiinţa veşniciei e un dat imediat al existenţei, tot aşa ca lumina într-o flacără. Toate conflictele vieţii se dezleagă. Toate contradicţiile se împacă; ştiinţă, iubire şi acţiune se armonizează. Bucuria şi durerea se contopesc în frumuseţe; plăcerea şi renunţarea se egalează în puritate; prăpastia dintre mărginit şi nemărginit se umple de o exuberantă iubire; fiecare clipă vesteşte pe Cel veşnic. Cel fără formă ne apare în forma florii şi a rodului; Cel fără de margini ne îmbrăţişează cu braţe de tată şi merge cu noi alături ca un prieten. Numai sufletul, singurul lucru indivizibil în om, poate să frângă orice graniţe şi să-şi cunoască înrudirea cu Cel Preaînalt. Câtă vreme n-ajungem la armonia lăuntrică şi la întregul fiinţei noastre, viaţa rămâne înăbuşită sub lucruri de nimic" (R. Tagore).

*

După această litanie a unui fiu al Răsăritului, în căutarea sensului descojit de eu, să trecem la o analiză concretă a sensului crucii, a lepădării de sine, aşa cum le-a realizat Iisus, şi ni le-a dat cale de urmat până la El.

Învăţătura desăvârşită a lepădării de sine o avem deci de la : „Cel ce, în chipul lui Dumnezeu fiind, n-a ţinut ca la o pradă la egalitatea Sa cu Dumnezeu, ci S-a golit pe Sine, a luat chip de rob, făcându-Se asemenea oamenilor şi la înfăţişare dovedindu-Se ca un om. S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte – şi încă moarte de cruce" (Filipeni 2,6-8).

Aşadar desăvârşita lepădare de sine e totuna cu smerenia. Iar cu aceasta s-a definit desăvârşirea, atunci când oarecine întrebă pe sfântul Isaac Sirul: „Ce e desăvârşirea ?" Sfântul răspunse: „O prăpastie de smerenie !"

Prin urmare pe căile desăvârşirii lăuntrice nu poţi merge sporind, decât primind cu bucuria acestui rost, toate împotrivirile şi absurdităţile ce ni se întâmplă „în fiecare zi". Acesta şi e rostul pentru care Providenţa menţine contemporane şi în permanentă tensiune, grâul cu neghina, desăvârşindu-se întreolaltă, până la seceriş.

Să luăm faptele simple:

Într-o sâmbătă, în sinagogă: „Cărturarii şi fariseii pândeau pe Iisus să vadă dacă face bine sâmbăta". – Era acolo un om cu mâna uscată. Şi văzându-L că face bine, „se umplură de nebunia urii şi unii cu alţii se vorbeau ce să-I facă lui Iisus" (Luca 6,11). Iată crucea formalismului sec. Într-altă sâmbătă Iisus trecea printre holde de grâu. Ucenicii au cules nişte spice şi le frecau în palme şi mâncau boabele. Oarecari din farisei, formalizându-se în apărătorul sâmbetei, îi ia la rost „că treieră sâmbăta" (Luca 6,2). Când Iisus ierta păcatele slăbănogului – condiţia neapărată a tămăduirii organice – pe care credinţa ajutorilor săi îl aduse prin acoperiş în faţa lui Iisus, unii mârâiau în inimile lor că „acesta huleşte" (Marcu 2,7), iar aceştia erau cărturari; „numai Dumnezeu poate ierta păcatele" – ziceau ei. Nu-şi dădeau seama că Iisus e Dumnezeu. Încremeniţi în prejudecăţile lor despre Iisus, gândul numai că e Dumnezeu, le-ar fi plesnit capul în bucăţi.

Cu prilejul îndreptării lui Zacheu, mai marele vameşilor, de asemenea „cârteau" şi împotriva lui Zacheu şi împotriva lui Iisus. Duhul lor, care-i muncea, mereu îi împingea să dea lecţii lui Iisus.

Dar nu numai tagma cărturarilor şi a fariseilor îi administra corecţii. Odată un oraş întreg I-a ieşit în întâmpinare, oraşul Gadara, spunându-I să plece de pe-acolo. Legheonul de draci striga în gura mare că Iisus este „Fiul lui Dumnezeu celui Preaînalt" (Marcu 5,7) şi I se rugau să nu-i trimită în adânc, ci în turma de porci. Dar pare că alte legheoane de draci au intrat în gadareni, smintindu-i pentru porci împotriva lui Iisus, încât drept mulţumire „tot oraşul" ieşi întru întâmpinarea lui Iisus, dându-L afară din hotarele lor. (Matei 8, 34).

Iată prin ce mare de venin avea Iisus să treacă.

Ce au oamenii aceştia împotriva lui Iisus, că nici demonii nu I-au făcut atâta împotrivire câtă I-a făcut cenzura invidiei omului ? – Cred că nu altceva decât complicitatea în păcat, coalizată împotriva virtuţii şi împotriva oricui care îndrăzneşte să iasă un pas măcar din această

complicitate. Or, Iisus ieşise – nici n-a fost vreodată în complicitate cu păcatul; – totuşi, iubind pe păcătoşi, îi întindea acesteia (cenzurii invidiei n.n.) cursele divine ale iubirii. Au fost îndărătnicii şi fărădelegi împotriva lui Dumnezeu şi în Vechiul Testament, dar atâta coaliţie a veninului – şi curios: în numele legii, în numele lui Dumnezeu –, ca împotriva persoanei lui Iisus nu s-a văzut vreodată. Oare de ce ?

- Cred că explicaţia ar putea fi următoarea: Dumnezeu se făcuse şi om adevărat: Omul pe care-l voia Dumnezeu. Acest model li se impunea oamenilor cu tăria modestiei divine. Dar ei nu voiau să fie ca Iisus. Nu voiau să fie dumnezei; ei voiau să fie „ei" – ei mai presus de Dumnezeu; potrivit cu impulsul cu care i-a răsturnat protivnicul împotriva lui Dumnezeu. Omul voia să fie singur el, el singur; eul vrea să fie ateu. Iată ce sparge umanitatea în miliarde de hârburi: trufia originară, care dă lecţii lui Dumnezeu şi se desface de El. Iată oţetul şi veninul pe care avea să-l bea Iisus cu mult înainte de-a I se da acestea pe cruce.

Aceasta n-o poate face decât un lepădat de sine, un lepădat de viaţă. Unul desăvârşit de smerenie şi pârjol de iubire.

Să urmărim puţin, cu documentare patristică, boala aceasta fără leac, care multe cruci prilejuieşte:

Cenzura invidiei:

„Invidiosul nu primeşte doctor pentru boala sa şi nu poate găsi leac tămăduitor pentru suferinţa sa, deşi Scriptura e plină de ele. El aşteaptă uşurarea bolii numai într-un singur fel: să vadă prăbuşindu-se pe unul din cei invidiaţi. Capătul urii lui este să vadă pe cel invidiat: din fericit nefericit, din norocos nenorocit.

Pe unii oameni, cu totul protivnici, binefacerile îi îmblânzesc. Pe invidios însă, binefacerile mai mult îl înrăiesc. Cu cât invidiosul are parte de mai multe binefaceri, cu atât mai tare fierbe de ciudă, mai mult se supără şi se mânie. Mulţumind pentru darurile primite şi mai mult se cătrăneşte de purtarea binefăcătorului. Ce fiară nu întrec ei prin răutatea năravului lor ? Ce sălbătăciune nu depăşesc ei prin cruzimea lor ? Câinii, cărora li se aruncă o coajă, se domesticesc; leii, cărora li se poartă de grijă, se îmblânzesc. Invidioşii însă, mai mult se irită când li se arată îngrijire şi atenţie.

Rănile invidiei sunt adânci şi ascunse şi ele nu sufăr vindecare, ca unele ce s-au închis de durerea lor oarbă în ascunzişurile conştiinţei. Invidiosul e duşmanul propriei sale sănătăţi sufleteşti. Cel invidiat poate

să scape şi să ocolească pe invidios, dar invidiosul nu poate scăpa de sine însuşi. Tu, invidiosule, duşmanul tău e în tine, vrăjmaşul ţi-e continuu în inimă; primejdia e închisă în adânc; eşti legat cu un lanţ neîndurat; eşti prizonierul invidiei şi nici o mângâiere nu-ţi vine în ajutor. A prigoni pe un om binecuvântat de Dumnezeu şi a urî pe cel fericit, iată o nenorocire fără leac." (Sfântul Vasile cel Mare, „Despre invidie", P.G. 31 col. 376-7).

Răbdarea răului, primirea umilinţei la care te supune, este, în lumea aceasta, cea mai uriaşă putere asupra răului. Chip de umilinţă desăvârşită ne-a dat Iisus pe cruce. El, Fiul Tatălui şi Slava, Dumnezeu adevărat, nu s-a împotrivit ateismului lui Iuda, ci a primit toate consecinţele lui. A primit să treacă prin cea mai de pe urmă umilire cu putinţă pe pământ; căci, ca un Dumnezeu, ştia ce putere are umilinţa. Răbdând bătăi, scuipări în obraz, cununa de spini, piroanele şi spânzurarea pe cruce, iar peste suflet hulirea celor fărădelege. Toate acestea nu erau crucea cea mai grea. Pe aceasta o avea la spate. Crucea mai grea, pe care era răstignit cu faţa, era neasemănata durere a milei Sale de oameni. Crucea aceasta n-o simte decât omul care nu se mai sminteşte de om, ci, înţelegându-l, nesfârşit îl iartă şi-i stinge veninul cu roua cerului din sufletul său.

Oamenii aceştia, care boleau de răi ce erau, şi care nu pricepeau nimic din dumnezeirea lui Iisus, reprezintă acea coaliţie a veninului sufletesc contra Mântuitorului. Acei contemporani ai lui Iisus, otrăviţi de răutate, reprezintă culmea invidiei omeneşti contra sublimului. Căci de ce a fost invidiat Iisus ? – Din cauza minunilor Sale printre cei sărmani şi oropsiţi, cei dintâi chemaţi la mântuire. „Flămânzii erau hrăniţi, hrănitorul duşmănit; morţii erau înviaţi, invidioşii mureau de ciudă. Demonii erau alungaţi, iar Celui ce le poruncea, oamenii îi întindeau curse; leproşii erau curăţiţi, şchiopii umblau, surzii auzeau, orbii vedeau, iar binefăcătorul era prigonit. În cele din urmă au osândit la moarte pe Dătătorul vieţii; au bătut cu biciul pe izbăvitorul oamenilor, şi au judecat la moarte pe Judecătorul lumii." (Sfântul Vasile cel Mare, „Despre invidie", P.G. 31. 377-C. trad. I. Coman.)

Iar Iisus şi pentru aceştia s-a rugat Tatălui de iertare. Iubirea aceasta de oameni – aşa cum sunt –, şi care n-a avut niciodată vreo umbră de cădere, I-a pricinuit lui Iisus o cruce neasemănat mai grea, pe

care-o poartă şi de care se ţintuieşte cu fiecare din răutăţile noastre „de fiecare zi", până la sfârşitul lumii. Şi noi suntem printre iudeii care-L pironeau pe cruce, – fiecare în veacul său, pentru că Iisus e în toate veacurile.

Modelul, desăvârşirea lui Iisus în ascultare şi în lepădarea de Sine, pentru iubirea de oameni, a ridicat între creştini şirul fără număr de cuvioşi şi buni biruitori mucenici, care, pentru dragostea Lui, erau fericiţi să sufere şi ei chinuri înfricoşate de la necredincioşii vremilor lor.

Iată nebiruita armă: lepădarea vieţii noastre pe cruce, care a făcut pe Sfinţi. De dragostea lui Iisus nu-i mai putea despărţi nimic: nici frica de moarte, nici dragostea de viaţă. Aceştia, sfinţii, s-au arătat mai presus, nu numai de durere şi plăcere, ci au covârşit şi moartea şi viaţa. În ei se întâmpla şi moartea şi învierea lui Iisus.

Nouă, neputincioşilor, deşi cugetăm ale lumii şi ale vieţii în calea păcatelor, încă nu ne-a îndesat nimeni cununa de spini peste steaua din frunte şi nu ne-a bătut nimeni piroanele în tălpi.

La noi nu sunt semnele sfinţilor.

Dar zic însă, – Providenţa ştie hotărârea noastră – : cine vrea să urmeze lui Iisus şi să se asemene cu El, în cruce să se asemene, şi, cât poate cuprinde firea omenească, asemenea va fi !

Prislop,
27.III.49.

SURZII ŞI MUŢII
- 17 -

Iată ce lucruri deosebite se pot petrece deodată:

Sus, pe Muntele Taborului, lumina dumnezeiască izbucnea dinlăuntrul lui Iisus, în strălucire orbitoare, până şi-n albul hainelor şi în azurul Cerului.

Ochiul omenesc nu rabdă strălucirea soarelui, decum să poată răbda strălucirea lui Dumnezeu. Iacov, Petru şi Ioan, de spaima Schimbării la Faţă căzură la pământ, ca nişte morţi. Totuşi vederea luminii dumnezeieşti îi făcea fericiţi, cât se gândeau să o închidă în trei colibi, pentru Iisus, Moise şi Ilie – martorii din ceea lume a dumnezeirii lui Iisus.

La poalele aceluiaşi munte, celălalt fiu al lui Dumnezeu – omul – un tată îşi aducea dezastrul sufletesc al fiului său.

Mari şi curate bucurii ne fac copiii. Poate cele mai mari dintre bucuriile omeneşti. Dar tot copiii pot şi zdrobi cel mai tare inima părinţilor, când aceştia nu sunt sănătoşi, când nu au mintea întreagă, când duc o viaţă rătăcită, sau sfârşesc viaţa într-o fărădelege.

Pe vârful muntelui lumina transcendenţei.

La poalele muntelui mizeria imanenţei, dezastrul nefiinţei, caricatura existenţei; absurdul chinuitor al păcatului, un suflet dărâmat în surzenie şi muţenie, un sistem nervos pradă epilepsiei.

Momente, la poalele muntelui:

1. Cărturarii pricindu-se cu apostolii, cu prilejul epilepticului. – Când nu pot oamenii nimic, ceva totuşi pot: se iau la pricină. Neputinţa nu tace.

2. Iisus îi întreabă şi El. Tatăl copilului îi prezintă diagnosticul bolnavului şi diagnosticul apostolilor: neputinţa lor.

3. Iisus desăvârşeşte diagnosticul, mai întâi al ucenicilor, adăugând că mai mare rău decât suferinţa e lipsa de credinţă.

În faţa acestui rău Iisus mărturiseşte că şi-a pierdut răbdarea.

4. Iisus ia informaţii despre copil de la tatăl său, dar ia şi temperatura scăzută a credinţei acestuia.

5. „De poţi crede, toate sunt cu putinţă credinciosului."

6. Tatăl, surprins în slăbiciunea sa, se depăşeşte pe sine şi mărturiseşte cuvintele minunate: „Cred Doamne, ajută necredinţei mele !"

7. După această mărturisire: şi a neputinţei omului şi a dumnezeirii lui Iisus, are loc minunea.

*

Tânărul din Evanghelie era un bolnav declarat.

Dar sunt tineri, surzi şi muţi, dinspre cuvântul lui Dumnezeu, crezându-se, în părerea lor, perfect sănătoşi:

Surzi la sfatul părinţilor.
Surzi la chemarea Bisericii.
Surzi la glasul conştiinţei.

Pentru ei:

Cerul este mut; – nu le spune nimic.
Viaţa este mută; – n-are nici un ideal.
Ei sunt muţi: nu mărturisesc decât pământul.

De la un aşa suflet la un aşa trup se ajunge.

Oare la sfârşitul lucrurilor se va găsi cineva să creadă puternic în Dumnezeu, pentru tămăduirea lor ?

Prislop,
3.IV.49.

MARIA EGIPTEANCA

- 18 -

Prea fericitul Sofronie, Patriarhul Ierusalimului, ne asigură de adevărul celor scrise chiar de el; „iară dacă unii nu vor crede, Dumnezeu să le fie milostiv, că aceia se uită numai la slăbiciunea firii omeneşti", pierzând din vedere puterea lui Dumnezeu.

Avva Zosima, bărbat îmbunătăţit, dintr-o mănăstire din Palestina e ispitit de gândul desăvârşirii, la care se credea a fi ajuns. Deci voia să ştie dacă se mai află oarecine pe pământ să-l întreacă ?

Cineva îl îndreaptă la o mănăstire lângă Iordan.

Acolo se potrivi obiceiului călugărilor, care în postul mare aveau o petrecere prin pustie, împrăştiaţi.

Zosima intră în adâncul pustiei, cale de 20 de zile de mers.

Vede pe cineva, mergând, mai mult ca o nălucă, cu părul alb, cu înfăţişarea arsă de soare. Fuge Zosima după arătare. Arătarea îl opreşte, spunându-i pe nume: „Părinte Zosima, dă-mi o haină să mă acopăr, că-s femeie". I-a spus că-i şi preot. Mult s-au târguit, din smerenie, pentru blagoslovenie, care să o dea.

Femeia se ruga în aer.

Zosima a avut gând de sminteală, că-i duh rău, care se preface că se roagă. Femeia i l-a descoperit şi l-a rugat s-o creadă că-i femeie păcătoasă, dar întărită cu sf. Botez.

Avva Zosima o leagă cu jurământ să-şi spună viaţa.

O viaţă începută greşit... Egipteancă de neam, fugită de la părinţi de la 12 ani, petrecând în Alexandria, pentru destrăbălări publice cu toţi derbedeii vieţii... Aşa a petrecut 17 ani... „Dar nu luam bani; aveam numai poftă nesăţioasă şi o dorinţă neînfrânată de-a mă tăvăli în noroi. Acesta socoteam că e scopul vieţii !"

Norod de bărbaţi libieni... se duceau la Ierusalim la praznicul, atunci instituit, al Înălţării sf. Cruci. Între ei a făcut câţiva destrăbălaţi pe drum.

II.

La Ierusalim n-a putut intra nicidecum în Biserică. Ceilalţi intrau fără nici o împiedecare; ea nu putea. O putere o oprea.

Şi-a dat seama în curtea Bisericii că noroiul faptelor ei n-o lasă.

Vede o icoană a Maicii Domnului. Se făgăduieşte să-şi schimbe viaţa.

Atunci a intrat neîmpiedecată, învrednicindu-se de vederea sfintei Cruci.

- „Treci Iordanul şi bună odihnă vei afla !" I-a spus un glas.

Un om îi dă trei monede cu care cumpără trei pâini.

- Care-i calea la Iordan ? (Ultimele vorbe cu oamenii); călătoria.

III.

17 ani de lupte cumplite cu gândurile curviei, ca şi cu nişte fiare sălbatice. Dorinţe de carne, vin, desfătări, cântece drăceşti, etc.

Alerga cu mintea la icoana pe care o văzuse. O lumină sfârşea lupta. Suferinţa frigului şi a arşiţei.

În convorbire strecura şi citate din Scriptură, – mirând pe Zosima.

L-a legat să nu spună nimănui nimic.

- „La anul să vii, dar nu după rânduiala mănăstirii, ci în ziua Cinei celei de Taină, aducând Sfânta Împărtăşanie. Stai cu Ea pe ţărmul Iordanului. Eu voi veni să mă împărtăşesc. O doresc cu dragoste nestăpânită."

Zosima se mâhnea de lungimea anului.

Un potir mic cu Sfânta Împărtăşanie. O aşteptare cu pocăinţă.

Femeia vine, în sfârşit, însemnând Iordanul cu sfânta cruce, şi-l trece.

Împărtăşirea. Trecerea Iordanului iarăşi în pustie.

Peste un an iarăşi plecarea călugărilor în pustie.

Zosima se ruga s-o regăsească. A găsit-o moartă, cu o însemnare scrisă pe pământ: „Îngroapă, Părinte Zosima, în acest loc, trupul smeritei Maria. Dă ţărâna ţărânei. Roagă-te mereu către Domnul pentru mine. M-am săvârşit în luna lui aprilie, după romani, chiar în noaptea patimii mântuitoare, după împărtăşirea Cinei celei de Taină şi dumnezeieşti".

Scrisoarea n-o ştersese vântul, deşi trecuse un an peste ea.

Zosima a aflat şi numele cuvioasei. A aflat că îndată după împărtăşire, într-o noapte, a săvârşit calea obişnuită de 20 de zile; ea a făcut-o într-un ceas.

Un leu i-a venit Avvei în ajutor, săpând groapa cuvioasei.

IV.

Deci e cu putinţă corectarea unei vieţi greşite.

Vârsta nepriceperii pune păcatul ca sens al vieţii sale.

Dumnezeu te aduce la cale, la sens.

Este o cumpănă de ispăşire a relelor: 17 ani de pofte păcătoase, căutate cu nesaţ, aduc – pentru cine vrea să se mântuiască – 17 ani de lupte chinuitoare cu stăvilirea lor.

Sfânt să fii – şi încă dintre cei întocmai cu Apostolii – şi nu pleci din lumea aceasta fără să te spovedeşti curat, şi nu pleci fără sfintele Taine.

Iată o femeie, care a smerit pe Avva Zosima.

Şi iată un model de încurajare pentru orice inimă zdrobită de păcat sau cu cârma vieţii ruptă şi fără Sensul vieţii.

Lipeşte-te de Dumnezeu, de Maica Preacurata şi viaţa ta se va umple de sens.

Prislop
10.IV.49.

FLORIILE

- 19 -

Faima învierii lui Lazăr străbătuse toată Iudeia şi o aflaseră toţi pelerinii care veniseră în Ierusalim şi împrejurimi, pentru praznicul iudeilor, al Paştilor. Toţi voiau să vadă pe Iisus şi pe Lazăr.

Deci când toţi cei simpli fericeau pe Iisus, cărturarii şi fariseii se umpleau de venin, vrând să-L omoare şi pe Iisus şi pe Lazăr.

Momentele acestea le-a ales Iisus începătură a pătimirii Sale.

Cei simpli şi curaţi, aflând că Iisus vrea să vie în Ierusalim s-au hotărât să-L primească deosebit de până acum.

Iisus le-a preţuit dragostea. Şi-a împrumutat un asin – că era sărac. (În tot răsăritul asinul are cinstea pe care o are la noi oaia.)

Aceasta e intrarea triumfală în Ierusalim.

Toată gloata aceasta, noroadele, aveau o bucurie ca niciodată. Numai fariseii nu se bucurau, ci bucuria tuturora le învenina şi mai rău inima.

Nici Iisus nu se bucura, dar cinstea bucuria pe care o vedea. Toţi care-L cunoşteau în Ierusalim ieşiseră întru întâmpinarea Lui. În Ierusalim rămăseseră numai cei ce nu-L cunoşteau. Aceştia Îl primesc rece şi cu suspiciuni.

Dar şi Iisus i-a provocat.

A mers la Templu şi l-a găsit prefăcut de slujitorii lui în „peşteră de tâlhari". „Tâlharii" negustoreau suferinţele şi păcatele poporului. Compromiteau şi pe Dumnezeu şi suferinţa. Mai marii şi mai micii Templului „tâlhăreau" poporul obidit speculându-i suferinţele în numele lui Iehova. Zarafii făceau bursă neagră. Aceştia erau slujitorii lui Mamona. Parcă acuma erau anume toţi adunaţi în ziua aceea la Templul din Ierusalim.

La toţi aceştia Iisus a luat biciul.

E şi o minune în această sfântă mânie; mulţimea zarafilor, a negustorilor de porumbei – găinari –, geambaşi de miei şi boi, toţi, fără deosebire, fug în dezordine, înfricaţi de-un Om.

Conştiinţa lor pătată nu le da nici o rezistenţă.

Gestul lui Iisus a înfuriat pe mai marele Templului, pe bătrâni, cărturari şi farisei, care s-au sfătuit: „Cu orice preţ trebuie să-L ucidem fiindcă mulţimea se ia după El". Când aceştia se sfătuiau să-L ucidă, orbii şi şchiopii se apropiau de El în Templu şi i-a vindecat. Iar copiii – copiii crescuţi de Templu, au venit cu ramuri în mâini, cântându-I „Osana, Fiul lui David !"

Acesta-i faptul impresionant, că singuri copiii, orbii şi şchiopii şi ucenicii Săi L-au primit pe Iisus în Templu, cu credinţă şi cu dragoste.

Auzind copiii, iarăşi s-au înfuriat iudeii.

„- Spune-le să tacă !"

„- N-aţi citit în Profeţi: «Am pus laudele în gura pruncilor şi a celor ce sug» ?"

Cu acestea Iisus a părăsit Ierusalimul.

Cu ziua aceasta încep patimile Domnului.

În tot entuziasmul general Iisus tăcea, dacă nu chiar plângea.

Poporul acesta, care-L primea cu aclamaţii de Împărat, peste trei zile va fi cumpărat de farisei pe nimic să strige lui Pilat: „Răstigneşte-L !!!"

Poporul, laş şi fricos, nu pricepe preţul iubirii şi o dă răstignirii.

Intrarea lui Iisus în sufletul nostru, să nu fie ca acea intrare în Ierusalim. Templul conştiinţei noastre să nu fie o peşteră de tâlhari, că atunci sigur şi noi vom vocifera în curtea lui Pilat: „Răstigneşte-L !!! Slobozeşte-ne pe Baraba !"

De aceea ne-am curăţit Ierusalimul şi Templul din Ierusalim: conştiinţa, făcându-ne iarăşi copii, singurii care L-au primit în Templu.

Copilăria: singura noastră vârstă care primeşte pe Iisus.

Deci, copiii mei, care primiţi astăzi pe Iisus în sfânta Împărtăşanie, rămâneţi întru dragostea mea, care e dragostea lui Iisus.

Prislop,
17.IV.49.

MOARTEA CARE DOBÂNDEŞTE ÎNVIEREA

- 20 -

Aproape n-aş putea spune când S-a smerit Dumnezeu mai mult înaintea omului: când S-a răstignit pe cruce, sau când S-a pogorât din slava Lui de Dumnezeu, întrupându-Se în biata fire omenească.

Făcându-Se om se face carne, cu toate înclinaţiile ei. Dar Iisus n-a ascultat de ele de toate. Înclinarea senzuală a fost biruită, ca să trebuiască a fi biruită şi de noi. Aceasta se petrece în viaţă prin neîncetata lepădare de sine, prin crucea noastră cea de fiecare zi – cât abia de rămân zile neumbrite de tristeţe – şi desăvârşit se biruie prin moarte. Aşa se restabileşte temelia cea străveche.

Prin moartea pe cruce trupul se purifică şi ajunge expresie şi mijloc direct al Duhului dumnezeiesc, devine adevărat trup spiritual al Dumnezeului-Om, înviat.

Tot aşa şi noi, ne rugăm lui Dumnezeu să ne curăţească viaţa de întinăciune. El ne trimite câte-o răstignire în fiecare zi, câte-o săptămână a patimilor, câte-o viaţă pe cruce, iar noi, în nepriceperea noastră, neştiind căile lui Dumnezeu, ne rugăm mai cu foc să ne scape de cruce. Iisus n-a făcut aşa; nici noi să nu facem.

S-ar putea spune că Iisus S-a născut pe cruce.

Toată viaţa lui Iisus a fost ca atare. Iar din cea mai grea cruce: moartea, a izbucnit şi biruinţa cea mai mare: învierea, sau omorârea morţii. Căci Iisus o biruise în viaţă; iar cu moartea Sa, cea de bună voie a biruit-o şi pentru toţi oamenii, de la începutul până la sfârşitul lumii.

Cu Învierea lui Iisus avem chezăşia că vom învia şi noi, ca Iisus, căci El e începătorul, pentru noi, în toate.

Altă mărturie a veşniciei noastre, mai tare ca aceasta, nu ne-a dat nimeni.

Poate că tocmai fiindcă e cea mai tare, uluieşte obişnuitul în care dormim, şi poate tocmai de aceea nu îndrăznim să credem în învierea noastră. Iar fără această credinţă, viaţa noastră parcă n-are sens, nici scop în sine, tare-i decolorată şi neliniştită.

Creştinismul se întemeiază şi dăinuieşte pe Întemeietorul său: pe învierea Lui din morţi, ultimul cuvânt.

Noi suntem care de obicei cădem din creştinism, iar nu creştinismul. Noi cădem, nu Iisus. Minciuna iudeilor n-a surpat învierea lui Iisus. Dumnezeu nu cade. Dar căzând noi din creştinism ni se **pare** că a căzut creştinismul, ni se pare că a căzut altcineva nu noi.

Sunt foarte strânse: moartea cu învierea. Multora li se pare că se isprăveşte totul cu mormântul. Creştinul însă îşi scrie pe crucea de la căpătâi: „Aştept învierea morţilor".

Credinciosul nu se teme de moarte, fiindcă a desfiinţat-o Iisus. Iisus i-a schimbat sensul, întorcându-i altfel rostul. Acum, moartea pentru credincios e ultimul botez, ultima curăţire a vieţii.

Suntem în gândirea sf. Pavel, spunând că botezul nostru, prin care am intrat în creştinism, se desăvârşeşte cu botezul cu care s-a botezat Iisus; şi că sfânta noastră împărtăşanie se împlineşte cu paharul pe care l-a băut Iisus.

Spre aceste sfârşituri: Botez şi Pahar, – convingeri ca munţii –, fireşte că trebuie nevoinţă, trebuie virtuţi. Dar unde sfârşesc virtuţile; unde duc ?

Ele nu sunt scopuri în sine. Nu urmărim virtuţile pentru ele însele; ele sunt mijloace pentru dobândirea Adevărului.

Şi Dumnezeu e Adevărul.

Aşa înţelese virtuţile, cu acest rost urmărite, ele duc pe om până la moartea pentru Adevăr, ceea ce e **înviere**. Că a-ţi primejdui viaţa pentru Dumnezeu şi oameni, nu poate fi moarte, chiar trecând prin ea, ci cu atât mai vârtos înviere şi bucurie a învierii.

De ce nu ne temem noi de moarte ?

Pentru a răspunde la întrebarea aceasta mă folosesc de învăţătura celui dintre sfinţi, Părintelui nostru Maxim Mărturisitorul, despre răsturnarea rostului morţii.

Sfântul ne învaţă că: de unde, înainte de răstignirea lui Iisus moartea era o pedeapsă dată firii, după pogorârea lui Iisus în împărăţia morţii, şi stricarea ei, Iisus i-a răpit pe toţi morţii, care erau drepţii Vechiului Testament, şi a întors moartea asupra ei însăşi, asupra păcatului, şi nu mai mult asupra firii omului.

Omul a fost renăscut în Iisus, iar morţii nu i s-a mai dat decât păcatul lui.

Primul dintre oameni care a fost sustras morţii, a fost tâlharul de pe cruce, care a intrat în Împărăţia Vieţii „astăzi" (– „vei fi cu Mine în Rai !") adică din însăşi această viaţă.

Cu stricarea împărăţiei morţii, cu deschiderea Împărăţiei Cerurilor, sensul morţii s-a schimbat, dintr-o pedeapsă într-o binefacere. De acum moartea nu mai e o pedeapsă dată firii, ci o pedeapsă dată păcatului. – Iar la aceasta ne învoim din toate puterile. De aceea nu ne temem de moarte. Dacă viaţa noastră a fost o viaţă a lui Iisus, nici moartea noastră nu va fi deosebită. Căci zice sfântul Pavel: „Toţi cei ce vor să trăiască viaţa în Hristos, prigoniţi vor fi !"

Dar credinţa a fost superioară celor mai înfricoşate chinuri. Organic, chinuri de moarte, îngrozitoare, se dovedeau neputincioase în faţa vieţii sfinţilor. Ei nu mureau când voiau muncitorii, ci când voia Dumnezeu. Aşa ca şi Iisus: că deşi oricare dintre chinurile prin care a trecut, omeneşte puteau să-L scoată din viaţă, totuşi a supravieţuit tuturora, şi a murit când a împlinit toate cuvintele grăite prin Prooroci. Precum la Iisus aşa şi la sfinţi vedem, de nenumărate ori, această superioritate a credinţei asupra morţii, când mucenicii supravieţuiau focului, strivirii între pietroaie, mutilărilor celor mai îngrozitoare, trebuind – spre a pune capăt ruşinii pe care o mâncau prigonitorii – să le taie capul cu sabia.

Tot şirul sfinţilor mucenici au biruit moartea, că i-au ştiut neputinţa şi n-au fugit de ea, când împrejurarea le-a îmbiat-o. Ei au biruit moartea, ca moarte.

Iată în ce înţeles primim moartea, ca o eliberare, ca o ultimă spălare a vieţii, un câştig al morţii lui Iisus şi o arvună a învierii Sale, premiza şi concluzia tuturor învierilor.

Iată câtă înviere e în crucea noastră cea de toate zilele; câtă înviere e în săptămâna patimilor noastre, care e viaţa aceasta toată. Iar

de vom fi vrednici şi de asemănarea cu Iisus, aceasta numai din acestea se dovedeşte.

Deci viaţa noastră în Hristos şi viaţa lui Iisus în noi ne duc de la chip la asemănare, de la început până la sfârşit.

Iar a trăi pe Hristos, e a învia din morţi !

Slavă Învierii Tale, începătura învierii noastre.

Prislop,
25.IV.49.

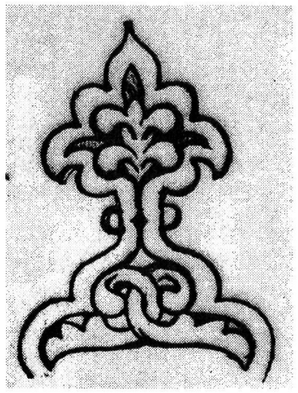

CUVÂNTAREA DESPRE PLOAIE

- 21 -

Mersul vremii atârnă de mersul purtării.

Deci dacă ne vom înţelege cum trebuie asupra acestui lucru, veţi vedea vremea umblând bine; iar dacă voi nu veţi schimba purtarea spre bine, mi-am răcit gura degeaba şi ne-om usca de secetă.

Ştiu din Scripturi, că de înţelesul oamenilor cu povăţuitorii lor atârnă multe, pe care le trimite Dumnezeu de sus, de la cârma lumii şi a lucrurilor, sau le opreşte. „Că de se vor învoi doi sau trei laolaltă întru numele Meu, orice vor cere de la Tatăl, Eu voi face lor."

De aceea aţi şi venit, ca să cerem ploaie de la Dumnezeu.

Seceta e un necaz care ustură pământul, dar seacă şi curajul omului. E un chip mai aspru prin care Dumnezeu cheamă pe oameni la îndreptare.

„La necaz, cheamă-Mă pe Mine, zice Domnul, şi-ţi voi ajuta ţie !" – Şi cum putem chema pe Dumnezeu ?

Îl putem chema şi cu gura şi cu rugăciunea, dar cea mai ascultată chemare a lui Dumnezeu – să ştiţi – e schimbarea purtării: sfinţirea vieţii.

A-ţi face viaţa mai curată, a te libera de păcat, o poţi face în orice vreme. Nimeni nu te opreşte, creştine, să te faci mai bun, mai curat şi mai cuminte. „Drept aceea când cineva nu e liber de păcat, să nu pună vina pe altcineva, să nu pună vina pe stat sau pe împrejurări, ci pe sine însuşi, pe lipsa tăriei sale de credinţă, pe lipsa dragostei sale de Dumnezeu. Că întotdeauna cei ce au trăit în păcat au pus vina pe alţii. Aceştia-s mereu cu cârteala pe buze" (Pastorala de Paşti, I.P.S. Nicolae Bălan, Sibiu 1949).

Dar ascultaţi un schimb de cuvinte între Dumnezeu şi oameni. Odată oamenii I s-au plâns că tare-o duc greu cu necazurile, cu lipsurile şi cu păcatele.

- Drept aţi zis, fiilor, că o duceţi greu cu păcatele; deci dacă o duceţi greu cu păcatele, nu le mai faceţi !...

Omul se roagă lui Dumnezeu să-l scape de necazuri, iar Dumnezeu se roagă de oameni să-şi schimbe purtările. Socotiţi şi voi, care de cine să asculte întâi ?

Să nu daţi vina pe Dumnezeu că El ne usucă pământul de sub picioare şi vlaga din oase. Să nu-I faceţi nedreptatea aceasta.

Toate necazurile noi ni le-am pricinuit, cu păcatele noastre, şi ele sunt urmări şi plată îndesată pentru păcate, până vom înţelege la ce îmblătează ne duc de nas, ca să ne săturăm odată de ele !

Iar precum că necazurile vieţii sunt un grai mai aspru al lui Dumnezeu cu oamenii, iată ne stau mărturie cuvintele Scripturii. Sunt 3500 de ani de când s-au scris cuvintele acestea, dar mereu rămân dovada, că **noi** silim pe Dumnezeu să ne bată:

Levitic 26:
Binecuvântarea şi blestemul

„Să nu vă faceţi idoli, nici chipuri cioplite; nici stâlpi să nu vă ridicaţi; nici pietre cu chipuri cioplite cu dalta să nu vă aşezaţi în pământul vostru, ca să vă închinaţi la ele, că Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru. Zilele de odihnă ale Mele să le păziţi şi locaşul Meu cel sfânt să-l cinstiţi, că Eu sunt Domnul.

De veţi umbla după legile Mele şi de veţi păzi şi plini poruncile Mele, **vă voi da ploaie la timp**, pământul şi pomii îşi vor da roadele lor. Treieratul vostru va ajunge până la culesul viilor, culesul viilor va ajunge până la semănat; veţi mânca pâinea voastră cu mulţumire şi veţi trăi în pământul vostru fără primejdie. **Voi trimite pace pe pământul vostru** şi nimeni nu vă va tulbura; voi goni fiarele sălbatice şi sabia nu va trece prin pământul vostru. Veţi alunga pe vrăjmaşii voştri şi vor cădea ucişi înaintea voastră. Cinci din voi vor birui o sută şi o sută din voi vor goni zece mii şi vor cădea vrăjmaşii voştri de sabie înaintea voastră.

Căuta-voi spre voi şi vă voi binecuvânta; veţi avea copii, vă voi înmulţi şi voi fi statornic în legământul Meu cu voi. Veţi mânca roadele vechi din anii trecuţi şi veţi da la o parte pe cele vechi pentru a face loc celor noi. Voi aşeza locaşul Meu în mijlocul vostru şi sufletul Meu nu se

va scârbi de voi. **Voi umbla printre voi**, voi fi Dumnezeul vostru şi voi poporul Meu. Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru, Cel ce v-am scos din pământul Egiptului, ca să nu mai fiţi robi acolo; am sfărâmat jugul vostru şi v-am povăţuit cu fruntea ridicată.

Iar de nu Mă veţi asculta şi de nu veţi păzi aceste porunci ale Mele, de veţi dispreţui aşezămintele Mele şi de se va scârbi sufletul vostru de legile Mele, neîmplinind poruncile Mele, şi călcând legământul Meu, atunci şi Eu am să Mă port cu voi aşa: **Voi trimite asupra voastră groaza, lingoarea şi frigurile**, de care vi se vor secătui ochii şi vi se va istovi sufletul; veţi semăna semînţele în zadar şi vrăjmaşii voştri le vor mânca. Îmi voi întoarce faţa împotriva voastră şi veţi cădea înaintea vrăjmaşilor voştri; **vor domni peste voi duşmanii voştri** şi veţi fugi când nimeni nu vă va alunga.

Dacă nici după toate acestea nu Mă veţi asculta, atunci înşeptit voi mări pedeapsa pentru păcatele voastre. Voi frânge îndărătnicia voastră cea mândră şi cerul vostru îl voi face ca fierul, iar pământul vostru ca arama. În zadar vă veţi cheltui puterile voastre, că **pământul vostru, nu-şi va da roadele sale**, nici pomii din ţara voastră nu-şi vor da poamele lor.

Dacă şi după acestea veţi umbla împotriva Mea şi nu veţi vrea să Mă ascultaţi, atunci vă voi adăuga lovituri înşeptit pentru păcatele voastre; **voi trimite asupra voastră fiarele câmpului**, care vă vor lipsi de copii; vor prăpădi vitele voastre şi pe voi vă voi împuţina aşa, încât se vor pustii drumurile voastre.

Dacă nici după aceasta nu vă veţi îndrepta, împotrivindu-vă Mie, atunci şi Eu voi veni cu mânie asupra voastră şi vă voi lovi înşeptit pentru păcatele voastre. **Voi aduce asupra voastră sabie răzbunătoare**, ca să răzbune legământul Meu. Iar dacă vă veţi ascunde în oraşele voastre, voi trimite asupra voastră molimă şi veţi fi daţi în mâinile vrăjmaşului. Pâinea, care vă hrăneşte, o voi lua de la voi; zece femei vor coace pâine pentru voi într-un cuptor **şi vor da pâinea voastră cu cântarul** şi veţi mânca şi nu vă veţi sătura.

Dacă nici după aceasta nu Mă veţi asculta şi veţi păşi împotriva Mea, atunci şi Eu cu mânie voi veni asupra voastră şi vă voi pedepsi înşeptit pentru păcatele voastre; veţi mânca din carnea fiilor voştri şi din carnea fiicelor voastre. Dărâma-voi înălţimile voastre şi voi strica stâlpii voştri; trupurile voastre le voi prăbuşi sub dărâmăturile idolilor voştri şi

se va scârbi sufletul Meu de voi. **Oraşele voastre le voi preface în ruine**, voi pustii locaşurile voastre cele sfinte şi nu voi mirosi miresmele plăcute ale jertfelor voastre. Pustii-voi pământul vostru aşa încât să se mire de el vrăjmaşii voştri care se vor aşeza pe el; iar pe voi vă voi risipi printre popoare; în urma voastră Îmi voi ridica sabia şi va fi pământul vostru pustiu şi oraşele voastre dărâmate. Atunci pământul se va bucura de odihnele sale în zilele pustiirii lui; când voi veţi fi în pământul vrăjmaşilor voştri, atunci pământul vostru se va odihni şi se va bucura de odihna lui. În toate zilele pustiirii lui el se va odihni cât nu s-a odihnit în zilele de odihnă ale voastre, când locuiaţi voi în el. Celor ce vor rămâne dintre voi le voi trimite în inimi frica în pământul vrăjmaşilor lor; **până şi freamătul frunzei ce se clatină îi va pune pe fugă** şi vor fugi ca de sabie şi vor cădea când nimeni nu-i va alunga. Se vor călca unul pe altul, ca cei ce fug de sabie, când nimeni nu-i va urmări şi nu veţi avea putere să vă împotriviţi vrăjmaşilor voştri.

Veţi pieri printre popoare şi vă va înghiţi pământul vrăjmaşilor voştri. Iar cei ce vor rămâne din voi se vor usca pentru păcatele lor în pământurile vrăjmaşilor voştri, se vor usca şi pentru păcatele părinţilor lor. Atunci îşi vor mărturisi fărădelegile lor şi fărădelegile părinţilor lor, cum au săvârşit ei nelegiuiri împotriva Mea şi au păşit împotriva Mea. Pentru care şi Eu am venit cu mânie asupra lor şi i-am adus în pământul vrăjmaşilor lor; atunci se va supune inima lor cea netăiată împrejur şi vor suferi ei pentru nelegiuirile lor. Şi Eu Îmi voi aduce aminte de legământul Meu cu Iacov, de legământul Meu cu Isaac, şi de legământul Meu cu Avraam Îmi voi aduce aminte **şi de pământ Îmi voi aduce aminte**." (Levitic 26,1-42)

Din locul Scripturii, pe care vi l-am citit, aţi tot auzit despre „poruncile Mele". Să ştiţi că poruncile mele sunt poruncile vieţii, – şi voi aveţi multe greşeli faţă de viaţă: faţă de viaţa voastră, faţă de viaţa copiilor voştri – viitorul neamului.

Dacă scrie că numai sufletul drepţilor odihneşte pe Dumnezeu, închipuiţi-vă cât se chinuieşte în sufletul păcătoşilor ? Cât se chinuieşte Dumnezeu într-o dărâmătură de om. – La câtă umilinţă supun oamenii chipul şi asemănarea lui Dumnezeu ! (Nicăieri n-am văzut atâta dărâmare în firea omenească, pre cât am găsit prin părţile acestea). Prin urmare nicăieri atâta piedecă în calea mersului vremii ca pe-aici. Trei

păcate sunt grozav de grele pe aici. (Cruţ urechile copiilor şi păstrez secretul lor. Conştiinţa fiecăruia are cuvântul.)

Dacă nu ascultaţi de conştiinţă, ascultaţi cuvântul mai răspicat al Scripturii. Dacă nu ascultaţi nici cuvântul Scripturii, aşteptaţi, din nou, împlinirea lui. Dar tot e mai bine să nu mâniaţi pe Dumnezeu, ci să vă întoarceţi.

- Ceea ce mă rog să vă ajute !

Prislop
1.V.949.

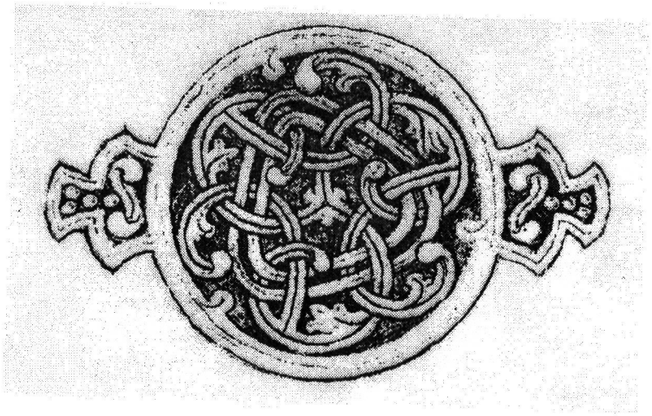

MIRONOSIȚELE

- 22 -

Azi e o Evanghelie deosebită: N-are nici o idee nouă. Mântuitorul lipseşte din ea; lipsesc Apostolii; lipseşte cuvântul Domnului chiar, – dar totuşi ceva este:

- Sunt roadele propoveduirii Domnului. Câteva femei: Maria Magdalena, Maria lui Iacov şi Salomeia, ducând mir de mult preț, dragoste pentru Iisus, pe care-L ştiau în mormânt, recunoştința pentru învierea lor din păcat.

Erau clipe de groază, în care orice îndrăzneală în legătură cu Iisus se putea pedepsi cu moartea. Chiar unul din ucenicii Lui se lepăda cu jurământ că nici nu L-a cunoscut pe Iisus.

Părea, pentru o clipă, că s-a terminat cu creştinismul.

Prigoana începuse.

Dar vine îndrăzneala de unde nimeni n-ar fi bănuit: de la nişte femei.

Acestea sunt mironosițele (purtătoarele de mir) care au ridicat, primele, steagul creştinismului, vestind Învierea Domnului.

Ele iubeau pe Iisus, fiindcă El le-a ridicat la noua concepție despre viață. Aceasta le-a adus pe urmele Lui. Iar El le-a făcut primele vestitoare ale Învierii.

Faptul Învierii Domnului a frânt toată protivnicia, a înlăturat toată îngrozirea din calea lor.

- Ce-au cunoscut ele în Iisus ?

- Iubirea divină care le-a purificat viața, le-a înnoit sufletul, le-a transfigurat existența. O iubire care străbate în adâncuri, care răscoleşte toată ființa, care creează din nou.

Această iubire a crescut şi în sufletul lor.

Această iubire le-a făcut, din femei slabe, fricoase, mai tari decât toate protivniciile lumii, le-a făcut mai tari ca moartea, de care nu se mai temeau.

La aceste însuşiri duce Iisus pe oricine care se întâlneşte cu El. Aceste însuşiri sunt cele ce fac pe omul nou, renăscut din Dumnezeu, un vestitor al învierii.

Femeile mironosițe au fost învrednicite de Dumnezeu să fie primele vestitoare ale Învierii lui Iisus, ale naşterii din nou a omului; – şi au corespuns.

Mărturie mai stau de-a lungul veacurilor şi toate sfintele fecioare, care şi-au închinat viața lui Iisus; stau mărturie toate mucenițele, care L-au mărturisit prin suferință şi moarte – şi prin ce putere, ar fi trecut toate acestea, dacă nu prin iubirea ce-o aveau de Iisus. Aceasta-ți dă bucuria care întrece frica pe care-o are firea de chinuri.

Stau mărturie a învierii toate mamele creştine, care au adus copiii lor, ce s-au făcut stâlpi ai Bisericii lui Hristos, mucenici ai creştinătății, suflete de eroi şi sfinți.

Prin rugăciunea sfintei Elena s-a încreştinat Constantin cel Mare, împăratul roman şi imperiul roman.

Prin rugăciunea Clotildei s-a încreştinat Clodius şi poporul francilor.

Prin rugăciunea Nonei s-a încreştinat Iviria (Georgia).

Macrina e bunica, iar Emilia e mama sfântului Vasile cel Mare.

Antusa e mama sfântului Ioan Gurădeaur, iar Monica e mama fericitului Augustin.

Maria Magdalena

Era o mare stricată a vremii. Nimeni nu-i rezista. Frumoasă era; un şarpe de aur, încolăcit pe brațul gol, îi mărea vrăjirea; bogată încă era. Cu lumea mare stătea bine; toți i-au căzut la picioare.

A auzit de Iisus lucruri deosebite decât despre ceilalți bărbați ai lumii. Un dor trufaş de-a-L cunoaşte i-a încolțit în inimă.

A vrut să-L ispitească pe Iisus.

S-au întâlnit.

Dar nu s-a putut apropia de El.

Iisus o privea din oarecare depărtare, aşa cum priveşte Dumnezeu, nu cum priveşte bărbatul.

În faţa sfinţeniei dracii ei nu pot nimic. O părăsesc unul câte unul, până la şapte – zice Evanghelia. Erau cele şapte păcate de căpetenie, care strică firea omenească.

Când aceştia au părăsit-o, cade umilită în genunchi, având alt cuget, altă faţă, altă ţinută. Şi, ruşinată, se acoperă cât poate mai bine cu haina romană, ce-o avea aruncată peste umăr.

Iisus nu i-a aprobat păcatele, n-a osândit-o, n-a mustrat-o, n-a lepădat-o; nu i-a vorbit, dar nici n-a tăcut.

I-a grăit în conştiinţă.

În faţa lui Dumnezeu te pierzi pe tine.

Dar te regăseşti în El, aşa cum nu te-ai cunoscut niciodată, dar cum, poate că ai dorit întotdeauna.

În faţa lui Iisus revii la firea ta adevărată – şi te aduce iubirea de oameni a lui Dumnezeu.

Altfel iubeşte Dumnezeu de cum iubeşte omul.

Omul amestecă iubirea cu plăcerea şi asta-i decăderea lui. Iubirea lui Dumnezeu te ridică deasupra ta, te creşte la mărimi sufleteşti nebănuite, până prinzi, între oameni fiind, asemănare dumnezeiască.

Iisus s-a întâlnit apoi cu această Marie Magdalenă în Betania, satul surorilor lui Lazăr, în casa lui Simon fariseul.

Aci adusese ea altceva lui Iisus, decât prima dată. Acum aduse un vas frumos cu mir de mult preţ. Transformarea ei sufletească a făcut-o să-L caute pe Iisus, – de data aceasta cu o iubire sfinţită de pocăinţă – şi, neavând ceva mai bun să-I aducă, I-a adus lacrimile, cu care I-a spălat picioarele şi I le-a şters cu părul bogat al capului ei.

Simon fariseul, care reprezenta opinia publică, nu ştia cum că Maria Magdalena era o copilă a lui Dumnezeu. De aceea începe să-L judece pe Iisus, că „dacă ar fi Acesta Prooroc, ar şti cine-i şi ce fel de femeie este aceasta care se atinge de El" (Luca 7,39) şi nu s-ar compromite, primind-o cu atâta dragoste.

(Ăştia-s oamenii, sau mediul social: te strică, îţi ajută să te strici, se bucură că-i strici şi tu, ca pe urmă tot ei să te ţintuiască la stâlpul de osândă...)

Iisus a corectat această acuză necinstită, cu pilda celor doi datornici, dintre care, unul iubea mai mult pe stăpânul său, fiindcă i-a iertat o datorie mai mare.

Iată ce-a făcut Iisus pentru Maria Magdalena.

De unde oamenii, între ei, cel mai adesea nu fac decât să-şi profaneze templul de lut al conştiinţei, Iisus le ridică viaţa la înălţimea şi la valoarea conştiinţei: că-s fiii lui Dumnezeu şi temple ale Duhului Sfânt.

Această putere a lui Iisus, această încredere pe care i-a dat-o El: iubirea Lui curată, de făptura Sa, a transformat-o dintr-o profanată a vremii, într-o mironosiţă, model pentru toate vremile.

Şi, din voinţa lui Iisus, e vestită fapta ei de iubire peste tot pământul.

O aşa femeie nu se mai temea de primejdia de-a merge la mormântul lui Iisus: Iubirea ei pentru Iisus biruise frica de moarte.

De aceea iubirii i s-a dat, prima, să vestească Învierea !

Prislop
8.V.49.

ORBUL DIN NAŞTERE ŞI SUFLETELE OARBE

- 23 -

Multă vreme n-am înţeles tâlcul orbului din naştere. Nu înţelegeam explicaţia lui Iisus. Nu-i mirare. E mare deosebire între noi şi Iisus !

Noi dăm să trecem cât mai repede pe lângă Lazării Lumii, neputând răbda suferinţa lor, pentru că suntem incapabili în faţa ei. Bani n-avem, putere n-avem, inimă n-avem, – n-avem nimic în faţa suferinţei. Deci, fugind de Lazări, fugim în propria noastră nimicnicie.

Aşa şi ucenicii, delegaţii noştri de lângă Dumnezeu, îl întreabă pe Iisus: „Învăţătorule, cine a păcătuit, acesta sau părinţii lui, de s-a născut orb ?"

- Când nu poţi nimic, faci ştiinţă: întrebi de cauză; iar când cauza e un păcat, faci morală. Dar oricum, chiar încercuiţi în neputinţe, încercăm o măsură preventivă. Ceea ce au păţit alţii, tu poţi să nu păţeşti, dacă ocoleşti greşelile lor.

Se vede că Iisus vorbea cu ucenicii despre puterea dezastruoasă pe care o au păcatele, greşelile împotriva vieţii, de-a schimonosi viaţa omului şi a o chinui în întunerecul orbiei şi al altor suferinţe.

Acum să vedeţi deosebirea între noi şi Dumnezeu. Iisus era Dumnezeu. Mulţi n-au ştiut şi nici nu vor şti aceasta.

Vindecarea minunată a orbului din naştere face dovada dumnezeirii lui Iisus şi arată omului marginile puterii şi ştiinţei sale.

Noi ocolim Lazării. Iisus îi cunoştea şi-i chema la Sine. Cunoştea pe Natanael, de pe când era copil mic, ascuns sub smochin, de urgia lui Irod. Cunoaşte acum pe orbul acesta, mai înainte de-a se naşte, dezvăluindu-ne cu el o taină a lui Dumnezeu: că „nu s-a născut orb nici pentru păcatele lui, nici ale părinţilor săi, ci pentru ca să se arate lucrul lui Dumnezeu cu el".

Într-o altă împrejurare Iisus se mărturiseşte a fi mai înainte de Avraam; într-alta, mai înainte de a fi lumea. Icoanele Îl arată pe Iisus zidind pe Adam. Şi aşa este: „Toate printr-Însul s-au făcut, ce s-a făcut".

A face ochi vii din pământ şi scuipat, nu mai e treabă de om, ci lucrul lui Dumnezeu. A drege nişte ochi, a tăia albeaţa de pe ei, le mai merge şi doctorilor, dar a face ochi noi – şi încă din aşa material, şi pe care-l mai trimiţi şi la spălat în apa Siloamului, iar asta la un orb din naştere – aceasta a putut-o face numai Cel ce a zidit pe Adam cu mâna, din ţărână.

Acesta este tâlcul tămăduirii orbului din naştere: **Dumnezeu Tatăl a vrut să descopere pe Dumnezeu Fiul, ca creator al lumii şi ca autor al vieţii.**

La această voinţă a Tatălui s-a aprins duhul lui Iisus; şi-a însuşit această voinţă ca o misiune a Sa în lume, aşa cum e într-o lumină aprinsă însuşirea de a lumina.

Cunoscând Iisus pe orb, că-i omul prin care Tatăl are să facă lumii o revelaţie a Fiului, ca autor al vieţii, cunoscând voia Tatălui, pe care şi-a însuşit-o drept misiunea vieţii sale pământeşti – model pentru noi pământenii – cu această dumnezeiască siguranţă „a scuipat pe pământ şi a făcut tină din scuipătură şi a uns ochii orbului cu tină (adică găurile ochilor) şi a zis: Mergi de te spală în scăldătoarea Siloamului ! Deci s-a dus şi s-a spălat şi a venit văzând".

Dar lucrul lui Dumnezeu nu se termină cu nişte ochi la reparat. – Deşi pentru noi oamenii, ar fi totuşi un lucru convingător al dumnezeirii lui Iisus; convingător pentru simplul motiv că, până astăzi, ştiinţa a făcut aparate **ca** ochiul, aparatul fotografic şi altele, dar ştiinţa omului n-a putut face **ca viaţă**, nici măcar un bob de grâu sau un ou de muscă.

Împărăţia vieţii e împărăţia lui Dumnezeu.

Natura vieţii, naşterea şi susţinerea ei, atârnă de Dumnezeu, de la creaţia ei până la sfârşitul lumii.

„Deschide-vei mâna Ta şi toate se vor umplea de bunătăţi; retrage-vei mâna Ta şi toate se vor usca şi-n ţărână se vor întoarce."

Deci să ne cunoaştem marginile şi vom recunoaşte pe Dumnezeu. Faptele lui Dumnezeu, care toate-s minuni ale vieţii, pun pe oameni în multe nedumeriri. Aşa s-a întâmplat şi cu orbul din naştere, care a căpătat vederea prin minune.

Vecinii, şi cei ce-l văzuseră orb, începură primii a se nedumeri despre el; cine-o fi, el sau altcineva, care seamănă cu el ? Iar el zicea: eu sunt ! Oamenii nu ies uşor din nedumerire. Mărturisirea orbului despre „Omul care se cheamă Iisus" şi care i-a făcut ochii din pământ nu i-a lămurit deloc. Drept aceea îl duc la interogatoriul fariseilor din Templu.

Şi era sâmbătă, zi sensibilă pentru iudei. Deci de la început ancheta era sortită să iasă prost.

Iată-l din nou pe Iacov al Vechiului Testament luptându-se cu Dumnezeu.

Dar iată-l şi pe orbul din naştere transformat în misionar.

Urmează un schimb de întrebări şi răspunsuri despre cum a demers căpătarea vederii, precum şi despre persoana care a dat vederea. Orbul apăra pe dătătorul ochilor săi; fariseii îl huleau precum că e păcătos; – deşi unii recunoşteau că om păcătos nu poate da vedere orbilor.

Neisprăvind nimic au chemat pe părinţii orbului. Aceştia, înfricaţi de farisei, dau doar mărturie că acesta a fost orb din naştere, e fiul lor, dar cum vede acum şi cine i-a dat vederea, ei nu ştiu. Se lepădară de-a mărturisi pe Dumnezeu, lăsând darul mărturisirii fiului lor „că-i în vârstă, deci însuşi să grăiască despre sine".

Jidovii se sfătuiseră să dea afară din sinagogă pe oricine care va mărturisi pe Iisus că e Mesia, adică Fiul lui Dumnezeu, aşteptatul neamurilor. Asta o ştiau toţi, şi părinţii orbului, de aceea au fugit de un răspuns răspicat: precum că ochi, unde nu erau din naştere, numai Dumnezeu putea să pună.

Deci au chemat a doua oară pe omul care fusese orb şi-l sileau în numele lui Dumnezeu să zică rău despre Iisus, că este păcătos.

N-a zis.

Din nou l-au pus să povestească vindecarea sa. Omul şi-a permis atunci o întrebare care i-a înfuriat: „Acum v-am spus; au vreţi să auziţi iarăşi ? Au doară vreţi să vă faceţi şi voi ucenicii Lui ?"

Auzind fariseii acestea, au sărit cu ocara pe el, grăind totuşi adevărul: „Tu eşti ucenicul Lui; noi suntem ai lui Moise ! Pe Moise îl ştim, pe acesta nu-l ştim de unde este !"

În altă împrejurare au fost şi mai nestăpâniţi la mânie, zicând despre Iisus că-i de la diavolul. (Matei 12,24).

Aşa-i firea omului păcătos: când îi loveşti dracii, îţi zice că tu eşti drac.

La această sucită întorsătură de minte, pe care-o fac prejudecăţile în capul fariseilor, şi care-i opreşte de-a şti pe Iisus că de unde este, omul care a căpătat vederea trupească, prin mărturisire capătă şi vederea sufletească. Astfel auzim din gura lui una dintre cele mai frumoase mărturisiri: „Aceasta e minunea, că voi nu ştiţi de unde este, iar El mi-a deschis ochii. Ştim că Dumnezeu pe păcătoşi nu-i ascultă, ci, de este cineva cinstitor de Dumnezeu, şi face voia Lui, pe acela îl ascultă. Din veac nu s-a auzit ca cineva să fi deschis ochii celui născut orb. De n-ar fi acesta de la Dumnezeu, n-ar fi putut face nimic".

Asta era credinţa: tare ca muntele, a acestui nou misionar al lui Iisus. Deci fariseii, văzând că nu pot isprăvi nimic cu el, l-au ocărât: că păcătos fiind, îi învaţă pe ei – dreptii – tainele lui Dumnezeu, – şi l-au dat afară.

Iată tragicul situaţiei. Orbul căpăta vederea, iar fariseilor li se întunecau ochii de mânie asupra lui şi a lui Iisus. Un duh rău îi ţinea de inimă ca să nu recunoască pe Iisus şi să se lumineze şi ochii sufletelor lor.

Iisus a tămăduit orbia ochilor, dar n-a putut tămădui orbia răutăţii. Orbia răutăţii nu are leac, dar... are pedeapsă.

Să urmărim de-acum desăvârşirea vederii orbului din naştere şi desăvârşirea orbiei sufleteşti a fariseilor.

Când a auzit Iisus că l-au dat afară din sinagogă, aflându-l, i-a zis: „Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu ?" Răspuns-a el şi a zis: „Cine este Doamne, ca să cred într-însul ?" şi i-a zis Iisus: „L-ai şi văzut, şi e cel ce grăieşte cu tine". Iar el a zis: „Cred, Doamne. Şi s-a închinat Lui".

Omul acesta, cu care avea Dumnezeu rostul să descopere lumii pe Fiul Său ca şi creator al vieţii, făcându-i din tină o pereche de ochi, s-a învrednicit de la Dumnezeu, la rându-i, de descoperirea lui Iisus ca Fiul lui Dumnezeu, prin însăşi dumnezeiasca mărturisire. De puţine ori, s-a descoperit Iisus pe Sine ca Fiul lui Dumnezeu: o dată samarinencii, a doua oară acestui orb din naştere şi a treia oară ucenicilor, înainte de slăvitele Sale patimi.

Poate că aceasta a fost, în lumea aceasta, recunoştinţa lui Dumnezeu către el, pentru că a purtat cu răbdare orbia fără vină şi

pentru că L-a mărturisit pe Iisus „de la Dumnezeu" înaintea tăgăduitorilor Săi: că l-a învrednicit de o rară descoperire dumnezeiască.

Orb fiind şi a căpăta, prin minune, o pereche de ochi, e o mare bucurie a vieţii, o ieşire fericită din întunerec. Ieşirea la lumina veacului acestuia. Pământean fiind şi a te hotărî să mărturiseşti pe Dumnezeu cu orice preţ şi luare în derâdere, e o şi mai mare bucurie, care te poate duce până la deschiderea ochiului credinţei că ţi se descoperă Iisus, Fiul lui Dumnezeu, Cel care e cu noi în toate zilele până la sfârşitul veacului.

A vedea pe Iisus, e o fericire care nu se aseamănă cu nici o bucurie pământeană. Iar aceasta se întâmplă din când în când şi din neam în neam, ca să nu se stingă dintre oameni siguranţa existenţei lui Dumnezeu.

Credinţa în Dumnezeu şi mărturisirea Lui e ieşirea sufletului din întunerec în lumina dumnezeiască, ieşirea în lumina veacului viitor.

Iată o tămăduire deplină, iată un misionar neînfricat al lui Iisus.

Obreja
27.V.49.

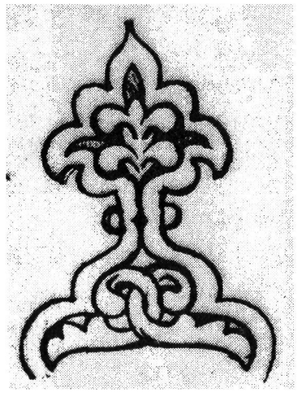

CUNOAŞTEREA DE DUMNEZEU

- 24 -

Creştinismul se adresează persoanei. Se adresează celor trei facultăţi ale sufletului: cunoaşterea, iubirea şi voinţa.

Texte:

1. Cunoaşterea Sfintei Treimi, aceasta este viaţa veşnică. (Ioan 17,3).
2. „De mă va iubi cineva, poruncile Mele va păzi şi voi veni împreună cu Tatăl şi la el ne vom face locaş" (Ioan 14,23).
3. „Iar voi fiţi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru cel ceresc desăvârşit este" (Matei 5,48)

Iată deci cele trei însuşiri sufleteşti: cunoaşterea de Dumnezeu, ca o condiţie a vieţii veşnice; iubirea, o condiţie a îndumnezeirii omului; şi voinţa, o condiţie a desăvârşirii.

Nu ni se cer lucruri imposibile. Desăvârşirea să nu sperie pe nimeni. În fiecare ins e ascunsă o măsură a sa, pe care o poate ajunge. Fiecăruia i s-a dat cel puţin un talant, cu care-şi poate câştiga mântuirea.

Ni se cere doar **o centrare** a puterilor noastre sufleteşti în jurul lui Iisus, în care sunt ascunse toate comorile cunoştinţei şi ale înţelepciunii.

El e calea şi uşa Împărăţiei.

Cuvântul: „De se vor aduna doi sau trei în numele Meu, acolo voi fi şi Eu în mijlocul lor" se poate înţelege în mai multe feluri, după sfinţii Părinţi. Se pot înţelege şi oamenii, se pot înţelege şi cele trei puteri ale sufletului, de care am pomenit şi se pot înţelege şi cele două sau trei părţi ale omului: sufletul şi trupul.

Subliniem această centrare a făpturii noastre în jurul persoanei lui Iisus, fiindcă de această centrare a firii noastre în jurul, sau în mijlocul lui Dumnezeu, atârnă calitatea creştinismului nostru.

E un creştinism defectuos acela care exaltă numai câte una dintre aceste trei însuşiri ale sufletului. De pildă: creştinismul nu e numai

cunoaştere, căci aceasta duce la raţionalism, – la o micşorare a lui pe măsura minţii omeneşti, mărginită şi neajutorată. Nu e nici numai iubire sau sentiment, căci aceasta duce la misticism, care nu e sănătos, în cele mai multe cazuri, şi sfârşeşte în fanatism. Nu e nici numai voinţă, căci numai cu această însuşire, se ajunge la activism şi autoritarism, un fel de dictatură în numele lui Iisus.

Prin urmare, câtă vreme facultăţile sufleteşti nu-s unificate în Hristos, omul nu e centrat în jurul lui Dumnezeu, creştinismul său e un creştinism sectar, sau dătător de sectă.

Şi în confesionalism este ceva sectar când se exaltă deosebirile şi li se dă o importanţă pe care n-o au.

Îmbinarea armonică a însuşirilor sufleteşti, asta e ceea ce urmăreşte creştinismul pentru creerea omului nou, căci aşa erau acestea în Iisus.

Unde găsim pe Iisus ?

1. Ascuns în poruncile Sale.
2. Acoperit în Tainele Sale.
3. Nevăzut de faţă în orice cruce a vieţii.
4. Întreg în Biserică, în marea obşte a Bisericii.

Pe Dumnezeu nu-L putem cunoaşte decât prin Iisus Hristos, care-I calea noastră la Tatăl. Iar pe Iisus nu-L putem câştiga fără poruncile, Tainele, Crucea şi Biserica Sa, prin care făptura noastră se strămută din vrajba celor de aici în pacea împărăţiei ce va să vie.

Găsind pe Iisus ne găsim pe noi înşine, destinul şi veşnicia noastră.

Oradea,
5.VI.49.

UNDE MAI SUNT LIMBILE DE FOC ?

- 25 -

Astăzi, 50 de zile după Înviere, s-a întregit Revelaţia.

Astăzi s-a predicat de oameni, prima dată pe pământ, despre Sfânta Treime.

Duhul Sfânt, a treia Faţă a lui Dumnezeu, a venit din Cer: „fără veste, ca o suflare de vifor, şi a umplut toată casa unde şedeau ucenicii. Şi li s-a arătat, despărţindu-se nişte limbi, ca de foc, şi s-a lăsat câte una pe fiecare din ei. Atunci s-au umplut toţi de Duhul Sfânt" (Faptele Apostolilor 2,2-4). Iar în casă erau Sfinţii Apostoli şi Maica Domnului: prima societate în Duhul Sfânt.

Deci astăzi este ziua întemeierii Bisericii.

Societatea care trăieşte în Duhul Sfânt, sau societatea Duhului Sfânt cu oamenii.

Astăzi Duhul Sfânt unifică neamurile. Biserica are în lume rolul unificării neamurilor.

Prima Biserică a întemeiat-o Duhul Sfânt în Ierusalim şi aceasta şi-a luat numaidecât misiunea în lucru. Toate neamurile care se întâmplaseră de faţă în Ierusalim, astăzi aud cuvântul lui Dumnezeu în limba lor „cât se mirau toţi şi se minunau".

De ce se mirau şi se minunau ? Iată câteva antecedente.

La început a fost o singură limbă între oameni şi se înţelegeau toţi. Aceasta a fost până la turnul lui Babel. Zidirea din Babilon voia să fie o legitimă apărare a oamenilor împotriva lui Dumnezeu, care, pentru fărădelegi, îi prăpădise cu potopul.

Această „apărare" a fost pedepsită cu înmulţirea şi neînţelegerea limbilor. Până în ziua de astăzi se aude ecoul acestei pedepse. Orice neînţelegere, învrăjbire şi confuzie se cheamă „babilonie" şi „marele Babilon", şi dă a se înţelege că din el lipseşte Dumnezeu, sau a fost izgonit.

Astăzi, în ziua Cincizecimii, pedeapsa din Babilon încetează.

Toate neamurile pământului, adunate în Ierusalim – Scriptura pomeneşte 16 – astăzi se unifică întru **o** înţelegere de Dumnezeu, prin puterea şi lucrarea Sfântului Duh, dată Sfinţilor Apostoli, dată primei Biserici. Astăzi toate neamurile aud, în limba lor, despre singurul lucru care mai poate uni laolaltă: despre existenţa unei „Societăţi" desăvârşite, a Sfintei Treimi.

Deci marea societate a neamurilor e îndemnată să fie reflexul pământesc al acestei „Societăţi" cereşti, singura soluţie a ieşirii neamurilor din babilonie.

Dar ziua Pogorârii Duhului Sfânt mai însemnează şi ieşirea omului din omenesc şi frică, în dumnezeiesc şi senin dumnezeiesc. Apostolii, deşi văzuseră, ba chiar şi ei făcuseră lucruri mai presus de fire, ei, care s-au încredinţat de marea realitate a învierii din morţi, încă mai plăteau tribut: tremurau din toate fibrele neputinţei omeneşti.

Duhul Sfânt, prin pogorârea Sa, a şters frica din fire.

Putere de sus şi limbă de foc s-a dat omului.

De acum nu mai grăiau din ale lor, ci din Duhul Sfânt. Aşa e firesc: Dumnezeu să grăiască omului despre Sine, din om.

Dar atunci omul ia foc şi lumină dumnezeiască.

Divina prezenţă strămută omul în fericirea după care de altfel umblă – a supremei certitudini. Atunci nu mai e putere pe lume, de care să se teamă, deşi el nu e o primejdie pentru nimeni.

Numai aşa se explică minunea că 12 oameni simpli, dar convinşi de evidenţa divină, au biruit imperiul roman, stârnind în el o revoluţie fără arme, cum nu s-a mai văzut alta. Au cutreierat până la marginile pământului, înfruntând toate primejdiile vremii şi locurilor, câştigând credincioşi lui Dumnezeu, nu numai prin viaţa şi cuvântul lor, ci până şi cu moartea lor, ultimul gest, şi cel mai puternic, de biruinţă a spiritului asupra materialităţii lumii acesteia.

Iată ce destin are un om îmbrăcat în Duhul Sfânt: ce poate o limbă de foc a divinei prezenţe.

- Unde mai sunt astăzi limbile de foc ?

- Aceasta nu e o întrebare, ci o propunere, pentru Pogorârea Duhului Sfânt ...

Oradea,
6.VI.49.

CREDINŢA SUTAŞULUI

- 26 -

Rar s-a întâmplat să bucure oamenii pe Dumnezeu. Bucurie în cer se face când un păcătos se-ntoarce; dar bucuria pe care-a făcut-o sutaşul din Capernaum lui Iisus e cu totul alta. Acesta era roman, sabie stăpânitoare peste Israil. Cu toate acestea îi plăcea credinţa într-un singur Dumnezeu, al lui Israil, şi în Mesia pe care-L aşteptau iudeii. De aceea le-a şi clădit o sinagogă în Capernaum.

Căpitan roman, lasă la o parte mândria uniformei, lasă la o parte părerile vremii despre sclavie şi iată-l că aduce ceva nou în faţa lui Iisus: iubirea de oameni.

Sutaşul preţuieşte pe ordonanţa sa la rangul de om şi intervine pentru el înaintea Proorocului lui Israil.

Căpitanul roman se roagă pentru ordonanţă...

Dar nu numai rugăciune, nu numai iubire de om, ca om, ci şi credinţă vrednică de Dumnezeu. Sutaşul roman L-a recunoscut pe Iisus, Dumnezeu.

Iudeii n-au putut face aceasta.

Aceasta L-a mirat pe Iisus şi L-a bucurat.

Săvârşirea minunii nu ne mai miră. Nu l-a mirat poate nici pe sutaş, de vreme ce aceasta era, după credinţa sa, un fapt de la sine înţeles şi fără discuţie.

*

Cam ce-am putea potrivi pentru noi, din Evanghelia cu sutaşul ? Cred că acestea:

Ce preţ are, înaintea lui Dumnezeu, credinţa fără discuţie în Iisus Hristos, ca Dumnezeu.

Ce bucurie-I făceau lui Iisus dovezile iubirii de oameni, – şi mai ales când aceştia-s neînsemnaţi.

Că nu-i neapărat de trebuinţă să vie Mântuitorul personal, pe jos, oarecum, ca să se săvârşească lucrul lui Dumnezeu.

Că ar fi bine să avem şi noi smerenia pe care o avea sutaşul, a nevredniciei de-a intra Dumnezeu în casa noastră, – că tocmai această smerenie Îl sileşte să vie şi să pună la rând ale noastre, toate.

Că numai o viaţă curată e în stare să asigure darurile acestea sufleteşti, care L-au bucurat pe Iisus.

Să-i fim recunoscători acelui sutaş roman, că ne-a dat model de credinţă şi curăţie sufletească. Să-i fim recunoscători că, în locul nostru, totuşi s-a găsit cineva să-L bucure pe Iisus. Au mai fost şi alţii: Marta şi Maria, surorile lui Lazăr; cu Lazăr era prieten. Avea şi alţi Lazări, iar mai pe urmă L-au bucurat cuvintele înţelepte ale tâlharului de pe cruce.

Am băgat de seamă că ori de câte ori bucura cineva pe Iisus, Iisus sălta cu Duhul şi spunea lucruri privitoare la viaţa viitoare. Aşa a fost şi cu prilejul bucuriei pe care i-a făcut-o sutaşul. Atunci a descoperit Iisus soarta evreilor până la sfârşitul lumii: că vor rămâne cei mai de pe urmă, deşi au fost chemaţi cei dintâi în Împărăţia lui Dumnezeu.

Dar dacă noi, creştinii, suntem înaintea lor, aceasta n-o putem menţine decât cu credinţa după modelul sutaşului.

Prislop,
10.VII.49.

PROOROCUL DE FOC

- 27 -

Iată o personalitate a Vechiului Testament, care s-a impus lumii creştine, şi la tot poporul, ca nimeni altul. Ilie e cel mai mânios prooroc. Pomenirea lui e legată de trăznete. (De altfel, într-o vreme când numai el singur mai rămăsese prooroc al Dumnezeului adevărat, pare că nu mai rămânea altă cale decât urgia lui Dumnezeu, împlinită prin gura pogorâtoare de trăznete şi prin cuţitul ucigaş de mincinoşi al lui Ilie.)

Cu toate acestea Dumnezeu l-a smerit şi pe el, că s-a temut de urgia unei femei, regina Izabela, a vremii. Ba şi moartea şi-a rugat-o.

*

Poate că Providenţa îl ţine mereu treaz în conştiinţa creştinătăţii şi pentru că mai are a-l trimite pe pământ în vremea celei mai de pe urmă necredinţe.

Râvna lui mânioasă pentru Dumnezeu, va avea în vremea acelor 1290 de zile – de la Daniil – să vestească cele şapte cupe ale mâniei lui Dumnezeu asupra pământului.

Cum va fi acea strâmtoare, cum n-a mai fost alta de la începutul lumii nici nu va mai fi, am putea, pe departe, să ne dăm oarecum seama.

În acele zile: „Mulţi vor fi curăţiţi, albiţi şi lămuriţi; iar cei nelegiuiţi se vor purta ca cei nelegiuiţi. Toţi cei fărădelege nu vor pricepe, ci numai cei înţelepţi vor înţelege" (ce vreme este: apropierea celei de A Doua Veniri) (Daniil 12,10).

Deci când se va coace neghina, Proorocul de foc îi va vesti văpaia ce-o aşteaptă.

Şi-l vor omorî; – crezând că aşa au terminat cu Dumnezeu. Dar Dumnezeu îl învie pe Ilie.

Protivnicii îşi dau seama de zădărnicia protivniciei lor, şi „rămăşiţa din Israel" primeşte credinţa în Hristos – cum ne asigură sfântul Pavel (Romani 11,25-26).

Poate că pentru aceste destine viitoare pomenirea şi mânia fulgerelor sale lovesc câteodată, chiar şi în zilele noastre, de aşa fel cât te pune pe gânduri...

Prislop,

20.VII.49.

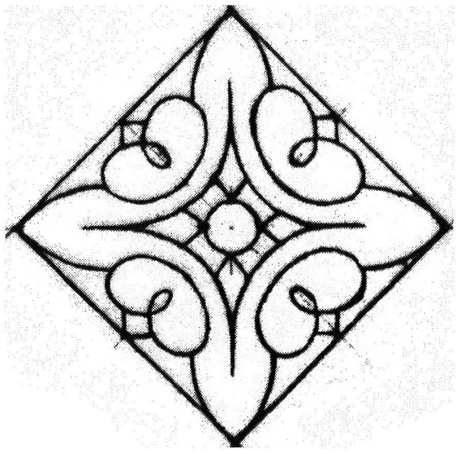

IISUS ŞI SLĂBĂNOGUL

- 28 -

Aceştia sunt cei doi fii ai lui Dumnezeu: Iisus, mai înainte de toţi vecii, şi omul, fiul vremelniciei. Acesta de al doilea, a ajuns rău, a ajuns slăbănog.

Unii sunt slăbănogi după trup, alţii după minte: nu pot înţelege şi nu se pot bucura de bine.

S-a dovedit aceasta în nenumărate rânduri, când Iisus făcea bine omului.

*

Iisus a tămăduit un slăbănog. Nu-i nici o mirare – Dumnezeu fiind. Ce-a făcut ? – L-a iertat de păcate; de greşelile săvârşite împotriva vieţii, împotriva firii sale, şi i-a dat porunca să fie iarăşi om, rudenia lui Dumnezeu.

- De altfel pentru această refacere a omului a şi venit Iisus între oameni. El ne-a spus, cu toate prilejurile, că păcatele, greşelile împotriva vieţii, acestea sunt cauza pentru care omul a ajuns un mutilat al vieţii acesteia.

Refacerea omului este refacerea acestei înrudiri pierdute.

E de neînţeles cum nu simte omul cu sufletul că a ieşit din omenie, ci abia simte cu trupul, că s-a depărtat de Dumnezeu şi a ajuns o grămadă de doage.

E de neînţeles că durerea trupului îl face să ceară ajutorul lui Dumnezeu, pe când de durerea sufletului, de strâmbarea sau amorţirea lui, nici că se mişcă.

E de neînţeles cum oamenii aleargă după sănătatea trupului, dar după iertarea păcatelor aşa de puţini. Aceasta din urmă face înţeleasă pe cea dintâi.

Iisus le avea pe amândouă: şi puterea de-a ierta păcatele şi puterea de-a tămădui firea de neputinţe. Făcea ochi unde nu erau din naştere, îndrepta gârbovi, învia nervii omorâţi de păcate, învia morţii omorâţi de moarte.

Nouă, preoţilor, încă ne-a dat Iisus jumătate din darul Său: darul de-a ierta păcatele omului în numele Său. A doua jumătate, a tămăduirii organice, nu ne-a mai dat-o, fiindcă şi aşa toţi oamenii aşteptăm să fim transformaţi, din oameni pământeşti, în oameni duhovniceşti, în oameni nemuritori, în oameni cereşti.

A făcut Iisus minuni – şi oamenii cred că cele mai mari sunt cele care privesc sănătatea trupului – dar marea minune a învierii din morţi, e ceea ce mărturisim când zicem: „aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să vie. Amin".

Abia atuncea va scăpa firea omului de slăbănogie.

Până atunci are putinţa de-a scăpa de păcate. – Şi aceasta e o minune mai mare decât a tămădui un stomac, o mână uscată, sau repararea unui ochi. Sunt lucruri grele şi acestea, dar n-au nimic religios în ele. Le fac şi medicii.

Omul le cere lui Dumnezeu; cere minuni.

În definitiv ce cere omul ?

Cere sfinţenia pe care a pierdut-o.

Acesta-i singurul lucru pe care-l cere şi Dumnezeu din partea omului. Iar sfinţenia vieţii o pot avea şi oamenii cu un trup neputincios.

De aceea, nouă preoţilor, Iisus ne-a dat numai o jumătate din darul Său, rămânând ca cealaltă Însuşi să o împlinească, când va înceta desăvârşit slăbănogia omului, la înviere.

Dar a doua nu se dobândeşte fără prima.

Însăşi vestirea Împărăţiei Cerurilor a început cu cuvântul pocăinţei.

Prislop,
24.VII.49.

HULITORII ŞI MĂRTURISITORII

- 29 -

Iisus, mergând, tămăduise doi orbi şi îndată după aceea şi un mut îndrăcit. De faţă erau două feluri de oameni: mulţimile şi fariseii.

Mulţimile mulţumeau lui Dumnezeu, că niciodată nu s-au arătat aşa lucruri în Israel, în vreme ce fariseii huleau pe Iisus, zicând că scoate dracii cu mai marele dracilor, – cu alte cuvinte, că e în înţelegere cu dracii, – că chiar El are drac.

E ştiută lupta pe care o duceau fariseii împotriva lui Iisus, fiindcă Iisus scotea poporul de sub exploatarea fariseilor şi cărturarilor.

E ştiută şi osânda pe care le-o vestea Iisus, „cărturarilor şi fariseilor făţarnici" şi „vaiurile" care-i aşteptau.

*

Să adâncim puţin câteva lucruri în legătură.

În cărţile lui Moise (Facere 32,28) citim despre Iacov că într-o noapte s-a luptat cu Dumnezeu şi era cât pe ce să-L biruie. Iacov n-a ştiut cu cine se luptă, decât la urmă.

De la această luptă Iacov s-a numit Israel, adică neamul care s-a luptat cu Dumnezeu.

Era noapte. Era nepricepere, necunoaştere de Dumnezeu. Obişnuit atunci te lupţi cu Dumnezeu când nu-L cunoşti. Atunci I te împotriveşti când te crezi cineva.

„Dacă eşti om, în viaţa ta trebuie să te lupţi cu Dumnezeu, precum s-a luptat şi Iacov. Ferice de tine dacă Dumnezeu va câştiga lupta. Şi vai, dacă vei învinge tu pe Dumnezeu, – căci vei rămânea singur pe câmpul de luptă – şi atunci nu tu ai învins, ci moartea." (Nicolae Velimirovici, „Cugetări despre bine şi rău", p. 135)

Ce poate să fie că e în stare omul să primească orice altă părere, numai adevărul nu. Se împacă omul şi cu gândul fioros că el e Dumnezeu, iar tot restul nu-i decât natură.

Iată ne-am rugat şi ne rugăm pentru statornicirea timpului, că înnegrea spicul grâului în holde.

Dacă omul ar fi cine se crede, ar da ordin acestei naturi şi ea ar trebui să-l asculte. Dar ea n-ascultă decât de Făcătorul ei. De aceea noi, cunoscându-L pe El stăpânul ei, noi ne rugăm, şi, deşi nevrednici, Dumnezeu ne ascultă rugăciunea.

Natura nu ascultă de autoritatea omului, ci ascultă de autoritatea lui morală, de sfinţenia lui. Ascultă de acea înrudire a omului cu Tatăl său şi făcătorul naturii. Natura nu se impresionează de frumuseţea omului, prea puţin de ştiinţa lui, şi deloc de autoritatea lui. Ascultă însă de smerenia lui.

Povestea nemulţumitului, care a cerut să conducă el vremea şi care, uitând să poruncească vânt pe vremea legatului, la seceriş s-a trezit cu toate spicele goale. A renunţat să mai conducă el vremea.

„Cu cât omul e mai aproape de Dumnezeu, cu atât vede pe Dumnezeu mai mare şi pe sine mai mic. Cu cât omul este mai departe de Dumnezeu, cu atât se vede pe sine mai mare şi pe Dumnezeu mai mic" (Velimirovici). De la această apropiere sau depărtare a vieţii tale de Dumnezeu atârnă multe şi înţelegem multe. Astfel: „depărtarea la care se ţine omul de Dumnezeu îl face uneori să vadă numai omul. Apropierea îi face, pe alţii, să nu mai vadă omul". – Şi trebuie calea de mijloc.

A spune că nu este Dumnezeu ci numai natură, nu dovedeşte nimic despre Dumnezeu. Aceasta arată doar atât: depărtarea aceluia de Dumnezeu. Smerenia vieţii sau trufia ei sunt cei doi factori care ne apropie sau ne depărtează de Dumnezeu. Una Îl mărturiseşte alta Îl huleşte. De aceea zicem în toate împrejurările potrivite, că mersul vremii atârnă de mersul purtării.

Dacă ne înţelegem, turmă şi păstori, să cerem ceva lui Dumnezeu, aşa a spus că ne va da, spre slava Fiului Său, Domnului nostru Iisus Hristos.

Şi nu putem îndrăzni a cere decât o viaţă curată; iar celelalte ni le va da El, căci ştie El că ni le trebuie.

Prislop,
30.VII.49.

SCHIMBAREA LA FAŢĂ

- 30 -

TEXTE

Din cântările Vecerniei şi ale Utreniei:

„... De faţă erau Petru, Iacov şi Ioan, ca cei ce aveau să fie cu Tine în vremea vânzării Tale; ca văzând minunile Tale să nu se înfricoşeze de patimile Tale."

„Ucenicii Tăi, Cuvinte, s-au aruncat pre sine jos, pre pământ, neputând suferi să vază chipul cel nevăzut."

„... Ci întărindu-i pre dânşii, împreună şi ferindu-i, ca nu cumva prin vederea aceea să-şi piardă şi viaţa; ci precum puteau cu ochii trupeşti, suferind."

„Şi pre cei mai mari dintre Prooroci, pre Moise şi Ilie i-a adus să mărturisească fără împotrivire dumnezeirea Lui. Şi cum că El este raza cea adevărată a fiinţii părinteşti, ce stăpâneşte preste cei vii şi preste cei morţi."

„Şi s-a arătat frumuseţea chipului cea dintâi, carea a ridicat întru sine fiinţa omenească."

„Schimbarea omenească ceea ce va să fie întru a doua şi înfricoşată venirea Ta, cu slavă ai arătat-o, Mântuitorule, în muntele Taborului..."

Texte din sfinţii Părinţi

Sfântul Ioan Gurădeaur:

„Toate ale vieţii viitoare vor fi ziuă, strălucire şi lumină. Ziua aceea e cu atât mai strălucită ca cea de aici, cu cât aceasta e mai luminoasă ca o candelă. Atunci nu va mai fi noapte, nici seară niciodată, ci o altfel de stare, pe care numai cei ce se vor învrednici de ea o vor cunoaşte. Iar ceea ce va întrece toate acestea va fi bucuria de a petrece

neîntrerupt cu Domnul, împreună cu puterile de sus. Că aceste cuvinte nu sunt podoabă goală, să mergem cu gândul pe munte, unde s-a schimbat Hristos la faţă, să-L vedem luminând cum a luminat, deşi atunci nu ne-a arătat toată strălucirea veacului viitor." (P.G. 47,291).

„Trupurile celor ce au bineplăcut lui Dumnezeu vor îmbrăca atâta slavă câtă nici nu pot vedea ochii aceştia. Oarecari semne şi urme întunecoase ale acestor lucruri s-a îngrijit Domnul să ne dea atât în Vechiul Testament cât şi în Noul Testament. Acolo faţa lui Moise era luminată de atâta slavă, încât n-o puteau privi ochii israilitenilor. În Noul Testament cu mult mai puternic şi decât lui Moisi, a strălucit faţa lui Hristos." (P.G. 48,603).

Sfântul Andrei Criteanul:

„Ce vrea să înveţe Mântuitorul, suind pe ucenici pe munte ?
- Să arate slava şi strălucirea atotluminoasă a dumnezeirii Sale, în care s-a mutat natura omenească, ce auzise odinioară cuvântul: «Pământ eşti şi în pământ te vei întoarce.»" (P.G. 97,932-33)

Sfântul Vasile cel Mare:

„Răsplata virtuţii e că devii dumnezeu şi străluceşti în lumina cea preacurată, devenind fiu al zilei aceleia neîntrerupte de întunerec... Căci s-a zis: drepţii vor străluci ca soarele..." (P.G. 29,400.D)

Pateric:

„Se spunea pentru un Avvă al pustiei, că atunci când avea să se săvârşească, şezând părinţii lângă dânsul, a strălucit faţa lui ca soarele. Şi le-a zis lor: «Iată, Avva Antonie a venit». Şi după puţin a zis: «Iată ceata Proorocilor a venit». Şi s-a îndoit în lumină faţa lui. Şi se părea ca şi cum el ar fi vorbit cu oarecine, şi i s-au rugat lui bătrânii, zicând: «Cu cine vorbeşti, Părinte ?» Iar el a zis: «Iată îngerii au venit să mă ia şi mă rog să mă mai lase puţin să mă pocăiesc». Şi i-au zis lui bătrânii: «Nu mai ai trebuinţă să te pocăieşti, părinte». Şi le-a zis lor bătrânul: «Cu adevărat, nu mă ştiu pe mine să fi pus început». Şi au cunoscut părinţii că a atins desăvârşirea. Şi iarăşi de năpraznă s-a făcut faţa lui ca soarele; şi s-au temut toţi. Şi le-a zis lor: «Vedeţi, Domnul a venit !». Iar Domnul a zis: «Aduceţi-Mi pe vasul pustiului !»" (Avva Sisoe 14).

Sfântul Simeon Noul Teolog: „Imnele iubirii divine":

Cuv. XXXIV:

„Ziditorul, – ia aminte ce-ţi spun,
Îţi va trimite Duhul cel din Dumnezeu
Şi te va insufla, va locui şi se va sălăşlui fiinţial
Şi luminându-te şi umplându-te de strălucire, te va turna din nou întreg.
Stricăciosul îl va face nestricăcios şi va clădi iarăşi
Casa învechită, casa sufletului tău:
Şi va face cu totul nestricăcios şi trupul întreg
Şi te va face pe tine dumnezeu după dar, asemeni lui Iisus.

Cuv. XIV:

„Căci cum ar putea să vadă omul
Slava lui Dumnezeu şi firea smerită a omului, firea dumnezeirii ?
Dacă n-ar trimite El însuşi Duhul Său dumnezeiesc
Şi prin el se dă neputinţei firii
Vigoare, tărie şi putere şi să facă pe om
În stare să vadă Slava Lui dumnezeiască ?
Căci altfel nu va vedea, nici va putea să vadă
Vreunul din oameni pe Domnul venind în Slavă
Şi aşa vor fi despărţiţi nedrepţii de drepţi,
Şi vor fi acoperiţi de întunerec păcătoşii
Şi toţi câţi nu vor avea lumina în ei de aici.
Iar cei uniţi cu El de-aici, şi atunci
Vor fi împreunaţi tainic şi adevărat cu Dumnezeu
Şi vor fi nedespărţiţi de împărtăşirea cu El.
Iisus:
A arătat marea lumină a veacului viitor.
Împărăţia Cerurilor s-a coborât pe pământ,
Mai bine zis împăratul celor de sus şi al celor de jos
A voit să vină să se facă asemenea nouă,
Ca împărtăşindu-ne toţi din El, ca din lumină,
Să ne arătăm lumini de-al doilea, asemeni celei dintâi
Şi părtaşi împărăţiei cerurilor şi împreună părtaşi
Ai slavei să fim, şi moştenitori
Ai bunurilor veşnice, pe care nimeni nu le-a văzut vreodată.

Nicolae Arseniev: **„Biserica răsăriteană”** (pp. 93-94)

Povesteşte Motovilov că într-o zi, pe când sta de vorbă cu bătrânul Serafim, i se întâmplă să vadă pe neaşteptate luminând lumina Duhului Sfânt.

Motovilov, bărbat foarte evlavios, stăruia necontenit pe lângă bătrânul Serafim să-l lămurească: ce este aceea a fi plin de Duhul dumnezeiesc ! Dar lămuririle sfântului Serafim nu-l mulţumeau. „Atunci, povesteşte însuşi Motovilov, mă cuprinse straşnic de umeri, şi-mi zise: «În acest moment, eu şi cu tine, prietene, amândoi suntem în Duhul lui Dumnezeu. – De ce te uiţi aşa la mine ? – Nu pot să mai privesc, Părinte, răspunsei, fiindcă din ochii tăi scapără fulgere. Faţa ţi s-a luminat ca soarele şi nu pot să o mai privesc fiindcă mă dor ochii...» Sfântul Serafim zise: «Nu te teme: uite şi tu luminezi la fel. Acum tu însuţi eşti în plinătatea Duhului dumnezeiesc; altfel n-ai fi putut să mă vezi într-o asemenea stare.» Şi plecându-mi capul către el, îmi spuse încetişor la ureche: «Dă mulţumire lui Dumnezeu pentru darul nespus ce ţi-a făcut !» Apoi îl privii iarăşi în faţă şi mă cuprinse o teamă şi un respect şi mai mare.

În plină lumină a soarelui, în lumina mare de amiaza zilei, închipuiţi-vă faţa unui om care vă vorbeşte. Îi vedeţi mişcarea buzelor, expresia schimbătoare a ochilor, îi auziţi glasul, simţiţi că cineva v-a cuprins de umeri – numai nu-i vedeţi mâinile, nici pe el, nici formele lui, ci numai o lumină orbitoare, care se întinde pe întinsul câtorva verste de jur împrejur, luminând cu raza sa limpede covorul de ninsoare care acoperă pajiştea şi pădurea. Şi ninsoare uşoară care pică în jurul meu şi a falnicului bătrân.”

*

Aceasta e lumina învierii – care se arată din când în când pe feţele sfinţilor – mărturie de aici a veacului ce va să vie.

Prislop,

6.VIII.49

IISUS PE MARE

- 31 -

- Iisus sili pe ucenicii Lui să intre în corabie (în Biserică).
- Corabia trecea de cea parte a mării.
- Iisus e luat pe valuri drept o nălucă.
- Petru, ca să scape de îndoiala nălucirii, cere o probă despre existenţa lui Dumnezeu pe mare. I se împlineşte dorinţa, dar „văzând urgia valurilor” se teme şi începe să se scufunde.

Cufundarea lui Petru în îndoială, din cauza evidenţei protivnice, ne învaţă virtutea credinţei: să crezi în chemarea lui Iisus, împotriva mării. Ţine sufletul tău liniştit în Dumnezeu, împotriva talazurilor evidente. A pune evidenţa valurilor în primul plan al sufletului, e îndoială declarată din punct de vedere al credinţei.

A fi în îndoială, din cauza evidenţei, e după fire; a fi în chemarea lui Iisus, e mai presus de fire, e firea după har. Aceasta nu se scufundă în mare.

Prislop,
7.VIII.49.

II

Iată pe scurt faptele petrecute înainte, a căror urmare e Evanghelia de astăzi:

După înmulţirea minunată a câtorva pâini şi peşti la mai multe mii de oameni, oamenii au vrut să-L pună pe Iisus împărat; – spun locurile paralele ale întâmplării. Ziceau ei că Iisus, iată, poate să-i scape de grija – veşnica grijă a omului – că moare de foame.

Iisus S-a amărât profund văzându-i că aşa pământeşte înţeleg ei minunea cu pâinea. Iisus voia altceva cu ei: voia să-i suie la înţelegerea superioară a unei pâini cereşti, la trebuinţa Sfintei Împărtăşanii.

Izbutise Iisus să ridice la o înţelegere superioară, pe o femeie – şi aceea păcătoasă –, de la apa obişnuită la apa cea vie, la o învăţătură şi la o veste, care a făcut-o să-şi lase găleata cu apă obişnuită şi să trezească Samaria în întâmpinarea lui Dumnezeu.

- Dar aci, cu mulţimile n-a izbutit acelaşi lucru. –

De aceea, din cauza amărăciunii, că n-a avut pe cine ridica la trebuinţa după o pâine a vieţii veşnice, de aceea a încheiat repede cu ei, a silit pe ucenicii Săi să intre într-o corabie, îndreptându-i de ceea parte a mării Galileii, iar El s-a retras singur să se roage.

Era seară şi s-a făcut noapte. Pe mare s-a iscat furtună. Corabia era în mijlocul mării şi în mijlocul nopţii. – Ucenicii îngrijoraţi – dacă nu chiar speriaţi – se gândeau la Iisus. Când erau mai bântuiţi de groază, iată văd pe Domnul umblând pe mare şi apropiindu-Se de ei.

Pe ei nu-i părăsise.

*

Lăsăm descrierea faptelor concrete şi trecem la semnificaţia lor. Toate întâmplările şi faptele în care apare şi persoana Mântuitorului au o semnificaţie pentru toate veacurile. Toată viaţa lui Iisus, cu toate amănuntele ei, are o permanenţă peste veacuri. –

Deci corabia ucenicilor e corabia Bisericii. Biserica e corabia ucenicilor lui Iisus, care are să-i treacă de cea parte a mării, de cea parte a lumii.

Marea e marea vieţii acesteia, care, câteodată se înfurie de vânturi. Sfântul Pavel le spune: „Vânturile tuturor învăţăturilor". Marea înfuriată începe să fie o primejdie; iar pe deasupra o mai acopere şi noaptea: „noaptea neştiinţei şi a uitării de Dumnezeu", – cum îi zic Părinţii.

În atare împrejurări Iisus, deşi vine pe mare ca pe uscat, e luat drept o nălucă, – poate tocmai de aceea că e mai presus de marea înfuriată.

Petru se face delegatul acestei societăţi omeneşti, zbuciumate de valuri şi acoperite de întunerec, cere o probă despre existenţa reală a lui Dumnezeu, ca să scape de îndoiala nălucii.

I se împlineşte dorinţa, dar, „văzând urgia valurilor, se temu şi începu a se scufunda".

Cufundarea lui Petru în îndoială, din cauza evidenţei protivnice, ne învaţă să luăm aminte la virtutea credinţei: să crezi în chemarea lui Iisus împotriva mării. Să ţii sufletul tău liniştit în Dumnezeu, împotriva talazurilor evidente.

A pune evidenţa valurilor în primul plan al sufletului, aceasta e îndoială declarată, din punctul de vedere al lui Dumnezeu.

Pe aceasta a mustrat-o Iisus, zicându-i lui Petru: „De ce te-ai îndoit, puţin credinciosule ?!"

Recunoaştem: a fi în îndoială, din cauza evidenţei, din cauza întunerecului nopţii, din cauza sufletului îngrozit, a bănuielii: „nu cumva Dumnezeu e o nălucă", – recunoaştem: e după fire.

Dar, a fi în chemarea lui Iisus, în credinţa în El, împotriva evidenţei contrare, aceasta e mai presus de fire, e firea după Har.

Această credinţă, mai presus de fire, e clar că nu se scufundă în mare.

După ce Iisus a tămăduit îndoiala din sufletul ucenicului, a tămăduit şi marea de vifor, încât s-a făcut linişte mare, cât s-au temut ucenicii.

Iată, trebuie să creadă Cineva pentru noi, până ce credem şi noi: că Iisus nu e o nălucă. (– Şi că totuşi de El ascultă marea...)

*

Dar corabia Bisericii e şi Casa Bărbatului înţelept; – Iisus e bărbatul înţelept, care şi-a clădit casa pe stâncă – dumnezeirea Sa – şi au venit ploile şi vânturile şi valurile şi au izbit într-însa şi n-au putut-o dărâma, fiindcă era clădită pe stâncă. Dar iată, în minunea aceasta, stânca umbla pe mare şi sprijinea corabia ucenicilor.

Aşa a fost până acum: au venit cercările asupra Bisericii: vânturile, ploile, valurile: ereziile, prigoanele – veacuri de-a rândul – şi ispitele triumfului. – Da, şi biruinţele Bisericii sunt încercări. Un cugetător creştin din zilele noastre zice, nici mai mult nici mai puţin, că Biserica a supravieţuit ereziilor, a supravieţuit prigoanelor, dar nu se poate spune că s-a comportat la fel, când a ajuns în ispita triumfului.

E de-ajuns să ne amintim de veacul al IV-lea al erei creştine – veac de libertate pentru creştinism, creştinismul religie de stat –, aşa se ticăloşiseră creştinii, încât un istoric al vremii scrie că dacă n-ar fi trimis

Dumnezeu pe sfinţii Vasile, Grigorie şi Ioan Gurădeaur, ar fi trebuit să vie Hristos a doua oară.

Iată de ce e cu voia lui Dumnezeu ca marea să fie înfuriată câteodată.

*

Unde e Biserica ?

Zic unii: „Unde-s doi sau trei, adunaţi în numele Meu..."
Zic alţii: „Încuie-te în cămara ta şi te roagă în ascuns..."
Şi iarăşi alţii: „Biserică sunt eu «Templu al Duhului Sfânt»."
Iar alţii zic: „Unde e Papa, acolo e Biserica".

Vechiul Testament – Sfânta Sfintelor cuprindea:
1) Tablele Legii; 2) Mana din pustie, şi 3) Toiagul lui Aaron.
Noul Testament – Sfântul Altar:
1) Sfânta Evanghelie; 2) Sfânta Împărtăşanie, şi 3) Sfânta Cruce.

Unde sunt acestea acolo e Biserica. Acolo e şi Pâinea Vieţii de care voia să le vorbească mulţimilor, – dar n-a avut la cine.

Arad,
14.VIII.49.

Bossuet: Oeuvre oratoires, de Ed. critique de L´Abbé J. Lebarq, Paris, 1927. Tom. III. Iisus umblă pe mare. Marcu 6,47.

202: „Biserica e asemănată cu o casă zidită pe stâncă şi totuşi ca o corabie care înoată prin mijlocul valurilor, bântuită de vânturi şi furtuni. – Parcă nimic mai slab ca Biserica, mereu agitată; şi nimic mai tare ca ea, fiindcă nimic n-a putut-o cufunda, şi iată rămâne mereu neatinsă, cu toate sforţările iadului.

Iisus pare să o părăsească furtunii, şi El vrea să treacă pe lângă ea, ca şi când nu L-ar fi atins primejdia ei.

Totuşi să nu credeţi c-a uitat-o: El va îngădui ca valurile să o zbuciume, dar nu să o înece, nici să o cufunde. El porunci vânturilor şi «ele se opriră; El intră în corabie şi ajunge la liman».

203: Iată cele trei furtuni furioase care au tulburat starea Bisericii: de îndată ce apăru pe pământ, s-a ridicat necredinţa şi a înteţit persecuţiile; apoi curiozitatea s-a stârnit şi ea a făcut să se nască ereziile; în sfârşit corupţia moravurilor s-a ivit, care aşa de puternic a umflat talazurile, «cât corabia părea aproape învăluită».

Necredincioşii s-au adunat ca să-i distrugă temeliile; ereticii au ieşit ca să-i smulgă copiii şi să-i deşire măruntaiele; iar dacă creştinii răi au rămas în sânul său, aceasta ca să-i împingă veninul până la inimă.

Trebuie că e bine întărită această Biserică, dacă ea şi-a susţinut trăinicia, cu toată silinţa prigoanelor; cu toate atacurile ereziilor, ea a fost stâlp al adevărului; cu toate pogorămintele depravărilor, Biserica a rămas totuşi centrul iubirii.

204: Nu e de mirare – dacă vom înţelege omul. Spun, că noi toţi avem în adâncul inimi o începătură (principiu) de împotrivire şi de respingere a tuturor adevărurilor divine; în aşa măsură că, omul lăsat de capul lui, nu numai că nu le poate înţelege, ci, ca urmare, nu le poate suferi, şi fiind izbit în acest punct, el e ca forţat să le combată. Această începătură de respingere se numeşte în Scripturi necredinţă (Luca 9,41); alteori duh de neîncredere (Efeseni 2,2); alteori duh de necredinţă (Coloseni 3,6). El e în toţi oamenii, dar nu produce în noi toate efectele sale, pentru că darul lui Dumnezeu îl împiedecă.

Dacă veţi sui până la obârşii, veţi găsi, dumneavoastră, că două lucruri produc în noi această respingere: prima e orbia; a doua trufia. Orbia ne e arătată în Scripturi într-un chip limpede: ele spun că «păcătoşii au uitat pe Dumnezeu...» (Psalmii 9,18; 118,139; 49,22). Ce vrea să spună acest «uitat», fraţii mei ? E uşor de înţeles: că Dumnezeu, în adevăr, luminase omul cu cunoştinţa de bine, dar omul a închis ochii de la această lumină; el s-a lăsat condus de simţurile sale; puţin câte puţin el n-a mai gândit la ceea ce nu mai vedea: el a uitat cu uşurinţă ceea ce nu mai gândea.

205: Această uitare n-ar fi mare lucru, ca să ne îndemne la împotrivire, dacă nu i s-ar uni orgoliul (trufia); dar el a venit, spre nenorocirea noastră, ca, pe lângă ca omul să fie orb desăvârşit

(à l'extrémité), pe deasupra să mai fie şi trufaş. Părăsind înţelepciunea lui Dumnezeu, el şi-a făcut o înţelepciune după chipul său: el nu ştie nimic şi crede că ştie toate; – iar dacă i-am aminti că din tot ce spune nu înţelege nimic, o ia ca o înfruntare pentru neştiinţă; el n-o poate suferi, îl irită. Dacă îi lipseşte raţiunea, el întrebuinţează forţa.

206: ...Tot ce nu înţelege, combate. «Tot ce nu înţelege, huleşte.» (Judecători 10). Iată pentru ce le spune Iisus: «Voi vreţi să mă omorâţi, răi ce sunteţi, pentru că cuvintele Mele nu încap (prind) în voi» (Ioan 8,37). Ce teroare, fraţii mei, de-a urzi să omori un om, pentru că nu înţelegi cuvintele lui.

... Cu cât adevărurile erau mai înalte, cu atât superba lor raţiune era turtită (étourdié) şi nebuna lor împotrivire era aprinsă. După acestea, vă mai îndoiţi de acea începătură a împotrivirii, pe care o ignoranţă învechită şi trufaşă a brăzdat-o în inima oamenilor împotriva lui Dumnezeu şi a adevărurilor Sale ? Iisus Hristos a probat-o primul.

Biserica Sa, dăinuind în lume, ca să susţie aceeaşi învăţătură prin care dumnezeiescul Învăţător smintise pe trufaşi, va putea ea fi lipsită de vrăjmaşi ? Nu, fraţii mei, nu-i cu putinţă: fiindcă credinţa pe care o mărturiseşte ea surprinde lumea prin noutatea sa, turbură duhurile prin înălţimea sa; sperie simţurile prin asprimea sa, – iată de ce se pregăteşte ea de suferinţe !

Trebuie ca ea să fie urâtă de toată lumea, şi trebuie s-o ştiţi, creştini, e un lucru de neînţeles ceea ce a suferit Biserica lui Dumnezeu vreme de aproape 400 de ani sub împăraţi necredincioşi. Ar fi nesfârşit de spus. Mulţumiţi-vă cu aceasta că era aşa de împovărată şi de ura publică şi de învinuirile de tot felul, cât era acuzată puternic de toate neorânduielile lumii.

Dacă nu ploua pe pământ, dacă barbarii năvăleau şi făceau prăpăd, dacă inunda Tibrul, creştinii erau cauza !

207: Psalmul 128: «Copiii mei, răspunde Biserica, nu mă mir prin câte am trecut: sunt obişnuită din tinereţile mele; aceiaşi duşmani care mă atacă, m-au prigonit din tinereţile mele.»

... Avel, omorât de frate-său Cain... Enoh... familia lui Noe... Avraam... Moise... Ilie... Profeţii... Iisus Hristos...

Apostolii. Prin urmare, fiii mei, zice Biserica, nu e mirare de prigoane. Priveşte vechimea mea, părul meu argintiu... Nu-mi întorc faţa împotriva lor, pentru a mă împotrivi prigoanelor...

208: Cu toate că par mereu plutind, mâna atotputernică ce-mi serveşte de sprijin va şti cum să mă ferească de înec."

Dacă Dumnezeu o a sprijinit cu atâta putere împotriva prigoanelor, credeţi, dragii mei, că o va lăsa înfrântă de erezii ? Nu, dragii mei, să n-o credeţi.

209: **II**. A doua furtună asupra Bisericii a înteţit-o curiozitatea: curiozitatea, fraţi creştini, e pacostea minţilor, ruina evlaviei şi mama ereziilor. Pentru a înţelege bine acest adevăr, trebuie arătat, înainte de toate, că înţelepciunea divină a pus margini cunoştinţelor noastre. Căci după cum Providenţa văzând că apele mării se întind şi se împrăştiaseră peste tot pământul, acoperindu-i toată suprafaţa, le-a prescris un hotar care să nu le permită de a-l trece, tot aşa, ştiind că neînfrânarea minţilor se va întinde până la infinit, i-a hotărnicit limite peste care i-a poruncit să nu se întindă. (Tit 3,9)

... Dar curiozitatea minţilor trufaşe nu poate suferi această modestie. «Valurile se ridică până la cer şi se pogoară până în străfunduri» – zice Scriptura (Psalmul 106, 25-26)

210: ... Ei sunt turburaţi ca beţivii. În capul lor e huruială. Acolo toată înţelepciunea lor se împrăştie, şi pierzând drumul rătăcesc, înfundându-se în erezii. Arie, Nestorie... curiozitatea voastră v-a pierdut !

Singurul remediu: ascultarea de Biserică.

211: ... Trufia ereticului se răscoală: Ce ?! voi crede eu credinţa altuia ? Eu vreau să văd, să înţeleg eu.

... Copii denaturaţi...

III. Nu vă pot ascunde ruşinea sa: vreau să zic despre purtările stricate ale celor din sânul său.

Prosperitatea a atras pierzarea. (Trândăvia a venit, disciplina a slăbit.) În vreme ce numărul credincioşilor creştea, ardoarea credinţei scădea...

214: Biserica nu-i făcută decât pentru sfinţi – drept că din toate părţile sunt chemaţi copiii lui Dumnezeu; toţi cei ce sunt în număr, să intre, – dar mulţi intră peste număr.

... Dragostea a răcit, scandalul (sminteala) s-a ridicat până în Casa lui Dumnezeu. Iar Satana va zice: «Aceasta e Biserica ? Aceştia sunt urmaşii Apostolilor ?»"
I Corinteni 13.

Arad,
14.VIII.49

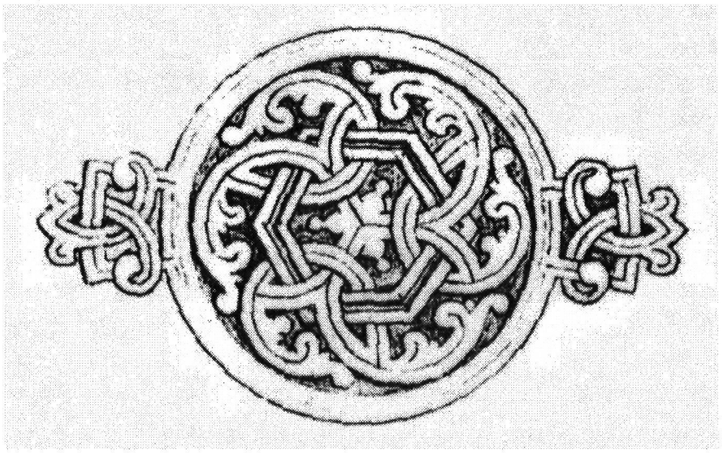

MAICA DOMNULUI
- 32 -

Nu se poate vorbi numai despre Maica Domnului.

Ea e prevăzută de Providenţă îndată după căderea omului.

Deci pomenirea Ei, pune din plin, problema refacerii omului.

Primul om refăcut, e Iisus, Fiul Ei, şi toţi ucenicii lui Iisus, deci Ea e şi Maica Bisericii. A fost instituită, chiar de Iisus, când era pe cruce, ca maică a creştinătăţii, când i-a dat pe Ioan de fiu şi lui Ioan i-a dat-o pe Ea de maică.

Dacă viaţa noastră s-ar reduce numai la viaţa aceasta, cea între leagăn şi mormânt, toată zdroaba vieţii ar fi fără sens. Dar viaţa noastră nu e numai atâta.

Ştim de la Iisus, că vom purta şi chipul pe care ni l-a arătat El, schimbându-Se la faţă. Aceasta însă, când Se va naşte în noi Iisus, aşa cum S-a născut în sfânta Fecioară.

Prin asceză şi iubire sufletul nostru trebuie să ajungă la curăţia sufletului fecioară, în care se va naşte chipul nostru veşnic.

Nu e prin urmare numai o urmare a Domnului, o „imitatio Christi", ci şi o urmare a Maicii Domnului. Iar Maica Domnului n-a fost scutită de niciuna din durerile omeneşti. De mică a cunoscut refugiul şi prigoana lui Irod. Sabia durerilor a fost profeţită pentru sufletul Ei.

Ea e modelul desăvârşit de curăţie şi iubire, duse până la jertfă: dovadă, că puţini erau până sub crucea Răstignitului, şi printre cei puţini, era Maica Domnului.

Tot aşa, pe lângă orice răstignit al vieţii acesteia, puţini mai rămân pentru el către Dumnezeu, şi printre cei puţini, e Maica Domnului. – Căci, spre a ajunge la refacerea noastră, trebuie să trecem prin multe răstigniri, şi avem trebuinţă de o inimă de mamă pentru noi către Dumnezeu.

Dumnezeu ne părăseşte uneori; sfinţii nu sunt ascultaţi, dar iubirea de mamă întoarce asprimea Dreptăţii lui Dumnezeu din nou în iubire.

Exod 32: Moise se ruga, strâmtorând pe Dumnezeu: Încetează Doamne urgia Ta şi potoleşte-Ţi mânia şi socoteşte cu blândeţe greşala poporului Tău. Adă-ţi aminte de robii Tăi: Avraam, Isaac şi Iacov...

- Nu ! a răspuns Dumnezeu. Lasă-Mă să-i zdrobesc, căci cu urgie M-am mâniat asupra lor şi vreau să-i prăpădesc !

- Dacă nu-i ierţi, şterge-mă şi pe mine din Cartea Vieţii !

Şi a încetat urgia lui Dumnezeu; şi pentru rugăciunea lui Moise i-a iertat pe ei.

Cine-i Moise şi cine-i Maica Domnului ?

Când te-a lepădat Dumnezeu şi nici sfinţii nu se mai roagă pentru tine, a mai rămas cineva care nu te-a părăsit: e Maica Domnului, iar Maica Domnului e ascultată.

„Între robii lui Dumnezeu şi Maica lui Dumnezeu e o deosebire fără margini" – zice sfântul Ioan Damaschin. Dacă Moise, un rob, poate, prin rugăciunea lui, să oprească urgia lui Dumnezeu şi nu-L lasă să se răzbune pe închinătorii la idoli, – cu atât mai mult rugăciunea sfintei Fecioare Maria, va opri să nu cadă urgia divină, peste păcătosul popor creştin.

Al VII-lea Sobor ecumenic, având în vedere rătăcirile ereticilor despre sfinţi şi despre Maica Domnului, hotărăşte:

„A cinsti şi a mări mai întâi pe Născătoarea de Dumnezeu: mai înaltă decât toate puterile cereşti; iar de asemenea şi pe sfintele Puteri îngereşti, fericiţii şi întru tot lăudaţii Apostoli şi Prooroci, pe sfinţii mucenici, morţi pentru Hristos, pe sfinţii şi de Dumnezeu purtătorii dascăli, şi toţi dreptii cuvioşi bărbaţi, şi a cere mijlocirea lor, pentru că ei ne pot apropia de Împăratul tuturor – Dumnezeu."

Şi cântă Biserica:

„Sub milostivirea Ta scăpăm Stăpână, Născătoare de Dumnezeu Fecioară ! Întru rugăciunile noastre nu ne lăsa pe noi în scârbe, ci ne mântuieşte din nevoi: Una, curată, Binecuvântată: Preasfântă Născătoare de Dumnezeu."

Arad,
15.VIII.49

LUCRĂTORI UCIGAŞI
VIE SĂLBĂTĂCITĂ
- 33 -

Pilda lui Iisus rezumă toată strădania lui Dumnezeu cu via Sa: lumea aceasta şi cu lucrătorii viei: oamenii. Într-o pildă, rezumatul istoriei.

De aci rezultă că Dumnezeu are un rost cu lumea Sa, la care a întovărăşit şi pe om.

Se tânguie Dumnezeu omului:

„...Am sădit viţă bună, de soi, şi iată acum rodeşte struguri sălbateci... Voi smulge-o şi-o voi arunca-o !"

Împlinindu-se urgia lui Dumnezeu cu via, Ieremia proorocul, omul, se tânguia lui Dumnezeu:

„... Doamne ai milă de via aceasta, pe care a sădit-o dreapta Ta, că iată toată e părăginită şi o râmă mistreţul din pădure..."

Ce însemnează întunerecul şi ascunzişul pădurii, precum şi cine e mistreţul din pădure, e uşor de bănuit.

*

Iisus a fost scos din vie şi omorât.

Oamenii cred că Dumnezeu nu mai are nici o putere, nici un drept asupra lumii...

Oamenii Îl prigonesc pe Iisus şi în istorie.

Iisus a fost prigonit personal şi omorât.

Au fost prigonite faptele Sale: minunile.

A fost prigonită învăţătura Sa.

Şi au fost prigoniţi toţi ucenicii Săi de-a lungul istoriei.

Pentru acest lucru s-au răsculat şi s-au unit împotriva Lui: ereziile, prigoanele şi coloana nesfârşită a slăbiciunilor omeneşti.

Prislop,
11.IX.49.

VIAȚĂ ŞI VIAȚĂ VEŞNICĂ...

- 34 -

Toți suntem condamnați la moarte şi mai nimeni nu crede că va muri; – vorbesc de-o credință care să-ți transforme viața în vederea morții, în vederea Vieții. Toți suntem chemați la viață şi mai nimeni nu trăieşte viața aceasta după aceea la care suntem chemați. Trăim omorând această chemare.

Nu e puțin lucru să zici unui mort: „Scoală, întoarce-te la viață !" Aşa ceva nu poate decât Stăpânul vieții şi al morții. Şi Iisus e Stăpân şi al morții şi al vieții.

Pe oameni îi înfioară întoarcerea unui mort la viață, fiindcă obişnuit, aşa ceva nu se întâmplă. Pe Iisus L-a copleşit mila de durerea omenească şi a mângâiat-o, ca nimeni altul.

Trei morți a înviat: o copilă, un tânăr, – cel de astăzi – şi pe un prieten al Lui, pe Lazăr. Cineva a băgat de seamă că Iisus a înviat pe aceşti trei morți aşa: pe unul în casă, pe al doilea în drum spre groapă şi pe al treilea din groapă, după patru zile.

Putea să învie pe toți.

Putea să oprească moartea.

Totuşi n-a oprit definitiv moartea, nici pentru cei pe care i-a înviat. Ei au murit mai târziu iarăşi.

*

Iisus însă dorea omului o altă înviere: o înviere a sufletului; o înviere fără de moarte. Iisus tânjea după transformarea sufletească a omului, după convertirea lui la Dumnezeu.

Iisus a venit înaintea oamenilor cu propria Sa înviere din morți. Prin aceasta ne arată nouă, oamenilor, ce vom avea să fim. Acum suntem ca noi, atunci vom fi ca El. Numai cât, acum, trebuie să trăim, să simțim, să tânjim şi să suferim ca El – şi pentru aceleaşi pricini. În temeiul unui aşa acum, nădăjduim un aşa atunci.

Iisus ne-a asigurat zicând:

„Amin, amin zic vouă: Cel ce ascultă cuvintele Mele şi crede în Cel ce M-a trimis pe Mine, are viață veşnică şi la judecată nu vine, ci s-a mutat din moarte la viață" (Ioan 5,24). Iar în alt loc ne spune: „Iar viața veşnică aceasta este, ca să te cunoască pe Tine, singurul, adevăratul Dumnezeu, şi pe Iisus Hristos pe care L-ai trimis" (Ioan 17,3).

Deci veşnicia noastră, întrucât atârnă şi de noi, atârnă de: ascultarea, credința şi cunoaşterea lui Dumnezeu. Trup-suflet; voință, simțire şi minte; tot omul e chemat şi ajutat să-şi lucreze luminos veşnicia. Pentru aceştia, care urmăresc rosturile vieții dincolo de hotarele mormântului, pentru aceştia Însuşi Iisus ne-a spus că se roagă.

*

De ce este totuşi moarte între oameni şi după prădarea iadului ? – Fiindcă nu e acum definitiva biruință asupra morții, şi în ce ne priveşte pe noi, oamenii.

Într-una din dezlegările morților se arată motivul:

„Pentru ca răutatea să nu fie nemuritoare, ai poruncit ca această făptură să se dezlege: sufletul să se întoarcă la Dumnezeu care L-a dat, iar trupul să se întoarcă în pământul din care a fost luat..." până la învierea cea de obşte, când îl vom primi transformat şi nestricăcios, cum tânjea şi apostolul Pavel.

Aceasta e biruința Vieții asupra morții, biruința pe care o aşteptăm.

Prislop,
10.X.49.

PORUNCA DESĂVÂRŞIRII

- 35 -

Îndărătnicii de noi, n-ar trebui să vorbim despre această poruncă a desăvârşirii şi iubirii de vrăjmaşi, fiindcă nu facem altceva decât ne scuzăm mereu, că nu putem. Cu alte cuvinte repetăm acelaşi păcat, pe care l-a făcut Adam, dând vina pe Dumnezeu pentru căderea sa. Înfruntăm pe Dumnezeu, că ne-a poruncit un lucru imposibil.

Desăvârşirea şi iubirea de vrăjmaşi nu sunt nici măcar sfaturi evanghelice; sunt porunci. Prin urmare cu împlinirea sau neîmplinirea lor, stăm sau cădem din creştinism.

Să nu descurajeze nimeni; fiecare are măsura sa, pe care trebuie să o ajungă. Pe ce cunoaştem aceasta ? – Pe cele ce ni se întâmplă; pe cele ce ne vin fiecăruia să le trecem, ţinând seamă de aceste două porunci. Providenţa conlucră cu noi pentru desăvârşirea noastră: prin toate împrejurările grele, din care nu putem ieşi teferi decât lepădându-ne de noi înşine, ducând o cruce în fiecare zi şi îmbiaţi cu protivnici, plini de ură, capabili să ne şi dezlege de viaţa aceasta.

Dacă nu înţelegem ţeserea Providenţei, care urmăreşte desăvârşirea noastră, prin tot felul de încercări inevitabile, atunci cădem în părerea că desăvârşirea noastră trebuie să ne-o facem noi, ceea ce e o trufie fără seamăn. Încremenim desăvârşirea într-o problemă.

*

Cât suntem de departe de iubirea de vrăjmaşi, şi zarea desăvârşirii cât e de departe, ne stă probă faptul că aproape în fiecare casă trăiesc laolaltă oameni care nu se înţeleg.

Dar să ne întoarcem la noi: abia se mai propoveduieşte iubirea de oameni ! Ar trebui să devenim întâi oameni !

Nu-i vorbă – trebuie să înţelegeţi şi aceasta – că din toate suferinţele care turbură furios viaţa omenească, cea mai mare este ura,

duşmănia şi răzbunarea: unul şi acelaşi diavol: boarea iadului între oameni.

O, tu ură, care vii din iad şi faci şi lumea iad !...

Sigur că a propovedui iubirea de vrăjmaşi între asemenea condiţii de iad, însemnează să o păţeşti la sigur. Astăzi se înţelege lucrul acesta cel mai bine. Dar când mai şi trăieşti iubirea de vrăjmaşi, iubirea care nu face deosebirea între oameni, asemenea lui Dumnezeu, care trimite ploaie şi peste cei buni şi peste cei răi, riscurile sunt ultime: crucea te aşteaptă.

- Să nu se creadă că în lumea aceasta poţi crede în desăvârşire nepedepsit ! Iar Iisus se ruga pentru ucigaşii Săi...

Aceasta n-o pot face decât oamenii hotărâţi să sfârşească pe o cruce. Ce facem ? Fricoşii – scrie – că nu intră în Împărăţia lui Dumnezeu. Deci porunca aceasta, a iubirii de vrăjmaşi şi a desăvârşirii, chiar şi Dumnezeu a plătit-o cu viaţa.

*

Deci până nu ne cheamă Dumnezeu, trimiţându-ne El împrejurările care să ne dezlege şi de frică şi de îndrăzneala trufiei, curajul nostru ar semăna mai mult a păcat decât a virtute. Ar fi sinucidere şi nu jertfă a iubirii.

E aci o cumpănă rezemată pe conştiinţă: noi suntem şi din lumea aceasta, desăvârşirea nu-i din lumea aceasta. Porunca desăvârşirii ne cere, pur şi simplu, strămutarea – încă în lume fiind – în Împărăţia din care ne-a venit desăvârşirea, îmbrăcată concret, într-un Om-Dumnezeu, în Iisus Hristos.

Iisus a trezit în noi îndemnul desăvârşirii, îndemn întărit profund în însăşi natura creştinismului, dar prin condiţia umană ni se refuză. Suntem hotărât îndemnaţi spre şi hotărât opriţi de la. Ce rost are aşezarea noastră între pintenii acestui imperativ şi frânele acestui refuz –, e greu de spus.

Când tensiunea acestei cumpene de conştiinţă va aduna destulă energie, Providenţa va aduce dezlegările...

*

A încercat omul toate: bogăţia, puterea, ştiinţa, păcatul, dar fericit nu l-a făcut nici una ! „Iisus ne îmbie încercarea Sa, cea din urmă: încercarea iubirii. Aceea pe care nimeni n-a făcut-o, sau pe care puţini

au încercat-o, doar clipe ale vieţii lor. Cea mai cutezătoare, cea mai protivnică pornirilor din noi; dar singura care se poate ţine de ceea ce făgăduieşte !" (Papini)

Iată de ce crucea e o taină, şi se dezleagă numai celor ce o iubesc. Aceştia sunt „fiii Celui Preaînalt".

Prislop
2.X.49.

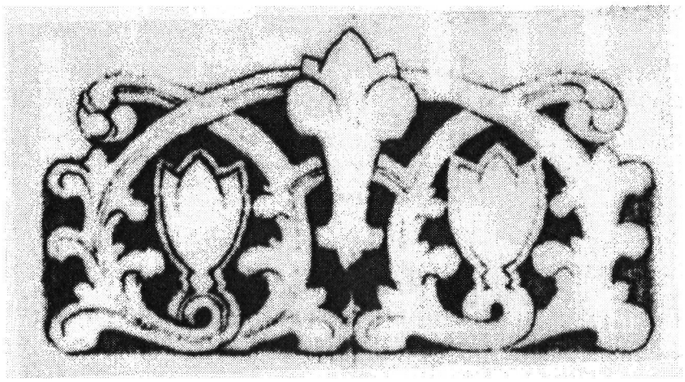

OSÂNDIREA IERTĂRII...

- 36 -

Unul din marile păcate ale fariseilor.

Fariseul – dreptul după părerea sa – osândea în cugetul său pe păcătoasă – nu păcatul.

Iisus – dreptul după adevăr – ierta păcătoasa, fiindcă singură se osândea de păcatele sale.

Osândirea din ochii fariseului interzicea pocăinţa femeii. După fariseu, după punctul de vedere fariseic, nu există convertire. Poate că şi de aceea a lepădat Iisus „dreptatea" mioapă a fariseilor.

Dar osândirea cade în propria sa sentinţă: fiindcă ea interzice iertarea, atrage asupra-şi această interzicere. Osândirea nu are îndreptare. Ricoşează în ea chiar şi tactica divină, căci fariseul osândi iertarea, pe care o dădea Iisus femeii; adică osândea pe Dumnezeu Însuşi pentru că ierta.

Cine ştie, poate că la farisei s-a gândit Iisus când a zis că vor fi judecaţi cu judecata cu care judecă.

Fariseul era solipsistul vremii sale, care se credea până şi criteriul lui Dumnezeu.

Ce trufie groaznică găseşti la câte unii „drepţi".

Nu în zadar a zis Iisus, că mai mare bucurie se face în Cer pentru un păcătos care se întoarce, decât pentru 99 de „drepţi".

Nu în zadar se zice că cea mai primejduită este mântuirea sfântului. De aceea Dumnezeu le ascunde conştiinţa de sine a sfinţeniei. Sfinţii sunt fără să ştie că sunt. Aceştia ţin morţiş că-s păcătoşi.

Prislop, Luni XXI
9.X.49. Luca 7,36-50

DINCOLO DE CHIP

- 37 -

Evanghelia aceasta prezintă pe Iisus în misiune „prin oraşe şi sate, propoveduind şi binevestind Împărăţia lui Dumnezeu". Era însoţit de cei 12 ucenici şi de nişte femei, cărora Iisus le făcuse bine şi de aceea ele Îl urmau şi-I aveau de grijă din averile lor.

E un tablou simplu şi impresionant.

Ignatiu de Loyola era un militar ambiţios; din ambiţie a creat ordinul iezuit, numai ca să facă şi el ceea ce făcuse sfântul Francisc de Assisi. Metoda duhovnicească a lui Ignatiu de Loyola se bazează pe imaginaţie.

Îţi reprezinţi cu mintea pe Iisus într-o împrejurare oarecare şi te închipui şi pe tine amestecat printre auzitorii de atunci ai lui Iisus. Stărui în această închipuire şi în toate sentimentele ce le trezeşte această transpunere.

Pentru începător e o treabă de ajutor; dar riscurile imaginaţiei sunt ocolite în duhovnicia Răsăritului. (Năluciri, vedenii false, etc.)

Răsăritul meditează fără imagini, chiar contra imaginilor, ba şi vedeniile reale le refuză – nu din rea credinţă sau din duh de împotrivire, ci din grija de-a nu greşi primind orice. Şi se ştie că Dumnezeu nu se supără când se stă pe acest punct de vedere.

Meditaţia ortodoxă e cu termenii care „nu pun tipar pe minte", cum zice unul din sfinţi, termeni care nu stârnesc nici o imagine. Iată câţiva termeni fără chip: „Eu sunt Adevărul"; „Dumnezeu este iubire"; „Duh este Dumnezeu"; „Cunoaşterea de Dumnezeu este viaţa veşnică", etc.

Dar fiindcă noi nu putem fi contemporanii lui Iisus, ca unii ce trăim în hotarele vremii, poate fi Iisus contemporanul sufletului nostru peste veacuri; contemporan peste timp şi chip.

Iată o motivare şi un cadru a rugăciunii meditative: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul".

Inspirăm atotprezenţa Sa în Preasfânt numele Său şi expirăm chipul nostru de păcat...

Prislop, 10.X.49 — Marţi XXI, Luca 8,1-3

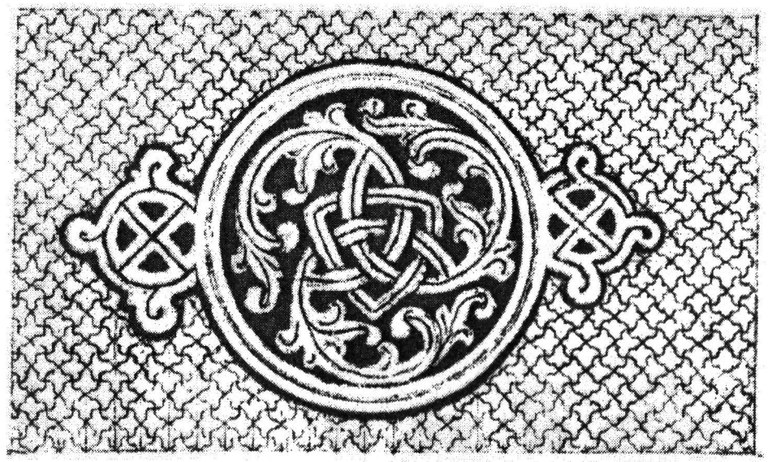

SUPRAFAŢĂ ŞI ADÂNC...
- 38 -

Iisus dormea în corabie.

Ce pildă de omenitate ! Frânt de ostenit, face şi Iisus ce face omul: se odihneşte, doarme. E ascunsă aci o divină smerenie.

„S-a stârnit vânt vijelios". Iisus dormea. Corabia se primejduia. Iisus dormea înainte. Ucenicii s-au alarmat de spaima morţii, şi apropiindu-se de Iisus cu spaima lor „L-au deşteptat zicând: «Învăţătorule, învăţătorule», trezeşte-Te că pierim !"

Iisus a certat vânturile. Marea s-a liniştit cât s-au temut ucenicii.

Mai rămânea de liniştit defecţiunea sufletească a ucenicilor. Sufletul lor speriat de valuri s-a speriat şi de liniştirea lor. Frica de valuri pătrunsese furtună în suflete.

Iisus dorea de la ei – şi de la toţi credincioşii lumii – o linişte de adâncime: liniştea siguranţei în Dumnezeu. Aceasta ar da să se înţeleagă că, în jurul unui om liniştit – din cauza rădăcinilor lui în adâncul Cerului – se face linişte pe pământ. Omul trebuie să fie statornic în adânc de cer ca să nu-l sperie neliniştile de la suprafaţa vieţii. Cam pe aşa raţiuni cred să-şi fi întemeiat Iisus înfruntarea de necredinţă, pe care a adus-o ucenicilor.

Întrebându-i de credinţă, Iisus a certat furtuna îndoielilor.

Iisus a adus credinţa Sa, liniştea Sa de adânc, leac nestatorniciei mării şi spaimelor sufletului omenesc.

Furtunile sunt lecţii inevitabile ale Cărţii Vieţii. Cea mai grea e furtuna răspunderilor. „Mai multe sunt furtunile care zbuciumă sufletul preotului, decât talazurile care bântuie marea", – zice sfântul Ioan Gurădeaur, despre preot.

Sunt însă ucenici ai lui Iisus, în care Cerul a prins rădăcini adânci. De aceştia a ascultat până şi firea neînsufleţită. Taina lor e aceasta: prin nevoinţă şi dar au dobândit o ascultare desăvârşită de Dumnezeu: au făcut linişte în firea lor mai întâi; – şi zic părinţii: „De cine ascultă de

Dumnezeu şi Dumnezeu ascultă !" În preajma lor fiarele şi talazurile îşi uită sălbătăcia. Ascultarea aceasta restabileşte omul şi natura în starea şi prietenia străveche din Rai.

„Fiule, zice sfântul Serafim, adună duh de pace în sufletul tău, şi mii de inşi se vor mântui în jurul tău".

Prislop, 12.X.49

Miercuri XXI
Luca 8,22-25

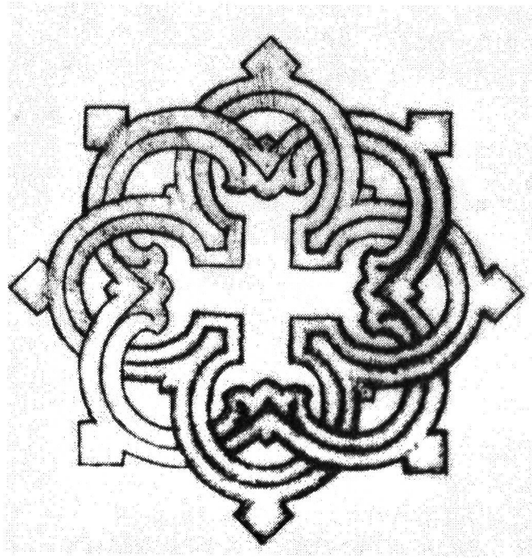

CINE E IISUS ?

- 39 -

S-a întrebat Irod care, aflând de la Magi, cine-I, L-a osândit la moarte, crezând că, omorând 14.000 de prunci, va scăpa şi de Iisus. S-a întrebat Irod Tetrarhul, fiul său, care, „auzind toate câte făcea Iisus, nu se dumerea ce să creadă despre Dânsul".

Se întrebau cărturarii şi fariseii, smintindu-se pentru formalităţi înfrânte, şi sărind ca arşi: Cine-i Acesta, de iartă şi păcatele ?!

Se întrebau până şi Apostolii: Cine-i Acesta: că ascultă de El şi vânturile şi marea ?

Şi s-au întrebat un şir nesfârşit de nedumeriţi.

S-a întrebat puterea lumească.

S-a întrebat toată trufia minţii.

S-a întrebat şi toată necredinţa.

Toţi aceştia L-au refuzat, L-au osândit şi L-au omorât pe Iisus. Iar aceasta s-a întâmplat permanent în istorie.

E semn că Iisus e Cineva care sparge permanent limitele istoriei; iar istoria se apără.

Cine e Iisus pentru noi ?

Pe contemporanii lui Iisus îi înţelegem că le era greu să-L creadă chiar Dumnezeu. Dar după dovada Învierii Sale, dovada dumnezeirii, după arătarea Sa şi intrarea mai presus de fire prin uşile încuiate, după petrecerea Sa cea nevăzută în preajma gândurilor omeneşti, după arătările Sale în drum spre Emaus, lui Luca şi Cleopa, pe drumul Damascului, prigonitorului Saul, unui alt prigonitor al veacului nostru, indianului Sundar Singh, – cu aproape un nor de martori, noi nu mai putem fi fără răspuns.

Las ca ştiute răspunsurile Teologiei.

Pentru noi Iisus e Sensul vieţii şi al Istoriei: reazemul ei în ispitele şi furtunile timpului. Iisus e asemănarea după care tânjim şi însetăm de-a lungul deşertului lumii: originalul nostru, autenticitatea noastră, dar, mai mult decât acestea, Iisus este Prietenul nostru, care singurul ne rămâne credincios şi nu ne părăseşte niciodată. Şi mai mult: e Sfânta noastră Împărtăşanie cu desăvârşirea: foamea noastră metafizică.

Prislop, Joi XXI
13.X.49 Luca 9,7-11

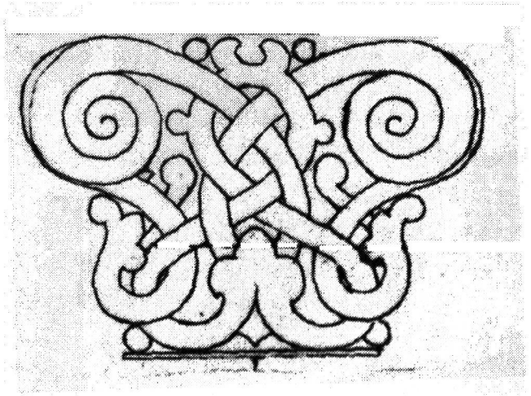

DOUĂ SOCOTELI...

- 40 -

Se bănuieşte de la început că nu se vor potrivi.

Pericopa aceasta, luată separat, vorbeşte despre înmulţirea minunată a pâinii şi peştilor. De data aceasta, acestea s-au înmulţit, vădit, prin cuvântul lui Dumnezeu şi cu ajutorul ţarinii şi mării. Natura rodeşte şi ea, dar minunea aceasta dovedeşte că natura rodeşte la binecuvântarea Supra-naturii. Aceasta dovedeşte că la mersul vremii, la mersul naturii, e implicată şi toată purtarea omenească faţă de Supranatură, faţă de Stăpânul naturii.

Ucenicii erau oameni simpli şi practici: văzând mulţimile, iar ei fiind într-un loc pustiu, s-au gândit, omeneşte: oamenilor le va fi foame, „Doamne, dă-le drumul". Oameni naturali, gândeau natural, sub categoria naturii. Nu-i o vină; e chiar semn de sănătate a gândi natural. Ucenicii se gândeau la trebuinţa pâinii naturale, care stâmpără foamea trupului.

Iisus se gândea însă la altă pâine, a vieţii mai presus de fire, se gândea la Sfânta Împărtăşanie. Aşa avea Iisus de gând să le deschidă mintea către această pâine nouă, plecând de la minunea pâinii naturale.

Reuşise Iisus să ridice la o înţelegere superioară pe o femeie – şi aceea păcătoasă –, la fântâna lui Iacov, vorbindu-i despre apa vie şi despre adevărul că Dumnezeu e Duh şi Adevăr şi că e pretutindenea de faţă, nu numai în templul din Ierusalim, – unde mai nu mai era.

N-a reuşit însă cu mulţimile. Mulţimile sunt grele. Mulţimile gândesc cu stomacul. Mulţimile înţeleg „viaţă veşnică" un stomac veşnic. La aşa mentalitate se gândea sfântul Pavel când zicea despre unii că „dumnezeul lor e pântecele" (Filipeni 3,19).

Din context şi locurile paralele ale acestei Evanghelii găsim că într-adevăr Iisus n-a fost înţeles şi că în mulţime a prins fulgerător gândul pământesc: să-L pună pe Iisus împărat, fiindcă are putere să le

dea pâine până şi în pustiu. Mulţimile care-L urmau pe Iisus, trăgeau de El să-L facă pământesc. Iar Iisus trăgea de om să-l refacă ceresc.

Iată socotelile omului şi iată socotelile Domnului !

N-are rost să ne întrebăm cine are dreptate. Se înţelege. Chiar socoteala îngustă, socoteala de gloată, dă dreptate socotelii divine.

Omul doreşte o veşnicie, e adevărat; numai cât aceasta trebuie strămutată cu om cu tot în Împărăţia lui Dumnezeu, de unde e de obârşie. Spre strămutarea omului din raza naturii în zarea mai presus de fire, avem trebuinţă mereu, nu numai de pâinea naturală, ci mai ales de pâinea mai presus de fire, a Sfintei Împărtăşanii.

Prislop, 13.X.49

Vineri XXI
Luca 9,12-18

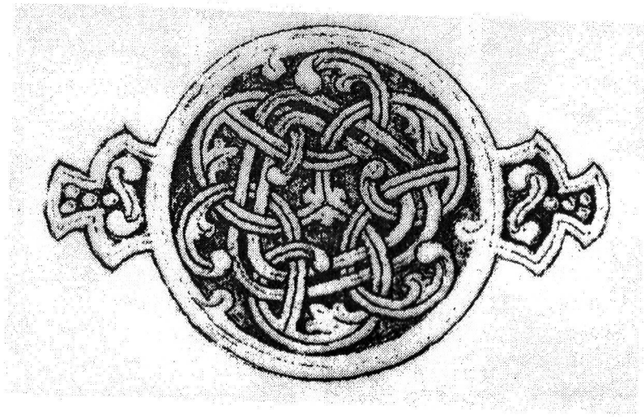

OMUL... DUMNEZEUL FĂRĂ VREME...

- 41 -

Nimic mai greu şi mai periculos decât să te lupţi cu îngustimea, cu prejudecăţile şi cu formalismul.

Nimic mai primejdios decât a combate răutatea, care crede că are dreptate, că apără adevărul şi că slujeşte lui Dumnezeu.

Reaua voinţă, sub formele acestea, a înfrânt până şi pe Iisus.

Deşi Dumnezeu n-a revelat o Scriptură împotriva Sa, formalismul iudaic a întors-o împotriva Sa, lui Dumnezeu.

Nu „după Scriptură" L-au răstignit ei pe Iisus ?

Iată ce poate răutatea: să stea împotriva evidenţei, împotriva adevărului în numele adevărului, să stea împotriva iubirii lui Dumnezeu de oameni, în numele iubirii de Dumnezeu.

Împotriva acestei situaţii nici Iisus n-a putut nimic.

De aceea răutatea, fiindcă nu se poate nicidecum schimba în bunătate, ea nu are iertare; – ea e împotriva iertării şi a oricărei tămăduiri, – de aceea nu are decât judecată.

Răutatea a înfrânt pe Dumnezeul iubirii, dar se va înfrânge de Dumnezeul judecăţii.

*

- De unde oare atâta perversiune în fiii lui Dumnezeu ?

- De la acea făgăduinţă demonică, şoptită omului: „Tu vei fi (ca) Dumnezeu !" Şi pe care omul a crezut-o, nebăgând de seamă cine i-o spune.

Un dumnezeu neizbutit; scos afară, înainte de vreme, din divina devenire.

Un dumnezeu creat, dumnezeu după dar, avea omul menirea să fie, dar a ieşit un dumnezeu satanizat, chip neisprăvit, desfigurat, care nu se mai înţelege cu Dumnezeul Adevărului. De aci se năzăreşte omului, în cursul creaţiei sale – istoria – că el e, pe rând: măsura tuturor

lucrurilor, că el e criteriul adevărului, că lumea există în funcţie de el, că el e creatorul lumii, că Dumnezeu ajunge la conştiinţa de sine abia în om, ca de aci un altul să spună că „Nu Dumnezeu a făcut pe om, ci omul a făcut pe Dumnezeu" (Feuerbach).

Iisus îi aduce iarăşi nimbul divinei deveniri, printr-o coroană de spini...

Prislop. Sâmbătă XXI

14.X.49 Luca 6,1-10

SEMĂNĂTORUL CERULUI

- 42 -

Că tânjim, ne frământăm, ne chinuim, pentru a ne realiza Sensul în marea Împărăție a existenței lui Dumnezeu, nu mai e nici o îndoială. Porunca desăvârşirii e o poruncă de care nu se poate scăpa pe pământ. Ea aparține Cerului şi scânteiază ca o stea în conştiință. Iar aceasta se întâmplă tuturor oamenilor înclinați spre Dumnezeu. Numai cât unora mai mult, altora mai puțin; unora foarte mult, altora foarte puțin.

Creştinismul, cuvântul Împărăției, Iisus, prind viață în oameni, în trepte diferite.

Pilda Semănătorului e pilda lui Iisus, care şi-a tâlcuit profetic soarta soliei Sale între oameni. A tâlcuit-o şi pe înțelesul apostolilor, care L-au rugat să le-o tâlcuiască, dar tot a rămas şi tâlcuirea pe care avea s-o aducă depănarea veacurilor.

Deşi oamenii au fost totdeauna la fel, de aceste patru categorii: cu mintea bătută de toate vânturile învățăturilor omeneşti, ca o cale prăfuită a lumii; cu o inimă de piatră, fără focul iubirii într-însa; cu simțurile aruncate în hățişul dintre griji şi plăceri, şi abia ca a patra parte, ca un pământ roditor de Cer, – totuşi ceva se simte structurat deosebit şi încreştinat în lume.

Sunt minți ale lumii care gândesc contând pe existența lui Dumnezeu. Sunt pietre, monumente de piatră, catedrale la care s-a lucrat sute de ani, care mărturisesc pe Dumnezeu. Sunt griji şi plăceri părăsite în decursul istoriei din cauza lui Dumnezeu. Iar despre şirul de sfinți ai veacurilor, răsfirați ca nişte stele, nici nu mai pomenesc.

Iisus a înclinat structural omenirea spre Cer.

Oamenii nu mai pot scăpa de această înclinare, fie că-L mărturisesc afirmându-L, fie că-L mărturisesc tăgăduindu-L pe Dumnezeu.

Oamenii sunt provocați, individual, să se pronunțe într-un fel sau altul, cum stau față de solia lui Iisus.

Aceasta e biruința cerescului Semănător !

Prislop, 15.X.49 — Duminecă XXI Luca 8,5-15

SEMĂNĂTORUL
- 43 -

Evanghelia s-a dat tuturor structurilor sufleteşti, s-a dat tuturor claselor sociale, tuturor vârstelor şi tuturor neamurilor pământului.

Neamurile încă n-au dezvoltat toată bogăţia Creştinismului şi Creştinismul încă n-a pus în valoare de mântuire toate structurile neamurilor.

Pe scurt: care-i sămânţa menită să rodească ?

Mai întâi e toată învăţătura Evangheliei: tot ceea ce trebuie să ştim despre noi şi Dumnezeu spre asigurarea mântuirii noastre.

Dar sămânţa caracteristic divină e însuşi Iisus: omul cel nou, făptura cea nouă, omul ceresc. El locuieşte real în făptura noastră duhovnicească de la Botez. Dar, ca această cunoaştere să nu ducă greşit la un fel de autodivinizare luciferică a omului – cum s-a întâmplat de altfel cu un întreg curent de gândire, idealismul, – Biserica învaţă, dogmatic, că Iisus este şi deosebit de noi, e Mijlocitorul între Dumnezeu şi oameni.

În parte Îl avem fiecare pe Iisus şi pe Sfântul Duh; întreg e în Biserică, în obştea luptătoare şi triumfătoare; iar desăvârşit în veacul viitor, când: „Dumnezeu va fi totul în toate".

Noi oamenii nu ne dăm seama ce lucruri mari ne-aşteaptă în privinţa prelucrării noastre, prin mijlocirea cerescului Semănător, şi a descoperirii valorii noastre eterne ! Prea suntem oameni, înfăşuraţi la ochi cu materia de pe noi şi cu structura noastră pământeană, care ne cam cheltuie toată vremea de aici şi ne scurtează zarea.

*

Trebuie să fim mai decişi pentru afirmarea lui Dumnezeu, de la care avem obârşia, fiindcă ceilalţi, care afirmă numai materialitatea lumii, o afirmă mai tare. Şi ni se cade nouă, creştinilor, ca pe aceeaşi măsură să-i afirmăm totodată şi spiritualitatea.

Necredincioşii, – spre ruşinea noastră –, îşi cred necredinţa lor mai tare decât credem noi credinţa noastră.

(Să n-aveţi nici o teamă: mintea, prin puterile sale numai, nu poate dovedi constrângător, nici că este, nici că nu este Dumnezeu).

De aceea, pentru că puterile omului sunt hotărât mărginite, de aceea a venit Iisus, Dumnezeu, personal, să ne vorbească El cele ale eternităţii noastre. Aceasta este siguranţa noastră în plus.

Împotriva lui Iisus oamenii n-au putut nimic, fie că purtau toga filosofilor, fie că purtau hlamida împăraţilor.

Dar, lucru de ţinut seamă e că: apartenenţa noastră la Iisus e supusă încercărilor, prigonirilor, ba chiar şi osândirii la moarte. Aceasta ne-a spus-o El cu toate prilejurile.

Aşa trebuie să fie: nimeni nu poate crede în Iisus nepedepsit !

Dacă Iisus ne-a răscumpărat din moarte veşnică cu preţul vieţii, noi de asemenea câştigăm viaţa Lui lepădând pe-a noastră, dacă vremea o va cere.

De aceea sunt îngăduite încercările fiindcă numai ele „coc" sămânţa pe pământ a „dumnezeilor după dar".

Aceştia sunt creştinii, în care Iisus aduce rodul însutit.

Şi interesează rodul – sensul dat vieţii şi morţii – şi nu interesează pământul de pe el.

Să înţelegem aceasta !

Prislop
16.X.49

ÎNTREBAREA ÎNTREBĂRILOR:
„CINE ZICE LUMEA CĂ SUNT EU ?"
- 44 -

Iisus, după o convorbire cu Tatăl, – o rugăciune –, a venit la ceasul să pună lumii întrebarea întrebărilor: „Cine ziceți că sunt Eu ?"

Lumea a dat aproape toate celelalte răspunsuri decât răspunsul. Apostolii culeseseră câteva păreri contemporane din popor: că Iisus ar fi un prooroc oarecare din cei de demult.

Fariseii şi cărturarii, ba chiar şi unele din rudeniile Sale, îi ziceau că-i smintit şi îndrăcit.

Sinedriul a găsit că-i „hulitor de Dumnezeu" şi „trebuie omorât". Deci, – ca organ legislativ şi executiv al Legii Vechi – a răspuns „hulitorului de Dumnezeu" cu răstignirea pe cruce între doi tâlhari.

*

La întrebarea lui Iisus însă nu se poate răspunde decât din acelaşi izvor, al întrebării. Răspunsul valabil nu l-a dat decât Revelația: „Tu eşti Hristosul, Fiul lui Dumnezeu". „Acesta este Fiul Meu cel iubit."

Dar şi Iisus a răspuns la întrebare: înaintea sfintelor Sale patimi, zicând: „Să ştiți că Eu sunt Acela de care au zis Proorocii !" (Ioan 13,19)

Şi a mai dat Iisus un răspuns: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viața". „Calea", „Adevărul" şi „Viața", acestea sunt ființă vie, una şi aceeaşi persoană, nu abstracții; existență personală absolută şi absolut concretă.

E pălmuitor faptul că şi dracii s-au apropiat de adevăratul răspuns mai mult decât s-a apropiat rațiunea omenească decăzută !

Prin urmare şi pe scurt e limpede: după lume, Iisus e un om ca oricare altul; după Revelație e un om ca nimeni altul.

Iisus e Dumnezeul-Om şi Omul-Dumnezeu.

Exact atâta cât mai avem până la destinul nostru.

Prislop, Luni XXII
16.X.49 Luca 9,18-21

ASCEZA... RAȚIUNII...
- 45 -

Din pricina că Iisus nu poate fi înțeles prin categoriile rațiunii, prin felul de a fi al lumii, ci numai prin Revelație – iar omul anevoie se ridică la înălțimea Revelației – faptul acesta îl sileşte pe om să-şi vadă cu ochii toată mizeria întreprinderii sale în cunoaşterea lui Dumnezeu. Neputința cuprinderii lui Dumnezeu îl constrânge pe om să-şi vadă marginile, caducitatea, neajunsul cunoaşterii, tragedia rațiunii. Rațiunea trebuie să admită credința, această asceză a rațiunii.

De aci, față de Iisus, care se impune, rezultă numai două atitudini: sau e refuzat şi osândit la moarte, ca o absurditate în lume, ca pe unul ce amenință lumea cu sfârşitul, sau e primit ca un sfârşit al lumii, ca o cruce a rațiunii, o smerenie a ei. Sau picătura de apă va nega oceanul fiindcă... nu-l poate cuprinde şi ca urmare îl va tăgădui ca obârşie a sa, sau picătura de apă nu va nega oceanul, deşi nu-l poate cuprinde, ci îşi va recunoaşte obârşia sa în el. Este prin urmare şi o răstignire a minții.

Luarea crucii lui Hristos e totuna cu smerenia, iar smerenia e recunoaşterea măsurii de om şi primirea misterului ce ne depăşeşte, ca mister.

Dacă cunoaşterea, superioritatea subiectului față de „obiect" e tot sufletul nostru, atunci față de Iisus suntem în situația să ne pierdem sufletul, fiindcă Iisus se impune, dar nu ca „obiect". Iisus ne impune un alt mod de-a-L cunoaşte; şi ne povățuieşte simplu, divin de simplu: să ne pierdem sufletul pentru El, căci numai aşa-L vom câştiga. Numai aşa va învia sufletul nostru. Cu alte cuvinte, în fața lui Iisus, să nu ne mai ținem de zidul chinezesc al mărginirii noastre, decât ca de un puternic motiv de smerenie. Altfel nu se lărgeşte ființa noastră; altfel nu pierdem lumea, preferând pe Iisus.

Cine va face aşa va fi mărturisit de Iisus înaintea Tatălui, ca unul ce a înfruntat pe pământ riscul mărturisirii lui Dumnezeu. Cine răstigneşte în sine cunoaşterea lumii (care nici pentru lumea aceasta nu e

toată bună), preferând cunoaşterea care era în Iisus, „în care sunt ascunse toate comorile cunoştinţei şi ale înţelepciunii" (Coloseni 2,3), acela pune viu fiinţa sa în faţa lui Dumnezeu.

Abia aceasta e „cunoaşterea Adevărului", „care ne va face liberi !"

Prislop, Marţi XXII
17.X.49 Luca 9,23-26

AMĂRĂCIUNE DIVINĂ

- 46 -

De multe ori ne plângem împotriva limitelor noastre, împotriva condiţiei umane. Tânjirea după o desăvârşire a omului ne dă dreptate. Dar întrebare dacă, în condiţia noastră de acum, putem suporta desăvârşirea ? De pildă ce-am face noi dacă am şti dinainte, cum ştia Iisus, numai acest singur fapt: cât vom avea de suferit ?

Iată Iisus le spuse ucenicilor că le stă înainte divina tragedie a căderii Fiului lui Dumnezeu în mâinile răutăţii omeneşti; – ispită fără seamăn avea Dumnezeu de întins răutăţii văzute şi nevăzute.

Răutatea nu-L primea pe Iisus ca Dumnezeu, ci numai ca om; de aceea i s-a dat de sus „libertatea" să-I facă lui Iisus toate relele de care-i în stare. Deşi Iisus le-a spus aceasta ucenicilor deschis, totuşi ei au fost ţinuţi să nu înţeleagă, – poate că pentru că era şi Iuda printre ei, care, dacă ar fi înţeles, poate că n-ar mai fi fost Iuda.

Desăvârşirea lui Iisus e, printre altele, strălucită şi de liniştea Sa supra-omenească în faţa suferinţei, în capacitatea Sa de suferinţă: nu ca un resemnat sau condamnat neputincios, ci ca unul ce împlineşte activ marele Sens al Providenţei, care va mântui pe oameni. (Aceasta era taina bucuriei Sale care o ascundea de oameni. Evrei 12,2). Ucenicii n-au îndrăznit să ceară explicaţii; şi ca dovadă că n-au înţeles nimic, au cerut un lucru foarte strident cu atmosfera desăvârşirii lui Iisus: „cine e mai mare între ei ?"

Desăvârşirea vorbea cu ei, iar ei migăleau în minte nimicuri omeneşti, mici invidii de mărime deşartă. Profund se va fi amărât Iisus. Deci, văzându-i că nu înţeleg deloc cele ale bărbatului desăvârşit, întâmplându-se şi un copil la îndemână – Tradiţia crede că ar fi fost sfântul Ignatie de mai târziu – le-a dat răspunsul printr-un copil.

Vreţi să ştiţi cine-i mai mare ? Răspunsul e paradoxal: – cine-i mai mic în ochii săi, acela-i mai mare în ochii lui Dumnezeu. Mare e acela care numai de mărimea lui nu se ocupă. Mare e cel ce creşte fără

să ştie: ca bobul de grâu în strălucirea soarelui şi bătaia vântului. Dacă e o creştere naturală, după fire, naturală e şi creşterea mai presus de fire, căci adevărata dimensiune a desăvârşirii smerenia este. Drept aceea, dacă nu puteţi înţelege Împărăţia lui Dumnezeu, cel puţin primiţi-o ca un copil, în care nu se întâmplă nici o răvăşire dialectică.

Prislop, Miercuri XXII
18.X.49 Luca 9,44-48

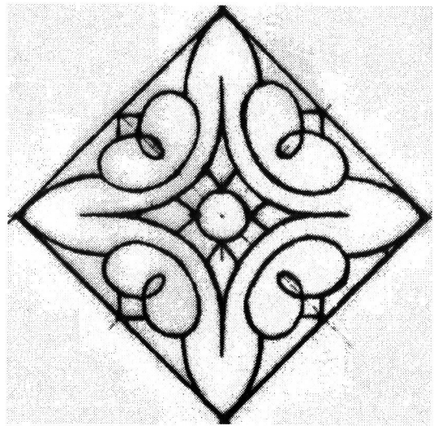

VÂRSTELE LIBERTĂŢII

- 47 -

Sunt epoci în care constatăm revărsări neobişnuite de har. Prima a fost contemporană cu Iisus. Revelaţia Adevărului şi a Puterilor era în toi. Mulţi erau atraşi către Adevăr. Pentru un astfel de interval istoric Iisus ne-a spus cuvintele: „Cel ce nu-i împotriva noastră, acela e cu noi".

Revelaţia s-a încheiat. Rămânea la libertatea oamenilor – libertate pe care, primul, creştinismul a pus-o, şi a atârnat de ea toată veşnicia –, ca să se vadă ce curs au să aibă lucrurile, şi, după cursul libertăţii să vină şi răspunsurile Cerului.

Au urmat şi vremi de uscăciune spirituală ca urmare a folosirii libertăţii în sens rău. Pentru aceste vremi Iisus a atras ucenicilor aminte: Băgaţi de seamă „Cine nu-i cu noi e împotriva noastră. Cine nu adună cu Mine, risipeşte" (Matei 12,30). E tocmai vremea, descoperită şi lui Pavel, a lepădării de credinţă, a lepădării libertăţii spiritului, vremea pierderii libertăţii, noaptea întunecării spiritului. E cufundarea veacului în noaptea lucrurilor din afară. – Iar El va veni a doua oară la miezul acestei nopţi.

Aşa vedea Iisus: prin lumina aceea, mai înainte de întemeierea soarelui, cu care arcuia veşnicia, ca să vină cu aceeaşi lumină în miezul nopţii omeneşti, care a pierdut sensul veşniciei.

Dacă Iisus ştia cele ale veacului prin cele ale veşniciei – ca un Dumnezeu – sigur că ştia şi cele ale veşniciei prin veac, prin care avea să treacă personal, ca om. „Apropiindu-se zilele luării Lui din lume, s-a hotărât să meargă la Ierusalim" şi a trimis înaintea Sa vestitori. Aceştia s-au oprit într-un sat samarinean, care a refuzat să-L primească (odată le făcuse mare bucurie venirea lui Iisus, două zile printre ei «Ioan 4,40»). Ucenicii n-au înţeles – şi, omeneşte era imposibil de înţeles – acest refuz. Evanghelia însă descoperă motivul: „pentru că mergea la Ierusalim".

Viaţa lui Iisus pe pământ n-a fost înţeleasă decât de El. Dovada: ucenicii cereau blagoslovenie să se roage ca Ilie, să-i trăznească Dumnezeu pe samarineni, şi după ei, poate că pe toţi „samarinenii" vremilor. Dar Cel ce vedea peste veacuri i-a oprit, afirmând că până la sfârşitul veacurilor, până la sfârşitul istoriei, misiunea Sa e să mântuiască, nu să piardă suflete.

Când se va încheia perioada veacurilor, când şi cei mai de pe urmă ucenici ai lui Iisus vor fi trecut, ca El, prin Ierusalim, – fiindcă alt loc nu-i va primi decât o Golgotă – atunci vom înţelege că mersul libertăţii ce ne-a adus-o Iisus avea, pentru noi, Sensul Noului Ierusalim !

Prislop Joi XXII
19.X.49 Luca 9,49-56

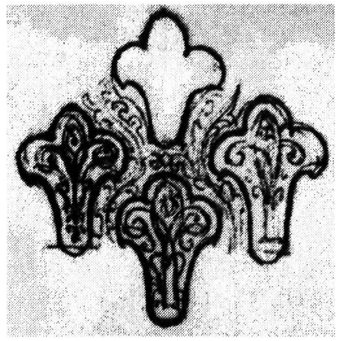

MIEII, MISIONARI ÎNTRE LUPI

- 48 -

Aceasta înseamnă că Dumnezeu contează pe posibilitatea transformării naturii de lup în natură de miel. Natura întreagă a ieşit „bună foarte" prin Cuvântul lui Dumnezeu la creaţie, dar întâmplându-se decăderea omului de la spirit la lucruri, au căzut şi lucrurile, a căzut şi „natura" în sălbăticie.

Răutatea e o osândă, o moarte anticipată, care chinuieşte firea, dar nu e naturală, e o venetică în fire. Pe aceasta vrea Dumnezeu să o izgonească din fire, dar cu ajutorul omului, care a introdus-o în fire. I-a dat omului apostolia acestei misiuni: „Iată Eu vă trimit pe voi ca pe nişte miei în mijlocul lupilor."

Esenţialul urmărit de Iisus e revenirea întregii făpturi la Sensul ei către Dumnezeu, sensul ei originar, chiar din acest eon decăzut al lumii. Firea perversă şi firea curată, originară, stau laolaltă în raportul în care se afla un miel care bea apă dintr-un râu, faţă de lupul care se afla mai la deal, şi-i băga mielului de vină că-i tulbură apa, găsindu-i acesta motivul „întemeiat" să-l mănânce. E absurditate multă şi variată lipită pe fire. Misiunea lui Iisus, dată şi mieilor, e descojirea firii de absurditate, de sălbăticie, de caricatura existenţei: demonicul.

Aceasta însemnează că Iisus contează pe un miez originar necontaminat, existent încă în fire, deşi comprimat, dar capabil să-şi recâştige dimensiunile şi valoarea paradisiacă: miezul capabil de har. Precum că acestea sunt aşa ne stau mărturie mieii lui Dumnezeu, sfinţii, în preajma cărora se îmblânzeau fiarele. Luăm la întâmplare exemplul văzut de martori în preajma sfântului Serafim, când locuia în pădurea Sarovului, că adesea erau în jurul lui deodată: vulpi, iepuri şi lupi, bucurându-se de bucuria sfântului. (Sfinţenia nu e tristeţe, e bucurie. Sfinţenia tristă e o tristă sfinţenie.) Iar bucuria era nota caracteristică a sfântului Serafim. Oamenilor li se adresa: „Bucuria mea". Păcatul a creat fiarele. Sfinţenia le dezleagă de povara acestei uniforme străine.

Tot binele, toată blândeţea, toată bunătatea e un grăunte de energie divină în om, capabil să crească până la sensul şi valoarea unei misiuni. Aceasta e o misiune crescută natural şi lucrând binefăcător în jur, într-un mod de la sine înţeles. Să nu descurajeze mieii, văzând colţii lupilor rânjind, fiindcă stă mărturie istoria: lupii n-au putut mânca mieii ! Să nu descurajeze mieii, căci nu suntem „aruncaţi în lume" (Heidegger), ca ai lumii, ci suntem trimişi: plini de Sens şi Adevăr, să transfigurăm lumea.

„Sunt candelă sub bolţile divine,
În haos spânzur, dar atârn de Tine..."
(Nichifor Crainic)

Aceasta explică minunea că mieii au biruit lupii: Mielul lui Dumnezeu era cu ei.

Prislop Vineri XXII
20.X.49 Luca 10,1-15

SMERENIE ROMANĂ
- 49 -

Găseşti calităţi sufleteşti unde nu te aştepţi. Căpitanul roman al oraşului Capernaum, dator să facă simţită în Israel gheara Aquilei romane, dă trei dovezi de om, care au mirat profund şi pe Iisus.

Romanul acesta era democrat: alerga până la Dumnezeu pentru ordonanţa sa; şi iubea şi pe cei de alt neam, pe iudei, pe care trebuia să-i apese, după rosturile lui oficiale printre ei. Romanul acesta credea în Dumnezeu, nu în zeii romani. Şi credea bine în Dumnezeu: în atotputernicia, în atotprezenţa – şi deci în puterea la distanţă, peste orice distanţă, a Cuvântului lui Dumnezeu. El credea şi ce nu credeau iudeii: că Iisus e Dumnezeu. Şi în sfârşit, e omul real, care a trimis lui Iisus cuvintele: „Doamne nu te osteni, că nu sunt vrednic să intri sub acoperişul meu, de aceea nici pe mine nu m-am socotit vrednic să vin la tine, ci zi un cuvânt numai, şi se va tămădui sluga mea".

Poate nicăieri pe pământ n-a găsit Iisus atâta smerenie. De aceea l-a şi ridicat mai presus de Israel. Căpitanul roman din Capernaum era deodată: omul ordinei, al stăpânirii romane, omul iubirii de oameni, omul iubirii şi credinţei în Dumnezeu şi omul smereniei. Om concret şi totuşi duhovnicesc: reprezenta o centurie de ostaşi, dar mai mult, reprezenta un stil spiritual a multe centurii de sfinţi.

De aşa oameni ascultă Dumnezeu în toate vremile...

Cine ştie dacă nu, sub chipul vameşului, Iisus a ascuns tocmai calităţile sutaşului din Capernaum, pe care-l dădea lumii model iubit de Dumnezeu...

Prislop, Sâmbătă XXII
21.X.49 Luca 7,1-10

BOGATUL ŞI SĂRACUL

- 50 -

Prin pilda bogatului anonim şi a săracului anumit, Lazăr, Revelaţia aruncă lumini decisive asupra soartei omului pe pământ, pe planul lumii, precum şi asupra urmărilor, cu necesitate, pe planul veşniciei.

Deocamdată desprindem câteva probleme:

I. Situaţia în lumea aceasta:

1. Slava şi mizeria existând deodată, într-un conflict surd: una în uşa celeilalte. – 2. Slăvitul bogăţiei e anonim; săracul e numit cu numele, e Lazăr; – Lazării lumii la porţile bogaţilor ! – 3. Bogaţii nu înţeleg nimic; înţelegerea lor nu se întinde nici până la porţile casei. – 4. Câinii înţeleg mai mult; „inima de câine" au dat-o bogatului, iar ei se milostivesc şi ling bubele săracului.

II. Vine moartea. Moartea e un factor „neprevăzut" (!), care nu simplifică nicidecum, ci complică toate problemele. Moartea, în primul moment al ei, pune capăt la o stare de lucruri: coseşte şi slava deşartă şi mizeria neînţeleasă. Cu moartea se termină timpul, gâlceava istoriei, dar începe veşnicia. Năpasta morţii e: că pe bogat îl trimite în văpaie veşnică şi pe Lazăr în fericire veşnică. Dar e o acuză nedreaptă pe socoteala morţii: nu ea face deosebirea, nu moartea dă sentinţa.

Omul trece prin moarte ca printr-o poartă. Dar dincolo de poartă are întinsă înainte, aşteptându-l, veşnicia în care a trăit vremelnicia.

Bogăţia l-a făcut pe bogat egoist, materialist, nemilostiv, încolăcit de plăceri; nu s-a dezvoltat sufleteşte, nu şi-a format chip nemuritor de a fi.

Pe Lazăr, bubele şi sărăcia l-au desfăcut din înlănţuirea cu viaţa. El răbda în nădejdea că nu va fi tot aşa, în nădejdea unei dreptăţi a lui Dumnezeu. Nu s-a înşelat în credinţa sa. Toată suferinţa şi meditaţia sa,

meditaţie simplificată desigur, dar existenţială foarte sigur, au realizat din Lazăr un cetăţean spiritual al Cerului.

Nici bogăţia în sine, precum nici sărăcia în sine, n-au calitatea de a te osândi sau ferici pe planul veşniciei. Atitudinea sufletului faţă de ele e aceea care determină veşniciile. Pot fi bogaţi care se mântuiesc şi pot fi săraci care se osândesc. Unul a lăsat să i se scrie pe piatra mormântului: „Ce-am dat, am câştigat; ce n-am dat, am pierdut !"

Dincolo de cele văzute, în fondul lor, al răsfrângerii lor în suflet, e Raiul şi Iadul: două posibilităţi ale libertăţii tale, două eternităţi paralele, aici stându-ţi amândouă la îndemână, dar dincolo cu o prăpastie de netrecut între ele.

Unul din chinurile iadului e şi acesta: că văd fericirea drepţilor. Văd, pricep, înţeleg tot ceea ce erau îmbiaţi să vadă, să priceapă, să cunoască şi să trăiască încă de pe când erau pământeni – şi n-au vrut. Îşi aduc aminte de oameni, de alţi oameni, de Lazări, – ceea ce nu făceau pe pământ. Nu mai discută dacă este sau nu este Dumnezeu. Acum I se roagă, dar e târziu. Când bogatul era pe pământ râdea de nădejdea dreptului şi de rugăciunea lui; acum râd dracii de rugăciunea sa.

Cea mai sfâşietoare rugăciune e aceasta: de-a trimite Dumnezeu, de pe ceea lume pe asta, pe Lazăr să le spună la cei cinci fraţi ai săi (Sfântul Maxim Mărturisitorul ar zice: cele cinci simţuri): cum stau lucrurile după moarte, ca să nu vie şi ei în acest loc de muncă.

Rugăciune, altfel motivată în sine, dar refuzată de Avraam, zicând că au Legea şi au Revelaţia ! Iată motivarea divină a refuzului: îi cunosc: „Dacă nu ascultă de Moise şi de Profeţi (Legea şi Revelaţia) chiar de va şi învia cineva din morţi, tot nu vor crede".

De fapt aşa a şi fost: Iisus a înviat din morţi, şi, din vremi în vremi a împlinit Dumnezeu, în diferite forme, această rugăciune biblică din adânc de genune, dar cei necredincioşi tot ca ei au rămas: încremeniţi în absoluta nepăsare.

Iată aceasta e o mare primejdie: o primejdie infinită, din cauza unui timp pierdut.

II

Umblând, am băgat de seamă că aproape la toate porţile bogaţilor a pus Dumnezeu câte un Lazăr. Multora li l-am arătat şi le-am atras aminte de rostul lui.

Bubele lui Lazăr şi toată mizeria lui cutremură, firește; dar fiori de groază ne cuprind când, sub strălucirea trupească a bogatului, vedem ascunsă neagra mizerie a unui suflet fără nici o virtute, un om decăzut tuturor păcatelor, tuturor bubelor spurcăciunii, pe care nu i le lingeau nici câinii. Pe acestea i le gâdilau doar dracii.

Înmormântarea încă a fost deosebită.
A bogatului: cu surle şi prieteni, plâns de toți.
Lazăr: dus de aprozii oraşului, ca o mortăciune.
Pe unul îl aşteptau dracii.
Pe Lazăr, Îngerii.

Două destine deosebite, ca de la Cer la Iad. Justiția divină e oare nedreaptă ? – Nu. Scrie despre ea că: „Judecata e fără milă celor ce n-au făcut milă !" Prin urmare e cu dreptate: singur te-ai scos din împărăția milei, neavând grijă să intri, în vremea sortită pentru aceasta pe pământ. Şi mai scrie: „Mila şi Adevărul ajung înaintea Ta". Prin urmare iubirea şi cunoaşterea Adevărului, împlinirea iubirii şi mărturisirea Adevărului sunt cele ce ne cresc făptura noastră până la măsura de persoane ale Împărăției. – Şi: „Dumnezeu e Adevărul" şi „Dumnezeu este iubire"...

*

A murit un pustnic, mâncat de fiare.

A murit şi un bogat, tiran, şi a fost îngropat cu cinste.

Un călugăr, văzând acestea, s-a întrebat întru sine pentru această deosebire, pe care a îngăduit-o Dumnezeu, şi n-o putea pricepe. Deci rugându-se el mult şi postind, i-a descoperit Dumnezeu taina:

Pustnicul, ca om pământean, mai avea un păcat. Pentru curățirea lui s-a dat trupul său la fiare. Bogatul făcuse şi el un singur bine, şi i s-a răsplătit lui cu cinstea înmormântării...

O femeie rea se chinuia în muncile fără de sfârşit ale iadului. Blestemând pe Dumnezeu zise şi aceasta: Dumnezeu e nedrept: numai eu n-am făcut nici un bine, Doamne ?

Auzind Dumnezeu aceasta trimite un înger să-i cerceteze faptele în văzul ei. Şi a găsit îngerul că femeia aruncase cu o ceapă după un sărac. Săracul a luat-o şi a mulțumit lui Dumnezeu de ea. „Deci am făcut nedreptate femeii" zise dreptul Dumnezeu. „Du-te, atârnă-i ceapa deasupra ei şi se va agăța de rădăcinile ei şi aşa adu-o în Rai !"

Şi îngerul făcu aşa. Dar de mâinile şi picioarele femeii se mai agățară mulțime de deznădăjduiți, iar de aceştia alții şi iarăşi alții. Îngerul urca spre Cer un ciorchine imens de chinuiți. În lumina îngerului i-a văzut femeia pe ceilalți şi a început să strige la ei, să-i blesteme, zicând că numai pe ea a chemat-o Dumnezeu, nu şi pe ei, şi le făcea vânt cu picioarele, descotorosindu-se de ei. Valuri-valuri de oameni căzeau iarăşi în întunerec şi chin. Dar pe măsură ce cădeau oamenii, zvârliți de răutatea femeii, îngerul urca spre Cer din ce în ce mai greu.

Când n-a mai rămas agățat decât unul singur de mâna femeii, ea îşi desfăcu mâna de pe rădăcină să se descotorosească şi de acesta, dar, pe când acela cădea iarăşi în genuni, i se rupse rădăcina de ceapă de care se ținuse numai cu o mână şi căzu şi ea iarăşi în adânc.

Pildele acestea, descojite de descrierea pământească, care nu merg pentru celălalt tărâm al existenței, au tâlcul lor.

Nu-i destul să faci fapte bune: trebuie să te faci tu însuți bun. Numai fapta bună, săvârşită adesea, te îmbunătățeşte. Faptele bune, pe lângă rostul real ce-l au de-a ajuta pe Lazării lumii, mai au şi rostul ca să-ți facă ție bunătatea, milostivirea, iubirea: a doua natură. Şi îşi împlinesc rostul acesta, al doilea, cu atât mai degrabă, cu cât nu se urmăreşte acesta. E bine a face binele ca pe-un lucru de la sine înțeles, simplu şi firesc, cum răsare soarele.

Cu o ceapă zvârlită după un sărac, n-ai făcut bunătatea a doua ta natură. Dar nu e vorba de a doua natură, e vorba de revenirea la natura noastră primară, natura noastră de obârşie, la care ne readuce Iisus.

Dumnezeu a făcut totul din partea Sa. Mai urmează partea din partea noastră.

Deciziile acestea sau nepăsarea de ele, hotărăsc simplu şi decisiv de veşnicia noastră.

Mai hotărâtor nu se poate vorbi !

Prislop, Duminecă XXII
23.X.49 Luca 16,19-31

COPII ÎNȚELEPȚI
ȘI „ÎNȚELEPȚII" FĂRĂ SENS
- 51 -

Cei 70 de ucenici, trimişi ca nişte miei în mijlocul lupilor, se întorceau bucuroşi de reuşita misiunii, vestind pe Iisus: „Doamne, şi dracii ni se supun întru numele Tău !" Iisus le-a frânat puțin bucuria, pomenindu-le de căderea lui Lucifer şi adăugând: „Iată v-am dat putere să călcați peste şerpi şi peste scorpii şi peste toată puterea vrăjmaşului..." „Dar să nu vă bucurați de aceasta, că duhurile se pleacă vouă, ci bucurați-vă că numele voastre sunt scrise în Ceruri" (Luca 10,20).

Atunci a tresăltat Iisus de bucurie şi a mulțumit Tatălui că ascunde acestea înțelepților şi le descoperă copiilor. – Adică celor ce primesc ale lui Dumnezeu, într-un entuziasm de bucurie, fără umbră dialectică. În firea minții omeneşti este sădită necesitatea unui garant al lumii, al adevărului, al realului şi al omului însuşi. Dar dacă omul nu-L primeşte pe care este, altul nu găseşte; – şi îndată nu mai este nimenea care să garanteze nici veşnicia ta. „Toate îmi sunt date Mie de Tatăl": în garanție, în sprijinire şi în desăvârşire.

Dacă putem fi traşi la răspundere pentru o viață, ca timp pierdut, şi osândiți la o eternitate negativă, absurdă, aceasta se întâmplă că am scos pe Iisus din ale Sale: L-am scos din noi, din rostul Său în noi. Constituim o împărăție fără El, împotriva Lui. E greu de priceput cum pentru 20-40-60 de ani pământeşti, să plăteşti fără de sfârşit. Cu toate acestea nu e nedreptate la Dumnezeu, pentru că: atâția ani, sigur erau o vreme de ajuns pentru o decizie, în care împărăție să fii. Viața aceasta nu are scopul în sine. A o trăi ca scop în sine, înseamnă să negi, să alungi pe Iisus din tine, să alungi Sensul şi să rămâi cu non-sensul. A trăi aşa, înseamnă să răspunzi lui Iisus: toate Ți-ar fi date Ție, afară de mine; eu m-am dat altuia !

Dacă Iisus a fericit pe cei ce văd în El un Sens, o garanție şi o desăvârşire, înşirând pe prooroci şi împărați, sigur că cei ce nu găsesc în aceasta fericirea, sunt nefericiți şi nu-L vor vedea niciodată.

Aceia sunt „înțelepții" care şi-au pierdut Sensul.

Față de Dumnezeu preferați să fiți copii şi fiii lui Dumnezeu veți fi. Aceasta e o înțelepciune mai mare, una din bucuriile lui Dumnezeu, scrisă în Cartea Vieții, pe numele fiecăruia care se decide aşa !

Prislop, Luni XXIII
23.X.49 Luca 10,22-24

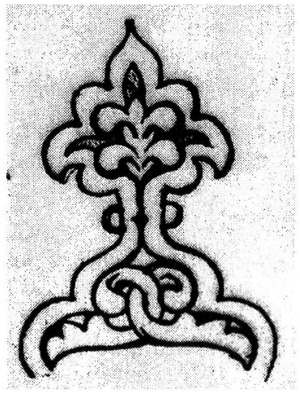

UN IDEAL ÎN RUGĂCIUNE

- 52 -

Când a vrut Dumnezeu să pedepsească semeţia Turnului din Babilon (Facere 11,1-9) a amestecat limbile oamenilor încât, de atunci, orice neînţelegere între oameni se cheamă babilonie, zăpăceală totală. Mai târziu, vrând să pedepsească pe egipteni, fiindcă faraonii ridicaseră mâna asupra religiei, Dumnezeu a trimis neînţelegere în popor „cât nu mai era gând de preţ (ideal) care să mai unească întru sine pe toţi fiii poporului".

Dacă babilonia a fost „obârşia" neamurilor şi a vrajbei, dintr-un duh rău, Cincizecimea a fost unificarea limbilor în Duhul Sfânt. În ziua Cincizecimii, ziua întemeierii Bisericii, toate neamurile (16 numără Faptele Apostolilor) întâmplate atunci în Ierusalim formau noul Israel, neamul cel creştinesc, toţi trăiau noul ideal al unificării într-un Duh Sfânt şi se simţeau toţi fiii aceluiaşi Tată.

Iată ce ideal a învăţat Iisus pe oameni să-l ceară stăruitor ! Acesta-i Sensul general, funcţiunea de ideal, al „Tatălui nostru". Dumnezeu, ca Tată al tuturor oamenilor, este singurul gând care poate rezuma toate aspiraţiile oamenilor, simplificând ciocnirile „idealurilor" omeneşti. Idealurile omeneşti n-au consistenţă şi n-au garant deoarece se deapănă în planul vremelniciei şi al tragicului ei. De aci se întâmplă că termenul „ideal" duce un ponos nedrept în spate, înţelegându-se prin el termenul unei dorinţe nerealizabile.

Legarea omului de efemerul vieţii îi compromite şi termenii; dar dacă omul se decide pentru veşnicia vieţii, trăieşte conştiinţa veşniciei sale, idealul Tatălui nostru nu mai e un termen, ci un fapt. Idealul astfel urmărit în lumea trecătorului, devine un fapt real în lumea spiritului: Cine e convins de veşnicia sa, trăieşte încă de pe acum multe clipe în lumea spiritului. Cine nu are convingerea aceasta şi-a scurtat zarea şi cade pradă decepţiilor. Darul lui Dumnezeu e că poţi creşte din vedere în vedere până la cea mai largă perspectivă a existenţei.

„Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum iertăm şi noi ale altora."

Iertarea noastră de la Dumnezeu e pusă deci în atârnare de noi. Dumnezeu consfinţeşte decizia noastră pentru alţii. În cazul când faptic noi nu iertăm, rugăciunea noastră e întoarsă pe dos de faptele noastre şi sună aşa: Doamne nu ne ierta nouă, căci nici noi nu iertăm altora. Faptele grăiesc mai tare ca vorbele, şi-s mai hotărâtoare sus.

Iată condiţia sine qua non a „Unei Turmei şi a Unui Păstor !"

Prislop, Marţi XXIII
24.X.49 Luca 11,1-10

CERERI CU TÂLC...

- 53 -

Zice careva că pe un om îl poţi cunoaşte mai bine după întrebările pe care le pune, decât după răspunsurile pe care le dă. Cuvântul se poate restrânge şi la un punct de vedere numai religios.

Adâncimea sau superficialitatea lui Dumnezeu într-un om, o poţi cunoaşte mai bine din lucrurile pe care le cere, decât din cuvintele pe care le spune. Astfel: unii nu-I cer nimic; alţii Îi cer nimicuri; unii Îi cer „socoteală"; alţii Îi cer lui Dumnezeu să facă El ce vor ei. Pomelnicul s-ar putea lungi. Prescurtăm. Plecând de la tâlcul rugăciunilor găsim şi paradoxuri minunate. Sunt sfinţi care, unii, ajungeau ca Îngerii; care, unindu-se întru totul cu voia lui Dumnezeu, de la ei nu mai voiau nimic deosebit, de aceea nici nu-I mai cereau nimic.

Aşa se aseamănă începuturile şi sfârşiturile credinţei: unii nu cer nimic, alţii nu mai cer nimic. Sfinţii cei mari, din desăvârşita credinţă şi smerenie, nu mai cereau lui Dumnezeu nici măcar mântuirea. Smerenia acestora atinsese desăvârşirea. Totuşi: mântuirea, desăvârşirea, e acel „**un** lucru care trebuieşte" (Luca 10,42), după cuvântul din Betania, în casa lui Lazăr. Pentru acest „un lucru" – iertarea lumii – se roagă şi sfinţii din Cer.

Dar simplificarea tuturor lucrurilor până la sensul esenţial nu e deloc treabă uşoară. Dar aşa-s rânduite lucrurile că e destul să se decidă cineva profund, şi cu urmări în viaţă, pentru a se motiva pe sine în existenţă, şi îndată îi plouă împotrivă toate „motivele" simplificate, droaia de nimicuri, vrând să-l zădărnicească, să-i dovedească toată hotărârea o uşurătate.

De aceea trebuie mereu ţinut în focarul atenţiei: Sensul profund al vieţii noastre „cel ascuns în Dumnezeu", şi prin urmare neatins şi neînţeles de nimicurile de la suprafaţa vieţii, chiar dacă acestea, răzvrătindu-se, ne-ar mânca de vii.

Unul din sfinţi s-a plâns de mulţimea ispitelor şi i s-a descoperit: „Ridică ispitele şi îndată nu mai e cine să se mântuiască" (avva Antonie cel Mare). Nu fără tâlc a fost lăudată cererea lui Solomon a înţelepciunii. Nouă ni-e mai uşor de ales, fiindcă Iisus, „în care sunt ascunse toate comorile înţelepciunii şi ale ştiinţei"(Coloseni 2,3) S-a întrupat între oameni.

Iar a vinde şi a da de pomană toate nimicurile lumii, însemnează că Duhul Sfânt, vântul care suflă unde vrea, te-a uşurat de ele. Colbul s-a dus, zarea cunoaşterii se limpezeşte, spinii nu mai sunt, grija vieţii nu mai roade crinii pustiei. În pământul ţarinii – inima – răsare Iisus, dând vieţii Sensul de obârşie.

Pentru aceasta se roagă Împărăteasa Maică şi toţi sfinţii.

Prislop, 25.X.49 — Miercuri XXIII Luca 11,9-13

SFÂNTUL MUCENIC DIMITRIE
- 54 -

A vorbi cum trebuie despre sfinţii mucenici ai Creştinismului, înseamnă a avea curajul lor: de-a vorbi din punctul de vedere al „Adevărului care nu ştie de lanţuri" (II Timotei 2,9). – Şi fiindcă nu-l am, mă mărginesc a vă mai citi o dată Evanghelia profetică a tuturor sfinţilor mucenici (Matei 10,16-22), iar ca tâlcuire a ei, vă citesc două locuri paralele de la sfântul apostol Pavel (II Timotei 3,1-5 şi II Tesaloniceni 2,3-12).

Locul din scrisoarea către Tesaloniceni lămureşte ultimele cuvinte ale Evangheliei: „Că tot cel ce vă va omorî pe voi să i se pară că aduce slujbă lui Dumnezeu".

E demonicul din câte unii oameni de-a se ridica pe ei mai presus de Dumnezeu şi a pretinde ei închinarea datorată lui Dumnezeu.

Aşa făceau Cezarii, pretinzând creştinilor închinare.

Acesta a fost totdeauna motivul real al muceniciei, şi va fi întotdeauna: creştinii nu se închină trufiei omeneşti.

În duhul acesta, al jertfei de sine, au trăit sfinţii.

Ei deţineau argumentul decisiv al mărturisirii de Dumnezeu: moartea.

Mărturisirea lui Dumnezeu cu preţul vieţii, e preţul învierii oamenilor între sfinţi.

Prislop,
26.X.49

VICTORII FĂRĂ VICTORIE
- 55 -

Sunt draci pe care-i poate Dumnezeu scoate din oameni şi sunt oameni din care nu poate Dumnezeu scoate dracii.

Mare tragedie !

Iată de pildă un fel de oameni care suspectează cea mai curată facere de bine. E o mare tristeţe în a nu vedea binele în bine (Gogol). Parcă e un blestem: ies dracii dintr-unii şi se întăresc "legheoane" într-alţii. Unii dintre aceste victime sunt şi toţi cei ce nu admit dumnezeirea lui Iisus.

Fiindcă Iisus e o realitate; persoana care se impune până şi măsurării timpului, şi se impune ca un Stăpân liniştit a toate; îndrăciţii la minte proiectează boala lor mintală asupra Celui mai sănătos om, numindu-L pe El conspirator cu Beelzebul.

Acest viciu de minte, acest tip de alienaţie mintală îl demască Iisus, spărgându-l în elementele sale contradictorii şi ireductibile: absurzii aceştia trebuie să-şi recunoască absurditatea: „O împărăţie, dezbinată întru sine, mai dăinuieşte sau nu mai dăinuieşte ?"

A spune că o împărăţie dezbinată dăinuieşte, e o imposibilitate în termeni; iar a recunoaşte că nu dăinuieşte, însemna recunoaşterea Împărăţiei lui Dumnezeu, care venise.

Reducerea lor la absurd, demonstrarea absurdului, ca poziţie a minţii lor, sigur că nu i-o puteau ierta lui Iisus. Aceasta e categoria de oameni în care nu încape Adevărul: li se pare că-i înnebuneşte. Despre ei, şi despre vremea pecetluită cu structura lor, zice Iisus: „Cine nu-i cu Mine, acela-i împotriva Mea, şi cine nu adună cu Mine, risipeşte" (Matei 12,30).

Să fie cuvintele acestea mărturisirea unei înfrângeri, sau e cuvântul judecăţii, care desparte oile de capre, încă de aici ?...

Prislop, Joi XXIII
26.X.49 Luca 11,14-23

RĂZBOIUL NEVĂZUT
- 56 -

„Omul, în întregimea lui, are a doua însemnătate, după Dumnezeu; un singur suflet e mai de preț decât toată materia lumii. Omul nu e o făptură închisă în lumea de aici. El nu se mulțumește numai să creadă în existența unei lumi nevăzute, sau să deducă existența ei din cea văzută, ci urmărește să se afle într-o legătură cu ea. Dar chiar dacă n-ar urmări, el suferă o înrâurire necontenită de la acea lume, chiar când nu are cunoștință actuală a acestui fapt. Destinul omului nu se desfășoară influențat numai de factori materiali și biologici, sau cârmuit numai de voința proprie, ori a celorlalți oameni, ci asupra lui stau aplecate în fiecare clipă puterile Cerului, cât și ale iadului, încercând să-l înrâurească în sensul urmărit de ele.

Omul nu e o fărâmă uitată în spațiul lumii, ci tot ce există îi poartă un palpitant interes. Însemnătatea omului se arată nu numai prin faptul că a fost creat după chipul lui Dumnezeu, ci și în aceea că pentru fiecare și în jurul fiecărui ins, se dă o neîntreruptă luptă nevăzută. În jurul fiecărui om e concentrată întreaga existență creată și necreată, văzută și nevăzută." (D. Stăniloae, „Elemente de antropologie ortodoxă").

*

Sunt deosebit de semnificative, în Evanghelia de astă seară, cuvintele lui Iisus că: „duhul rău caută odihnă", pe care n-o găsește prin pustii, ci numai în inima omului.

Și iarăși semnificative sunt și cuvintele din rugăciunea Liturghiei, din timpul Heruvicului: „Că Sfânt ești Dumnezeul nostru și întru sfinți Te odihnești".

Mintea și inima, iubirea și cunoașterea sunt „locul" lui Dumnezeu în om. Dar și „urâciunea pustiirii" poate să cuprindă „locul cel sfânt", – cum zice proorocul Daniil.

Deci după texte, inima și mintea omului pot să fie: sau „odihnă" duhurilor rele și chinuire lui Dumnezeu, sau „odihna" lui Dumnezeu și chinuirea duhurilor rele.

Avem două conștiințe paralele: e fapt important acesta și aproape necunoscut. Subliniem: „conștiința religioasă" și „conștiința eului".

„Adesea «conștiința religioasă» apare ca întunecată, pentru că dușmana sa, «conștiința eului», cu o forță extremă, o ține în nemișcare. Ea continuă totuși chiar așa să dea mărturie.

O inversare a situației – mântuirea – nu poate avea loc decât sub acțiunea conștiinței religioase, normative, revelată în Iisus Hristos.

În «conștiința eului» omul se înțelege ca centru al lumii și reduce la el toate elementele existenței, de care se știe conștient.

În sfera «conștiinței religioase», dimpotrivă, se descoperă în întregime dependent de o Putere care-l depășește, îl pătrunde și-l atrage spre Ea" (Pfenigsdorf).

Iată la ce adâncimi se dă războiul nevăzut.

Pe «conștiința eului» se grefează trufia, căpetenia răutăților.

Pe «conștiința religioasă» se altoiește smerenia, mama tuturor virtuților. Și una și alta au expresia lor exterioară, văzută: una, dragostea ascultării desăvârșite (Filipeni 2,8) și alta îndărătnicia și toată răzvrătirea.

Văpaia acestui război n-o stinge decât „smerenia – dulama lui Dumnezeu".

- Și e mai bine a fi smerit decât a ști ce este smerenia.

Prislop, 27.X.49 — Vineri XXIII, Luca 11,22-26

ROSTUL ÎNCERCĂRILOR

- 57 -

Darurile cu care înzestrează Dumnezeu pe oameni, – pe creştini la Botez –, sunt lumină a cunoştinţei de Dumnezeu, lumina înţelegerii lumii şi lumina dumnezeiască, în cei desăvârşiţi.

Darurile sădite în om aşteaptă vreme cu prilej, aşteaptă împrejurări de tot felul, ca să se arate cele ascunse în firea omului, fie bune, fie rele, precum şi lupta dintre ele.

Toate întâmplările şi împrejurările prin care trecem într-o viaţă – multe, de nu seamănă o zi cu alta –, printre alte rosturi au şi pe acesta: să vădească, să scoată la iveală cele sădite în ascunsul omului. Şi fiindcă în om sunt două înclinări: una către Dumnezeu şi alta către sine împotriva lui Dumnezeu, încercările şi ispitele pun omul fie într-o valoare, fie într-o negaţie.

Cuvântul: „Ca să se arate gândurile ascunse ale inimii" se află în Noul Testament spus prima dată de dreptul Simion, Preasfintei Fecioare, când a adus pe Iisus prima dată în Templu. „Iată Acesta este pus spre căderea şi ridicarea multora în Israil şi spre semnul căruia se va grăi împotrivă. Iar prin sufletul tău va trece sabie – ca să se dea pe faţă gândul a multor inimi." (Luca 2,34-35)

Iată dar că Iisus stă între oameni, precum şi sfânta Lui cruce, dimpreună cu crucea Maicii Sale, „ca să se dea pe faţă gândurile a multor oameni".

Mai departe Scriptura lămureşte că unora ispitele le sunt spre mântuire, altora spre pierzare. „Dumnezeu le trimite amăgiri puternice, ca să dea crezământ minciunii şi să cadă sub osândă toţi cei ce n-au crezut Adevărul, ci au îndrăgit nedreptatea." (II Tesaloniceni 2,11-12)

Pentru cei înclinaţi spre Dumnezeu, încercările au rostul lămuririi – uneori ca prin foc – a darurilor Duhului Sfânt, cum ne asigură tot sfântul Pavel.

„Cu ochii aţintiţi asupra lui Iisus, începătorul şi plinitorul credinţei, care, pentru bucuria pusă înainte-I a suferit crucea, n-a ţinut seamă de ocara ei.

Luaţi bine aminte dar, la Cel ce a răbdat de la păcătoşi o atât de mare împotrivire, ca să nu vă lăsaţi, slăbind în sufletele voastre.

În lupta voastră cu păcatul nu v-aţi împotrivit încă până la sânge. (până la răstignire pe o cruce).

Şi aţi uitat îndemnul care vă grăieşte ca unor fii: «Fiul meu, nu defăima certarea Domnului, nici nu-ţi pierde cumpătul, când eşti mustrat de El (prin oameni)».

Căci pe cine-l iubeşte Domnul îl ceartă şi pe tot fiul care-l primeşte îl bate.

Răbdaţi spre înţelepţirea voastră. Dumnezeu vă ia pe voi ca pe nişte fii. Şi care este fiul pe care tatăl său nu-l pedepseşte ?" (Evrei 12,2-7)

Iar unde sunt aceste daruri, prin focul ispitelor, ca aurul se fac. Cam acestea sunt de prevăzut înapoia poruncii: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru cel din Ceruri" (Matei 5,16).

A înţelege necazurile vieţii în rostul lor nevăzut, este, oricum, o lumină de preţ în sfeşnicul minţii.

Prislop, Sâmbătă XXIII
28.X.49 Luca 8,16-21

DUHURILE RELE

- 58 -

Existența lor e afirmată de Iisus; e confirmată de Biserică, şi împotriva lor s-au luptat toți sfinții. Demonii există real: sunt ceata îngerilor căzuți în sfatul lui Lucifer, începătorul trufiei, vrând a fi el mai presus de Dumnezeu.

Dracii nu sunt idei sau sentimente neobişnuite, sau stări de nervi, căci acestor păreri le punem precis întrebarea: ce a intrat în turma de porci de s-a înnebunit toată şi s-a aruncat în mare ? – Au intrat ideile, sentimentele sau vreo stare colectivă de nervi ?!

Dacă admitem Noul Testament şi întreita mărturie a evangheliştilor sinoptici, atunci trebuie să admitem că ei sunt ființe spirituale decăzute şi antrenând decăderea. Ca ființe spirituale intră fără piedecă şi trec prin materia vie sau moartă a lumii văzute. Pot intra în oameni, şi încă legiuni de duhuri.

„Odihna" lor – cum zice Iisus, descriindu-i – nu şi-o găsesc prin pustii, ci în inima oamenilor, de unde fac să izvorască toate gândurile rele şi ucigaşe. „Duhul rău, odată intrat în om se multiplică într-o adevărată progresie geometrică: devine «legiune». El expropriază umanitatea din om în favoarea bestiei din el, face din om o caricatură, un monstru, un sub-om. Un suflet stăpânit de acest duh e ceva cu adevărat înfiorător. El îşi pierde îndată libertatea şi puterile ei de creațiune şi desăvârşire. Rațiunea i se întunecă, instinctele de conservare i se atrofiază: umblă gol şi doarme prin morminte" (Gr. Cristescu). Aşa se „odihnesc" duhurile rele, dărâmând zidirea lui Dumnezeu.

Izbucnesc întrebările: cum îi lasă Dumnezeu să-şi facă de cap ?

La obârşie erau făpturi spirituale ale Cerului. Nu s-au întunecat cu totul, dovadă că cunosc şi recunosc următoarele două lucruri:

1. Dumnezeirea lui Iisus. „Demonii strigau şi ziceau: «Tu eşti Fiul lui Dumnezeu». Iisus, certându-i, nu-i lăsa să vorbească, fiindcă ştiau că

El este Hristos" (Luca 4,41). (Iisus i-a oprit să spună adevărul, ca să nu fie crezuți când vor spune minciuna.)

2. Pedeapsa lor. „Au început să strige şi să zică: «Ce este nouă şi Ție Iisuse Fiul lui Dumnezeu ? Ai venit aici, mai înainte de vreme, ca să ne chinuieşti ?»" Ei ştiu prin urmare că-i aşteaptă o pedeapsă. Când Iisus îi scotea din „odihna" lor afară, lor li se părea că a venit judecata. Totuşi li se părea lor că nu e judecata aceea care îi aşteaptă, de vreme ce aceea nu e „aici", şi ca atare e înainte de vreme.

- Măcar aceste două lucruri de le-ar şti oamenii.

*

Cum intră ?

1.- Prin oricare din cele şapte păcate de căpetenie. Întâi ca momeală, pe urmă ca obsesie, apoi ca a doua natură pervertită.
2.- Prin neîncetata lor pomenire.
3.- Prin Împărtăşania cu nevrednicie: furarea Sfintei Împărtăşanii. Primul exemplu e Iuda, care avea obsesia vânzării lui Iisus (Luca 22,3; I Corinteni 11,27-30).
4.- Ca pedeapsă pentru răutăți. Sfântul Pavel a dat satanei pe trei inşi. Pe doi, Imeneu şi Alexandru, ca să se învețe să nu hulească; iar pe al treilea, „l-a dat Satanei spre pieirea trupului (- făcuse una mare -), ca sufletul să se mântuiască în ziua Domnului Iisus" (I Timotei 1,20; I Corinteni 5,5).

Cum ies ?

1.- Prin post şi rugăciune – cu socoteală şi blagoslovenie, adică cu smerenie, care apără valoarea nevoințelor.
2.- Cântă Biserica: „Armă asupra diavolului Crucea Ta ne-ai dat". Crucea îi arde. Şi orice suferință, primită cu mulțumire, acelaşi rost şi putere o are.
3.- Prin pocăință; prin Taina pocăinței – spovedania.
4.- Smerenia văpaie le este.
5.- Pomenirea neîncetată a Preasfântului Nume al lui Iisus: „Armă în Cer şi pe pământ, mai tare ca Sfântul Nume al lui Iisus, nu este" (sfântul Ioan Scărarul). Aceeaşi putere o are şi pomenirea Maicii Domnului.
6.- Îngerul păzitor îi alungă.

GADARENII ŞI SUFLETUL

Citind Evanghelia cu băgare de seamă vedem că Iisus n-a făcut nimic „la întâmplare". Astfel s-a suit în corabie cu scopul anumit de-a merge să dezlege un suflet din muncile unui „legheon" de demoni, care se chinuia în laturile Gadarenilor. Pe mare s-a stârnit fără veste o furtună suspectă, pe când Iisus dormea. Iisus a certat pe cine avea de certat din spatele vântului şi a valurilor apei şi s-a făcut linişte mare. De ceea parte a mării îl întâmpină pe Iisus altă furtună: într-un suflet, în care dracii stârniseră viforul celei mai de pe urmă pustiiri şi decăderi. Făcuseră dintr-un om o fiară, care rupea lanţurile, şi un criminal fioros, care pustiise acea lature a Gadarei.

Iată un om dezorganizat de draci: pe cea mai de pe urmă treaptă a decăderii. Omul în care nu mai străluceau însuşirile omeniei; în locul lor diavolii îi dăduseră fioroasa libertate de a fi drac între oameni.

Ei bine, omul acesta era totuşi un suflet.

Pentru el a trecut Iisus marea.

Iisus propoveduise în diferite rânduri că „sufletul e mai de preţ decât toată lumea", şi că „Ce va da omul în schimb pentru sufletul său ?" – Enunţări abstracte, care nu prea decid pe oameni să-şi aibă grija de suflet. De aceea, cu prilejul îndrăcitului din Gadara, Iisus o ia pe altă cale:

Arată cu minune preţul unui suflet.

A pus în cumpănă un suflet, al celui mai desfigurat dintre oameni, cu preţul, – deocamdată – al unei turme de două mii de porci, nu – încă – cu „toată lumea". Şi a dat pierzării turma de porci a Gadarenilor, pentru mântuirea unui suflet. Cumpăna aceasta, între preţul unui suflet în ochii lui Dumnezeu şi preţul turmei de porci în ochii Gadarenilor, a ieşit cu scandal. – Şi poate că tocmai scandalul ce a urmat pune mai plastic în cumpănă valoarea sufletului, întrucât Gadarenii au trebuit „să simtă" preţul sufletului, pe care îl pierduseră ei în porci. Răi de pagubă cum erau „Tot oraşul ieşi în întâmpinarea lui Iisus, şi văzându-L, Îl rugară să se ducă din hotarele lor". (Matei 8,34; Luca 8,37). Cu alte cuvinte, pentru „paguba" ce le-a făcut-o, L-au dat pe Dumnezeu afară din hotarele lor. Ei s-au declarat pentru porci, nu pentru suflet.

Iisus s-a conformat: „intrând în corabie s-a înapoiat".
Atâta avea de făcut: gadarenilor le-a lăsat un misionar.
Şi un fost îndrăcit nu e un misionar de rând. (Gr. Cristescu)

Prislop,
I. 29.X.49
II. 4.III.50

Duminică XXIII
Luca 8,26-39

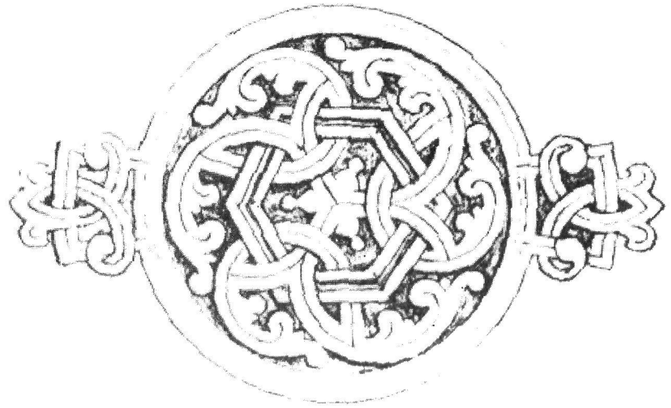

SEMNUL LUI IONA
- 59 -

„Iudeii cer minuni şi elinii înţelepciune caută". Aşa-i caracterizează sfântul Pavel pe iudei şi pe elini.

Iisus le-a spus că din viclenie cer semne, nu din dorinţa de a crede. Drept aceea li se refuză cererea.

Totuşi Iisus şi Creştinismul dăinuieşte de-a lungul veacurilor datorită minunii Învierii lui Iisus din morţi.

Atenienii, deşi aveau pasiunea „de a şti ce mai e nou", când au auzit pe sfântul Pavel vorbind despre învierea din morţi, aceasta li s-a părut o absurditate, şi l-au întrerupt scurt: „despre aceasta te vom asculta altădată !" (Faptele Apostolilor 17,32).

Învierea nu încăpea nici în Templul lui Solomon, nici în Areopagul Atenei; nu o putea cuprinde nici înţelepciunea lui Solomon, nici Areopagul înţelepciunii, fiindcă aci, în Iisus, era mai mult decât Solomon, Iona şi Platon.

Acesta era scopul minunii străvechi a lui Iona, trimis la niniviteni prin pântecele chitului şi purtat trei zile şi trei nopţi prin adânc: să prefigureze cele trei zile de la răstignirea până la Învierea lui Iisus. De atunci Învierea e lumina care luminează în sfeşnicul lumii.

Nu e mirare că n-o înţeleg oamenii. Ei nu înţeleg decât lucrurile pe care le pot face ei, iar acestea toate sunt biete lucruri sub vremi.

Nici nu ne putem da seama de divina smerenie a lui Iisus, care ştia precis prin ce are să treacă şi ce biruinţă are să aibă.

Iadul tot nu I-a făcut ce I-au făcut oamenii.

Acolo s-a dus ca Dumnezeu: ce putea iadul să-I facă ?

Când va veni a doua oară, ca Dumnezeu în slavă, ce-I vor mai putea face oamenii ?

Iată ce „e mai mult" în Iisus decât semnul lui Iona.

Prislop, Luni XXIV
30.X.49 Luca 11,29-33

IISUS
ÎN FAŢA PREJUDECĂŢILOR
- 60 -

Printre păcatele minţii sunt înşirate şi prejudecăţile. În faţa lor Iisus a ieşit osândit. Acestea au şi alte nume: bănuieli, presupuneri, formalisme, etc., după intensitatea lor.

Prejudecăţile nu sunt judecăţi. Judecăţile cer un efort, o verificare; prejudecăţile nu cer nimic. De aceea stau mai la îndemână şi câştigă pe mai mulţi. Unul din gânditorii vremii noastre are cuvântul acesta: „E de-ajuns să primeşti o singură idee greşită, ca principiu conducător, ca pe urmă să nu existe absurditate posibilă, la care să nu se ajungă în chipul cel mai logic cu putinţă" (Henri Bergson).

Decăderea în formalism şi prejudecăţi era multă şi veche în Israel. De aceea Iisus a avut multe de îndurat cu ei; iar printr-unul din prooroci le atrăgea aminte: „Vai celor ce zic răului bine şi binelui rău; vai celor ce zic luminii întunerec şi întunerecului lumină; vai celor ce zic adevărului minciună şi minciunii adevăr" (Isaia 5,20).

Punctul lor de vedere: – ochiul lor – aşa vedea; iar mintea judeca, în consecinţă, greşit. Acesta e „ochiul care trebuie scos" (Matei 5,29).

Structura aceasta sufletească a ochiului curat sau viciat, o descrie Iisus. Capacitatea de adevăr şi strădania întregii vieţi pentru el, luminează ochiul şi ochiul luminat de Adevăr luminează lucrurile; iar incapacitatea, refuzul Adevărului, le întunecă.

Structura interioară se proiectează în afară în câmpul realului, pe care-l vede, după starea subiectivităţii sale, luminat de sens, sau întunecat şi fără semnificaţie.

Iisus a avut multe de îndurat de la structura formalismului iudaic; lumina lui Hristos supăra ochiul lui Israel, îmbolnăvit de prejudecăţi. Lumina aceasta le scotea ochii: ochii nopţii, punctele de vedere ale întunerecului, ale iluziei. Fariseii se sminteau de El pentru nimicuri, ca de pildă: că nu se spală pe mâini înainte de mâncare; că dacă sfărâmau

ucenicii câteva spice sâmbăta (după ei însemna că treieră), El e călcător de Lege.

Dar, de câte ori a fost provocat, Iisus n-a rămas dator, ci le-a făcut fariseilor cele mai aspre mustrări – deşi cu linişte –, chiar dacă era invitatul lor la masă. Iisus nu putea suferi încremenirea religiei în formalism, obiectivare sau socializare. Aceasta era o decădere în Israel, permanent combătută de Iisus: căderea în literă, care ucide şi confiscă duhul; ori El aducea duhul care dă viaţă şi face liber. Iată deci obârşia conflictului ireductibil dintre Iisus şi farisei: dacă Iisus nu se poartă, nu face şi nu respectă Legea ca ei, El e un călcător de Lege şi va trebui pedepsit cu Legea. – Ceea ce au şi făcut.

Sfinţenia vieţii Sale, minunile pe care nimenea nu le-a mai făcut între oameni, în loc să fie motive suficiente de a le lumina ochiul cunoaşterii Adevărului, punctul nopţii lor de vedere le răstălmăcea în cea mai gravă bănuială: că toate le face cu ajutorul dracilor.

Dar, zice Scriptura, cu veacuri înainte: „Drepte sunt căile Domnului, şi cei drepţi merg pe ele; iar ceilalţi, pe aceleaşi căi, se împiedică şi cad" (Oseia 14,10).

... E grea mântuirea câte unora, şi propoveduirea ei între ei, plină de riscuri, – chiar propoveduită de Iisus: Lumina lumii (Ioan 8,12).

Cu toate acestea, şi peste acestea, e în firea luminii să lumineze şi iarăşi să lumineze...

Prislop, Miercuri XXIV
31.X.49 Luca 11,34-41

CONFLICT DECLARAT

- 61 -

Nemulţumirea dintre Iisus şi farisei mocnea de mult. Dacă vreunul dintre ei numai puţin era atins de divina îndreptare, toţi se solidarizau împotriva lui Iisus, în contra-reacţiune. Dar s-a întâmplat că tocmai când credeau ei că ar putea intimida energia Reacţionarului, tocmai atunci Iisus le-a pleznit în urechi vaiurile urgiei divine.

Iată aşa era Iisus: cel mai milostiv cu păcătoşii şi cu păcătoasele, care-şi mărturiseau păcatele, şi în acelaşi timp, prigonitor fără egal al păcatelor minţii: făţărnicia, prejudecăţile, viclenia, cu un cuvânt fariseismul. Ierta corupţia trupească pocăită, dar nimănui n-a iertat corupţia raţiunii. A crede că eşti în regulă cu Dumnezeu, dând Templului zeciuială din izmă şi mărar, uitând dreptatea şi iubirea, e o corupţie a raţiunii: e a observa amănuntele şi a pierde principiile. Iar când amănuntele vor părea fără principii încetează şi acestea. Destrămarea religiei provine dintr-o destrămare a minţii în formalism, care apoi se stinge şi el dintr-o reacţiune împotriva lui. Iată ce voia să prevină şi să salveze Iisus: şi amănuntele şi principiile, şi copacii şi pădurea.

Dar pe lângă formalism mai era şi viclenia acestor minţi, pe care n-o putea suferi Iisus. Fariseii, vicleni fiind şi făţarnici, într-un fel erau şi într-altul arătau, nu puteau suferi îndreptarea, ci aceasta li se părea o aluzie, un atac personal. De asemenea erau sensibili şi legiuitorii.

Iisus nu s-a scuzat niciodată, dacă cineva s-a simţit atins de cuvântul Său. Dacă unii mărturiseau că se simt atinşi, îi ataca pe faţă: „Vai şi vouă legiuitorilor, că puneţi legi şi sarcini la alţii, iar voi nici cu degetul cel mic nu le atingeţi !"

Iată luptător, Întemeietor de religie, religia spiritului, restabilind raţiunea şi iubirea, factori principali ai persoanei, suportul desăvârşirii.

Prislop, Miercuri XXIV
1.XI.49 Luca 11,42-46

FĂȚĂRNICIA LA RĂSPUNDERE
- 62 -

Războiul declarat între Iisus şi farisei, între sfinţenie şi făţărnicie, ia până şi forma mişcărilor de stradă. Cărturarii şi fariseii, deşi disprețuiau poporul ca „blestemat şi neştiind Legea", totuşi se bizuiau pe el, ca pe-o forţă de intimidare împotriva oricărui „om" mai tare ca ei. Ei au inventat forţa anonimă: opinia publică.

Deci, de când Iisus le făcea rechizitoriul crimelor trecutului, subliniindu-le făţărnicia: (că părinţii lor au omorât proorocii, iar ei, fiii lor, le văruiesc mormintele – dar nu din respect pentru mucenicii Adevărului, ci unindu-se cu faptele părinţilor lor împotriva proorocilor –), ura lor împotriva lui Iisus fierbea în clocot de cazan.

Atunci le-a apăsat şi Iisus destinul pentru toate veacurile: să răspundă de tot sângele proorocilor, ce s-a vărsat de la zidirea lumii până la sfârşitul ei. La o aşa sentinţă de osândă, reacţiunea făţărniciei a luat proporţiile rebeliunii: „Cărturarii şi fariseii au început să tăbărască straşnic asupra Lui şi să-L facă să vorbească de multe lucruri, întinzându-I curse şi căutând să prindă ceva din gura Lui, ca să-L poată învinui. Cu prilejul acesta s-au adunat zeci de mii de oameni, încât se călcau unii pe alţii."

Iată cea mai de pe urmă zvârcolire a făţărniciei în apărare, pe care n-a mai întrecut-o decât vacarmul din curtea lui Pilat. Iată Adevărul în divina Lui persoană, degradată la o haotică apreciere de stradă. Periculoasă invenţie: strada, gloatele: criteriul Adevărului. Iată un exemplu antic de degradarea raţiunii omeneşti. „Zeiţa Raţiunii" plimbată pe umeri de Revoluţia franceză, într-o artistă de teatru, e o altă degradare modernă a aceleiaşi raţiuni omeneşti, care, aşa, credea că a lichidat pe Dumnezeu.

Mari înstrăinări de Dumnezeu ! Şi în prezenţa Lui !

Aceia, prin forţa destinului, apăsat de răspunderea sângelui, nu pot fi altfel de cum au început. Pe noi, creştinii, nu ne aşteaptă, cu ei, altă soartă, decât aceea care a avut-o şi Iisus.

Ajută-ne Doamne Iisuse, să ne purtăm ca Tine !

Prislop, 2.XI.49 — Joi XXIV — Luca 11,47-54; 12,1

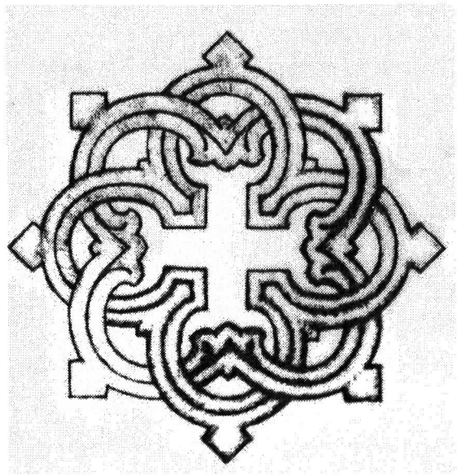

ÎN FAȚA HAOSULUI...

- 63 -

Vacarmul provocat de farisei nu L-a putut intimida pe Iisus, oricât de tare striga haosul din ei.

Haosul n-a articulat nici un cuvânt care să rămână.

Nu în zadar se zice că Creştinismul e a doua creaţie a lumii.

Iisus în faţa vacarmului era de fapt a doua oară în faţa haosului, din care va trebui din nou să scoată omul la demnitatea de om.

De atunci până astăzi, şi până când dăinuieşte istoria, cu acelaşi rost îi stă în faţă.

*

„Când va veni lepădarea de credinţă" (II Tesaloniceni 2,3) – şi va veni –, atunci a treia oară se va afla Iisus împotriva haosului colectiv.

*

Întâi a creat lumea din nimic. Neantul a articulat cosmosul.

A doua oară a scos omul din haosul păcatului. I-a refăcut libertatea pe care i-o destrăma genunea nefiinţei.

A treia oară „va fi zidirea din nou a lumii".

Sfârşitul celor trei drame: a libertăţii, a omului şi a lui Dumnezeu; a istoriei, a antropodiceei şi a teodiceei.

Cu toate acestea istoria şi lumea, aşa cum sunt, au o valoare existenţială, pentru că în ele a intervenit Desăvârşirea, dându-le Sensul, spre care sunt în marş.

Sibiu, Vineri XXIV
3.XI.49 Luca 12,2-12

CEI MAI BOGAȚI SĂRACI

- 64 -

Fără toiag, nici traistă, fără pâine, nici argint şi numai într-un rând de haine, aşa a fost prima apostolie a ucenicilor.

Iisus nu i-a aruncat în grijă: i-a descojit de grijă. „Nu poţi propovedui Împărăţia Cerurilor cu plumbii materiei pe aripi", – se zice de obicei.

Dar Iisus nu are mentalitatea scizionistă între spirit şi materie. Nu e dualist persan. Poziţia lui Iisus e afirmarea puterii spiritului asupra materiei, primatul spiritului, puterea spiritului curat asupra spiritului decăzut, care a antrenat şi degradarea materiei.

Iisus a venit pentru transfigurare, nu pentru dualism.

Iisus le-a dat ucenicilor putere spirituală de a stăvili degradarea materiei vii, de a stăvili decăderea spirituală a omului.

Decăderea spirituală, căderea în „dualism", face din făptura omenească „şerpi" şi „scorpii" şi efect a „toată puterea vrăjmaşului". Decăderea spirituală face din oameni fiare şi brute.

Stăvilirea acestei decăderi stă numai în puterea lui Dumnezeu, care poate reintegra libertatea omului iarăşi în sensul ei originar.

Aşa înzestrări spirituale efective erau acoperite de chipul sărăciei apostolice.

Sibiu, Sâmbătă XXIV
4.XI.49 Luca 9,1-6

O MINUNE „FURATĂ”

- 65 -

Iisus era chemat de durerea unui tată, să întoarcă la viaţă o copilă de doisprezece ani.

Iisus iubea copiii, de aceea mergea la ei cu durerea iubirii.

Totuşi o femeie bolnavă L-a mai zăbovit, ba L-a chiar furat pe drum.

Stăruim puţin asupra acestui furt, unic în viaţa lui Iisus.

Oare de unde ştia femeia aceea că atingându-se, chiar pe furiş, de marginea hainei lui Iisus, se va tămădui ?

- O ştiinţă din credinţă. Şi femeia nu s-a înşelat.

Deşi puterea de tămăduire era de natură spirituală, totuşi bolnava a furat-o printr-o atingere materială.

Ordonanţa sutaşului din Capernaum e un caz de tămăduire de la distanţă şi prin credinţa adusă prin două delegaţii, – o cale pur spirituală.

Aci Iisus „a simţit puterea care a ieşit din El”.

Aceasta dovedeşte că organismul a scăpat de boală, de îndată ce s-a refăcut ceea ce lipsea din plinătatea lui spirituală.

Sfinţenia e o energie. Păcătoşenia o degradare. Una reface organismul, alta îl dărâmă. Dărâmarea se opreşte de îndată ce organismul se împrumută sau chiar fură, pe firul credinţei, acea energie rară a sfinţeniei.

Iisus încă a vrut să dea pe faţă credinţa femeii, şi sigur că a privit cu dragoste acest furt original.

Sâmbăta, Duminecă XXIV
5.XI.49 Luca 8,43-48

„RÂDEAU DE IISUS...”

- 66 -

... Ştiinţa lor era foarte sigură de realitatea ultimă a morţii.

Învierea, cu care venise Iisus, nu încăpea nici măcar ca posibilă în ştiinţa lor, – deşi iubirea lor, de părinţi îndureraţi, ar fi fost natural să-i salte dincolo de limitele sigurei lor ştiinţe.

În mintea omului cunoştinţa morţii e numai o cunoştinţă statistică. Iisus altfel cunoaşte moartea, „ca unul ce are putere” asupra ei. Una e ştiinţa neputinţei, ştiinţa limitelor omeneşti, şi alta e ştiinţa puterii nemărginite a lui Iisus. Părinţii copilei nu-L cunoşteau ca atare. De aceea crezându-L numai om ca şi ei, „au râs de El”.

Siguranţa neputinţei, sau neputinţa ca şi criteriu, a fost înfrântă simplu: de faptul învierii copilei.

Iată un râs îngheţat pe buzele mărginirii.

*

Râsul, acelaşi râs, s-a dezgheţat cu trecerea vremii.

Gânditori serioşi ai vremilor noastre, ca de pildă Heidegger, construiesc o filosofie „existenţială” pe Neant, ca ultima concluzie a vieţii.

Existenţa aceasta de aici (Dasein) nu e altceva la urma urmelor decât marşul spre moarte („Sein zum Tode”), spre Nimicul care nimiceşte (nichtet).

Ce ironie: o serioasă construcţie pe nimic.

Noi ştim însă, de la Iisus, că **Învierea** e ultimul cuvânt !

Până atunci se va tot râde; şi din ce în ce mai tare, ca să nu se mai audă ce a învăţat şi a făcut Iisus...

(Să se mai spună neantul nu e o energie, dar „a orbirii minţilor”).

Iisus e cu atât mai mult Lumină şi Adevăr şi Viaţă !

Sâmbăta Duminecă XXIV
6.XI.49; Prislop 7.III.50 Luca 8,41-56

CRINII PUSTIEI

- 67 -

Fariseii instigau mulţimile să vocifereze împotriva lui Iisus. Iisus, apăsător, descoperea păcatul lor cel mai greu, păcatul veşnic fără iertare: starea omului împotriva adevărului. În pauza unor atari momente culminante, un om aduce o stridenţă: vrajba lui cu frate-său, pe chestiunea averii, rugându-L pe Iisus să le împartă averea.

Se vede că omul acela n-a înţeles nimic din absurda luptă a oamenilor cu Dumnezeu, care se petrecea sub ochii lui. El n-o vedea de vrajba sa. Iată însă schimb pe schimb: nici Iisus n-a ascultat durerea lui.

De-ar fi ştiut omul acela cumpăna lucrurilor, cumpăna durerilor, de-ar fi priceput să ţie partea lui Iisus, ar fi încetat din clipa aceea necazul său.

Totuşi, cu prilejul omului aceluia, Iisus destăinuieşte un nou fel de viaţă: trăirea în Providenţă, trăirea în riscul credinţei. Iisus n-a detestat munca, dar a arătat-o atârnătoare de binecuvântarea lui Dumnezeu. A zis chiar, prin apostolul Pavel: „Cine nu munceşte, nici să nu mănânce !" (II Tesaloniceni 3,10). Dar numai că munca prin credinţă se binecuvintează, iar prin necredinţă ajunge o muncă zadarnică de Sisif.

Autonomia omului e ultimul păcat împotriva evidenţei adevărului. Îndeajuns s-a văzut că omul nu poate substitui pe Dumnezeu: nu se poate asigura împotriva morţii, nici măcar de-un fir de păr. Multa lui ştiinţă încă n-a putut face nici măcar un ou de muscă, sau un bob de grâu. Puterile ştiinţei sunt până la hotarele vieţii. De la viaţă începând sunt puterile lui Dumnezeu. Dar nici până la viaţă ştiinţa nu le poate pe toate; de pildă omul nu poate da ordin să plouă, nu poate da ordin să rodească pământul, sau să se lungească anotimpurile. „Fără Mine, sau împotriva Mea, nu puteţi face nimic !" (Ioan 15,5). E o fatalitate, că cu cât aruncă omul pietre mai tare în sus, cu atât mai năpraznic îi cad în creştet. A vrea peste puteri, a vrea să treci limitele, e o vrere în zadar. Grijeşte-te de ceea ce atârnă de tine. – Iar o grijă care a făcut-o

Dumnezeu atârnătoare de om e: a atârnării sale de El. Grija omului de Dumnezeu, simplifică grija omului de om: aşa, omul va avea de toate. Pe când, dacă omul va exclude pe Dumnezeu de la conducerea lumii şi vieţii (– ceea ce numai în fantezia lui e cu putinţă şi nicidecum de fapt –) va avea şi atunci, dar ca un hoţ, nu ca un fiu, până, treptat, va ajunge să nu mai aibă nimic. Dumnezeu nu se lasă expropriat ! „Grija" zilei „de mâine" e o grijă presantă. Când conducea Dumnezeu israelitenii prin pustie, nu le îngăduia grija zilei „de mâine": mana se strica. Pâinea cea de toate zilele o cerem pentru „astăzi". Chiar nevrând, suntem sfătuiţi să trăim prin credinţă. Sfinţii pustiilor au trăit numai în condiţiile credinţei, punând în ordinea preocupărilor: întâi grija de mântuire. De aceea Crinii pustiei au ajuns până la strălucirile luminii divine.

Braşov, Luni XXV
7.XI.49 Luca 12,13-15; 22-31

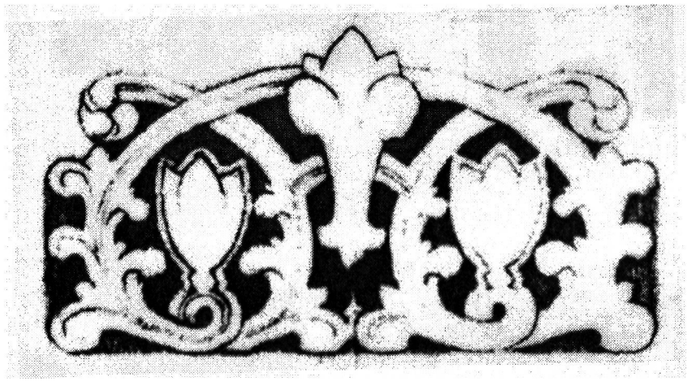

ÎN IERARHIA RĂSPUNDERILOR
„ORICE STĂPÂNIRE, DE LA DUMNEZEU ESTE"

(Romani 13,1)

- 68 -

Toţi oamenii sunt fiii şi slujitorii lui Dumnezeu; – colaboratorii lui Dumnezeu chiar (I Corinteni 3,9) la creaţie. (Creaţia lumii nu e un fapt terminat, ci în curs.) Cu toate acestea, sau chiar de aceea, diferenţa între capacităţile oamenilor fiind evidentă, evidenţa impune o ierarhie, o conducere. De aceea Providenţa caută „iconom credincios şi înţelept" peste oameni, „care să le dea la vreme măsura de grâu".

Textul poate fi înţeles în modul cel mai colectivist. Din punct de vedere creştin nu scrie nicăieri dacă proprietatea grâului trebuie să fie particulară sau colectivă. Ce se atrage aminte e calitatea iconomului de: „înţelept şi credincios", care dă fiecăruia măsura de grâu la vreme. Deci măsurată după om şi după vreme.

Evoluţia societăţii omeneşti spre munca colectivă, spre organizarea pământească a omului în socialism, e acum un fapt de la sine înţeles. Ştergerea graniţelor dintre oameni e ştergerea motivelor de război între creştini. Dacă motivele religioase n-au putut face aceasta, recunoaştem ca de la Dumnezeu pe oricine care, cu raţiuni pământeşti, va putea să facă din: „săbii – şi tunuri –, fiare de plug" (Isaia 2,4).

Textul Evangheliei atrage aminte iconomilor lumii asupra atârnării sau neatârnării lor de Dumnezeu. Răspunderile sunt proporţionate misiunii încredinţate. Iar cel ce trage la răspundere „pe neaşteptate" e Dumnezeu. O mie de ani de-ar trăi ateul, tot „pe neaşteptate" e tras de Dumnezeu la răspundere, – ca unul ce nu se mai aştepta să mai existe Dumnezeu, ba să mai şi tragă la răspundere.

Pe primejdioasă pantă, înclinată spre neant, a antrenat raţionalismul pe oameni. Toţi oamenii recunosc supremaţia adevărului, – numai cât că puţini mai ştiu exact ce mai este adevărul. Una dintre

definiţiile sale, de mari ravagii, e şi echivalenţa raţiunii cu realul. De aci până la a spune că realitatea e numai ceea ce îmi spune mie mintea că e realitate, şi ceea ce îmi spune că nu e, nu există, nu e decât un pas. Afirmaţia aceasta mai cuprindea în sine un sâmbure stricat: eul. Eul e bun la locul lui, dar nu exaltat la rangul de criteriu al adevărului. Descartes, întemeind ontologia pe „cogito", dacă şi-ar fi dat seama de consecinţele declaraţiei sale, cel puţin atâta cât s-a speriat Nobel după ce a inventat dinamita, poate că nu s-ar fi mulţumit numai cu crearea unui „premiu Nobel pentru pace". Numai gândirea lui Dumnezeu echivalează creaţia. Omul e creator în fantezie, în iluzie. Cea mai fantastică creaţie a unor oameni e negativă: că nu există Dumnezeu. Iată o interpretare greşită a demnităţii omeneşti.

- Oameni pe care-i aşteaptă cea mai mare deziluzie !...

Bixadul Oltului, 8.XI.49

Marţi XXV
Luca 12,42-48

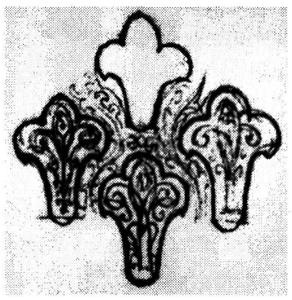

ULTIMUL MOTIV
- 69 -

Se întrevede că se vor lichida toate motivele de război între oameni: motive economice, naţionale, rasiale etc.

Va mai rămâne totuşi unul: motivul lui Dumnezeu.

Iisus a azvârlit pe pământ focul acestei revoluţii: pârjolul dragostei de Dumnezeu, care aprinde împotrivă-i văpaia de ură împotriva lui Dumnezeu. Iisus a venit să arunce sabie între virtute şi păcat.

Iată oamenii învrăjbindu-se de moarte pe motivul lui Iisus.

Nu va fi casă fără gâlceavă din cauza lui Iisus.

Ultimul ideal, capabil de unificarea oamenilor, va dovedi pe oameni incapabili de el. Cu cât oamenii îşi vor pogorî destinul lor din Cer, în pământ, cu atât mai mult se va cutremura pământul sub ei: fiindcă nu este pace decât de la pacea cu Dumnezeu. Un destin răsturnat antrenează în răsturnare, antrenează în revoluţie totală, totul.

Aşa se face că cei ai lui Dumnezeu, „cunoscând spiritul vremii", cunoscând înclinarea omului spre Dumnezeu, au pacea Lui; pe când ceilalţi, ignorând Sensul existenţei, iubind faţa exterioară a lumii, se găsesc în afară de Sens, munciţi lăuntric de pârâşul conştiinţei care, şi fără credinţa lor, îi va aduce la judecata lui Dumnezeu.

Iar Judecătorul va da dreptate pârâşului „conştiinţă", fiindcă aceştia nu s-au împăcat cu ea, pe când mergeau alături stadia vieţii acesteia.

Iisus destăinuie şi aceasta: că li s-a prevăzut o temniţă care să samene cu ei, cu existenţa lor negativă. Acolo nu există Dumnezeu, decât ca un coşmar, ca un chin absolut.

Iată dreptatea care atârnă peste ucigaşii dreptilor.

Bixadul Oltului Miercuri XXV
9.XI.49 Luca 48-59

DINCOLO DE ÎNTÂMPLĂRI...
- 70 -

Dacă „nici un fir de păr nu se mişcă din capul omului fără ştirea lui Dumnezeu", cum se poate că uneori dau oamenii peste câte-o moarte năpraznică, greu de împăcat cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu de om ?

Drept că viaţa nu e un scop în sine. Scopul ei e dincolo de zare. Dumnezeu asigură viaţa când aceasta e trăită în funcţie de sensul ei metafizic, devenit conştient. Dar şi atunci se petrec nedumeriri în privinţa asigurării vieţii.

Lui Iisus I s-au adus la cunoştinţă două categorii de accidente: mai mulţi galileieni au fost omorâţi din ordinul lui Pilat, fiindcă au rugat pe Iehova, cu jertfe, împotriva stăpânirii romane; iar a doua, că în Siloam a căzut un turn peste 18 oameni. Iisus a asigurat că oamenii aceia n-au fost cei mai păcătoşi dintre oameni; iar cei rămaşi, pentru că au rămas, nu sunt cu aceasta mai puţin păcătoşi ca ei. Dacă nu se pocăiesc, pe toţi îi aşteaptă aceeaşi soartă.

Iisus mai dă o pildă cu smochinul neroditor. Din alte locuri rezultă că vierul e Iisus, iar smochinul, ca şi via, e neamul omenesc. Iisus intervine trei ani înaintea Tatălui şi abia într-al patrulea se învoieşte la tăierea lui. Dacă neamul omenesc nu aduce „roade vrednice de pocăinţă" – cum striga cel mai sălbatec din prooroci –, tăierea îl aşteaptă (Matei 3,10; Luca 3,8-9).

*

Toate pedepsele sunt văzute ca venind de la Dumnezeu, plată pentru păcate. Cu toate acestea Dumnezeu nu pedepseşte, aici, toate păcatele. Oamenii aşa ar vrea. Fiindcă ei nu pot răbda, se întreabă: cum mai rabdă Dumnezeu ? Mulţi, din cauza acestei răbdări divine, îşi pierd siguranţa în existenţa lui Dumnezeu. De aceea, ştiind Dumnezeu slăbiciunea credincioşilor şi desfrâul răutăţii, mai intervine din când în când, cu întâmplări înfricoşate între oameni.

Nu pedepseşte toate relele aici şi imediat, precum nici nu răsplăteşte tot binele aici şi numaidecât; – cred că din următoarea raţiune:

Dacă ar pedepsi toate relele aici, ar putea însemna că lumea aceasta e singura care există. Dacă ar pedepsi toate relele imediat, ar însemna că se teme de puterea răului, care, nepedepsită imediat, i-ar periclita stăpânirea lumii.

Dacă ar răsplăti tot binele aici, ar însemna acelaşi lucru, că există numai lumea aceasta. Dacă ar răsplăti tot binele imediat, ar însemna că sufletul există numai în lumea aceasta, cu alte cuvinte sufletul n-ar fi nemuritor; deci Dumnezeu trebuie să se achite urgent de îndatorirea ce i-a făcut-o omul.

Că Dumnezeu uneori pedepseşte răul şi uneori răsplăteşte binele, e ca să ştie omul că răul se pedepseşte şi binele se răsplăteşte.

Dacă o face rar în lumea aceasta, e semn că o face sigur în cealaltă. Dacă uneori nu răsplăteşte binele dreptului e semn că-i lucrează răbdarea. În amândouă cazurile Dumnezeu aşteaptă sfârşitul omului: în ce sfârşeşte omul; fie că a fost multă vreme bun, dar pierzând răbdarea în nevoinţele binelui, îşi pierde socoteala şi deci plata, fie că a fost multă vreme rău „şi venindu-şi întru sine" se întoarce către Dumnezeu, şi cele de pe urmă ale omului au ultimul cuvânt.

O răsplată aici şi imediată, pentru toate faptele, ar dăuna libertăţii omeneşti. Răul nu s-ar face de frica pedepsei. Binele s-ar face din interesul răsplăţii. S-ar micşora ceva din slava lui Dumnezeu şi s-ar micşora şi prestigiul fiinţei omeneşti.

Iată prin urmare la ce climat de libertate şi dragoste dezinteresată vrea Dumnezeu să-şi ridice fiii, la Sensul lor metafizic, cel ascuns în Dumnezeu, care Duh este şi Iubire şi Adevăr, şi acestea fac şi pe oameni cu adevărat liberi şi cunoscuţi şi lor înşişi ca atare.

Bixadul Oltului — Joi XXV
10.XI.49 — Luca 13,1-9

UCIGAŞA CETATE

- 71 -

În sfârşit: iată şi nişte farisei milostivi: îi aduc lui Iisus vestea că Irod vrea să-L omoare, deci să se ducă de prin părţile acelea.

Iisus îl ştia pe Irod capabil de rele, totuşi nici cea mai uşoară înfricare nu i-a pricinuit vestea; dimpotrivă i-a zis „vulpe bătrână", ca unul ce umbla cu două feţe între slăbiciunile lui Israel şi ale slăbiciunii romane, şi i-a trimis vorbă cu aceiaşi vestitori, că puţine zile mai are şi ştie ce-L aşteaptă, dar în Ierusalim. Ierusalimul, cetatea lui David, cetatea Templului lui Solomon, una din cele şapte minuni ale antichităţii, dar calificată de faptele ei: cetatea ucigaşă de prooroci, multe osânde şi-a luat, şi n-a învăţat; şi-o va lua şi cu Iisus.

Toată strădania lui Iisus de-a aduna pe fiii sfintei cetăţi, cum adună găina puii sub aripi, a fost zădărnicită de conducerea din Ierusalim. Dar bine cu sila nici Dumnezeu nu face. Dar dacă Dumnezeu vrea binele şi omul îi stă împotrivă, împotrivirea are urmări.

Conducerea din Ierusalim a avut prilejul să vadă ce a păţit falnica cetate pentru faptele locuitorilor ei, cu prilejul ducerii lor în captivitatea babilonică. Ieremia proorocul se întreba în durere: „Cui i-ai mai făcut, Doamne, ce ne-ai făcut nouă ?" Cu toate acestea istoria nu i-a învăţat nimic pe contemporanii lui Iisus.

Drept aceea Ierusalimul se va pustii din nou. Iisus i-a prezis pustiirea: o pustiire din care nu se va mai reface niciodată. Urgia lui Titus la anul 70, n-a mai lăsat în picioare decât "zidul plângerii". Acesta a mai rămas din ucigaşa cetate. Dărâmarea cetăţii a început mai devreme: în prima Vinere a patimilor, când un fulger al mâniei divine a rupt în două catapeteasma Templului lui Solomon. Aceasta a fost dărâmarea spirituală a lui Israel. De atunci nu mai au ei Templu, nici prooroc.

A încercat Iulian Apostatul să contrazică profeţia Mântuitorului, vrând să restaureze Templul dar, cu o suliţă în piept, a sfârşit declarându-se învins de Galileian.

Dar în Ierusalim strigă şi pietrele, mai ales cele care n-au mai rămas una peste alta, mărturisind şi aşteptând zdrobite: Noul Ierusalim (Apocalipsă 21,2).

Bixadul Oltului
11.XI.49

Vineri XXV
Luca 13,31-35

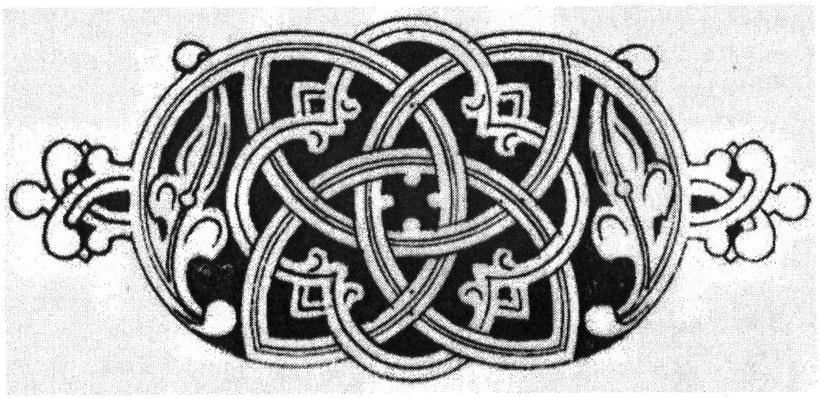

VIEŢI NĂRUITE ŞI SFINŢI

- 72 -

La o zi după Schimbarea la Faţă în munte, jos, la poale, Îl aştepta contrastul: gloata, din care s-a desprins tragedia unui tată: singurul lui copil era muncit de crize epileptice.

Iacov, Petru şi Ioan văzuseră în munte Omul, în slava veacului viitor, iar la poalele muntelui îi aştepta un exemplar din tragedia veacului de acum. Contrastele au însuşirea să strige realităţile mai tare; au însuşirea să provoace ieşirea din contrast. Totuşi ucenicii n-au putut stinge stridenţa tragediei; n-au putut redresa o viaţă năruită. Omul singur nu poate ieşi din contrast şi nici pe altul nu-l poate scoate.

Limitele omului sunt limitele sfinţeniei sale.

Iar Sfânt e numai Dumnezeu. Focul şi lumina nu sunt în natura fierului, dar uneori sunt nedespărţit unite. De altfel singurul leac al vieţii, care s-o scape de năruire, numai sfinţenia rămâne. Sfinţenia e refacere şi efectivă şi preventivă. Datori de-a-o câştiga sunt toţi oamenii care vor să se mântuiască.

Sfinţenia tare seamănă a sănătate originară, a strălucire lină a spiritului. Unde sunt acestea şi Dumnezeu se odihneşte, unde lipsesc şi Iisus îşi pierde răbdarea.

Iisus a tămăduit epilepticul prin atotputernicia Sa asupra făpturii. Dar ceea ce vrea Iisus e să năzuiască omul a trăi în modul credinţei şi al sfinţeniei, care previn viaţa să nu ajungă o ruină.

Putregaiul nu există prin sine: e o negaţie întâmplată în ceva sănătos. Boala nu există prin sine însăşi, există numai bolnavi. Dacă oamenii ar urmări din neam în neam sfinţenia vieţii, negativele acestea ar putea să dispară ca accidente ale vieţii. Dar cel mai greu lucru cu putinţă e să îndupleci omul să urmărească statornic realizarea sfinţeniei. E de neînţeles faptul că vede omul câte năpaste îndură fără rezemarea vieţii sale în Dumnezeu şi totuşi nu se reazemă pe El. În faţa acestei tragedii a neputinţei, ne resemnăm cu puţini fraţi de-ai noştri, oameni,

care au ajuns, încă din veacul acesta, urgisit de păcate, până la strălucirile Schimbării la Faţă.

Covasna, Sâmbătă XXV
11.XI.49 Luca 9,37-43

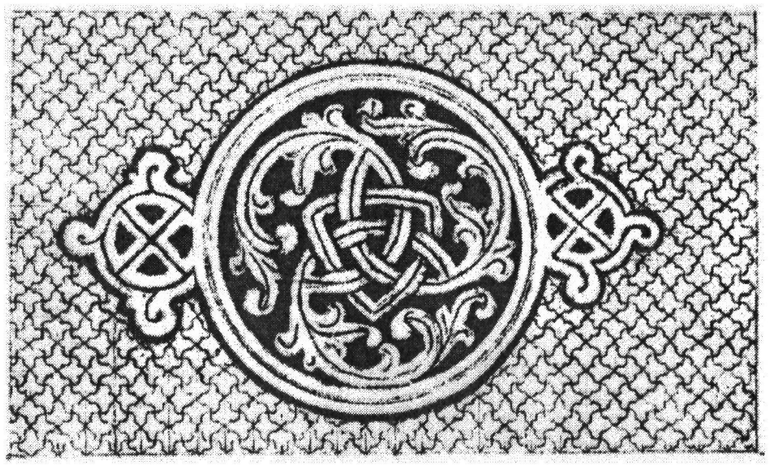

SAMARINEANUL

- 73 -

A zis necredinţa că evangheliştii au creat pe Iisus. Adică doi pescari, un doctor, Luca, şi Matei vameşul. Critica nu şi-a dat seama la ce înălţime nemaiîntâlnită ridică astfel nişte oameni de rând.

Iată de pildă un legiuitor pune, viclean, întrebarea: „Învăţătorule ce să fac să moştenesc viaţa veşnică ?"

La o întrebare vicleană, obişnuit, nu se răspunde decât subliniindu-se viclenia. Dar Iisus răspunde neobişnuit de frumos, ca şi când întrebarea ar fi izvorât din cea mai existenţială sinceritate – probabil şi pentru că era pusă problema vieţii veşnice: ceva nou pentru urechile lui Israel. Iată o distincţie, o noblețe sufletească, imposibil de scornit.

Pilda Samarineanului nu e numai o pildă; e totodată şi revelaţia misiunii viitoare a Bisericii, e şi angajarea omului în asemănarea cu Samarineanul: creşterea omului în neamul Samarineanului (– căci Samarineanul era de alt neam decât cel căzut între tâlhari).

Pogorârea din Ierusalim în Ierihon e decăderea omului din starea de Rai a conştiinţei, în starea ei din lumea aceasta, rănită şi mai moartă, de tâlharii cei de gând.

Legea şi Proorocii, neputând să-i ajute, au trecut pe alăturea, asemenea şi Leviţii nu i-au ajutat nimic cu jertfele.

A venit un străin, neam urgisit în Israel, căruia i s-a făcut milă de om, i s-a apropiat de răni, le-a spălat cu vin (usturimea pocăinţei), le-a uns cu untdelemn (celelalte Taine), i-a luat firea sa în spate (Întruparea lui Dumnezeu). A petrecut împreună cu omul, l-a dat în grija Bisericii. Iar a doua zi, după Înviere, pecetluind al doilea din cei doi bani de cheltuială: Noul Testament, a dat Bisericii grija de om, precum şi cele două Testamente, Legea şi Harul.

Toată bătaia de cap cu omul şi tămăduirea conştiinţei sale, o are Biserica, până la a doua venire a Samarineanului, când i se va răsplăti ei osteneala. Iată adevărata împlinire a Legii în iubire.

Iată Samarineanul, adevăratul aproape al conştiinţei căzute între tâlhari. Iată cu Cine urmează să fim asemenea şi ce să facem, ca răspuns la problema vieţii veşnice.

Bixadul Oltului, Duminecă XXV
12.XI.49 Luca 10,25-37

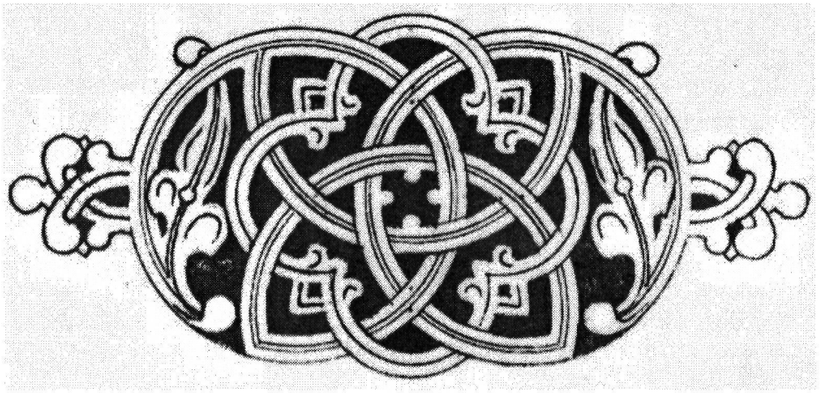

RĂSPLATA ÎN LUMINĂ

- 74 -

Intrând Iisus în casa unui fariseu să mănânce pâine, şi fiind Sâmbătă în ziua aceea, s-a întâmplat să mai fie la masă şi bogaţi şi rudenii de ale fariseului.

Iisus, deşi oaspe, deci obligat la politeţe, face totuşi o aspră îndreptare stăpânului casei care L-a invitat; anume: dacă vrea să aibă un folos, să nu mai cheme rudeniile şi bogaţii la masă, că aceştia îi pot anula binefacerea, chemându-l şi ei la rândul lor, ci să cheme săracii, orbii, şchiopii şi neputincioşii, fiindcă aceştia n-au să-l poată răsplăti niciodată. Şi cum toată fapta are răsplată, în locul săracilor rămâne Dumnezeu dator cu răsplătirea.

Dar termenul lui Dumnezeu la care răsplăteşte până şi „un pahar de apă" e ziua Învierii.

Dar precum „stea de stea se deosebeşte în strălucire" (I Corinteni 15,41), aşa va fi deosebirea şi între strălucirile pe care le vom avea întreolaltă „fiii învierii".

În această strălucire, a Învierii, răsplăteşte Dumnezeu faptele rămase nerăsplătite pe pământ.

Şi aceeaşi răsplată o au şi toate ocările, răbdate cu senin, stropi din noroiul lumii, pe veşmântul alb, atunci se vor schimba în scăpărări de stele.

Braşov, Luni XXVI
13.XI.49 Luca 14,12-15

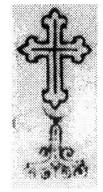

CONDIȚIILE UCENICIEI

- 75 -

Sunt multe chipuri de a intra în Împărăția lui Dumnezeu, dar numai o uşă: Iisus.

A fi ucenicul lui Iisus, ucenicul Adevărului, înseamnă să-ți faci inventarul libertății.

„Adevărul vă va face liberi". „Libertatea (e a) fiilor lui Dumnezeu". „Cine nu se va lepăda de sine (– nu va fi liber şi de sine), nu va putea fi ucenicul Meu"...

Totuşi inițiativa porneşte din amândouă părțile: şi de la Dumnezeu şi de la om. Dar şi inițiativa omului spre Adevăr tot Dumnezeu o trezeşte. De aci începe faza conştientă a deciziei. De acum ucenicul trebuie să ştie cât costă decizia sa: liber de mamă, tată, nevastă, copii.

Iisus confiscă total; rupe lanțurile firii; dezleagă omul.

A fi ucenicul lui Iisus însă nu însemnează a te opri la mijlocul uceniciei. A fi ucenicul lui Iisus însemnează a prevedea un război şi a-ți zidi o cetate. A nu-ți face socoteala aceasta însemnează a risca să te faci de râs. Iar a nu te face de râs însemnează a urma pe Iisus toată calea vieții Sale pământeşti, chiar dacă ultimul pas al căii îl vei avea de făcut de pe-o cruce.

„Dumnezeu poartă paşii omului"; iar aceştia sunt marile hotărâri spre El.

Acestea sunt şi fazele întregii Creştinătăți spre Împărăția lui Dumnezeu.

Sibiu Marți XXVI
14.XI.49 Luca 14,25-35

„PRIETENUL PĂCĂTOŞILOR"...

- 76 -

Păcătoşi, cu toate acestea, au un prieten: pe Iisus.

Din ceasul în care cunoşti că eşti păcătos, te-ai schimbat din vrăjmaşul lui Dumnezeu în prietenul Lui. Dumnezeu nu este vrăjmaşul omului niciodată – că nu poate –, şi nici nu se schimbă, acelaşi fiind. Schimbarea e a omului. Nici îngerii răi nu se mai pot schimba, numai omul.

Schimbarea care bucură Cerul e din rău în bine. Este şi schimbare din bine în rău. Prima e convertire, a doua tăgăduire. Definitive nu-s nici una. Până la moarte există posibilitatea căderii şi a convertirii – dar moartea fixează ori una, ori alta din posibilități.

Toată suferința e a divinului prieten, care te aşteaptă la toate răspântiile lumii, să-L recunoşti prieten. În divina-I prezență tu te recunoşti păcătos.

„Drepții" nu se recunosc păcătoşi; ei sunt „drepți" în ochii lor sau înaintea oamenilor. Pe când în ochii Domnului „nici Cerul nu este destul de curat" (Iov 15,15 şi 25,5).

Când crezi despre tine că eşti drept ai închis toate posibilitățile tale de desăvârşire. Când ştii că eşti păcătos, când eşti convins de nedesăvârşirea ta, e semn că Cel desăvârşit e lângă tine şi conştiința ta, ochiul celor cereşti, strigă diferența între El şi tine.

Prietenul păcătoşilor aşteaptă pe toți cei ce au să se mântuiască, îi caută, îi aşteaptă, aleargă după ei, – şi face aceasta până la sfârşitul lumii, până prinde şi pe ultimul om al Împărăției Sale.

Iată o prețuire a omului.

Iată o nevăzută dimensiune a Crucii.

Sibiu, Miercuri XXVI
15.XI.49 Luca 15,1-10

ICONOMUL NEDREPT
- 77 -

Pilda aceasta poate fi înţeleasă şi în sensul ei literal. Iconomul denunţat că risipeşte, că lucrează după alte norme decât ale capitalizării dobânzii, la adică, îşi face prieteni pe datornici, iertându-le jumătate din datorii, ca să fie primit în casele lor, când va fi dat afară din iconomie. E o socoteală părtinitoare de oameni, deşi păgubitoare de avuţie. Dar, întrucât totuşi, pune omul mai presus de avuţie, socoteala sa e găsită, în felul ei, mai bună decât a fiilor luminii.

Totuşi pilda aceasta e una din cele mai grele şi mai pline de înţelesuri.

Diavolul ştie cât iubeşte Dumnezeu pe om, de aceea îl pârăşte neîncetat înaintea lui Dumnezeu, că-i risipeşte avuţiile.

Omul este iconomul lui Dumnezeu al lumii. Îngerii căzuţi au fost aruncaţi pe pământ. De aci tot războiul văzut şi nevăzut asupra proprietăţii lumii.

A scoate din preţul lumii un câştig lui Dumnezeu, câştigul acesta înseamnă jaf în păruta proprietate a căzuţilor îngeri, deci motive de pâră şi război omului.

Fiindcă proprietatea lumii e discutată între om şi pârâş, ea e o avuţie nedreaptă. Peste tot nu lumea aceasta e avuţia caracteristică firii nemuritoare a omului. Aici e pus doar iconom nedrept, iconom de probă, peste nişte lucruri provizorii. Cum iconomiseşte cele improprii firii sale, aşa va primi sau i se vor refuza, cele proprii veşniciei sale.

Iar proprii veşniciei sale sunt Darurile Duhului Sfânt. „Duhul Sfânt va da vouă". Iar „Duhul suflă unde vrea" şi suflă şi în iconomia lumii, pe care o preschimbă, pentru câte unii, în socoteală mai înţeleaptă decât a fiilor luminii. (Poate că a foştilor fii ai luminii, îngerii căzuţi).

Omul, ca slujitor al Stăpânului, mai este şi „iconom al Tainelor lui Dumnezeu" (I Corinteni 4,1). Ca atare multă pagubă face un preot în

averea de păcate a oamenilor, ştergându-le, cu darul Duhului Sfânt, datoriile: – agonisirile diavolului, capitalizate în om.

Iertând, ştergi ce ierţi. Ce ierţi la altul, ţi se şterge şi ţie. Judecata aceasta te scoate de sub Judecată.

Şi vor mai fi înţelesuri...

Sibiu, Joi XXVI
16.XI.49 Luca 16,1-9

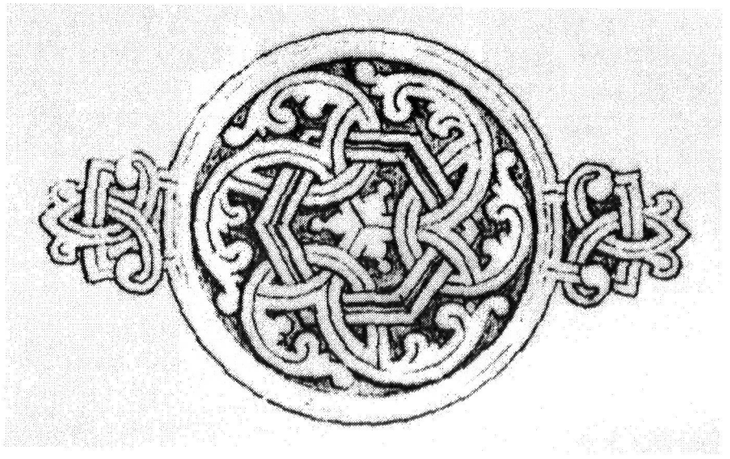

ERA CREŞTINĂ
- 78 -

Întruparea lui Iisus în istorie însemnează împărţirea istoriei în două: cea dinainte de Hristos şi cea de după Hristos. În istoria după Hristos se iveşte încă o despărţire: cea împotriva lui Hristos. Aceştia sunt anii de sminteală, despre care zice Iisus că şi aceştia trebuie să vie.

Legea şi Proorocii se termină cu Ioan Botezătorul, capătul Proorocilor. De la Ioan, de la Botezul lui Iisus, începe Era Creştină, era propoveduirii Împărăţiei lui Dumnezeu. De atunci este intrare în Împărăţia lui Dumnezeu. Şi intră toţi „cei ce se silesc şi o răpesc pe ea".

Despre această divină pecete asupra timpului, Iisus avea o siguranţă absolută. „Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece, până ce nu vor fi toate" (Matei 24,35).

Siguranţa aceasta lasă să se străvadă Dumnezeu în Iisus.

El a prevăzut că vor veni şi anii de sminteală.

Dar ca Unul ce este „începutul şi sfârşitul" (Apocalipsă 21,6 şi 22,13) ştie şi sfârşitul smintelei.

Iată ce n-a prevăzut dialectica raţiunii.

Prislop, Vineri XXVI
17.XI.49 Luca 16,15-17
Luca 17,1-4

RESPINŞI, CHEMAŢI ŞI TRIMIŞI
- 79 -

În Iisus, cunoaşterea omului era dublată de cunoaşterea dumnezeiască. În temeiul cunoaşterii divine Iisus vorbea de-a dreptul cu structura, cu destinul şi cu tot sensul omului, care-i punea vreo întrebare, îi exprima vreo dorinţă, sau le avea, fără să le exprime, în preajma lui Iisus. Nimeni dintre oameni nu se cunoaşte pe sine cum ne cunoaşte Iisus (Ioan 2,25). Pe Saul, fariseul din Tars, l-a cunoscut şi l-a destinat apostoliei neamurilor mai înainte de a se naşte (Galateni 1,15); pe Ieremia proorocul la fel (Ieremia 1,5).

În Iisus vorbea Providenţa cu oamenii.

Ne dăm seama ce puţin ştim noi din căile noastre, deşi „multe planuri se zbuciumă în inima omului". Dar chiar mergând cu Iisus pe cale primim uneori răspunsuri care nedumeresc.

Aşa de pildă unuia care voia să meargă cu Iisus îi spune dinainte greutăţile acestei decizii: vei fi un expropriat din lume; – îţi convine ? – Şi nu i-a convenit; a rămas de cale. Structura lui nu rezista la un destin eroic de risc.

Al doilea era înzestrat de Dumnezeu să-I fie martor între oameni, dar el nu ştia aceasta. Iisus l-a chemat: „Vino după Mine !" El însă îl întâmpină pe Iisus cu datoria categorică de a îngropa pe tată-său. (Acum fie că de fapt tată-său murise şi trebuia îngropat, fie că făgăduia lui Iisus să vie după moartea părinţilor săi, deci când va fi liber, situaţia în faţa lui Iisus e aceeaşi.) Răspunsul lui Iisus se potriveşte pentru amândouă cazurile şi e revelatoriu.

Toţi care nu cred şi nu urmează lui Dumnezeu sunt morţi, sau încă morţi sufleteşte. La aceştia se referă Iisus când îl descurca pe al doilea la rostul său: „Lasă morţii să-şi îngroape morţii lor !"

Ar fi surprinzătoare mărturisirea vreunuia: „Doamne, lasă-mă să-mi îngrop necredința mea". Dumnezeu nu îngăduie nici o tocmeală cu moartea: „tu mergi de vestește Împărăția lui Dumnezeu !" Imperativul Împărăției dezleagă, rupe chiar lanțurile morții. Nu aştepta până ajungi cu mintea în evidența luminii divine şi abia atunci să propoveduieşti Împărăția lui Dumnezeu ! A aştepta până atunci înseamnă a sta cu mâna pe plug şi a te uita îndărăt, – cum i-a spus unui al treilea. Când te-a găsit Dumnezeu de vreo treabă pentru Împărăția Sa, între oameni, ai isprăvit toate obligațiile lumii. Aceasta e chemarea şi pe aceasta se cunoaşte. Iar când ai plug şi ți-a dat şi țarina inimii omeneşti să sameni cuvântul Împărăției, atunci eşti trimisul lui Dumnezeu. Deci nu e mirare dacă cele mai înalte vârfuri cunosc cele mai dese furtuni.

Prislop, Sâmbătă XXVI
18.XI.49 Luca 9,57-62

CUVINTE INTERZISE

- 80 -

Cuvântul „nebun" e un cuvânt interzis. Cine zice fratelui său „nebunule" se pedepseşte cu matca focului. De ce ? – Fiindcă şi numai simpla aruncare a acestui cuvânt în obrazul unui om e în stare să-i desfigureze fizionomia minții.

E cunoscută experiența mai multor inşi care au organizat odată următorul complot psihologic: şi-au ales victima şi i s-au prezentat pe rând, la intervale neregulate, şi au început a se nedumeri înaintea omului: – Ce-i cu tine, parcă te-ai schimbat cumva !? Şi s-a dus. A venit următorul: – Ce-ai pățit frate, că nu-ți mai caută ochii bine, ce-i cu tine ? Şi s-a dus. Altă dată, al treilea, îi spune marea sa uimire, că-l găseşte aşa de schimbat şi nu îndeajuns de normal. Următorul îl găseşte cu totul curios la minte. Şi aşa şi ceilalți, până când ultimul i-a propus să se ducă la un spital de boli nervoase şi să-şi repare deranjurile la minte. Şi biata victimă, pierzându-şi treptat liniştea şi neştiind capcana, a ajuns şi la nebuni.

Au trebuit apoi să vie toți şi să-şi mărturisească complotul, şi cu mare greutate i-a revenit omului mintea la loc. Adevărul abia a putut limpezi mintea zăpăcită de minciuna repetată sistematic. Dar minciuna, chiar în treptele ei uşoare, de glumă, poate fi dăunătoare. Experiența următoare mi-a dovedit-o.

Aveam în meditație un şcolar. Întâmplându-i-se odată să doarmă după amiaza cam mult, – era toamna şi ziua scăzuse –, când s-a trezit era $7^1/2$ seara. Cum era somnoros l-am luat prin surprindere: – Repede, băiete, la şcoală că-i târziu ! – Dar parcă-i întunerec afară, zise el. – Da este, dar în „dimineața" asta e eclipsă de soare.

S-a conformat crezând situația descrisă. Luând ceva în gură dă să plece la şcoală. – Stai, Gicule, că-i seară ! – Aa, râzi de mine, şi dă repede să plece. Au trebuit şi alți ajutori ca să-i dovedească evidența că e seară şi nu dimineață. Iată un exemplu că o minciună când e crezută,

stăruie ca un adevăr. Atunci am văzut „chipul dezorientării" pe fața unui copil.

Cuvintele interzise orientează greşit sau dezorientează. Deci trebuie să fii mai presus de cuvintele oamenilor, ca să nu te-atingă nici ocara, nici lauda din ele. Cuvintele sunt ființe vii, capabile să facă treaba la care au fost trimise. Şi trăiesc până la Judecata de apoi, dimpreună cu toate urmările lor. De aceea se zice: că zece porunci are înțelepciunea: de nouă ori să taci şi o dată să vorbeşti, şi atunci puțin.

Prislop, Duminecă XXVI
19.XI.49 Luca 12,16-21

ÎMPĂRĂȚIA NEVĂZUTĂ

- 81 -

Nedumeriții farisei, conservatorii lui Israel, nădăjduiau că Împărăția lui Dumnezeu va fi împărăția lui Israel: Dumnezeu național, împărăție națională, teritoriu anumit – chiar tot pământul –, începând de la data cutare...

- Şi unii creştini tot aşa o aşteaptă: cândva, undeva.

Din răspunsul lui Iisus rezultă limpede că Împărăția lui Dumnezeu e o împărăție spirituală, lăuntrică, în însăşi structura spirituală a Creştinismului. Despre ea nu se poate spune: iată-o aici sau acolo, acum, odată sau cândva. Împărăția lui Dumnezeu nu e sub categoriile cunoaşterii, în categoriile naturii sau lumii.

*

Împărăția lui Dumnezeu are două vârste.

Prima vârstă a Împărăției lui Dumnezeu e deodată cu venirea lui Iisus între oameni. El e Fiul şi energia spirituală a Împărăției. El, născut în fiecare suflet prin Duhul Sfânt, în suflete devenite fecioare, se multiplică – aşa-zicând – dar neîmpărțindu-se, locuind deodată între o mulțime de frați, făcându-i oameni cereşti, chiar dacă după omul din afară aceştia sufăr toate umilințele şi necazurile veacului acestuia – şi mai ales dacă le sufăr mulțumind şi binecuvântând pe Dumnezeu întru necazuri.

Împărăția, în vârsta ei primă, e nevăzută; e mai mult dedusă din „răbdarea sfinților" (Apocalipsă 14,12). Ea nu are decât o evidență interioară pentru cel ce o trăieşte şi, în lipsă de argumente decisive, el nu are decât afirmarea ei prin jertfa vieții – ultimul cuvânt.

În acest interval al Împărăției nevăzute creştinul se bucură întru necazuri, arde într-însul focul aruncat de Iisus pe pământ: focul iubirii de oameni.

În rezumat Împărăția lui Dumnezeu e oriunde se află un om centrat lăuntric de Iisus. Nu e o împărăție de vedenii – cum cer oamenii.

Aci se pune accentul pe virtute nu pe daruri neobişnuite sau viziuni. „Cea mai minunată viziune este un om care se distinge prin puritatea şi smerenia sufletului său" (Halkiu, Sancti Pahomii, vitae graecae, Brüssel, 1932, Vita prima 48).

A fi luminat de cunoştinţa de Dumnezeu, curat şi smerit cu inima, e singurul argument valabil al Împărăţiei. Într-un aşa suflet se străvede Iisus. El nu trebuie să vorbească, e destul să existe; existenţa lui grăieşte mai tare decât cele ce-ar spune.

*

A doua vârstă a Împărăţiei lui Dumnezeu va veni pe văzutele: ca fulgerul, de la răsărituri până la apusuri, fiindcă e deodată cu A Doua Venire a lui Iisus, în slavă şi mărire.

Până atunci Împărăţia lui Dumnezeu e contestată; – vinovăţia o purtăm şi noi „creştinii netrebnici" (II Corinteni 13,5) –, dar atunci va fi afirmată de Însuşi Împăratul Cerurilor. Nu numai afirmată: ci de istov desfăşurată, din nevăzută ce era, în slava ei orbitoare şi transformatoare de eon, în Cer nou şi pământ nou (Matei 19,28; Apocalipsă 21,1).

Creştinismul e văzut ca a doua creaţie a omului. Când va veni Împărăţia lui Dumnezeu, întru slava ei orbitoare, toată făptura se va înnoi – dar „ca prin foc" – şi va deveni spirituală, înghiţită de slavă şi statornicită pentru nesfârşitul veşniciei.

*

...Şi când te gândeşti că în fiecare om – luat la întâmplare – e ascunsă Împărăţia lui Dumnezeu, în grăunte nevăzut: desăvârşirea, nici unul din „necazurile de faţă" (Romani 8,18 şi 35), (fie ele mii de ispite, fie şi cercarea cu moartea), nu pot să ne despartă pe noi de dragostea lui Iisus, Cel ce ne lucrează desăvârşirea; destinul şi obârşia noastră de fii ai lui Dumnezeu...

O astfel de zare a destinului nu se desluşeşte însă omului care nu vrea să sufere nimic.

Prislop Luni XXVII
20.XI.49 Luca 17,20-25

NEBUNII

- 82 -

La două feluri de oameni le-a zis Dumnezeu „nebuni": la cei ce „zic că nu este Dumnezeu" (Psalmul 52,1), şi bogaţilor, cărora stomacul e tot Dumnezeul lor (Filipeni 3,19).

În aceia e una şi aceeaşi cugetare greşită: tăgăduirea oricărui rost sau destin al omului şi al lumii, mai presus de lumea aceasta şi stomacul ei. A tăgădui o conducere supremă a Cerului şi a pământului e totuna cu a propovedui domnia întâmplării, a haosului sau a anarhiei universale.

Dar lumea este în ordine. Aceasta dovedeşte că este o conducere mai presus de ea. Dar fără ordine e mintea care o vede fără stăpân. Mintea care cugetă că nu este Dumnezeu, cade în propria sa sentinţă: va trebui să se tăgăduiască şi pe sine. Căci: a te lupta din toate puterile împotriva a ceva ce nu există, dovedeşte nebunia acestei lupte; dovedeşte nonsensul, absurdul ei şi prin urmare şi al minţii care o conduce.

Al doilea „nebun" este bogatul, care îngustează zarea rosturilor sale pe pământ la dimensiunile stomacului, – chiar dacă acest stomac ar înghiţi pământul. Mai mult: un atare bogat va căuta să convingă pe toată lumea că numai acesta e singurul scop al vieţii omului pe pământ. Atare concepţie despre om şi destinele sale ultime e cu adevărat miezul nopţii minţii. Noaptea aceasta va culmina sfârşind prin a se crede omul acela pe sine, el "dumnezeul veacului acestuia" (II Corinteni 4,4). Deci într-o atare noapte a minţii, când va crede bogatul că ţarina sa, lumea, îl va face în sfârşit fericit, îşi va pierde sufletul cu sunet, căci va fi răpit cu moarte din vârful bogăţiei sale. Dumnezeu nu îngăduie la nesfârşit îngustarea vederii omului numai la stomacul său, de vreme ce omul e destinat spre alte zări, ale Împărăţiei lui Dumnezeu, ale veşniciei sale, şi îndumnezeirea veacului viitor.

*

Sfântul Ioan Gurădeaur: „Nu are Dumnezeu lucru mai cinstit şi mai de preţ decât pe un sărac; şi pe acesta l-a dat ţie, bogatule, ca să ai grijă de el" (Tâlcuire la Epistola către Romani, Cuv. 14).

„Bogatul şi săracul se întâlnesc unul cu altul; dar cine i-a făcut este Domnul !" (Pildele lui Solomon 22,2). „Fii celor săraci ca un tată ! Şi vei fi ca Fiul Celui Preaînalt" (Cartea înţelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah 4,10-11).

„Bogatul nu-i stăpân pe sine, ci, cu toate că-i însufleţit, ţine de lucrurile neînsufleţite. N-are vreme să cugete, din cauza alergărilor. Banii sunt un nemilos stăpân... Întreaga putere de a iubi e cotropită de acest lot de pământ, care dă porunci, care i-a înlocuit sufletul, care i-a smuls orice rămăşiţă de libertate.

Cumplita soartă a bogatului stă în această îndoită absurditate: spre a avea putere de a porunci oamenilor, a ajuns robul lucrurilor neînsufleţite; spre a dobândi o parte, mică de tot, a pierdut totul" (Giovanni Papini: „Viaţa lui Iisus", p. 263).

- Poate că şi de aceea mai clatină Dumnezeu bogăţia bogaţilor, ca totuşi să se mai mântuiască unii din ei.

*

„Sunt ateu, precum sunt breton; cum este cineva blond sau brun, fără să o fi voit"... „Căci oricât scotocesc în amintirile mele, eu nu găsesc în ele ideea de Dumnezeu. Aceasta e o infirmitate, o monstruozitate. Dar sunt astfel de infirmităţi, cu care sunt prevăzuţi din naştere unii oameni, erori fundamentale, care aparţin fiinţei lor, aşa cum le aparţine gura, nasul sau urechile. Astfel de fiinţe lucrează instinctiv, după natura lor şi se supun conştiinţei lor, fără a mai întreba dacă aceasta se mai acordă sau nu cu logica"... (Felix Le Dantec, „L'Athéisme" – profesor de biologie la Sorbona).

Deci „de vei pisa în piuliţă cu pisălogul pe cel nebun – cu dovezile – ca pe boabe, şi tot nu-l vei desface pe ateu de nebunia lui" (Pildele lui Solomon 27,22).

Prislop Duminecă XXVI
20.XI.49 Luca 12,16-21

*

Mai mult:

La sfârşitul istoriei, aceşti doi nebuni, bogatul şi ateul, se vor lua la bătaie, vrând fiecare să fie singur stăpânitor al ţarinei: unul, cu rostul ca să exploateze pe toţi oamenii pentru creşterea viţelului său de aur, celălalt să exproprieze şi pe Dumnezeu din dreptul de autor al lumii.

Planul luciferic al acestuia, e mai tare decât al celui dintâi şi „va birui".

Rămâne a treia categorie de oameni, a celor „ce s-au îmbogăţit în Dumnezeu", către care Satana din nebun va rânji cu ultima furie, vrând să stingă cu ei pomenirea lui Dumnezeu de pe pământ.

Acesta e ultimul război cu sfinţii, pe care însă Dumnezeu îl va stinge cu foc, şi lumea va arde.

Noi însă, să ne îmbogăţim în Dumnezeu: cugetându-L, iubindu-L, împărtăşindu-ne cu El, silindu-ne a gândi şi a iubi ca El, între toate împrejurările vieţii.

Iată adevărata bogăţie, care nu se va lua de la noi.

19.XI.50

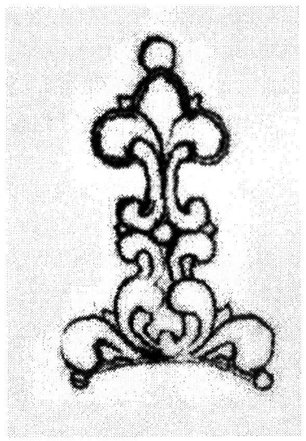

NEMĂRGINITA IUBIRE

- 83 -

Îndată după ispitirea din pustia Carantaniei Iisus a venit în Nazaret, într-o sinagogă, unde şi-a citit legitimaţia, din Cartea Isaiei Proorocul:

„Duhul Domnului este peste Mine, care M-a uns să binevestesc săracilor, M-a trimis să tămăduiesc pe cei zdrobiţi cu inima, să propoveduiesc celor robiţi dezrobirea, orbilor vederea, să dau drumul celor apăsaţi şi să dau de ştire un an de milostivire al Domnului" (Isaia 61,1-2).

Aci Iisus s-a oprit şi a închis Cartea. A şezut jos după obiceiul la evrei, şi a început să le tâlcuiască împlinirea în ochii lor a cuvintelor acestora (Luca 4,18-19). Cuvântarea a sfârşit cu scandal, fiindcă ascultătorii nu voiau să creadă. L-au scos pe Iisus din oraş şi voiau să-L arunce într-o râpă. Firește, Iisus i-a lăsat în râpa lor sufletească şi a trecut prin mijlocul lor.

Legitimaţia cuprinde însă nu numai **anul** de milostivire al lui Dumnezeu, vârsta nevăzută şi smerită de toţi, a Împărăţiei lui Iisus, ci mai cuprinde şi: „**o zi** a mâniei lui Dumnezeu" (Isaia 61,2).

În tot anul de milostivire, Era Creştină, Iisus e legitimat şi mereu găsit fără legitimaţie în lume. Dar lucrurile nu merg aşa la nesfârşit. „Ziua mâniei lui Dumnezeu" e ziua în care se legitimează Dumnezeu lumii, şi e legitimată şi lumea. Cu alte prilejuri Iisus o descrie ca pe-o zi ce vine pe neaşteptate, ca un trăznet, peste tot pământul.

Legitimaţia lui Dumnezeu e Judecată. Câtă vreme Dumnezeu e contestat, e încă milostivire. Când vine cu atributul dreptăţii, al atotputerniciei, atunci e ziua mâniei, ziua cea înfricoşată a Judecăţii. Scriptura ne spune: „Nimeni nu poate vedea pe Dumnezeu şi să rămână viu" (Exod 33,20). Vederea lui Dumnezeu e judecată şi transformarea omului. Convertirea lui Saul pe drumul Damascului e numai o icoană singuratică a acestei transformări cosmice. Dar deşi ziua mâniei se

aseamănă foarte mult cu ziua în care a intrat Noe în corabie şi a început potopul, şi se aseamănă cu pieirea Sodomei, din care a ieşit Lot, totuşi milostivirea n-a încetat cu totul. Ultima atitudine faţă de proprietatea lumii şi faţă de propria ta viaţă în trup, încă mai poate mântui pe cei ce-au mai rămas cu gândul mântuirii. Cine va regreta că se duc, (lumea şi viaţa sa n.n.), va păţi ceea ce a păţit femeia lui Lot, privind catastrofa, pe care viaţa nu rezistă să o privească în faţă.

[„Stârvul" cred că este pământul mort. La a cărui judecată se adună sfinţii: „Au nu ştiţi că sfinţii vor judeca lumea ?" (I Corinteni 6,2) – n.a.]

Iată până unde merge iubirea de oameni a lui Iisus: că şi în ziua mâniei divine le deschide o portiţă a milostivirii. Iată Împăratul Cerurilor alergând după ultimul supus al Împărăţiei Sale.

Cred că aceasta e iubirea fără margini.

Prislop, Marţi XXVII
21.XI.49 Luca 17,26-37

SFINȚENIE
- 84 -

Lui Iisus toate lucrurile, întâmplările, oamenii de tot felul, până şi copiii, îi prilejuiau motive de revelație.

De la toate lucrurile lumii Iisus ridică pe oameni la rațiunile mai presus de fire ale Providenței.

Pe copii de pildă, Iisus i-a găsit modelul sufletului deschis spre Dumnezeu. Ei deşi nu înțeleg nimic şi nu schițează nici o împotrivire dialectică, cred totul şi pun întrebări uimitoare din credință. Pentru ei existența lui Dumnezeu şi prezența divină e un lucru de la sine înțeles. Nu în zadar s-au alăturat aceste două cuvinte: copilărie şi sfințenie.

De fapt omul începe viața cu sfințenia; apoi o pierde: devine păcătos; devine: „întrebătorul cumplit al veacului acestuia". Acum întreabă din ne-credință. Urmează o viață zdrobită de toate urmările necredinței. Acestea scot din om sau un umilit şi înțelepțit sau un răzvrătit cu desăvârşire.

Iată de ce marile concluzii, ca de pildă a lui Solomon: a deşertăciunii lucrurilor de sub soare (Ecclesiast 1,2), sau a lui Socrate: a cărui singură ştiință sigură a fost că sigur nu ştie nimic, şi a altor mărturisiri sincere de neputință şi tragedie a omului, îi apropie iarăşi, ca pe nişte copii, de Dumnezeu.

Mare preț are prima nevinovăție a vieții. Dar născuți din nou sunt şi oamenii lămuriți prin „cuptorul smereniei".

... Parcă se întrevede explicația de ce toți înțelepții iubesc copiii: sunt din aceeaşi familie spirituală.

Prislop, Miercuri XXVII
22.XI.49 Luca 18,15-17; 26-30

ÎN CONFLICT CU IDEALUL
- 85 -

Idealul nu e o idee sau o situație viitoare optimă, idealul e o ființă. E ceva după ce tânjeşte din străfunduri ființa omenească.

E cunoscută aşteptarea exasperată a lui Mesia în Israel, ca o ultimă salvare a omului. Acesta şi este idealul omului: salvarea lui din neant. Cu toate acestea Israel era în conflict cu idealul. Dumnezeu îşi cunoştea poporul, şi-l punea pe Isaia Proorocul „să scrie într-o carte, ca să fie mărturie pentru mai târziu, mărturie veşnică; căci ei sunt un popor de răzvrătiți, feciori mincinoşi, care nu voiesc să asculte de legea Domnului ! Care zic proorocilor: «Voi nu vedeți !» Şi văzătorilor: «Nu ne proorociți pedepse, ci spuneți-ne lucruri măgulitoare». Dați-vă la o parte din cale, nu ne împiedecați în drum; luați din fața noastră pe Sfântul lui Israil !" (Isaia 30,8-11).

Idealul pretinde o disciplină interioară ca să ajungi la el. Orice ideal omenesc e greu de atins – de cele mai multe ori neajuns –, spre deosebire de Iisus: idealul în ființă care, în loc să fie neajuns, se impune oamenilor printr-o divină prezență.

Dar Omul ideal a pățit cu oamenii întocmai cele prevăzute:

„A luat la Sine pe cei doisprezece şi le-a zis: Iată ne suim în Ierusalim şi se vor împlini toate cele ce s-au scris de Prooroci despre Fiul Omului. Căci va fi dat în mâinile păgânilor şi va fi batjocorit, va fi înfruntat ruşinos şi va fi scuipat. Şi după ce-L vor biciui Îl vor ucide; dar a treia zi va învia" (Luca 18,31-33).

Spre deosebire de idealurile omeneşti, care pier ca fumul, neavând nici o consistență şi trăinicie, Idealul-Iisus – deşi răutatea omenească L-a supus până şi la cea mai de ocară omorâre – iată că a treia zi va învia, cutremurând de moarte pe cei ce L-au omorât.

Aşa ceva nu se mai văzuse între oameni. Când Iisus le-a spus apostolilor această istorie viitoare a conflictului lumii cu idealul, dar mai ales a învierii Lui din morți, ei n-au înțeles nimic. „Înțelesul cuvintelor acestora era ascuns pentru ei" (Luca 18,34). Nu pricepeau că tânjirea

profundă a fiinţei omeneşti era după refacerea nemuririi sale: şi după aceeaşi refacere a firii omeneşti tânjeşte şi Iisus, motiv pentru care stă mereu în faţa veacului acestuia, primind în continuu acelaşi tratament.

Învierea lui Iisus e un fapt ce-a împărţit lumea şi istoria în două. Noi, urmaşii apostolilor, nu mai putem zice că n-am înţeles nimic !

Prislop Joi XXVII
23.XI.49 Luca 18,31-34

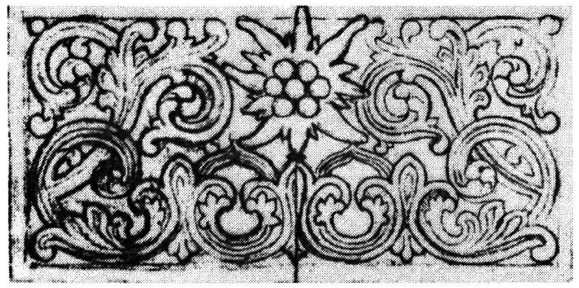

TALANŢII ÎMPĂRĂŢIEI

- 86 -

Împărăţiile pământului îşi au banii lor. Şi Împărăţia lui Dumnezeu îşi are talanţii ei.

„Omul de neam ales" din pilda talanţilor e Iisus. După Învierea Sa din morţi Iisus „S-a dus într-o ţară îndepărtată" – „suirea la Tatăl", cum i-a spus Mariei Magdalena la mormânt –, ca să pogoare oamenilor darurile Duhului Sfânt, Duhul Sfânt chiar.

Când le-a spus Iisus, după înviere: „Datu-Mi-s-a toată puterea în Cer şi pe pământ... precum M-a trimis pe Mine Tatăl, aşa vă trimit şi Eu pe voi... Mergând învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Sfintei Treimi, învăţându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă... Cine va crede şi se va boteza se va mântui; cine nu va crede se va osândi" (Matei 28,19-20; Marcu 16,16).

Cuvintele acestea erau „întărirea crăiască", împărţirea talanţilor, câmpul de negustorie şi răspunderile. Acesta era ceasul când Iisus a împărţit avuţia Sa lucrătorilor: cele zece daruri ale Duhului Sfânt. Cu aceşti talanţi, sau talente ale Duhului Sfânt, cei înzestraţi cu ele au să neguţătorească în lume, câştigând cu ele fii ai Împărăţiei.

De-acum încep răspunderile: ajungi conştient că înzestrarea ta spirituală e de la Dumnezeu şi că spre slujirea Lui între oameni ţi s-a dat înzestrarea, sau te constitui un talentat care crezi că n-ai a da nimănui vreo socoteală, un iresponsabil ?

Convertirea talentelor e un mare talent.

Înzestrările lui Dumnezeu nu ne sunt date ca simple ornamente, de care să ne bucurăm numai noi. Talentele sunt înzestrări cu energie divină, spre scopurile ei anumite, energie pe care lumea nu o cunoaşte: aceasta dă îndrăzneala mucenicilor, răbdarea pustnicilor, darul cunoştinţei, curajul adevărului, nebunia pentru Hristos, interpretarea vieţii în perspectiva Luminii divine.

Dar zice pilda că „cetăţenii Săi îl urau şi au trimis solie în urma lui, zicând: «Nu vrem ca Acesta să domnească peste noi !»"

Aceştia sunt cei ce nu vor să primească peste ei domnia lui Hristos, ci domnia lui Antihrist.

*

Dacă Iisus a suflat suflet viu, viaţă spirituală în Adam, în temeiul căreia Adam vedea pe Dumnezeu; dacă a suflat Duh Sfânt peste Apostoli şi toţi urmaşii lor, pentru iertarea păcatelor, spre reînvierea spirituală a oamenilor, şi dacă s-a întărit această reînviere prin „suflarea de vifor" a Duhului Sfânt în ziua Rusaliilor, a mai rămas totuşi şi o suflare a Duhului Sfânt, pe care Iisus n-a împărtăşit-o omului.

Pilda talanţilor vorbeşte de tăierea vrăjmaşilor acelora care n-au vrut să domnească Iisus peste ei. La Cartea Isaiei Proorocul, unde se înşiră darurile sau puterile lui Mesia, ultimul e suflarea de moarte, cu care va sufla pe cel fără-de-lege (Isaia 11,4).

Deci de două ori Duhul Sfânt a suflat spre viaţă: primului om şi la plinirea vremii, tuturor oamenilor, spre reînvierea lor spirituală; iar a treia oară va sufla Duhul Sfânt spre moarte spirituală în faţa unui singur om, omul fără-de-legii.

E ceva uimitor în Iisus; şi, ca orice uimire, e greu de prins în cuvinte omeneşti. Nu se poate ca Iisus să nu fie Dumnezeu adevărat, când în El erau: începutul şi sfârşitul, alfa şi omega existenţei, într-o continuă şi divină prezenţă... (Apocalipsă 1,8; 21,6; 22,13).

De altfel această prezenţă a lui Iisus în toate fragmentele timpului e ceea ce dă talanţilor valoarea lor de energii divine.

Prislop, Vineri XXVII
24.XI.49 Luca 19,12-28

NB. La o tâlcuire mai pe larg:

1. Legile negustoriei: cele două legi: iubirea de Dumnezeu şi iubirea de oameni.
2. Tot celui ce recunoaşte proveniența de la Dumnezeu a talentelor sale va mai primi. Şi tot celui ce i se pare că nu le are de la Dumnezeu, se va lua şi ceea ce i se pare că are.
3. Cu un singur talant, talantul Botezului, sunt dăruiţi toţi creştinii. Talantul îngropat şi de puţini dezgropat şi valorificat.

BUCURIILE LUI IISUS

- 87 -

Au fost puţine. Tradiţia spune că adesea a fost văzut plângând, dar nimenea nu L-a văzut râzând.

L-a bucurat credinţa neobişnuită a sutaşului roman din Capernaum. Cu Lazăr din Betania era prieten. La nunta din Cana încă nu va fi fost un morocănos. Şi se bucura când Cerul scria numele oamenilor în Cartea Vieţii. Acestea erau bucuriile mărturisite ale lui Iisus: că oamenii simpli – copiii, s-ar putea spune – primesc Revelaţia. Tatăl îi face capabili de aceasta, împotriva aparenţelor lor smerite, pe ei, cei simpli, spre ruşinarea înţelepţilor încrezuţi, care nu admit nici o revelaţie, ci numai migălelile minţii lor.

Bucuriile ucenicilor erau mai multe. Dintre acestea, una le-o făcuse Iisus, „dându-le puterea să calce peste şerpi şi peste scorpii şi peste toată puterea vrăjmaşului". Dar Iisus i-a înfrânat de la bucuria aceasta, arătându-le mai motivată altă bucurie mai mare: înscrierea numelor în Cartea Vieţii.

Bucuria minunilor te poate pierde (Matei 7,22-23) în slavă deşartă; pe când în Cartea Vieţii te scriu mai ales faptele pe care le-ai făcut plângând. Cu puterea de-a izgoni duhurile cureţi pe alţii şi te poţi primejdui pe tine; pe când cu lacrimile te curăţeşti pe tine şi foloseşti şi pe alţii.

Iisus n-a pus accentul pe minuni, ci pe cunoaşterea lui Dumnezeu şi pe curăţia inimii, iar la acestea se ajunge, de cele mai multe ori, plângând.

Aceasta e pecetea veacului de-acum: a văii plângerii, pusă întărire lângă numele noastre, din Cartea veacului viitor: „Bucuraţi-vă când vă vor urî oamenii şi vă vor prigoni şi vor lepăda numele voastre, din pricina Fiului Omului" (Luca 6,22). Atunci se va apleca Cerul şi va culege numele omului, scriindu-l în Cartea Vieţii veşnice.

... Poate că întrezărim – ca de departe – temeiurile unuia dintre ucenicii lui Iisus, care ne dă sfatul paradoxal: „Bucurați-vă întru necazuri !" (II Corinteni 7,4; I Tesaloniceni 5,16, Filipeni 4,4). Trebuie că, în răpirile sale în Rai, a întrevăzut şi taina că bucuria întru necazuri scrie numele omului în Cartea Cerului. Acestea sunt, după Revelație, bucuriile legitime ale omului, care-l fac om al veacului viitor. Iată motivul bucuriei lui Iisus: omul, deşi copil, – sau poate tocmai de aceea – primea rațiunile paradoxurilor divine.

Dar Iisus mai avea o bucurie, pe care n-a mărturisit-o niciodată, şi a ascuns-o de oameni: bucuria mare a mântuirii omului; bucuria că rostul întrupării Sale între oameni, prinde oamenii !

Prislop, Sâmbătă XXVII
25.XI.49 Luca 10,19-21

SEMNE DE SFÂRŞIT DE SÂMBĂTĂ

- 88 -

Porunca a patra din Decalog: „Să sfinţeşti ziua Sâmbetei" era ținută de evrei cu o rigoare extremă. Chiar legea impunea această rigoare: orice lucru e interzis în ziua aceea. Neobservarea opreliştei e pedepsită cu moartea (Exod 35,2). Interdicția mergea până la mărunțişuri: nici foc să nu-ți faci în casă (35,3). De aceea când „fiii lui Israil" prinseră pe un om adunând lemne de foc în pustie, într-o zi de sâmbătă, şi-l aduseră înaintea lui Moise, acesta îl osândi la moarte şi israilitenii îl omorâră cu pietre (Numeri 15,32-36).

Aşa ceva nu încăpea în spiritul lui Iisus.

Şi nici îngustimea lor n-o putea răbda.

Drept aceea, spre a-i trezi din rigorismul sec al Legii, Iisus vindecă Sâmbăta o femeie gârbovă, în fața lor. Mai marele sinagogii face o observație răutăcioasă, răstindu-se către popor, că sâmbăta nu e permis a se vindeca oamenii !

Aceasta era absurditatea interpreților Legii. Împinseseră rigorismul până la a opri orice facere de bine privitoare la om, dar a da vitelor de mâncare şi apă nu era păcat. A scăpa o vită din primejdie nu era oprit. Absurditatea era aceasta: a face bine omului Sâmbăta e păcat; vitelor însă nu. La o aşa socoteală şi om, Iisus îi strigă în obraz:

- „Fățarnice !"

După vederile tale, o vacă, o oaie, un măgar e mai mult decât un om ? E permis să faci bine unui bou, dezlegându-l de la iesle sâmbăta, dar a dezlega o fiică a lui Avraam, legată de 18 ani de gârbovie, nu e permis ? – Fățarnice ! Pe un măgar poți să-l scapi de la moarte sâmbăta, că nu-i păcat, dar pe-un om să-l laşi să moară, că-i păcat să-l scapi, „Fățarnice !"

Iisus făcea omului bine sâmbăta, şi încă în Sinagogă. Sinagoga sărea în aer că Iisus călca sâmbăta. În realitate era o mare fățărnicie,

fiindcă ceea ce nu suferea sinagoga nu era atât facerea de bine, cât persoana lui Iisus îi era nesuferită, fiindcă Iisus îi dădea absurditatea în vileag, fără cruțare.

Instituția sâmbetei îmbătrânise și, ca instituție ce se apropie de moarte, nu se mai menținea decât în cărțile literelor Legii. Și fiindcă sâmbăta – odihna spirituală a omului – nu mai avea decât semnificație exterioară, represivă, Iisus îi prevede înlocuirea cu o altă zi.

Sâmbăta Legii ajunsese tot atât de gârbovă ca și femeia de 18 ani, decât că sâmbăta era acum de 18 veacuri gârbovă. Răstirea oficialității către popor nu mai putea întârzia căderea definitivă a decăderii.

*

Iisus nu avea nici o atribuție „legală" în sinagogă. El era un Rabin nerecunoscut de oficialitatea Templului din Ierusalim, deși examenul în Templu îl luase, încă la 12 ani. Dar Templul s-a temut totdeauna de examenul acela. Temerea aceasta nu le era a bună. Cărturarii și fariseii Templului simțeau că Tinerelul acela va veni odată la ei cu un bici de ștreanguri în mână. Iisus a numit Templul „Casă a Tatălui Meu" când era copilaș de 12 ani; iar când le-a spart bâlciul și le-a răsturnat zărăfia din el, pe lângă aceleași cuvinte a mai adăugat: „iar voi ați făcut-o peșteră de tâlhari".

Cu acest drept înfrunta Iisus pe mai marele sinagogii, numindu-l „fățarnic". Altfel atitudinea lui Iisus în sinagoga omului ar fi fost de neînțeles. De fapt sinagoga era mai mult a lui Iisus, precum și Templul, decât erau acestea ale Ierusalimului. Oficialitatea lui Israel refuza lui Iisus, pe toate căile închipuite, această proprietate asupra Templului și sinagogii. Acesta era conflictul nemărturisit între oficialitatea din Ierusalim și Iisus.

Sinagoga și mai ales Templul erau cele mai bune mijloace de exploatare a păcatelor și a necazurilor din Israel în favoarea unei clase de conducători, care despuiau poporul de viață, în numele lui Iehova.

La această situație Iisus era un revoluționar de temut.

De fapt a și schimbat Sâmbăta Legii fără duh în Dumineca Învierii.

„Legea prin Moise a venit; darul și adevărul prin Iisus Hristos." (Ioan 1,17).

„Trecut-a umbra Legii când darul a venit."

Dumineca e zi acoperită cu mare preț; cu această acoperire s-a impus și se menține.

Aceasta însemnează pentru noi Dumineca: Ziua Învierii.

Prislop, Duminecă XXVII
26.XI.49 Luca 13,10-17

Să băgăm de seamă ca nu cumva și creștinismul nostru să aibă aceeași soartă: să se ia de la noi. – Pe simplul motiv că noi creștinii nu aducem roadele acestui creștinism: oameni după chipul lui Iisus.

Creștinismul nu e numai o afacere de Dumineca, ci o strădanie de toate zilele, toată viața, de-a ajunge stilul de viață și concepție pe care ni l-a dat Iisus.

Dacă creștinismul nostru nu e strădania aceasta, care naște fii lui Dumnezeu, el rămâne o simplă formalitate, – și ne putem trezi fără ea.

11.XII.50

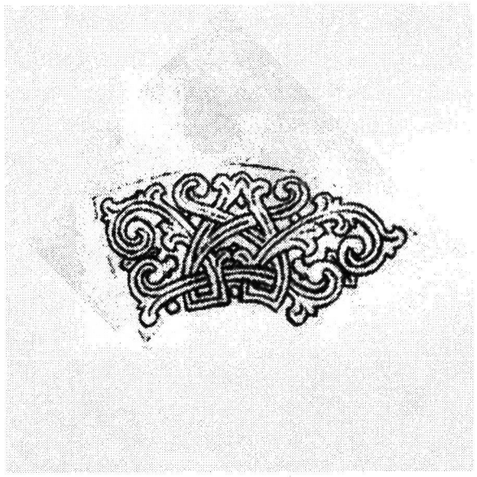

TRISTEȚEA ÎMPĂRATULUI

- 89 -

Intrarea triumfală în Ierusalim nu era triumfală deloc. Nu avea nici pic de slavă deşartă în ea. Nici cal alb, nici generali, nici coloane de armată şi nici arcul de triumf. Împăratul: cel mai sărac dintre oameni, care n-avea unde să-şi plece capul, desculț, cu capul gol, doar două haine că avea şi în loc de şea bătută în aur, haine de împrumut, ale săracilor Săi ucenici, puse pe mânzul unei asine de împrumut.

Dar dacă intrarea în Ierusalim nu era triumfală, în schimb era profetică: împlinea punct cu punct cele prezise prin prooroci. „Împăratul tău (Ierusalime) are să vie la tine blând şi smerit, călare pe mânzul asinei" (Zaharia 9,9).

Dacă intrarea în Ierusalim nu a fost un triumf al slavei deşarte, e pentru că era un triumf al adevărului proorocilor, care se împlinea acum. De aceea a admis Iisus aclamațiile mulțimii săracilor, ca ale unora ce, într-un entuziasm general, recunosc în Iisus pe Mesia. Cu un an înainte Iisus a respins şi a fugit din mijlocul gloatelor, când acestea voiau să-L pună împărat. Acum osanalele mulțimii nu mai aveau gândul de a-L pune împărat, ci era bucuria de a-I recunoaşte împărăția. Erau valuri-valuri de osanale şi încă Iisus nu intrase în Ierusalim. Când s-a apropiat convoiul de Ierusalim „s-a cutremurat Ierusalimul" de fiori. Dar osanalele în cinstea Celui ce vine în numele Domnului, Împăratul lui Israel, erau tot mai insistente.

Câțiva farisei, arşi la inimă de osanalele mulțimii, Îi atrag atenția lui Iisus: „Învățătorule, stăpâneşte-ți ucenicii !" Dar au primit un răspuns care le-a dat foc: „Dacă vor tăcea aceştia, pietrele Ierusalimului vor striga !"

Şi fariseii au făcut mulțimile să tacă; ba peste trei zile au întors gloatele cu totul pe dos, încât le-au făcut să vocifereze în curtea lui Pilat împotriva lui Iisus, cerându-I răstignirea la rând cu tâlharii. Iată, fariseii, I-au arătat ei lui Iisus model de stăpânire a gloatelor: model de opinie

publică, cu îngrozitoarea ei putere a laşității şi vociferării. Numai inchiziția mai stăpânea gloatele în felul acesta. Aceasta însă era fața fariseilor pe chipul mulțimilor.

Gloatele se entuziasmează de orice, dar se şi fanatizează: iubirea se strămută în ură. Gloatele neavând o consistență proprie se îndoaie după orice vânt, fiindcă gloata poate fi intimidată de pricepuți, cumpărată de interesați, mințită şi trimisă în prăpastie de pomană.

Iisus ştia toate cele ce aveau să urmeze. De aceea apropiindu-Se de cetatea Ierusalimului a plâns-o, că nu-şi cunoaşte ziua cercetării sale de Dumnezeu, spre pacea sa. Deci ştiind că mulțimile vor amuți, din manevra fariseilor, le-a profețit dărâmarea Ierusalimului, urmând să grăiască şi pietrele, care nu vor mai sta piatră pe piatră. Ca mărturie din slava cetății n-a mai rămas decât „Zidul Plângerii", care-şi adună fiii din toată lumea, până în ziua de astăzi.

O mai profetică grăire a pietrelor n-a existat niciodată pe pământ, şi nici pustiire ca a Ierusalimului, care să nu se mai poată reface. Şi flăcări au ieşit din pământ, împiedicând pe oricine care a încercat vreodată refacerea cetății Ierusalimului.

Iată de ce, în toată acea mulțime de oameni cu osanale şi stâlpări, singurul mare întristat era Iisus, fiindcă vedea prin oameni, prin veacuri, până şi prin pietrele Ierusalimului, cele viitoare, încălzite totuşi, de două boabe mari de lacrimi...

Prislop, Luni XXVIII
27.XI.49 Luca 19,37-44

OCUPAREA TEMPLULUI DIN IERUSALIM

- 90 -

Când Iisus a profeţit dărâmarea Ierusalimului ucenicii au rămas nedumeriţi, dar s-au dumerit când au intrat în Templul lui Solomon. Era târg de vite, tarabe de zărăfie, colivii de porumbei, măcelărie, fum de jertfe şi toată gălăgia acestora.

La această situaţie a Templului, în cea mai mare contrazicere cu rostul său, până şi răbdarea lui Dumnezeu ajunsese pe isprăvite. Sufletul cel mai blând de pe lume s-a umplut de o sfântă mânie. A făcut pe loc un bici din capete de şireanguri şi, un singur Om, i-a dat pe toţi negustorii afară, cu vite cu tot, a răsturnat toate mesele şi a încurcat toţi banii zarafilor.

Nimeni nu s-a putut împotrivi. Poate nici prin gând nu le-a trecut să se împotrivească.

Dar nu se ştie dacă Iisus, personal, va fi pus mâna pe cineva, dacă va fi dat vreodată cu biciul, dacă va fi răsturnat vreo tarabă a mamonei, sau toate acestea şi le-au făcut singuri, într-o învălmăşeală de conştiinţe vinovate, biciuite de istov de sfinţenia lui Iisus, care-i ardea, de data aceasta , cu urgie divină.

Fapt e că nu aceştia erau cei mai mari păcătoşi în Ierusalim. Marii vinovaţi erau autorii morali ai situaţiei, căpeteniile Templului. Înfruntarea Mântuitorului, lor le suna. Oficialitatea religioasă a Templului făcuse din el o peşteră de tâlhării în contul lui Dumnezeu. Această situaţie Îl îndreptăţeşte pe Revoluţionar să ocupe Templul cu forţa. (Singura ocupare cu forţa: nevinovată.) N-a vărsat sângele nimănui. Dimpotrivă, a vărsat sudori de sânge şi, peste puţin, propriul Său sânge.

*

Totuşi cineva L-a primit pe Iisus în Templu. Erau orbii, şchiopii şi copiii. Copiii crescuţi de Templu L-au primit pe Iisus cu „Osana, Fiul lui David !"

Odată Templul ocupat, Iisus a început să înveţe poporul, care s-a şi grămădit în Templu, şi a tămăduit pe toţi neputincioşii care veniseră.

La o atare întâmplare au venit într-un suflet şi mai marii Templului care, văzând cele ce se făcuseră, ba mai auzind şi copiii cântând, s-au făcut foc de supărare şi umblau să-L ucidă pe Iisus, dar nu puteau de poporul care-L asculta. Seara, Iisus S-a dus în Betania. Dimineaţa, întorcându-Se iarăşi la Templu, a blestemat un smochin găsit fără roadă, – care putea foarte bine semnifica Templul. Şi smochinul s-a uscat în clipa aceea, cât s-au mirat ucenicii.

Tâlcul smochinului blestemat e acelaşi cu tâlcul biciului din şireanguri. Oficialitatea religioasă decăzută a Templului e răspunzătoare de dărâmarea Ierusalimului şi de împrăştierea fiilor lui Israel în toată lumea. – Căci primul s-a dărâmat Templul din Ierusalim, când i s-a rupt de un fulger catapeteasma în două, de sus până jos.

Iisus urmărea acum rostul Lui în lume într-un chip mai zornic, cu o stăruinţă, cu o mânie şi cu un curaj al înfruntării tuturor riscurilor, cum n-o poate face decât Omul care-Şi ştie şi Şi-a făcut toate socotelile personale cu mii de ani înainte. Omul Acesta le avea făcute mai înainte de-a fi lumea.

... Oare în templul sufletului nostru se va găsi vreun copil, sau măcar vreun orb, să-L primească pe Iisus ?

Prislop, Marţi XXVIII
28.XI.49 Luca 19,45-47

DILEMA DIN TEMPLU

- 91 -

(Dilema e un raţionament compus dintr-o întrebare cu două răspunsuri posibile, care amândouă constrâng să recunoşti tocmai ceea ce nu vrei să recunoşti.)

Odată Templul ocupat de forţa spirituală a sfinţeniei lui Iisus, căpeteniile Templului nu mai aveau ce mai face pe calea forţei. De aceea ei o iau pe calea vicleană a curselor.

Deci, cu vicleanul în inimă, s-au apropiat de Iisus să-i pună întrebări.

... Ce taine mai are Providenţa !... Îl recunosc copiii, Îl recunosc negustorii de vite şi zarafii şi-I fug din cale, mustraţi de conştiinţă, dar inimile îndrăcite ale oficialităţii nu vor să-L cunoască. Drept aceea Îl legitimează cu viclenie: „Cu ce putere faci acestea şi cine ţi-a dat-o ?"

Dacă Iisus va răspunde că de la Tatăl fiind face acestea, ei vor zice că huleşte, cum I-au mai zis odată. De aceea Iisus a ales să nu le dea răspuns. Drept aceea Iisus le zădărniceşte întrebarea, întinzându-le o cursă şi mai puternică, dilema: „Botezul lui Ioan a fost din Cer sau de la oameni ?"

Viclenii şi-au dat seama de cleştele dilemei şi chibzuiau întru dânşii: De vom zice că a fost din Cer, ne va întreba de ce n-am crezut în el ? De vom zice că a fost de la oameni, ne temem de popor că ne vor omorî cu pietre, fiindcă oamenii erau încredinţaţi că Ioan a fost prooroc.

Din chibzuiala lor rezultă limpede că ei nu credeau în misiunea lui Ioan. Conducătorii aceştia, care nu mai credeau în nimic, au fost cea mai grea osândă pe capul lui Israel. De altfel răspunsul lor „Nu ştim", pe care l-au dat mai marii Templului, nu e de fapt un răspuns al neştiinţei, ci un răspuns al necredinţei.

Răspunsul pe care l-au dat lui Iisus era sentinţa pe care singuri şi-au dat-o: demisia din conducerea spirituală a lui Israel.

De acum înainte Templul nu mai avea rost decât pentru ultimele cuvântări ale lui Iisus în Ierusalim.

Prislop, Miercuri XXVIII
29.XI.49 Luca 20,1-8

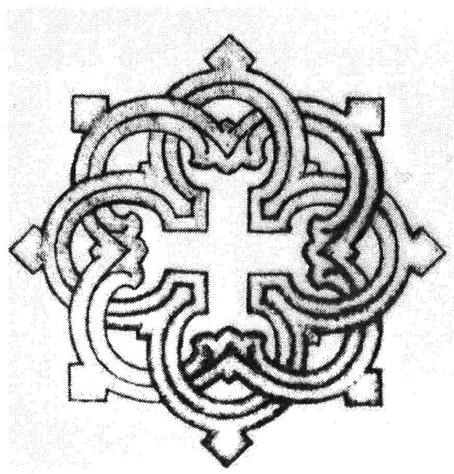

PIATRA UNGHIULARĂ

- 92 -

Avem câteva cuvântări ţinute de Iisus în ultimele zile ale Templului din Ierusalim. Dintre acestea e şi pilda lucrătorilor ucigaşi, care arată acoperit istoria trecută şi viitoare a lui Israel.

Firea omenească avea rostul să crească şi în dimensiunea ei spirituală, a cunoaşterii şi a iubirii lui Dumnezeu. Acesta era destinul ei pe pământ. Dar via lui Israel se sălbătăcea, cât Însuşi Dumnezeu S-a mirat. „Doar viţă de soi bun am sădit, cum acum s-a sălbătăcit şi strugurii ei sunt acri ?"

Pentru ca destinele superioare ale neamurilor pământului să nu sufere vreo zădărnicire, pentru ca roadele duhovniceşti ale lui Israel să fie totuşi în sensul Providenţei, Dumnezeu a trimis neamului acestuia rând pe rând Legea şi proorocii. Dar Israel a făcut din Lege o caricatură, iar pe prooroci i-a scos afară din vie şi i-a omorât, trimiţându-i înapoi fără roada care trebuiau să o aducă.

Mai rămânea să vie Fiul Stăpânului lumii.

A venit. Vorbea cu ei. „Dar lucrătorii au zis: acesta este moştenitorul: hai să-l omorâm şi moştenirea lui să ne rămână nouă. Şi scoţându-l afară din vie l-au omorât."

Aşa au făcut.

De atunci aleargă în toată lumea să cuprindă moştenirea Fiului lui Dumnezeu, silindu-se pe toate căile închipuite să descreştineze lumea; să scoată „definitiv" din natura omenească preocuparea spirituală de Dumnezeu. Numai cât această muncă de Sisif, de a nivela la orizontala vieţii orice preocupare a minţii omeneşti de Cer, se loveşte permanent de Piatra unghiulară aruncată pe pământ care, cu cât e izbită mai tare, cu atât ridică în unghi drept spre Cer orice încercare de-a-o clinti din rostul ei divin.

Totuşi iluzia biruinţei vor avea-o.

Numai cât atunci strugurii viei pământului vor fi tare sălbateci şi cu desăvârşire acri. Revelaţia spune că Providenţa divină va trimite pe rând: secera pentru secerişul pământului şi cosorul pentru via lui. Strugurii îi va grămădi „afară din cetate" (cum au scos şi ei pe Iisus afară din cetate) dar în loc de must a ieşit sânge până la zăbalele cailor, în depărtări de 1600 de stadii (Apocalipsă 14, 17-20).

Până atunci lucrătorii s-au lovit şi s-au împiedecat ei de Piatra de hotar, Hristos, atunci însă va cădea Piatra peste ei: A Doua Venire a lui Iisus, în slavă şi putere mare şi va spulbera definitiv pe lucrătorii nelegiuirii.

Iată o cuvântare profetică în Templul din Ierusalim, o cuvântare unghiulară.

*

Cele ascunse în ceaţa viitorului fiind greu de desluşit, ba şi cu multe riscuri, ne îndreptăm la tâlcuirea strict duhovnicească a acestei Pietre unghiulare.

Aceasta e o Piatră spirituală cu efecte spirituale. Unul din Psalmi ne spune: „Fiica Babilonului, dornică de pustiire, ferice de cel ce-ţi va plăti ţie după fapta ce ne-ai făcut tu nouă; ferice de cel ce va lua şi va lovi de Piatră pruncii tăi" (Psalmul 136,8).

„Babilonul" se tâlcuieşte de sfinţii Părinţi: confuzia patimilor, confuzia minţii, iad. Textul se poate citi: „Satană, Satană, dornică de pustiire..." Iar pruncii vavilonești sunt gândurile păcatului, momelele...

Ferice de cel ce se luptă duhovniceşte cu gândurile, lovindu-le de Piatra unghiulară a fiinţei omeneşti: Hristos. Acesta nu e nicidecum numai războiul pustnicilor, al smeritei rugăciuni şi atenţii, ci este al fiecărui creştin. Ca atare nu reacţionezi după fire la întâmplările vieţii, ci trăieşti fiecare clipă după Iisus; adevărata noastră fire, icoana, chipul nostru cel adevărat. Întâmplările ce vin, într-o clipită a lor, să nu ne găsească, să nu ne prindă trăind în neatenţie de valoarea clipei, valoarea Veşnicului în clipă, că altfel în clipa aceea ne trezim expropriaţi de icoana noastră de oameni după chipul şi asemănarea lui Iisus.

Nu e aceasta echivalentă cu rugăciunea neîncetată ?

Modul acesta de-a medita, cu timpul, – cu toate clipele lui, venite prin surprindere –, structurează fiinţa noastră pe Piatra unghiulară a

divinei prezenţe. Aşa se pacifică lăuntric omul, cu pacea pe care numai Iisus o poate aduce.

Mica greutate e că, pentru a câştiga pe Iisus, pe toate celelalte trebuie să le socoteşti „gunoaie" (Filipeni 3,8).

Prislop, Joi XXVIII
30.XI.49 Luca 20,9-18

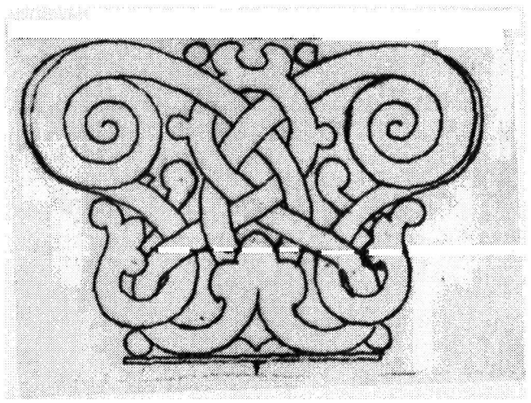

ISPITITORII CU DAJDIA

- 93 -

Căpeteniile Templului au înţeles că despre ei grăia pilda lucrătorilor ucigaşi. Gândul uciderii deşi era o realitate în inima lor, totuşi ei nu puteau suferi să le fie dat gândul pe faţă. Diavolul se ţine în întunerec şi nu slujeşte decât pe cine-i ascunde gândurile. În realitate umblau să-L omoare pe Iisus, dar căutau să o facă cu mâinile altuia. Drept aceea au trimis nişte iscoade care, prefăcându-se că-s drepţi, umblau să-L prindă în vreun cuvânt, ca apoi să-L denunţe stăpânirii romane.

Evreii urau de moarte stăpânirea romană, dar, ca să termine cu Iisus, erau dispuşi să apeleze la oricine. Astfel au fost în stare, de data aceasta, să se facă apărătorii cei mai ascuţiţi în slujba celor mai mari duşmani ai lor, romanii, numai şi numai ca aceştia să-i scape de cel mai îngrozitor coşmar al istoriei lor: Iisus.

Au făcut-o şi pe aceasta.

Coşmarul acesta al lor însă s-a mărit cu veacurile, ajungând de proporţiile lumii, căci pretutindenea dau de Iisus. Nici porţile iadului nu le-a putut ajuta să scape de El. Nu le-au mai rămas decât aruncarea lumii în Apocalips. Şi aceasta vor face-o.

Aceştia sunt cei ce L-au ispitit pe Iisus zicând: „Învăţătorule, ştim că adevărul grăieşti şi înveţi: se cade oare să dăm dajdie Cezarului sau nu ?"

Întrebarea era vicleană de la început până la sfârşit. Mai întâi iscoadele erau nişte făţarnici şi mincinoşi, fiindcă nu adevărul îi interesa pe ei, nici calea lui Dumnezeu.

Răspunsul lui Iisus e neaşteptat. Pe banul dajdiei n-a pus nici măcar mâna. Dar îi face pe ispititori să-şi dea singuri răspunsul, constrânşi de chipul şi inscripţia de pe ban. Deci ale Cezarului-napoi Cezarului, şi ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu !

Dumnezeu şi lumea, Dumnezeu şi Statul sunt două ordine distincte. Omul aparţine la amândouă deodată, fiindcă e trup şi suflet. Ispititorii nădăjduiau să stârnească conflict între aceste două ordine, ordinea Statului şi ordinea lui Dumnezeu.

Originile forţatului conflict între Dumnezeu şi Stat, obârşia ateismului militant e în Templul din Ierusalim.

Prislop, Vineri XXVIII
1.XII.49 Luca 20,19-26

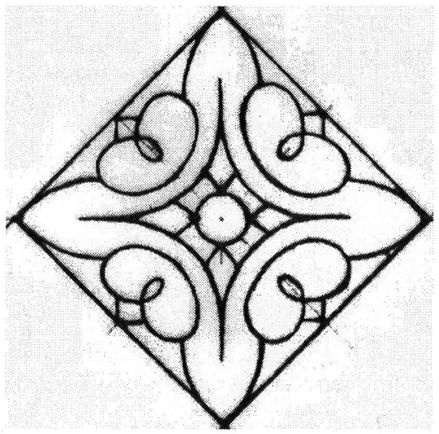

ŢARA DE OBÂRŞIE

- 94 -

În anii din urmă s-a dovedit că absolut toate popoarele pământului, chiar cele mai înapoiate, toate mărturisesc credinţa unei stări paradisiace, pierdute în străfundurile timpului.

Şi au mai dovedit cercetările că religiile primitive confirmă existenţa unei religii superioare, monoteiste. E destul să pomenim aci credinţa strămoşilor noştri daci, care mărturiseau un singur Dumnezeu, credeau în nemurirea sufletului şi în viaţa viitoare. În concluzie cercetările confirmă că, în străfunduri de noapte a memoriei omeneşti, a strălucit o Revelaţie primordială. De acolo izvorăşte nostalgia paradisului, care nu e altceva decât transcendenţa fiinţei omeneşti, care mai licăreşte în adâncuri metafizice de conştiinţă.

De acolo vine că mulţi gânditori, presăraţi de-a lungul firului gândirii, şi-au mărturisit convingerea că lumea aceasta e un reflex nereuşit, o copie ştearsă a unei alte lumi, arhe-tipice, desăvârşite, – pe care am pierdut-o, din care am căzut, sau din care am fost izgoniţi.

*

O ştire precisă ne aduce Iisus.

El împlineşte toate cerinţele ca să fie absolut crezut.

Este, într-adevăr, o altă lume, desăvârşită: Împărăţia din care a venit El, Împăratul ei. Desăvârşirea Sa mărturiseşte desăvârşirea Împărăţiei Sale. E tocmai ceea ce răspunde afirmativ nostalgiei noastre paradisiace. Unora le trebuie Raiul aici, pe pământ, cu elementele lumii acesteia. Dar în lumea aceasta suntem muritori: – nu se poate asigura nici o desăvârşire.

Iisus ne spune limpede: „Vindeţi-vă averile din lumea aceasta şi le daţi săracilor ! Transformaţi-le în comori neînvechite în Ceruri; şi va fi inima voastră strămutată unde vă va fi comoara voastră. Căci inima îşi însoţeşte şi stă lângă comoara sa !”

De aci nu rezultă că Împărăţia Cerurilor e numai chestiune de inimă, de sentiment, – deşi s-a dovedit că raţiunile inimii sunt uneori mai profunde decât ale minţii. Oameni mari au fost şi inimi mari.

Iisus nu ne lasă numai cu presimţirea – chiar întărită – a Paradisului pierdut, nu ne lasă cu o simplă certitudine a inimii – pe care de fapt o are oricine care-şi vinde averea (marea avere „eul", „conştiinţa eului", conştiinţa de „sine") şi o dă săracilor –, ci ne vorbeşte de făclia aprinsă a cunoaşterii acestei Împărăţii şi a aşteptării ei stăruitoare.

Deci „nu te teme turmă mică, pentru că Tatăl a binevoit să vă dea vouă Împărăţia" (Luca 12,32).

O aşteptare de mii de ani ar obosi răbdarea omenească. De aceea sunt, din când în când, confirmări profund evidente, care împrăştie teama.

Dacă a spus Iisus că „Împărăţia Mea nu-i din lumea aceasta" (Ioan 18,36), atunci lumea aceasta nu-i cea adevărată. De aceea nu ne simţim noi bine în ea, nu ne mulţumeşte, nu ne fericeşte, nu are în sine o explicaţie suficientă – iar în noi sunt irezistibile cerinţele acestea – fiindcă obârşia lumii, explicaţia şi destinul ei e în Împărăţia lui Iisus. Până la împlinirea vârstelor şi rotunjirea ocolului creaţiei o îndurăm ca pe-o lume trecătoare.

De aceea vine Iisus a doua oară, fie la straja a doua, fie la straja a treia a timpului, ca într-o viitoare noapte a timpului, a întunecării cunoştinţei de Dumnezeu, să-i lumineze fulgerător explicaţia şi destinul.

Şi se bucură nespus dacă-I aşteptat.

Împăratul însuşi se va face slujitorul celor ce L-au aşteptat cu toată fiinţa. De altfel acesta e Iisus: Împăratul slujitor al destinului omenesc. Iisus a reîntors Sensul existenţei iarăşi în Ţara de obârşie: Împărăţia Sensului şi a explicaţiei depline.

Atunci se va odihni sufletul omului de neliniştea sa.

Dar întrucâtva se linişteşte sufletul omului şi până atunci: ştiindu-le acestea precis.

Iată o făclie (cunoştinţa în parte) până vine Lumina.

Prislop Sâmbătă
2.XII.49 Luca 12,32-40

HAINA DE NUNTĂ ŞI „SFATUL" DIN IAD

- 95 -

Haina noastră de nuntă e îmbrăcămintea sufletului în Lumina lui Hristos. E haina de la Botez, când ne-am îmbrăcat în Hristos şi Hristos s-a îmbrăcat în noi.

Intrarea noastră în Creştinism e intrarea noastră în sfinţenia lui Iisus.

Am început cu sfinţenia.

De aceea copiii care mor botezaţi se mântuiesc fără pocăinţă. Haina lor de nuntă e albă ca lumina.

Adăugându-se anii haina se pătează.

Sângerează... Fiindcă nu e simplă haină, ci e Fiinţă: Omul din Cer, făptura cea nouă.

Iar la nuntă se caută câtă asemănare este între tine şi Iisus ?

Câştigarea asemănării cu Iisus are trecutul ei pe pământ. Iar asemănarea e în lumină. Lumina rezultă din capacitatea omului de iubire, de cunoştinţă şi de suferinţă.

Dar puţini sunt oamenii pe pământ care să nu păteze haina sfântului Botez. De aceea Dumnezeu, întru mila milostivirii Sale, a rânduit al doilea botez, Botezul pocăinţei: Taina Pocăinţei sau spovedania, care reface strălucirea primului Botez.

Dar oamenii pun diferite motive să nu vie la Taina Pocăinţei. Iată câteva:

1. „N-am timp" de Biserică. – De fapt n-au dragoste.
2. „Nu-s păcătos, ca alţii" – Un fel de farisei moderni.
3. „Acuma suntem tineri; când om fi bătrâni" – Ca şi când ar avea cineva în scris că va ajunge bătrâneţele. Focul tinereţelor crede că poate înşela pe Dumnezeu, lăsându-i bătrâneţele. Căci întrebare dacă vei

ajunge bătrâneţele şi, cu o aşa socoteală de viaţă, întrebare dacă o grămadă de doage şi cioburi se vor mai putea pocăi şi vor fi primite.

Cei ce amână pocăinţa pe la bătrâneţe sunt asemenea oamenilor care vor să treacă un râu mare, dar stau la marginea lui, aşteptând până trece toată apa. În vicleşugul acestei socoteli se prind oamenii cei mai mulţi.

SFATUL DIN IAD

Într-o carte veche din Sfântul Munte, un duhovnic, iscusit în poveţe, a lăsat închisă într-o întâmplare, învăţătura aceasta:

„Un preot cu frica lui Dumnezeu şi grija păstoriţilor săi, se ostenea zi de zi, prin toate mijloacele ce-i stăteau în putinţă, să întoarcă pe cei rătăciţi din calea pierzaniei şi să-i întărească în cuvântul lui Dumnezeu. Cu toate acestea vedea cu durere că ostenelele sale rămân fără roadă. Credincioşii săi lepădaseră doar făţărnicia. Încolo putrezeau în aceleaşi păcate, cum îi găsise. Zadarnică era slujba, zadarnice predicile, zadarnice sfaturile de la spovedanie. Nimic nu-i clintea din noroiul păcatelor.

Ce să mai facă bietul preot ? Cum să-i îndrepte ? Se ştia chezaş pentru sufletele lor, şi se frământa zi şi noapte, cerând de la Dumnezeu să-i arate pentru ce nu poate să-i atragă la mântuire ?

Într-o sâmbătă seara, după vecernie, stătea amărât pe piatra din grădină, covârşit de datoria sa preoţească şi mâhnit amarnic de truda-i fără roadă. Cum sta aşa, pierdut în gânduri grele, iată că Dumnezeu îi deschise ochii necăjitului său suflet, asupra unei vedenii înfricoşate: O gloată de arapi, negri ca tăciunele i se arătară. Era un nor de duhuri necurate, ţinând sfat, în frunte cu Satana, marele şi încruntatul Tartor al iadului.

Deodată, din mijlocul divanului, cu glasul diavolesc zbieră o dată de clocoti văzduhul: «Voi, drăceştilor gloate, scorniţi cu mintea voastră, meşteră la viclenii, şi să-mi spuneţi: cum aţi putea voi mai uşor şi mai sigur înşela pe oameni, ca să umplem cu ei pântecele flămând al iadului ?»

La această poruncă a Tartorului, gloatele încornoraţilor intrară în putoarea diavoleştilor sfătuiri. – Nu trecu mult şi, din mulţimea aprinsă la sfat, ieşi înaintea Satanei o căpetenie, lucind ca păcura, şi zise:

- Întunecimea ta, să furişăm în mintea oamenilor gândul drăcesc că nu este Dumnezeu. Astfel, neavând de cine se teme, uşor ne vor cădea în gheare, vor face numai ceea ce vrem noi şi vom umple iadul cu ei.

Ascultându-l, Satana chibzui şi apoi răspunse:

- Cu minciuna asta prea puţini vom putea prinde în undiţă, pentru că lucrurile Celui de sus: Cerul şi pământul şi toate câte le împodobesc, mărturisesc slava Lui şi toate dovedesc că El este. – Să vie altul, cu o născocire mai vicleană !

Atunci din gloatele întunerecului ieşi o altă căpetenie încornorată şi zise:

- Întunecimea ta, părerea mea e să le spunem oamenilor că, chiar dacă ar fi Dumnezeu, dar după moarte nu este suflet şi nu este nici o judecată şi, prin urmare, nici răsplată sau pedeapsă. Să le spunem că nu este nici Rai nici Iad. Acestea sunt aici pe pământ: ai ce-ţi trebuie e rai, n-ai ce-ţi trebuie e iad. Şi prin urmare, sunt slobozi să mănânce şi să bea şi să-şi facă toate poftele trupului, căci ca mâine vor muri, şi după moarte nu mai e nimic, şi o să le pară rău că nu şi-au petrecut câtă vreme erau în putere.

Satana îi cumpăni vorbele, apoi îi zise:

- Nici cu vicleşugul acesta nu vom putea câştiga prea mulţi. Căci printre oameni sunt unii mai răsăriţi la minte, care ştiu că este Dumnezeu şi că în dreapta Lui stă răsplata şi pedeapsa după fapte. Şi apoi mulţi ştiu că sufletul dăinuieşte şi după moarte şi va ajunge la judecata cea de pe urmă, cum îi învaţă Scripturile. Cu vicleşugul acesta ne pică şi nouă în gheare, dar mare lucru nu. Eu vreau oameni mulţi, ca nisipul mării, să-i închid ca pe-o turmă de proşti, în toate peşterile iadului ! – răcni Satana, şi trânti o dată din copită, de sughiţă de groază toată droaia dracilor.

Atunci din mulţime se desprinse o altă căpetenie şi, sprijinindu-se ţanţoş în coadă, duhni următoarea propunere:

- Prea întunecate jupâne şi tată al minciunii, lăudată să fie grija ta de a umple iadul cu proştii şi destrăbălaţii pământului ! Am ascultat cu luare aminte vicleşugurile tovarăşilor noştri despre pierzarea oamenilor, dar văzând că ele nu sunt pe placul întunecimii tale, am scornit la rândul meu un vicleşug şi mai mare: De ce să nu lăudăm pe oameni pentru credinţa lor în Dumnezeu şi în nemurirea sufletului, în judecata de apoi

şi în răsplata după fapte ? De ce să nu le spunem şi noi că este Rai şi Iad, care dăinuiesc în vecii vecilor ? Dar, după ce le vom spune toate acestea – pe care ei le ştiu prea bine – să le şoptim la ureche, o dată, de două ori, de mii de ori: «Nu vă grăbiţi cu pocăinţa, oameni buni !» «Mai e vreme destulă !» «Trăiţi întâi cum poftiţi. Pocăinţa lăsaţi-o mai la urmă ! Nu vă grăbiţi !»

Ascultându-l, ochii Satanei fulgerară de bucurie drăcească. El se ridică trufaş de pe jilţul de flăcări ca smoala şi bătând cu laba pe umeri pe căpetenia care scornise acest vicleşug, zbieră o dată, de se cutremură tot întunerecul iadului:

- Voi, duhuri spurcate ale împărăţiei mele, risipiţi-vă ca gândul pe faţa pământului, şi ca o otravă dulce, furişaţi în urechile oamenilor şoapta, cu adevărat după numele vostru: «oameni buni, nu vă grăbiţi cu pocăinţa, nici cu spovedania adevărată. Mai e vreme destulă: mâine, poimâine, la bătrâneţe. Până atunci faceţi-vă datoria către Dumnezeu şi suflet numai aşa, de ochii lumii. Vedeţi-vă mai întâi de grijile pământeşti aşa ca şi până acuma. Pentru pocăinţa adevărată mai aveţi vreme, că doar n-o să muriţi mâine !»

Şi la porunca Satanei, duhurile se împrăştiară cu iuţeala gândului pe faţa pământului, să amăgească pe zăbavnicii oameni în minciuna pierzării, cu amânarea pocăinţei: pe mâine, la anul, la bătrâneţe...

... Vedenia se stinse şi preotul, trudit de soarta credincioşilor săi, înţelese, în sfârşit, pricina zăbavei lor de-a se hotărî să se mântuiască cu adevărat. De formă şi de ochii lumii, ei îşi îndeplineau datoriile creştineşti dar, vrăjiţi de şoaptele ademenitoare ale viclenilor tâlhari, găseau că sfaturile părintelui sunt bune mai mult pentru cei bătrâni. Cât despre ei înşişi mai au vreme destulă: mâine, poimâine, la anul, la bătrâneţe..."

*

Toate „motivele" care le aduc „creştinii" de a nu veni la Cina lui Iisus, de-a nu-şi griji haina de nuntă, sunt motive de râs, pe care nu le cred nici cei ce le spun.

Adevăratul motiv care se ascunde în dosul acestor pretexte este numai unul singur: Nu vor să se izbăvească de moartea care-i sfâşie. Şi oare de ce această mare nebunie ? – Pentru că moartea păcatului e o moarte dulce la simţuri, din cauza plăcerii ei, o moarte unită cu plăcerea.

Şi aceşti oameni iubesc mai mult moartea din cauza plăcerii ei, decât viaţa, care le cere, la început, un act de curaj pentru suferinţă.

E suferinţa uciderii omului nostru vechi, povârnit spre plăceri, pentru a da loc, a da viaţă, a îmbrăca pe Omul cel nou, Omul care s-a pogorât din Cer.

Şi pe aceasta nu o pot aceştia, pentru că nu cred în Iisus.

*

Când vor zice oamenii: Doamne, sunt un mare păcătos !?

De atâta vreme eşti o haină ponosită în mine; de atâta vreme mă chemi la Tine şi eu Ţi-am întors spatele...

Şi Tu, de atâta vreme mă aştepţi...

Prislop, 3.XII.49 — Dumineca XXVIII Luca 14,16-24

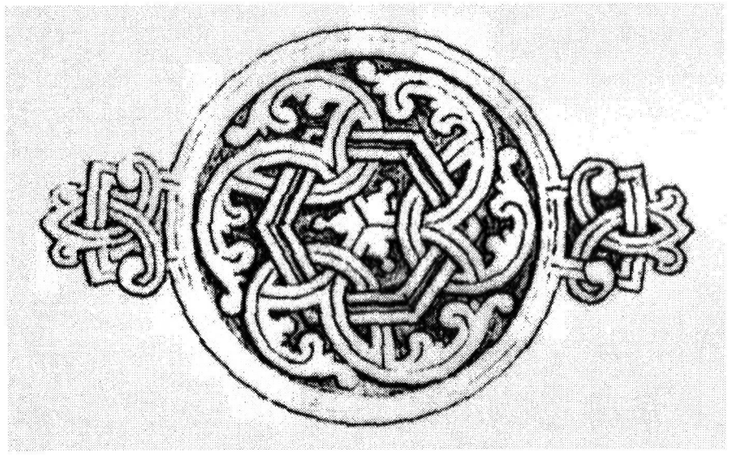

ISTORIA CHEMĂRILOR
- 96 -

Pilda chemării la Cină, de la Luca, are o variantă la Matei (22,1-14), chemarea la Nunta fiului de Împărat. Deosebirea între redactarea de la Matei şi Luca provine din formularea dată în două rânduri, de Însuşi Iisus.

Evangheliştii şi-au ales formularea care convenea mai bine scopului Evangheliilor lor. Astfel Matei a scris Evanghelia evreieşte, pentru evrei, pe când Luca în greceşte, pentru păgâni. În formularea de la Luca intră toţi oamenii. Nimeni nu-i dat afară de la Cină. Iată o formulare universalistă. Scopul e: „ca să se umple Casa mea"; deci toţi **trebuie** să intre.

Aceste două direcţii, cu totul opuse, le vedem reprezentate de cele două Biserici ale creştinătăţii: a răsăritului şi a apusului.

În răsărit, încă de la început, e normativă vederea de la Matei: nu oricine e primit în creştinism. Trebuie mai întâi o haină de nuntă. Aceasta se obţine prin probe aspre, prin catehizaţie specială şi prin proba statorniciei în credinţă şi mărturisire. Câtă vreme s-a observat rigoarea aceasta Biserica a înflorit veacuri de aur şi are o epocă patristică. Ca simbol al acestei orientări, Episcopul poartă o cârjă cu doi şerpi împletiţi la capăt, cu privirile spre cârjă: drept simbol al păstoririi cu înţelepciune paşnică. Aşa, paşnic şi cu prudenţă, a propagat Biserica răsăritului Creştinismul între popoare.

Biserica apuseană şi-a luat direcţia universalistă, a cuvintelor de la Luca: „sileşte-i să intre !" Deci unde n-a mers cu învăţătura paşnică şi înţeleaptă, Biserica apuseană a recurs la forţă, silind pe oameni să intre. Numai în mentalitatea unei atare orientări s-a putut naşte lozinca iezuită: „Scopul scuză mijloacele". Dar nu numai păgânii au fost siliţi să intre, ci şi popoare deja creştine, au fost presate să vie la ascultarea centralistă a Romei. Aşa se explică posibile persecuţiile, cruciadele – mai ales concluzia lor: imperiul latin – şi inchiziţia „în numele lui Dumnezeu".

Dacă vreun eretic nu mai avea alt chip de mântuire, îl mântuia inchiziţia, arzându-l de viu pe rug. Şi inchiziţia era de cea mai bună credinţă că arde oameni de vii: din iubirea de oameni.

Ce vină are Iisus ? – Poate că şi El ar fi fost ars pe rug, – cum îşi da Dostoievschi cu părerea, în Povestea Marelui Inchizitor.

Dar omul nu poate sili, aşa, pe om. „Sila" o conduce Providenţa, care poate, totodată, să-i lase omului şi libertatea şi viaţa.

Simbolul acestei orientări o arată şi cârja Episcopului roman, care are forma unui cârlig, cu care să poată prinde din fugă oile care n-ar vrea să vie unde vrea păstorul. Toate oile care nu aparţin Bisericii apusene sunt considerate oi rătăcite.

*

Chemarea la Cină mai are şi un alt mod de istorie.

Întâi au fost chemaţi evreii. Se ştie ce-au făcut şi ce-au păţit. Ei reprezintă cel mai bine „motivele" de-a nu răspunde la chemare: ei preferă proprietatea mobilă şi imobilă a lumii, care asigură instinctele vieţii acesteia de aici. Acesta-i motivul lor. Cu el s-au asociat foarte mulţi „creştini" „chemaţi", încât nu mai răspund la chemare decât prea puţini creştini „credincioşi" şi foarte puţini creştini „aleşi".

Totuşi, pe lângă credincioşi şi aleşi mai intră şi „siliţii" sorţii: Lazării existenţei, orbii, şchiopii, dezorientaţii de la răspântiile raţiunii, cu un cuvânt toţi convinşii de gardurile de aici ale naturii omeneşti.

Cine sunt trimişii să cheme oamenii ?

Aceştia încă lămuresc înţelesul istoriei. O primă ceată de trimişi, care vestesc, roagă oamenii să vie la Dumnezeu, sunt Proorocii, Apostolii şi Ierarhia Bisericii. Cei ce „silesc" sunt altă ceată, contemporani cu cei dintâi, fiindcă cei ce n-ascultă de iubire ascultă de frica de sabie. Totuşi ceata lor e trimisă mai către sfârşitul istoriei. Ei nu cheamă, ci împing oamenii să-L caute pe Dumnezeu. Aceştia poartă sabie şi cu ea dezleagă pe oameni de motivele care-i ţin: fiinţele Cerului, în legăturile pământului.

Valorile, oamenii care le reprezintă au, prin urmare, misiunea aceasta de a „sili" pe oameni să-şi caute Cetatea de obârşie. Şi socoteala Providenţei e cu atât mai înţeleaptă cu cât **dă** valoare – misiune de mântuire – oamenilor „fără valoare".

Chemarea la Cină e chemarea la viaţa lui Iisus; chemarea la Sfânta Împărtăşanie cu El; chemarea la învăţătura Sa: chemarea la chipul Său de a fi în lume. Chemarea la nuntă e strămutarea de la capătul lucrurilor, a firii omului, din om ce era, în „dumnezeu după dar". Când va face Dumnezeu aceasta, – zice a doua oară: „Săvârşitu-s-a !" (Apocalipsă 21,6) – opera de mântuire a omului: „Acum toate sunt gata !" De altfel numai o natură îndumnezeită poate dăinui la aceeaşi masă cu Dumnezeu. Până atunci ne împărtăşim numai cu Trupul şi Sângele Domnului (învăţăturile şi darurile); atunci şi cu oasele: raţiunile divine ale existenţei (sf. Maxim). Până atunci nu ni s-a dat să avem decât „simţirea care era în Iisus" (Filipeni 2,5) – marea Lui iubire; atunci ni se va da şi cunoaşterea Absolutului (în sfârşit setea raţiunii de adevăr se va astâmpăra). Aceasta e mântuirea – şi istoria încetează. (Până atunci să ne vedem de cele atârnătoare de noi !).

Prislop, Dumineca XXVIII
3.XII.49 Luca 14,16-24

FIII ÎNVIERII

- 97 -

Învăţătura despre învierea morţilor se cunoştea în Israel de pe vremea proorocului Ezechiil (cap. 37). Dar precum au fost israelitenii împotriva proorocului, au fost şi împotriva învierii morţilor. Împotrivirea aceasta ajunsese contemporană cu Iisus, în secta saducheilor. Drept aceea se prezintă oarecari sectari saduchei la Iisus, cu gând să-L prindă în cuvânt despre înviere. (Mult s-au zbătut unii oameni ca să-L compromită pe Iisus, numai ca să scape de imperativul felului Său de a fi în lume.) Astfel I s-au prezentat cu un caz fictiv şi I-au zis: Moise ne-a poruncit prin lege căsătorie de levirat (prin care o femeie, dacă va rămânea văduvă şi fără copii, cumnaţii ei liberi sunt obligaţi să o ia femeie). Deci o femeie a fost soţie la şapte fraţi: a cărora din ei va fi la înviere ?

De fapt ei nu mărturiseau decât imposibilitatea lor personală de-a putea gândi şi un alt mod de existenţă. Dar dacă nu putem gândi ceva, fiindcă întrece puterile raţiunii, de aci nu urmează a trage concluzia inexistenţei faptului ce ne depăşeşte. Şi fiindcă sunt date ce depăşesc limitele raţiunii – dar care trebuie totuşi ştiute – de aceea a venit Iisus, Omul-Dumnezeu, Omul de peste limitele omului, şi ne-a descoperit configuraţia celuilalt tărâm, mod viitor al existenţei noastre.

Iată o justificare, o raţiune a credinţei. Iată raţiunea Revelaţiei.

Căci dacă natura noastră ar fi de fapt redusă numai la modul acesta trupesc al existenţei, am avea şi noi măcar liniştea vitelor. Dar de vreme ce orice om refuză a trăi condiţia dobitoacelor – cu toată liniştea lor – aceasta înseamnă că cealaltă natură: natura noastră viitoare o refuză.

E drept că nu poţi cere omidei să zboare. Dar chiar dacă nu va crede, ea totuşi va zbura, când va ajunge fluture. Condiţia omului nu e definitiv aceasta. Şi fiindcă nu e aceasta, de aceea simţim noi, în noi, neliniştea contrazicerii şi a neînţelesului. Dacă aceasta ar fi situaţia

noastră definitivă am şti că n-avem sens. Aceasta ar fi cu adevărat tragedia tragediilor.

Dar chipul lumii acesteia trece.

După el vine altul.

Despre acela, din acela chiar, ne vorbeşte Iisus.

El a venit la noi din celălalt mod de existenţă.

Acolo existenţa are alte legi.

E veacul viitor: veşnicia.

„Cei ce se învrednicesc să-l dobândească nici nu se însoară, nici nu se mărită şi nici să moară nu mai pot, fiindcă atunci sunt la fel cu Îngerii şi sunt fiii lui Dumnezeu, de vreme ce sunt fiii Învierii."

„Iar precum că este înviere, chiar Moise – pe care-l aduceţi voi saducheilor în sprijin – a arătat-o, când numeşte pe Domnul: Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac, Dumnezeul lui Iacov. Deci nu e un Dumnezeu al morţilor, ci al viilor, căci în Dumnezeu toţi sunt vii."

Acestea au fost cuvintele Mântuitorului care l-au zguduit pe Pascal, când a scris apoi biletul pe care-l purta cusut în haină: „Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac, al lui Iacov: nu Dumnezeul filosofilor !"... „Substanţa" lui Spinoza, „Monada" lui Leibniz, „Unicul" lui Plotin, „Absolutul" lui Hegel... etc.

Un Dumnezeu viu al vieţii, al construcţiei raţiunii chiar, dar în nici un caz un „Dumnezeu" produs al raţiunii.

Iisus a astupat gura dificultăţilor saduchee.

Învierea omului în veacul viitor stinge neajunsul şi toată nedesăvârşirea modului actual al existenţei.

A te căsători e o lege a veacului de acum.

A renunţa la ea, când ai putea-o face, însemnează a trăi prefigurarea modului viitor al naturii omeneşti: a trăi cu anticipaţie o metafizică; însemnează a trăi una din concluziile religiei aşa cum a trăit Iisus.

Prislop, Luni XXIX
4.XII.49 Luca 20,27-44

TAINA RĂBDĂRII

- 98 -

Răbdarea e o condiţie a mântuirii, – cu condiţia să nu fie pentru vinovăţii, ci pentru „vinovăţia" de a fi creştin.

În lumea aceasta, ostilă „celeilalte", nu poţi crede în Iisus fără să fii pedepsit. Scriptura a prevăzut demult cenzura împotrivirii zicând:

„Fiule, când vrei să te apropii să slujeşti Domnului, găteşte-ţi sufletul tău de ispite !" (Sirah 2,1). Iar sfântul apostol Pavel ne previne: „Toţi cei ce vor să trăiască cucernic în (stilul lui) Hristos Iisus, prigoniţi vor fi !" (II Timotei 3,12).

Oare de ce, oamenii care nu fac rău la nimeni, oamenii care se roagă pentru vrăjmaşii lor, pe aceştia oamenii lumii îi iau la ţinta tuturor fărădelegilor ? De ce oare ucenicii lui Iisus, ucenicii iubirii de oameni, stârnesc între „oameni" atâtea valuri de ură ? – Şi doar dacă lipseşte ceva omului cu adevărat, iubirea îi lipseşte, fiindcă numai climatul iubirii face posibilă viaţa oamenilor.

Deci e de neînţeles cum iubirea stârneşte ura împotriva ei !

Şi e de neînţeles cum iubirea trebuie să înghită toate valurile de ură, câte-ar fi.

*

Oamenii veacului acestuia vă vor face şi vouă ce Mi-au făcut Mie.

De M-au prigonit pe Mine şi pe voi vă vor prigoni. Dacă pe Mine M-au denunţat Stăpânirii veacului acestuia şi pe voi vor pune mâna şi vă vor da în judecăţi şi vă vor duce înaintea regilor şi stăpânitorilor lor şi vă vor arunca în temniţe pentru vinovăţia numelui Meu ! Deci „păziţi-vă de oameni !"

De ce atâta prigoană ?

- Fiindcă creştinii au ieşit din complicitatea cu păcatul.

Şi-au schimbat cetăţenia. Ei s-au declarat cetăţenii Împăratului Cerurilor.

Aceasta ar fi o explicaţie.

Altă explicaţie: chiar rostul încercărilor.

„În necazuri, cheamă-Mă pe Mine, zice Domnul, şi-ţi voi ajuta ţie..." În necazurile voastre veţi vedea prezenţa Mea. Eu voi grăi puternicilor lumii prin gura voastră, şi vă voi da o înţelepciune, căreia nu-i vor putea sta împotrivă toţi protivnicii voştri. Eu voi grăi prin răbdarea voastră, care îi va uimi, şi-i va sili să Mă cunoască pe Mine.

Aşa a fost. Căci mulţi tirani s-au îngrozit de răbdarea mai presus de fire a sfinţilor şi au sfârşit prin a mărturisi şi ei pe Hristos, – de asemenea, cu acelaşi preţ al vieţii. Deci iată că răbdarea sfinţilor în încercări are rostul iubirii de oameni a lui Dumnezeu. Mulţi oameni, mai ales puternicii veacului, sunt refractari propoveduirii Cuvântului, dar unii din ei se biruie de ultimul cuvânt al sfinţilor: cel acoperit cu preţul vieţii.

La urma tuturora este o dreaptă judecată.

Şi e dreaptă pentru că la toţi le-a propoveduit Cuvântul, prilejuindu-le o mărturisire a cuiva, şi deci nu vor avea cuvânt de scuză că n-au auzit de Dumnezeu. Aceasta e raţiunea ascunsă a Providenţei: toată lumea e ispitită să se ciocnească de Iisus: Piatra unghiulară „de poticneală" a lumii, dar de „temelie" a sfinţilor.

Dacă Iisus, Dumnezeul îmbrăcat în om, a fost o puternică ispitire ce i-a făcut Dumnezeu Tatăl, Satanei, ca să se atingă de călcâiul Lui, trupul, şi să pătească, înghiţindu-L, spargerea pântecelui iadului şi slobozirea dreptilor, atunci şi cu ucenicii lui Iisus aceeaşi ispitire face oamenilor lumii acesteia, care, atingându-se de ei: sau să se lumineze spre mântuire, sau desăvârşit motivat să se piardă.

Atâta am înţeles din taina răbdării sfinţilor.

E ascunsă în ea o mare bucurie.

Şi Iisus o avea.

Prislop, Marţi XXIX
5.XII.49 Luca 21,12-19

SFÂNTUL IERARH NICOLAE
„MILA ŞI ADEVĂRUL MERG ÎNAINTEA TA"

Psalmul 88,14

- 99 -

Sfântul ierarh Nicolae e unul din cei mai populari sfinţi ai creştinismului. Nu e nici sfântul Ioan Gurădeaur, a cărui sfântă Liturghie se săvârşeşte mereu. De ce ? Ne-ar putea explica cele două calităţi ale marelui ierarh:

Dragostea de popor – până la sacrificiu; şi

Dragostea de Iisus – dragostea de Adevăr.

Deci „mila şi adevărul" pe care le-a trăit ca ierarh, l-au făcut mare înaintea lui Dumnezeu, iar Dumnezeu l-a făcut mare înaintea oamenilor.

Constantin cel Mare l-a găsit pe sfântul Nicolae în temniţă. Prin edictul Împăratului de recunoaştere a creştinismului ca religie de stat, de la anul 313, sfântul Nicolae, dimpreună cu toţi creştinii de prin temniţele imperiului roman, sunt puşi în libertate.

La anul 325, când Împăratul Constantin a convocat primul sobor ecumenic, a toată creştinătatea, printre cei 318 sfinţi Părinţi ai lumii şi ierahi era şi sfântul Nicolae.

Soborul s-a convocat pentru a stăvili marea erezie a arianismului, care tăgăduia divinitatea lui Iisus.

Atunci s-a cunoscut râvna sfântului Nicolae pentru Adevăr, care a şi trecut măsura. Căci sfântul Nicolae l-a pălmuit pe ereticul Arie în plin sobor pentru hulirea lui: că Iisus n-ar fi Dumnezeu, ci numai o făptură a lui Dumnezeu. Hulirea vrednică era de bătaie, căci Arie săpa la temelia creştinismului: ataca dumnezeirea Întemeietorului său. Ori creştinismul stă sau cade cu dumnezeirea sau nedumnezeirea Întemeietorului său.

Deci sfinţii Părinţi, amărându-se pentru palma pe care a dat-o sfântul Nicolae lui Arie, i-au luat omoforul arhieriei.

S-a arătat însă Maica Domnului unuia dintre îmbunătățiții Părinți şi le-a poruncit să-i dea omoforul înapoi, că plăcută a fost Domnului râvna sfântului Nicolae.

De atunci pe icoana sfântului Nicolae e zugrăvită Maica Domnului şi Domnul Hristos, dându-i omoforul arhieriei înapoi.

Iată râvnă pentru Adevăr, cum n-au mai avut-o Părinții Bisericii. Dar tot râvnă pentru adevăr se pot socoti şi intervențiile energice, până la răfuială şi până la împăratul, când, în două rânduri erau să fie osândiți la moarte nişte nevinovați.

Sfântul Nicolae i-a scăpat de moarte. Iată râvnă pentru dreptatea omului. Aşa ceva nu poate face decât omul hotărât să le ia locul. Dar aceştia sunt sfinții: „păstorii cei buni, care-şi pun sufletul pentru oi".

Dar sfântul Nicolae nu s-a ocupat numai de grijile duhovniceşti ale turmei sale. El n-a văzut omul împărțit, ca să se mulțumească a se griji numai de o parte a omului. El a luat omul ca întreg, şi pentru întreg omul s-a expus riscurilor şi grijilor. Aşa odată, fiind mare secetă, a alergat şi a aprovizionat cetatea sa cu grâu, scăpând oamenii de foamete.

De trei ori a scăpat de mizerie şi păcat pe un tată văduv cu trei fete, aruncându-le bani pe ascuns, şi aşa le-a căsătorit iubitorul de oameni, cu cinste. Şi i s-ar mai putea pomeni din fapte; dar ne oprim aici.

*

Poate că şi aci stă o taină a sfințeniei lui: în capacitatea lui de a aduna suferința. Suferința pe care o aduna de la toți, îi făcea iubirea mai strălucitoare: – şi acestea laolaltă ard ca o făclie viața sfântului –, care apoi, mai multă suferință atrage, sporind focul iubirii sale de oameni. Suferința şi iubirea se cresc în progresie una pe alta, în sfinți. Aşa se face că inima lui era o mare în care se revărsau toate lacrimile şi durerile pământului şi găseau alinare. Cred că **aceasta** e o taină a „luminătorilor lumii".

De altfel toate minunile pe care le-a făcut Dumnezeu oamenilor, după mutarea sfântului, nu au altă explicație, decât că sunt un răspuns pe care li-l dă Dumnezeu, pentru iubirea **lor** de marele ierarh. Căci Dumnezeu e făcătorul de minuni în sfinții Săi, indiferent dacă sunt în lumea aceasta sau s-au mutat în cealaltă.

Dar marea minune – şi din ce în ce mai rară între oameni – e tocmai această lumină a inimii, **căreia** Dumnezeu nu-i pune hotar

mormântul. De aceea Dumnezeu o laudă cu fapte mai presus de fire, cinstind cu ele pomenirea iubiților Săi: iubitori de oameni, sfinții.

Dumnezeu o laudă cu faptele mai presus de fire.

Să o lăudăm şi noi... măcar cu vorba !

Prislop,
6.XII.49

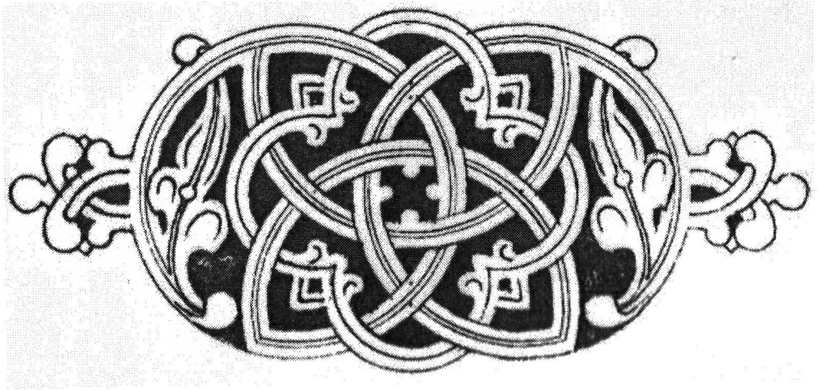

MĂSURILE VREMILOR

- 100 -

Providența vede timpul în funcție de om.

Iar fiindcă omul are darul excepțional al libertății deciziei, şi timpul are o funcție variabilă în Providență. Dacă: „Înaintea lui Dumnezeu o mie de ani sunt ca o zi, şi o zi ca o mie de ani" (Psalmul 89,4; II Petru 3,8) aceasta se datoreşte şi marilor decizii ale libertății omului pe pământ.

Libertatea omului înclină orientările sale, undeva în centrul timpului, iar urmările acestei înclinări sunt mai neprevăzute ca a unei linii ce descrie diferite unghiuri mici la centru, dar nemăsurat de mari, la infinit.

Aşa sunt răspunderile libertății.

Omul nu mai poate interveni, cu aceeaşi uşurință, în urmările cu necesitate, ale deciziilor sale.

Şi în multe, cât n-ar vrea să intervină.

De aceea omul are nevoie de Dumnezeu, garant al libertății sale, şi care are libertatea absolută, a armonizării totului. De aceea libertatea omului e îngrădită în „soroacele" timpului. Numai libertatea lui Dumnezeu e neîngrădită în nici un fel de timp, ci întrucâtva de libertatea omului.

Libertatea omului cu libertatea lui Dumnezeu stau în acelaşi raport ca timpul cu eternitatea.

Timpul i s-a dat omului când s-a ispitit să iasă din starea eternității paradisiace. De atunci a început omul bejenia sa în istorie: în „măsurile timpului", în „împlinirile vremilor".

Iar vremile se umplu cu faptele oamenilor. „Soroacele" vremilor însă, sunt în mâna lui Dumnezeu. El rezolvă „crizele vremilor", puroaiele istoriei. El a cufundat slava Egiptului în fundul Mării Roşii; El a cufundat Sodoma în fundul Mării Moarte; iar în vechime, tot pământul sub potop.

Iar acum Ierusalimul îşi încarcă în socoteală blestemul pustiirii şi risipirea neamului acestuia în toată lumea, căci n-a învățat nimic din soroacele robiei babilonice de 70 de ani şi a robiei egiptene de 400 de ani.

„Ierusalimul va fi călcat în picioare de păgâni, până când se vor împlini vremile păgânilor."

Acestea sunt urmările deciziilor libertății omeneşti, în timp, în pietre chiar, când deciziile omului sunt împotriva Domnului.

Iudeii cunoşteau mersul vremii, dar nu cunoşteau vremea în care a venit Mesia, vremea, éra pe care a adus-o Iisus. N-au vrut s-o cunoască. De aceea Dumnezeu a consfințit împietrirea lor, dând loc păgânilor să intre în creştinism, ca cei dintâi să fie pe urmă şi cei de pe urmă întâi. De atunci iudeii nu caută altceva cu mintea lor, decât cum să înfunde istoria în crize, să implice toată lumea în criza sufletului lor.

Semnele umplerii măsurilor sunt limitele naturii omeneşti, şi anume: cât bine şi cât rău poate face şi răbda firea omenească. Limitele răului sunt limitele naturii. Stavila aceasta a pus-o Dumnezeu. Ca răutatea să nu fie infinită, să nu fie nemuritoare, a vămuit-o cu moartea. De aceea războaiele sunt din ce în ce mai catastrofale, încât, la unul din ultimele războaie scrie că va muri a treia parte din omenire (Apocalipsă 9,15). Ca şi cum cazanul timpului nu mai dăinuieşte decât până când omul se va desăvârşi în fărădelegi; iar atunci se va transforma – pentru cei ce l-au umplut, – într-un cazan metafizic de conştiințe chinuite (Înțelepciunea lui Solomon 5,2-9).

Ideile acestea nu se pot lega prea strâns şi prea cu înțeles, din cauză că au fost spuse sub presiune profetică, nu logică, nici măcar istorică.

Putem spune doar că Dumnezeu, întrucât prevede mişcările libertății omeneşti, singur El ştie şi deține etapele timpului, – cât va mai fi timp –, căci umplerea timpului de răutăți atrage un mod necunoscut de existență a omului în timp, când „timp nu va mai fi" (Apocalipsă 10,6).

Înțelegem apoi că:

Cele bune lungesc „ziua omului" la mii de ani înaintea Domnului, pe când cele rele scurtează mia de ani (– mia de ani poate că însemnează toată istoria omului pe pământ –) a omului, la „Ziua Domnului"; căci:

Fărădelegile strigă Judecata, şi rugăciunile sfinților.

Prislop, 6.XII.49; Miercuri XXIX; Luca 21,5-8 şi 20-24

SIGURANȚA ABSOLUTĂ

- 101 -

Aşa a vorbit Iisus: cu siguranța absolută.

Fiindcă era Dumnezeu.

El era mai înainte de întemeierea lumii. Prin El s-a făcut tot ce s-a făcut. Deci ştia mai înainte de a fi vreuna din zilele lumii, toate zilele ei şi sfârşitul zilelor zidirii.

Iisus ştia absolut toate urmările creației lumii. Nu numai că ştia începutul şi sfârşitul creației, dar chiar El este începutul şi sfârşitul, Alfa şi Omega creației.

Dacă pe planul timpului s-a spus: „Nu sunt vremile sub om, ci bietul om sub vremi", pe planul absolutului se poate spune: Nu e veşnicia sub timp, ci bietul timp sub veşnicie. Timpul nu se cunoaşte pe sine, dar îl cunoaşte eternitatea, îl cunoaşte Veşnicul. Iar în Iisus Veşnicul vorbea istoriei, arătându-i începuturile sfârşitului.

„Vuietul mării (fără-de-legilor) şi valurile ei vor îngrozi oamenii, cât să-şi dea sufletul de spaimă şi de aşteptarea celor ce au să vie peste lume." (Luca 21,25)

„Tăriile cerului vor fi zguduite." (Matei 24,29; Luca 21,26). Structura cosmosului se va zgudui.

E destul să medităm puțin, pe plan religios, preocuparea ştiinței moderne de a provoca în constituția materiei procese primordiale de explozie a energiei, – fapt de care pomeneşte profetic şi sfântul apostol Petru, când scrie: „... pământul de istov (istov = năpraznic de repede) va arde şi stihiile (numirea antică a elementelor chimice) arzând se vor desface" (II Petru 3,10). Preocuparea aceasta a ştiinței moderne de disociația materiei şi declanşarea energiei atomice, poate duce la urmări catastrofale. Dacă toate acestea sunt adevărate, preocuparea aceasta apocaliptică dă serios de gândit.

E cunoscută povestea cu ucenicul vrăjitorului: Ucenicul învățase formula dezlănțuirii puhoaielor şi furtunii, dar, după ce le-a văzut

stârnite, de frică a uitat formula de oprire a lor. Ştiința aceasta modernă se găseşte în aceeaşi probabilă situație. Cu toată nebunia ei, ştiința totuşi serveşte o amară ironie materialismului dialectic, care explică unitatea lumii prin materialitatea ei, în vreme ce ştiința dovedeşte că materia, la urma urmei, nu mai e materie, ci energie.

Toate acestea nu sunt un semn după care se poate cunoaşte începutul sfârşitului ? Căci nu se poate spune despre Iisus ceea ce se poate spune despre ucenicul vrăjitorului: ştiința.

Cele ce ni se par nouă noutăți şi ale căror rosturi numai Dumnezeu le ştie până în sfârşit, nu erau neştiute de Iisus, Cuvântul lui Dumnezeu, prin care s-a zidit făptura – cu deosebire omul şi toate posibilitățile ştiinței sale.

„Deci când vor începe să fie acestea, prindeți suflet şi ridicați capetele voastre, pentru că răscumpărarea voastră s-a apropiat. Când veți vedea făcându-se acestea, să ştiți că aproape este Împărăția lui Dumnezeu."

„Cerul şi pământul vor trece dar cuvintele Mele nu vor trece !" (Luca 21,33).

Aşa nu poate vorbi decât Dumnezeu; fiindcă El deține destinele cele mai presus de minte ale creației, şi are un scop cu ea. Iar creația, dacă ar rămâne aşa cum e, la nesfârşit, nu-l realizează. De aceea va trebui profund zguduită. Prima dată a făcut-o potopul, adică apa.

A doua oară o va face focul. (E tocmai „focul" de care se ocupă ştiința, foc de natura celui din soare şi nu a celui obişnuit pe pământ.)

Oare „ştiința" nu aşteaptă – fără să ştie – şi nu „grăbeşte venirea zilei Domnului ?" (II Petru 3,12).

Revelația e precisă şi categorică.

Împărăția lui Dumnezeu (– acum smerită în inimile credincioşilor –) va avea atunci slava ei, căci „noi aşteptăm, potrivit făgăduințelor lui Iisus, ceruri noi şi pământ nou, în care dreptatea locuieşte" (II Petru 3,13).

Concluziile personale practice sunt de la sine înțeles.

Orientați de-o rază a eternității noastre, dată de Iisus, ne putem desface de destinul lumii.

Cu siguranța absolută n-are rost să te tocmeşti !

Prislop, 7.XII.49; Joi XXIX, Luca 21,28-32

„MARELE" IUDA
- 102 -

Trădătorul...
Omul care a vândut pe Dumnezeu.
Omul meschin, îngust, orbit, obsedat.

Unii au căutat să-l prezinte dimpotrivă: pătruns de-un ideal al neamului său: dezrobirea politică a lui Israel. Iisus îi înşela aşteptările. De aceea avea dreptate să apere pe Israel de un „om" care-l conduce contra intereselor sale.

Au dreptate. Dar atâta dreptate câtă poţi da unui om care raţionează just pe principii false.

Israel a refuzat să-l considere pe Iuda printre eroii neamului.
Conducerii lui Israel îi trebuia doar un trădător.
S-a prezentat Iuda.
„Iar ei s-au bucurat şi s-au tocmit să-i dea bani."

*

Pe urmele explicaţiei:

Fariseii, cu gândul ucigaş în inimă, erau deja „fiii diavolului"; le-a spus-o Iisus în Templu (Ioan 8,44).

Le mai trebuia un „mijlocitor."
„Şi a intrat Satana în Iuda" (Luca 22,3).
Aceasta-i explicaţia faptului.

De-acum Iuda nu mai era un anonim; de acum Iuda e o mare putere: a devenit o minte satanică.

„Marele" Iuda.
- Iată oamenilor mici o cale de-a ajunge „mari".
De acum Iuda va fi prototipul tuturor trădătorilor.

Iuda va avea ucenicii lui până la sfârşitul lumii, care, aceeaşi treabă vor face-o: vânzând, reclamând mincinos stăpânirilor, trădând, dând la moarte: părinţi, copii, fraţi, soţii, bărbaţi, preoţi, sfinţi....

Iuda multiplicat vinde pe Iisus mereu.
Fiii diavolului îi cumpără lui Iuda ucenici.
- Şi cu preţuri derizorii, fiindcă se îmbie mulţi.

*

Explicaţia lui Iuda:

Credea în Dumnezeu, dar nu credea în Iisus.

Izbăvirea politică a lui Israel o punea mai presus de marea operă a lui Iisus: mântuirea omului. Pe aceasta n-o înţelegea Iuda. Se crampona într-o contradicţie surdă cu Iisus.

Nu l-au putut scoate din contradicţie nici darurile excepţionale, pe care li le dase Iisus la toţi; nu-l lărgise sufleteşte nici însăşi Iubirea, care strălucea în Iisus. (Tradiţia spune că pe Iuda îl rodea invidia că Iisus mai mult îl iubeşte pe Ioan decât pe el.)

Adevărul n-a încăput în Iuda, cum n-a încăput în farisei.
Structura lui era o dizarmonie – un haos.
De aceea Satana întru ale sale a intrat.

*

Explicaţia metafizică: e mai grea. După Scriptură a fost cineva prevăzut cu trădarea. E scris şi preţul şi ce s-a făcut cu preţul trădării.

Nu e scris ce se va alege cu vânzătorul; – semn că Dumnezeu n-ar fi vrut sinuciderea lui. Deci dacă în planul Providenţei era prevăzută „moartea cea de bună voie" a lui Iisus – fără ca aceasta să fie o sinucidere, ci o jertfă –, mijlocirea lui Iuda nu şi-ar fi atras pierderea mântuirii, dacă nu se sinucidea.

Vânzarea şi răstignirea lui Iisus l-au aruncat pe Iuda în deznădejde, cu care Satana şi-a aruncat ucenicul în zbilţul unui ştreang, din care l-a mai aruncat o dată „cu capul în jos de a crăpat în două şi i-au ieşit toate măruntaiele" (Faptele Apostolilor 1,18).

De atunci e desenat de zugravi pe genunchii şi în braţele lui Lucifer, ca cel mai iubit fiu al diavolului: „fiul pierzării".

*

A fost sau nu predestinat Iuda ?
Putea să fie şi altul. El s-a ales: el !
Libertatea lui a cedat ispitei, ca Adam în Rai.

Putea să nu cedeze ? I s-a retras Harul ? Nu i s-a dat ca şi celorlalţi ?

Dumnezeu n-are nici o vină.
O are toată numai Satana ?
„Mai bine i-ar fi fost omului aceluia, de nu s-ar fi născut !"
- E misterul fiilor pierzării, în care mârâie un rânjet de drac.

„La semn alerg, dar nu mă socotesc să fi ajuns" (Filipeni 3,14):
La starea de-a nu mai putea păcătui, a mântuirii.
- Aşa îşi atrăgea aminte Apostolul Neamurilor, care de fapt i-a luat locul între ucenicii lui Iisus.

Prislop, Vineri XXIX
8.XII.49 Luca 21,37-38
Luca 22,1-8

ÎMPĂRĂŢIA ARUNCATĂ
- 103 -

Heidegger spune că omul e aruncat în lume; duce adică o existenţă de „aruncat-în-lume", aruncat în grija existenţei, fără nici o consolare sau siguranţă. Filosofia sa, profund pesimistă, diametral opusă creştinismului, are totuşi o explicaţie creştină. Protestantismul a săpat o prăpastie de netrecut între Dumnezeu şi om, afirmă o deosebire absolută între Dumnezeu şi om; – aceasta ca o consecinţă metafizică a lui „Sola fide".

De altfel numai într-un climat protestant a putut lua naştere „filosofia neliniştii" şi teama de Neant.

Iisus a spus altfel.

„Împărăţia Cerurilor", comprimată într-o sămânţă mică, a luat-o un Om şi „a aruncat-o" în grădina Sa – lumea – şi s-a făcut creştinismul copac mare şi păsările Cerului s-au sălăşluit în ramurile lui. (Sigur că nu pentru păsări e Împărăţia Cerurilor, ci pentru oameni care trăiesc „ca păsările": mai desprinse de pământ şi firea pământeană, trăind mai după firea lor cerească, mai „în grija lui Dumnezeu", decât în „grija vieţii"). Păsările acelea sunt „vulturii" care se vor aduna să judece lumea (I Corinteni 6,2), când pământul va fi un „stârv" (Luca 17,37).

Împărăţia lui Dumnezeu e un aluat pe care l-a luat o femeie – sfânta Fecioară Maria – şi „l-a pus" în trei măsuri de făină (în firea omenească, oarecum întreită: suflet, trup şi timp) până a dospit toată.

*

Mergând Iisus spre Ierusalim, cineva L-a întrebat:
„Doamne, oare puţini sunt cei ce se mântuiesc ?"
Şi a răspuns Iisus tuturora:
„Nevoiţi-vă să intraţi pe poarta cea strâmtă (– şi cu chinuri, cum zice o pogribanie –), că mulţi vor căuta să intre şi nu vor putea."
Cu alt prilej a precizat cine-i „poarta":

„Eu sunt uşa; prin Mine de va intra cineva se va mântui."

Deci dacă Iisus e Împărăţia Cerurilor, sămânţa aruncată pe pământ, dacă Iisus e Cel ce dospeşte natura omului, în sensul Împărăţiei lui Dumnezeu, iar pe de altă parte tot Iisus e şi uşa acestei Împărăţii, acestea înseamnă că Iisus e dimensiunea transcendentă, dată naturii noastre, pe care trebuie să o dobândim: linişte împotriva neantului.

1.

Atragem stăruitor aminte oamenilor, şi cu toată gravitatea posibilă:

Nu treceţi cu uşurinţă peste Iisus !
Mai bine declaraţi-vă împotriva Lui,
Că mulţi vă veţi lămuri !

Căci dacă ne vom ţine mereu că nu-L ştim cine este El, pentru noi – cele prescrise în Cartea Veşniciei vor merge înainte şi se vor împlini toate – ne vom afla că ne-am încuiat uşa, în loc să ne-o deschidem, şi vom căpăta răspunsul cu care ne-am amăgit pe pământ: „Nu vă ştiu nici Eu pe voi; duceţi-vă de la Mine !" (Matei 25,12 şi 41).

Marea nefericire a rămaşilor pe dinafară e că atunci văd fericirea drepţilor. Propriu-zis văd marea lor defecţiune, care le-a pecetluit eternitatea.

Până atunci, adică acum pe pământ, aceştia se ţin de ochi să nu vadă pe Iisus. Atunci, cu natura transformată în vederea veşniciei, nu se mai pot ţine să nu vadă destinul firii omeneşti, pe care ei nu l-au admis.

Iadul nu se poate descrie mai bine.
Nici Împărăţia lui Dumnezeu.

(Prislop: 9.XII.949. Sâmbătă XXIX: Luca 13,19-29)

1.

„Suntem în lume ca marfa scoasă la vânzare. Unii negustori ridică preţul nostru până la cer, alţii îl scoboară până la nimic."
(N. Velimirovici: „Cugetări despre bine şi rău", p. 34)

Iată o figură plastică a deosebirii dintre Iisus şi filosofi, dintre raţiune şi Revelaţie. Raţiunea a dat dovezi de mari necuviinţe faţă de om. E ceva fantastic stârnit în ea, care-o face să sară peste limitele adevărului. Aceasta e ceea ce o descalifică în faţa Revelaţiei.

(14.III.950)

PEDEAPSA CU LEPRĂ

- 104 -

Lepra este o boală molipsitoare a Orientului, a cărei cauză medicina nu o cunoaşte nici până astăzi. Deci nici leacul. Leprosul putrezeşte de viu, ani îndelungaţi.

Lepra e una din cele mai grele sentinţe de moarte.

E o pedeapsă biblică.

De aci putem avea ceva explicaţii. Astfel, au fost pedepsiţi:

1. Mariam, sora lui Moise, de-a dreptul de Dumnezeu, pentru că încolţise invidia în inima ei, precum că numai cu Moise vorbeşte Dumnezeu ? Pentru cârtirea ei „Mariam s-a făcut albă de lepră, ca zăpada". Şapte zile a fost scoasă din tabără (Numeri 12,14).

2. Neeman Sirianul, generalul comandant al armatei regelui Siriei, lepros şi el, auzise, prin servitoarea nevestei sale, o evreică, de proorocul din Samaria, Elisei, ucenicul lui Ilie, că acesta l-ar putea tămădui. Când a venit sirianul, Elisei i-a trimis ucenicul să-i spună să se scalde de şapte ori în Iordan şi-i va trece. S-a răscolit însă mândria sirianului că nu i-a ieşit Elisei personal înainte, şi a plecat mânios. L-au înduplecat slugile, ca totuşi să asculte sfatul proorocului.

S-a smerit din trufia lui, s-a scăldat în Iordan şi i-a trecut. Întorcându-se cu daruri, e refuzat de prooroc.

3. Încolţeşte însă lăcomia în sufletul lui Ghiezi, ucenicul proorocului, şi se ia după sirian şi ajungându-l îi cere haine şi bani, cât abia să ducă cu doi măgari. Sirianul îi dă darurile cerute. Ghiezi ajuns acasă minte că n-a fost nicăirea.

Inima proorocului îl însoţise toată vremea şi ştia ce-a făcut. Drept aceea îi dă pedeapsa: „Lepra lui Neeman să se lipească de tine şi de urmaşii tăi în veci !" „Şi a ieşit Ghiezi de la Elisei, alb de lepră, ca zăpada." (IV Regi 5,27).

4. Regele Ozia al iudeilor, zidind multe cetăţi, câştigând războaie, scornind aruncătoare de pietre şi săgeţi din fortăreţele Ierusalimului,

săpând multe fântâni, şi mult împuternicindu-se, a sfârşit prin a i se împlânta mândria în inimă, spre pierzarea lui. Astfel a făptuit o mare nelegiuire înaintea Domnului, căci a intrat în Templul lui Solomon, făcând pe preotul, ca să tămâieze pe jertfelnicul tămâierii. Şi pe când era cu cădelniţa în mână, Azaria arhiereul şi cu optzeci de preoţi i-au atras aminte că nu i se cuvine să facă aceasta. Atunci Ozia s-a supărat pe preoţi şi deodată s-a ivit lepra pe fruntea lui, înaintea preoţilor. Ozia a murit lepros pentru mândrie şi sacrilegiu, dar a murit smerit (II Paralipomene cap. 26,16-21).

Fruntea care n-a gândit bine a fost pedepsită.

Din Scriptură se vede lămurit că pentru stăvilirea fărădelegilor şi stârpirea păcatului din popor, Dumnezeu a pedepsit până şi cu lepră. Deci lepra – şi orice lepră – urmărită în obârşiile ei, găseşti că e păcatul sufletului, care atrage după sine pedeapsa trupului, dar îi aduce şi sufletului sănătatea sa: smerenia.

Boala apare întâi în psihic. Aceasta e o concluzie a medicinii moderne. Scriptura vedem că întregeşte cu lămuriri ceea ce spune medicina. E o retragere – dacă nu izgonire – a lui Dumnezeu din susţinerea sănătăţii omului.

*

Satana cârtea asupra dreptului Iov. Dumnezeu i-a îngăduit să se convingă de statornicia credinţei dreptului: „Iată ţi-l dau în puterea ta ! Numai nu te atinge de viaţa lui !" „Atunci Satana a lovit pe Iov cu vărsat negru, din tălpile picioarelor până în creştetul capului" (Iov 2,6-7).

Pomenim întâmplarea, întrucât se vede din ea şi o fiinţă nevăzută, care dărâmă în tot chipul zidirea lui Dumnezeu. Aceasta nu poate fi prinsă în analizele de diagnostic. Fiinţa aceasta înclină doar libertatea omului spre rele, spre riscurile dezechilibrului vieţii şi se retrage. Iov a fost o ilustrare a răbdării dreptului, îngăduită ca valoare a virtuţii. Dar ceilalţi, ei silesc pe Dumnezeu să se retragă din ocrotirea lor, şi aşa apare stricătorul, cât nu mai pot scăpa de el. Şi pe mulţi îi mănâncă de vii.

A rămâne numai la explicaţia materialistă a omului – fără cea morală – înseamnă a nu avea niciodată o explicaţie suficientă. Medicina preventivă contează pe existenţa sufletului şi a deciziilor sale faţă de

viaţă. Sufletul, pe de altă parte, îşi are paraziţii lui de care trebuie să ştie să se ferească.

Iată de ce în antichitate medicii erau preoţi şi preoţii medici.

*

Dacă până la Iisus Dumnezeu atâta a purtat de grijă poporului iudeu încât n-a cruţat nici nuiaua cea mai aspră, astăzi, când mila lui Dumnezeu vine în persoană să caute şi să curăţească pe pedepsiţii Săi, iată că nu găseşte recunoştinţă în Israel.

Dar a găsit-o între străini; la un samarinean.

Iată de ce se spune că Binefacerea şi cu Recunoştinţa sunt două virtuţi care nu s-au întâlnit amândouă pe pământ.

Iată încă o amărăciune a lui Iisus:

Nouă din zece, iarăşi se vor fi apucat de rele.

Prislop, Duminica XXIX
10.XII.49 Luca 17,12-19

NEAM FĂRĂ SEMN

- 105 -

E una din cele mai grele pedepse. Pe aceasta au căpătat-o jidovii pentru necredinţa lor ispititoare de Dumnezeu. Numai împietrirea egiptenilor o mai egalează pe a jidovilor. Ei însă nu învăţau nimic din dezastrele altora. Toate trebuiau să le pătească şi ei. Egiptenilor li se împlineau măsurile fărădelegilor, şi-i aştepta fundul Mării Roşii. Pe aceia Dumnezeu i-a împietrit.

Providenţa sfârşea o civilizaţie. Acum se apropia a evreilor.

Precum egiptenii se împotriveau evidenţei divine, aşa acum jidovii caută pricină cu Iisus, şi-I cer semn din Cer. Iisus însă îi cunoştea că nici un semn nu i-ar schimba din ce sunt, de aceea „suspinând adânc, a zis: Pentru ce neamul acesta cere semn ? Adevărul vă grăiesc: neamului acestuia nu i se va da semn ! Şi lăsându-i s-a suit în luntre şi a trecut de ceea parte."

Să faci pe Dumnezeu să suspine adânc; să-L strâmtorezi după semne, după care eşti hotărât dinainte să nu te iei, fiindcă ai ateismul în inimă, nu e un lucru fără urmări. De aceea Iisus le-a apăsat destinul, să fie în lume un neam fără semn !

Şi a suspinat Iisus adânc, – pentru veacuri viitoare...

Şi de fapt aşa a fost. „Semnul lui Iona": Învierea lui Iisus din morţi, a treia zi, n-a avut nici un efect asupra lor, încât până în ziua de astăzi ei cred mai bucuros minciuna lor, că Iisus a fost furat de ucenici, deşi ei au întărit mormântul cu peceţi şi paza cu ostaşi.

E semnificativă o deosebire între evangheliştii sinoptici. Evanghelistul Marcu redă cuvintele Mântuitorului aşa : „Adevărul vă grăiesc: neamului acestuia nu i se va da semn !" Matei şi Luca redau cuvintele lui Iisus aşa: „Neamului acestuia nu i se va da semn, fără numai semnul lui Iona". Deci Matei şi Luca nu au cuvântul pe care-l redă Marcu: „Adevărul vă grăiesc".

Acesta-i adevărul: „Semnul lui Iona" – Învierea lui Iisus, n-a contat ca semn pentru evrei; – şi Iisus le-a spus-o dinainte. Deci singuri s-au exclus de la semn, iar Iisus a consfinţit cu anticipaţie ceea ce aveau ei să facă.

Neam fără semn: neam fără Înviere; neam fără Dumnezeu – neam împotriva lui Dumnezeu. Pentru ei Iisus a trecut de ceea parte a mării înţelesurilor. Ei au rămas dincoace, dar fără idealul care i-a părăsit.

A doua pedeapsă îi aşteaptă: vor îmbrăţişa pe omul trufiei absolute, omul care, în numele său, se va proclama „dumnezeul" lumii. Acela-i Antihrist: „Semnul" sfârşitului. Iată neamul care şi-a omorât Sensul; oameni care omoară sensul omului. Şi-l vor omorî. De aceea vine Iisus a doua oară: „Să judece vii şi morţii".

Prislop, Luni XXX
11.XII. 949 Marcu 8,11-21

O MINUNE CU ANEVOIE

- 106 -

Iisus nu putea face minuni, uşor, oriunde. Cu cât se apropia de „patria Sa" – Galileia – cu atât se resimţea aceasta. Betsaida Galileii e printre oraşele proscrise: „Vai ţie, Betsaido", iar ucenicilor, când au fost trimişi în misiune, li s-a spus: din oraşele care nu vă primesc ieşiţi, scuturându-le înapoi şi praful de pe picioarele voastre". La prilejul acesta a zis Iisus „Vai ţie, Betsaido" (Luca 10,10-13).

Cunoscuţii Lui concetăţeni se sminteau de El, văzându-I minunile şi auzindu-I înţelepciunea, pe motiv că-I cunoşteau mama, rudeniile şi meseria de teslar.

Ei aşteptau ca Mesia să fie un om picat din Cer. „Se mira şi Iisus de necredinţa lor." „Şi n-a putut să facă acolo nici o minune, afară doar că a tămăduit câţiva bolnavi, punându-şi mâinile peste ei." (Marcu 6,5-6)

Totuşi cei din Betsaida au adus la Iisus un orb, rugându-L să se atingă de el.

Iată un orb care poate că nici el nu credea în tămăduirea lui. De aceea nici n-a zis nimic. Aşa se explică, până la un punct, de ce Iisus l-a luat de mână şi l-a scos afară din Betsaida, ca să-i tămăduiască ochii, – nu fără oarecare greutate –, şi i-a zis apoi să nu mai dea prin Betsaida, ci să stea la casa sa şi să nu mai spuie la nimeni nimic.

Ce uşor poate Dumnezeu face ochi sănătoşi:

Scuipă pe cei bolnavi, scuipă infirmitatea strecurată în fire, pune mâinile pe umerii orbului şi-l întreabă: „Vezi ?" – Şi vede.

Evidenţa divină n-are trebuinţă de nici o sprijinire. Totuşi vedem că necredinţa îi stăvileşte evidenţa. Deci credinţa e o decizie a libertăţii, deci e anterioară, primordială raţiunii. Căci numai despre libertatea omului ştim că hotărniceşte, până la un punct, atotputernicia lui Dumnezeu, cu iubirea Lui.

Decizia de a crede în Dumnezeu sau decizia de a fi ateu, fireşte e o faptă a libertăţii; – sensul pozitiv sau negativ al libertăţii.

Cu non-sensul, sub orice formă l-a întâlnit, Iisus n-a putut face nimic. Aparent, lucrurile arătau pe Iisus neputincios. În fond, Iisus îşi ascundea atotputernicia Slavei, rezervată pentru A Doua Venire, când deciziile negative ale libertăţii omeneşti, nu-i mai pun o stavilă. Dar atunci nici nu mai au îngăduire. Smerenia aceasta a lui Iisus, în faţa omului, e adânc grăitoare: ne ia de mână ca pe orbi.

Iată o minune cu anevoie !

Prislop, 12.XII.49

Marţi XXX
Marcu 8,22-26

„CEARTA" LUI IISUS CU PETRU

- 107 -

Sau gâlceava omului cu Revelația.

„A certat Iisus pe Petru, zicând: Mergi înapoia Mea Satană, că sminteală-Mi eşti; tu nu gândeşti cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor !" Cuvinte grele ca acestea n-a mai zis Iisus decât chiar Satanei, când L-a ispitit în pustia Carantaniei. Acum tot Satana era camuflat în bunăvoința – de cea mai bună credință – a lui Petru.

Petru nu ştia că din organ al Revelației: mărturisitor al divinității Mântuitorului, cum a fost – fără să ştie – cu vreun pătrar de ceas mai înainte, tot aşa acum – fără să-şi dea seama – a ajuns o unealtă a Satanei. Situația dintâi l-a fericit; a doua l-a smerit.

Întâmplarea ne face să ne gândim şi la unii dintre sfinți care, după ce erau cercetați de Dumnezeu, în diferite chipuri, îndată venea şi Satana, ca măcar să-i laude – dacă alt necaz nu le putea face.

Nu Petru era Satana. Petru era Petru. Totuşi Iisus dă identitatea omului după duhul care grăieşte printr-însul. – Semn că aşa va face şi la sfârşitul lumii. Cearta o primeşte Petru, pentru că nu ştia ce punct de vedere grăieşte printr-însul.

Necertat nu te smereşti. Şi nesmerit nu apare în tine înrudirea ta cu crucea, ca să o iubeşti, ca pe ceva în care eşti. (Smerenia, smerirea, iubirea şi crucea sunt din aceeaşi familie a desăvârşirii.)

- Şi crucea, cu învierea care-i urmează, era punctul de vedere al lui Dumnezeu. Omul voia să-L scape pe Dumnezeu de cruce.

Dumnezeu se certa cu omul... în numele dragostei. (!)

Satana îi era „milostiv" lui Iisus în Petru şi ucigaş în Iuda.

*

Satana, prin frica de suferință a trupului şi prin ignoranța rațiunilor mântuirii, ține omul în îngustime, în nedezvoltare, în non-Sens, cu un cuvânt: în sminteală cu Dumnezeu.

Dacă n-ar fi înviere Petru ar avea dreptate.

Ori lui Petru tocmai cuvântul învierii nu i se fixase în minte.

Învierea era, pentru om, ceva nou până la imposibil.

Misiunea lui Iisus aceasta era: să antreneze omul în toate „riscurile" mântuirii, fiindcă este înviere.

Drept aceea, după ce a ieşit cu Petru la liman, Iisus a chemat la Sine mulțimea, împreună cu ucenicii, şi le-a zis: „Oricine voieşte să vie după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa în fiecare zi, şi să-mi urmeze Mie. Că cine va voi să-şi mântuiască sufletul, îl va pierde; iar cine-şi va pierde sufletul său, pentru Mine şi pentru Evanghelie, acela îl va mântui".

Deci, categoric:

Cine-şi iubeşte viața sa, sufletul său în lumea aceasta – fără a considera şi cealaltă, sau chiar împotriva ei –, acela îşi va pierde sufletul, pentru că acela e un iubitor de sine, un iubitor de trup – care nu se supune legii lui Dumnezeu, şi nici nu poate (Romani 8,7) – acela e un „fricos" (Apocalipsă 21,8). În aceştia nu e Duhul lui Hristos, aceştia nu sunt ai Lui, ei trăiesc împotriva lui Iisus.

Cine însă vrea să scape de toropeala lumii acesteia, – căci de la „a vrea aceasta" începe firul existenței să capete Sensul transcendenței –, şi se aprinde în ei Duhul lui Iisus, Duhul lui Dumnezeu, aceştia toți îşi riscă sufletul şi viața pentru Iisus şi Evanghelie.

Cine a menținut vie Evanghelia în conştiința veacurilor a fost întreg Calendarul sfinților, care în tot chipul au murit curajos pentru Iisus şi pentru Evanghelia Împărăției noastre. „Toți câți sunt mânați de Duhul lui Dumnezeu, ei fiii lui Dumnezeu sunt, şi n-au primit duh de robie, ca să le fie iarăşi frică, ci duhul înfierii, prin care zicem lui Dumnezeu «Tată». Duhul însuşi mărturiseşte împreună cu duhul nostru că suntem fii ai lui Dumnezeu" (Romani 8,14-16).

*

Atunci câştigăm mântuirea sufletului când punem preț pe ea: prețul pe care l-a pus Iisus şi toți sfinții. Pentru veşnicia noastră în Împărăția lui Iisus nici prețul vieții şi nici un preț nu e prea mare. „Necazurile de acum nu sunt vrednice de-a fi puse în cumpănă cu slava noastră viitoare."

Iisus ne aduce învierea: firul transcendenței noastre, pe care ni-l leagă de inimă (fiindcă inima, prin care iubim şi credem, are rațiuni mai

adânci ca raţiunea) – şi învierea n-o înţelegea Petru, precum că e o dragoste mai mare ca viaţa.

Şi nu e fir: e noul stâlp de foc, care conduce de două mii de ani neamul creştinesc prin pustia acestei lumi.

Din lumina Învierii e făcut Destinul care ne atrage Acasă.

Cine simte firul acestei lumini se mărturiseşte „străin şi călător pe pământ. E un rănit de nostalgia Paradisului.

Prislop, Miercuri XXX
13.XII.49 Marcu 8,30-34

TAINA LUI ILIE ŞI IOAN

- 108 -

Unii din ucenici totuşi au reţinut cuvântul lui Iisus despre înviere, care i-a scăpat lui Petru, şi se întrebau între ei: „ce poate să însemneze a învia din morţi ?" Şi nu găseau cu ce să se dumirească decât cu ce auziseră de pe la cărturari; deci L-au întrebat pe Iisus: „Pentru ce spun cărturarii că trebuie să vie mai întâi Ilie ?" – Se vede că Iisus provocase în sufletul cărturarilor întrebările îndoielilor ultime, care i-au determinat să ispitească Scripturile cu deadinsul. Ei aşteptau pe Ilie, potrivit proorociei lui Maleahi 3,1, care să le confirme pe Mesia. Şi a răspuns Iisus: „Adevărat, Ilie venind întâi, va rândui toate... Dar vă spun că Ilie a şi venit, şi au făcut cu el ce-au vrut – după cum e scris pentru dânsul."

Îngerul Gavriil, vestindu-i Zahariei naşterea unui prunc – pe care-l cerea în rugăciune – preciza: „El va merge înaintea Domnului, cu duhul şi puterea lui Ilie" (Luca 1,17). Fiul Zahariei ştim că a fost Ioan Botezătorul. (Cine ştie, dacă tatăl său ar fi ştiut că pentru copilul acesta va avea să moară ucis între templu şi altar, oare l-ar mai fi cerut ? – E o rânduială că noi nu ştim viitorul: am zădărnici rânduieli providenţiale.)

Dar Ioan era reîntruparea lui Ilie ? „Cu duhul şi puterea lui Ilie" n-ar putea merge şi altcineva, de pildă Ioan ? A fost un singur suflet, o dată în Ilie, a doua oară în Ioan ? Ar fi prin urmare vieţi succesive ? „Reîncarnarea" ar avea baze în Revelaţie ?

Astea-s întrebările şi misterul.

*

Când Ioan a trimis din temniţă o întrebare lui Iisus, cu prilejul acesta Iisus a mai precizat despre Ioan: „Ce-aţi ieşit să vedeţi ? – un prooroc ? Da, zic vouă, şi mai mult decât un prooroc. Căci el este acela de care s-a scris: «Iată eu trimit înaintea feţii tale pe îngerul meu, care va pregăti calea Ta înaintea Ta»". Deci Ioan era Ilie sau era înger; sau Ilie era înger ?

Dacă după înviere toţi vom fi ca îngerii, atunci răpirea lui Ilie la Cer să fi fost cauza transformării (strămutării – deşi nu corespunde nici cuvântul acesta –) unui om în înger ?

Îngerii şi oamenii sunt ordine distincte. Dogmatic.

Dar dacă Dumnezeu poate şi din pietre să facă fii lui Avraam, sau pe măgăriţa lui Balaam să vorbească omeneşte ? – Cine-I poate pune hotare ? Că nu putea să fie înger mai înainte de aceea ne stau mărturie şi cuvintele lui Iacov: „Ilie, om păcătos asemenea nouă a fost, dar cu rugăciune s-a rugat..." (Iacov 5,17). Dar ce mai înţelegem atunci prin „înger" ?

Întâi înţelegem făpturile cereşti, cetele Îngerilor. Al doilea înţeles e cel de „trimis" al lui Dumnezeu – cu o misiune. Pentru acest al doilea înţeles găsim la Maleahi că şi preoţii sunt numiţi îngeri, când zice: „Buzele preotului cuprind ştiinţa şi din gura lui căutăm să iasă învăţătura, căci el îngerul Domnului Savaot este (Maleahi 2,7).

Dar în ce priveşte pe Ioan Botezătorul, echivalenţa Înger = trimis, începe să nu mai fie mulţumitoare. Cuvintele: „Iată Eu trimit pe îngerul Meu înaintea feţei Tale", ar fi ştirbite din înţeles. Apoi, la Schimbarea la Faţă a Domnului, vin de faţă şi vorbesc cu Iisus, Moise şi cu Ilie. Moise din iad. Ilie – din Rai sau din Iad ? Dacă considerăm pe Ilie independent de Ioan, atunci a venit din Rai. Dacă Ioan era Ilie, atunci ştim din Predanie că Ioan a fost înaintemergător al Domnului şi în Iad; în cazul acesta şi Ilie a venit din Iad.

Că Ioan a fost înger, sau era Ilie transformat de Rai în înger, rămâne iarăşi o întrebare: de ce Ioan e reprezentat în icoane de Biserica veche, îndată după tăierea capului (şi cu el pe tava Irodiadei) printr-un Ioan cu aripi: – semnele firii îngereşti ?

Deci îngerii pot reveni pe pământ în trupuri pământeşti, ori de câte ori sunt trimişi ? Reîncarnarea lor (deşi numai unul, Ilie sau Ioan pune „problema" aşa, – ca să nu generalizăm), nu mai e propriu-zis doctrina indiană a reîncarnării. Reîncarnarea se referă la oameni, – şi deosebirea dintre om şi înger e o deosebire de natură, nu numai de desăvârşire –, deci oamenii, forţaţi de karma, trebuie să se renască în vieţi succesive, să-şi ispăşească, fără să ştie, vinovăţii din vieţile trecute, până când, învăţând să se dezlipească de dorinţa vieţii, nu mai contractă legături care să-i reclame, prin karma, la ispăşiri. Purificarea aceasta, această „mântuire" indiană se face automat şi necesită pentru un suflet

perioade de zeci de mii de ani. E o teorie a „mântuirii", dar nu e mântuirea.

Dacă doctrina aceasta ar exprima adevărul, toată iconomia mântuirii omului, descoperită nouă prin Hristos, ar fi inutilă. Mântuirea era automată. Însăşi venirea lui Iisus n-ar mai fi avut rost.

Dar, fiindcă a venit Iisus şi a pus cu adevărat problema mântuirii omului, reîncarnarea – „mântuirea" automată – nu are nici o bază în Revelaţie. Mai spune ceva şi sfântul Pavel – deci tot Revelaţia –: „... este rânduit oamenilor o dată să moară, iar după aceea să fie judecata" (Evrei 9,27), deci nu e rânduit să fie vieţi succesive întrerupte de moarte.

Cu Ilie încă nu s-a terminat. El e prevăzut, ca Ilie, înaintemergător, dar al zilei celei înfricoşate a Domnului, pe la coptul neghinei pământului: „Iată Eu vă trimit pe Ilie proorocul înainte de a veni ziua Domnului, cea mare şi înfricoşată" (Maleahi 3,23).

*
* *

Lăsat-am întrebările să se ciocnească de toate stăvilarele tainei şi să-şi dovedească zădărnicia, izbindu-se de limitele îngăduitului.

Dincolo este Împărăţia marilor taine ale existenţei.

Dumnezeu ţine ascunse în mister rânduieli neştiute de îngeri şi oameni.

Poate că, gândindu-Se la aceste taine ale Tatălui, şi vorbindu-le foarte de departe cu câţiva ucenici, Iisus s-a transfigurat şi transpus în mister până la aşa măsură că, venind apoi la ceilalţi ucenici şi la mulţime, pe care i-a găsit aproape certându-se, „toţi s-au înfiorat şi au alergat să I se închine".

Despre aşa ceva nu avem ştire să se mai fi întâmplat.

Poate că ei au dezlegat „înfiorându-se şi închinându-se" cel mai bun răspuns, vrednic de Împărăţia marilor Taine.

Prislop, Joi XXX
14.XII.949 Marcu 9,10-16.

ÎMPĂRĂȚIA COPIILOR

- 109 -

Copiii odihnesc şi refac omul.

Chiar ei sunt o refacere a omului. Ei rezumă: gingăşia şi frumuseţea; puritatea, nevinovăţia şi credinţa.

Chiar pe Iisus L-au odihnit copiii. Cei mari Îl amărau mereu. Nu ieşise bine din necredincioasa Betsaidă, unde Iisus abia tămăduise un orb, n-a izbăvit bine pe Petru de „milostivirea" Satanei, când a precizat curajul necesar şi „riscurile mântuirii" (– o asemănare cu Iisus neapărat necesară: concluzia uceniciei –), când iată altă probă de micime sufletească:

În drum spre Capernaum ucenicii se priceau între ei, care ar fi mai mare ? (Cine ştie dacă Petru a mai avut vreo pretenţie ?). Când i-a întrebat Iisus despre ce vorbeau între ei pe cale, ucenicii „au tăcut". Simţeau că au vorbit din ale cui nu trebuie. Acela se strămutase din Petru în ceilalţi, pe altă temă a celor omeneşti.

După atâtea, şi de la atâţia – de la toţi – Iisus avea nevoie de odihnă. Deci „şezând", i-a chemat (– Şi de câte ori i-a tot chemat ! –) şi le-a zis: „De voieşte cineva să fie întâi, să fie cel mai de pe urmă dintre toţi şi sluga tuturora".

Mare înaintea lui Dumnezeu nu poate fi decât omul smerit. Oamenii ajung mari prin vitejii, bogăţie, putere, chiar deşteptăciune, – dar acestea-s trufie şi cu ea sperii lumea şi aşa eşti mare înaintea lumii sau asupra lumii.

„Lumea" însă nu e cuprinsă în scoarţele Cărţii cereşti. Dar în schimb se scrie un pahar de apă dat unui drumeţ, în numele dragostei de oameni.

Şi luând un copilaş în braţe le-a zis: „Cine primeşte pe unul dintre aceşti prunci în numele Meu, pe Mine Mă primeşte şi pe Cel ce M-a trimis pe Mine".

Cuvântul poate fi lărgit: Dacă mamele ar primi copiii în numele Domnului, ce străveziu ar fi în ei chipul lui Iisus ! Abia atunci şi-ar da seama pe cine au primit prin copii. Copiii ajung în braţele lui Dumnezeu, fiindcă ei sunt cel mai aproape de El. Modul lor de-a fi e cel mai iubit de Dumnezeu. Înţelepţii îl înţeleg pe Dumnezeu ca pe-o necesitate în explicarea lumii. Copiii îl au ca pe un bunic de pe celălalt tărâm. Iată de ce copiii sunt **în** adevăr, şi înţelepţii pe dinafara lui.

Găseşti ceva şi cu mintea, dar numai dacă ai o inimă de copil. Aceasta te duce de-a dreptul în braţele Adevărului. În ochii copiilor seninătatea e de culoarea cerului. Nu e Dumnezeu mai real în Împărăţia copiilor decât într-un tratat de „Mecanică cerească" ? Dumnezeu şi copiii au înrudirea pe care noi cei mari o pierdem.

Sfinţii sunt nişte mari copii. – Departe mai suntem de ei ! –

Prislop, 15.XII.49 — Vineri XXX, Marcu 9,33-41

STEAUA DESTINULUI

„O stea răsare din Iacov"
„Am văzut steaua Lui"
(Numeri 24,17; Matei 2,2)
- 110 -

Venirea lui Iisus în lume e pecetea de taină, scrisă pe istoria de extaz a 37 de secole.

Atâta a fost aşteptat Iisus în Israel.

De multe ori şi-au schimbat ţara şi numele ei; de mai multe ori şi-au schimbat numele neamului, ba odată şi religia se clătina, dar aşteptarea lui Mesia era o făclie de taină ce se transmitea din neam în neam.

Descrierea vremii lui Mesia, strălucirea Împărăţiei mesianice era adusă poporului aminte în fiecare veac de oameni.

Însuşi Mesia a fost descris cu de-amănuntul, şi Sfintele Scripturi ale Profeţilor supravieţuiau inspiraţilor ucişi, mărturie pe când va veni plinirea vremii.

*

Israel era destinat de Dumnezeu să fie un popor întreg de apostoli ai Mântuitorului în lume. Aceasta era steaua destinului său.

Ceea ce Avraam a fost în pământul pribegiei sale, ceea ce Iosif a fost în Egipt, la curtea lui Faraon, şi Daniil în curţile din Babilon, aceea trebuia să fie tot poporul evreu pentru toate neamurile pământului.

Acesta-i sensul mesianic – sensul de destin – al cuvântului lui Dumnezeu către patriarhul Avraam: „Şi se vor binecuvânta prin neamul tău, toate neamurile pământului" (Geneză 22,18), şi cuvântul către Isaia: „Casa Mea, casă de rugăciune se va chema pentru toate neamurile" (Isaia 56,7). Ei erau destinaţi – „aleşi" – să fie „norul de martori" (Evrei 12,1) ai lui Iisus în lume, – şi aceasta cu atât mai vârtos cu cât toată coloana de strămoşi au crezut nestrămutat în steaua destinului neamului.

Credinţa într-un viitor garantat de Dumnezeu, credinţa într-un Om al viitorului, în care să se împlinească proorociile, era nota cea mai caracteristică a acestui popor ales.

De aceea, în afară de iudaism, nici o altă religie nu făcea prozelitism.

Ei o făceau din fire. Prin ei aşteptau şi păgânii naşterea unui Zeu.

Sfântul Pavel definind credinţa şi făcând un larg pomelnic de strămoşi, care au ilustrat-o cu viaţa, la urmă dezleagă taina „norului de martori": „Iisus e începătorul şi plinitorul credinţei". (Evrei 11; 12,1-2).

Deci steaua destinului strămoşilor era „Steaua Lui".

Iată idealul pribegilor pe pământ, aprins, moştenire de preţ în inima urmaşilor, din neam în neam, ideal al sfintei făgăduinţe a venirii Mântuitorului, motiv pentru care Biserica Creştină i-a trecut printre sfinţi.

Un sfânt ideal, trăit, te face sfânt: o stea a urmaşilor.

„- Şi nu e decât o singură tristeţe: aceea de-a nu fi sfinţi !" (L. Bloy).

Printr-o neînchipuită lucrătură a întunericului însă, poporul iudeu trăieşte şi tristeţea aceasta.

La venirea Mântuitorului, aşa cum a venit: învăluit în smerenie, poporul acesta şi-a răstălmăcit destinul: Nu i-au făcut lui Iisus absolut nici o primire. – Şi doar le era în ochi sfânta Fecioară Maria, cu care au făcut unica excepţie, în toată istoria lor, de-a o duce în Sfânta Sfintelor, să stea acolo 12 ani.

Magii, înţelepţii Răsăritului, căutători şi ei de Dumnezeu, conduşi de „Steaua Lui", dăduseră pe la Irod Idumeul, regele Israelului, întrebând de Pruncul ce S-a născut, ca dovadă că pe umerii Lui atârna destinul mântuirii tuturor neamurilor pământului.

La auzul acestei veşti, Irod, în loc să se bucure, „s-a tulburat, şi tot Ierusalimul împreună cu el"; drept aceea „adunând pe toţi arhiereii şi cărturarii poporului cercetă de la ei cu de-amănuntul: «unde este să se nască Hristos ? Atunci ei îi răspunseră: În Betleemul Iudeii, precum este scris»" (Matei 2,3-5).

Acesta este soborul care a răstălmăcit destinul lui Israel.

Irod văzând că Magii nu l-au mai băgat în seamă: – semn că au ţinut Pruncul mai mare ca pe el – a pus mâna pe sabie împotriva destinului.

La aceasta soborul bogoslovilor a fost inexistent.

„Întru ale Sale a venit şi ai Săi pe Dânsul nu L-au primit" (Ioan 1,11).

Care-i explicaţia, dacă este vreo explicaţie ?

*

Cel mai urgent interes al evreilor era scăparea poporului de sub stăpânirea romană. Potrivit acestui interes politic erau interpretate şi profeţiile. Astfel Mesia era identificat după profeţiile care priveau A Doua Lui Venire, venirea în slavă, şi erau refuzate profeţiile „Omului durerii" (Isaia 53,3).

Deci, pe primul plan al aşteptărilor în Israel nu erau adevărul şi desăvârşirea interioară a omului – care se puteau foarte bine câştiga şi sub stăpânirea romană, ba chiar cu atât mai asigurat –, ci aşteptau omul care să ridice stăpânirea politică a lui Israel asupra tuturor celorlalte neamuri, iar în materie de religie, monopolizarea ei.

Nu aşteptau Împărăţia lui Dumnezeu; ei aşteptau de la Dumnezeu împărăţia lor. Aserveau pe Dumnezeu imperialismului.

Nu le plăcea smerenia pe care o aveau. Le trebuia trufia.

Şi aşa au rămas pe lângă ispita lor până în ziua de astăzi.

Aceasta-i „toropeala pe care le-a dat-o Dumnezeu" (Romani 11,8) şi care începe cu soborul arhiereilor şi cărturarilor, convocat de Irod în Ierusalim.

Aceasta ar fi o explicaţie.

Explicaţia profetică o dă sfântul Pavel în scrisoarea către Romani:

„Oare lepădat-a Dumnezeu poporul Său ? – Ferească Domnul ! Dumnezeu n-a lepădat poporul Său, pe care dinainte l-a cunoscut. Aşadar întreb: S-a poticnit oare ca să se prăbuşească ? – Ferească Domnul ! Ci, prin căderea lor, neamurilor le-a venit mântuirea, ca Israel să râvnească la ele. Deci dacă înlăturarea lor a adus împăcarea lumii, ce va fi primirea lor la loc, dacă nu o înviere din morţi ?" (Romani 11,1-15).

Căci precum în vremea lui Ilie, care credea că a rămas singurul credincios în Israel, Domnul i-a descoperit că are puşi deoparte şapte mii de bărbaţi care nu şi-au lepădat legea, „tot aşa şi în vremea de acum este o rămăşiţă, după alegerea darului" (Romani 11,5).

Aceasta-i raţiunea profetică pentru care creştinilor le e interzis antisemitismul. Poporul lui Israel e încă un popor ales, dar pus de-o parte pentru vremuri viitoare, ca „o rămăşiţă" a lui, care va împlini totuşi destinele sale ultime. Până atunci însă neamul acesta duce în spate, şi face, toate păcatele lumii, frământând lumea şi izbind-o cu doctrinele lor, de toate limitele existenţei şi neantului.

Faptul acesta, considerat prin punctul de vedere paulin, le dă dreptul să aştepte pe Mesia, al lor, să-i izbăvească şi pe ei de imensa povară a păcatelor, adunate de atâtea mii de ani.

Până atunci, râul de sânge ebraic, al cărui izvor e în jertfa lui Avraam şi care creşte mereu cu sângele proorocilor, până se revarsă lumii prin cele cinci răni ale lui Iisus, e Sângele sfintelor Potire, pentru mântuirea lumii.

Iată de ce Biserica Creştină i-a primit drepţii între sfinţi.

Şi „Steaua Lui" se îmbie destin fiecărei peşteri omeneşti, în care se naşte Iisus. – Şi aceasta până la capătul veacurilor.

Prislop, 16.XII.949 — Duminica sfinţilor Strămoşi Matei 1,1-25.

„O PRIVIRE ÎN RAI”

- 111 -

Dacă strămutăm pilda cu locurile la nuntă în spiritul pildei cu Nunta Fiului de Împărat, găsim printre sfinţi întâmplări ca acestea: voiau să ştie, câte unii, la ce măsuri au ajuns ?

Atunci Dumnezeu îi îndrepta la sfinţi neştiuţi de oameni, dar mai ales neştiuţi în ochii lor, care împlineau lucruri simple din poruncile lui Dumnezeu.

Aceştia erau cu adevărat smeriţi şi smerenia lor îi aducea înaintea lui Dumnezeu la un loc mai de frunte la nuntă. Ba unii dintre ei erau socotiţi drept neîntregi la minte, iar ei aveau o socoteală ascunsă: de-a aduna ocări, care-i umileau cu adevărat.

Însemnez aci – căci vrednic este – cugetul unei femei simple, dar plin de tâlc: ... „Pe mine păcătoasa, de m-ar lăsa Dumnezeu numai să mă uit puţin în Rai, şi-mi ajunge...”

N-avem siguranţa mântuirii în noi, în puterea noastră.

Aceasta îi este omului cu neputinţă: să-şi asigure, el, eternitatea sa. Dar e cu putinţă, şi totul îi e cu putinţă lui Dumnzeu. Dar chiar de-am fi siguri că Dumnezeu ne mântuieşte şi încă n-am scăpa de primejdie, fiindcă această siguranţă nu s-a dat nimănuia.

„Cui i se pare că stă, să ia aminte să nu cadă !”

De aceea stăm în provizorat, în nesiguranţă, în atârnare de milostivirea lui Dumnezeu. Firea noastră nu e întărită ca să poată „sta”. „A sta”, până n-am ajuns în stare, – şi n-am ajuns –, e înălţare, care se corectează cu căderea.

Descurajarea, depresiunea, de asemenea nu e starea de-a sta la masă.

O ardere în umilinţă, convins de binefacerea ei, pe mulţi i-a folosit şi la mai mari măsuri i-a adus, decât pe mulţi dintre nevoitorii conştienţi de sfinţenia căii lor.

Foloseşte a te smeri pe tine însuţi, dar când te smereşte altul mai mult foloseşte. Când vom binecuvânta pe cei ce ne blastămă şi ne vom ruga pentru cei ce ne fac nouă rău ?

Parcă în simplitatea sa, femeia simplă a spus o mare desăvârşire, în puţine cuvinte, decât pot spune toate cuvintele...

Prislop, 16.XII.49 — Sâmbătă XXX, Luca 14,1-11.

O DESCOPERIRE ÎN VIS

- 112 -

Evanghelistul Matei, scriind Evanghelia sa pentru evrei, are scopul de a dovedi că Iisus e Mesia cel aşteptat şi făgăduit de prooroci. Drept aceea aduce dovada istorică, înşirând de câte trei ori patrusprezece neamuri de la Avraam până la Iisus, între care, de două ori patrusprezece sunt de la David.

Tot acum se împlineau şi cele şaptezeci de săptămâni de ani de la Daniil. Acum se împlineau toate proorociile venirii lui Mesia.

„Deci, dacă a venit plinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub lege, ca pe cei de sub lege să-i răscumpere, ca să dobândim înfierea" (Galateni 4,4-5).

Acum s-a împlinit şi proorocia făcută prin Ieremia:

„Domnul va face ceva nou pe pământ: femeia va mântui pe bărbat !" (Ieremia 31,22).

Erau însă oarecari dispoziţii aspre ale Legii.

Iisus Fiul lui Dumnezeu era născut mai înainte de veci, fără mamă din Tatăl; iar acum se năştea în veac, fără tată din mamă. Legea nu prevedea această unică naştere, decât că tot primul născut e închinat Domnului, întrucât unul din primii născuţi poate să fie Mesia.

Legea nu-i prevedea naşterea mai presus de fire.

Deci ca să nu se întâmple neorânduieli, neorânduielile erau pedepsite cu moartea. Orice fată necăsătorită care năştea un prunc, era ucisă cu pietre înaintea tatălui ei.

Dacă sfânta Fecioară n-ar fi fost logodită cu bătrânul Iosif, la fel ar fi păţit.

Dar Iosif, logodnicul Mariei, nu ştia de Buna-Vestire.

Deci când s-a întors Maria de la Elisabeta, soţia lui Zaharia, mama lui Ioan Botezătorul, trecuseră „ca la trei luni" şi sarcina se observa. Bătrânul Iosif, ştiindu-se neprihănit, era într-o mare cumpănă:

să o mai ia de soţie sau să o părăsească, să fie ucisă cu pietre. Deci se gândea să desfacă logodna şi pe Maria să o lase în voia sorţii.

Chiar dacă Fecioara Maria l-ar fi lămurit, şi poate că tot nelămurit rămânea. De aceea a intervenit Providenţa.

Îngerul Domnului i s-a arătat lui Iosif în vis, zicându-i: „Nu te teme a lua pe Maria" sub scutul tău şi a face să fie socotită de lume „nevasta ta", pentru că sarcina ei nu e de la vreun bărbat, ci „de la Duhul Sfânt este". Sarcina aceasta nu-ţi este spre ruşine, ci spre cinste. Tu ai menirea să o acoperi de asprimea Legii, scăpând-o de la moarte.

Tu ai menirea să scapi Pruncul ce se va naşte, de asprimea tiranului Irod, care va umbla să-L omoare. Tu ai menirea să fii ocrotitorul Aceluia căruia îi vei pune numele Iisus, care se tâlcuieşte Mântuitor, fiindcă El va mântui pe popor de păcatele sale.

Naşterea Pruncului din Fecioară e împlinirea proorociei făcută de Isaia: „Iată Fecioara va lua în pântece şi va naşte fiu şi vei pune numele lui Emanuel", nume care se tâlcuieşte şi corespunde misiunii Lui în lume, adică: „Dumnezeu cu noi" (Isaia 7,14).

Adică Dumnezeu ia chip de om adevărat, ca să poată vorbi şi suferi la rând cu oamenii, să petreacă între oameni, ca om, deşi El e şi Dumnezeu adevărat.

*

Iată un vis revelatoriu, care a liniştit pe Iosif şi i-a dat curajul tuturor ostenelilor viitoare, pe care avea să le facă, şi pentru care Biserica l-a cinstit printre sfinţi.

- Una din cele mai fericite treziri din somnul indoielilor.

Prislop, Dumineca înainte de Naşterea Domnului
17.XII.49. Matei 1,1-25.

TÂNĂRUL BOGAT

- 113 -

Bogatul auzise că este viaţă veşnică.

El o dorea din cauza bogăţiei sale, cu care dorea să fie veşnic. Aceasta se vede din tristeţea cu care a plecat de la Cel Veşnic.

Tânărul întreabă: ce are de făcut pentru a dobândi veşnicia ?

Iisus îi răspunde scurt: poruncile. Tânărul, vrând să atragă atenţia asupra sa, întreabă, care ? – şi apoi puţin îi pasă dacă la urmă minte: „Toate acestea le-am păzit din tinereţele mele !" Şi mai nădăjduia şi o laudă, de aceea mai şi întreabă pe Iisus: „Ce dar îmi mai lipseşte ?" Dar, în loc să primească o laudă înaintea poporului, primeşte o demascare. Zici că ai împlinit toate poruncile, că iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi; iată ai prilejul să dovedeşti cu fapta, lucrul care-ţi mai lipseşte: „Vinde-ţi averile şi le dă săracilor apoi vino de-Mi urmează Mie !"

La această întorsătură a lucrurilor nu se aştepta tânărul fariseu.

Averile sale nu erau adunate din iubirea de-aproapelui, ci din averea de-aproapelui. Pe urmă averea, care nu era toată legitimă, cerea şi certificat moral, recunoaşterea cinstei şi corectitudinei şi toată slava deşartă, la care a trebuit să renunţe ruşinat.

Cu această lecţie „a plecat întristat".

Tristă bogăţie. Pe urma întristării tânărului, Iisus arată marea piedică a lipirii inimii de bogăţie, cu care nu se poate intra în Împărăţie. Ucenicii auzind întreabă înspăimântaţi: „Atunci cine poate să se mântuiască ?" – că fiecare are câte ceva pe lângă inima lui. Dar Iisus le răspunde: „Ceea ce este cu neputinţă la oameni, este cu putinţă la Dumnezeu". Şi Dumnezeu are multe posibilităţi de a dezlega inima bogaţilor de bogăţie. Vinovăţia bogăţiei e că ţine inima omului legată **aici,** şi deformează omul încât nu mai iubeşte pe oameni, ci se înarmează împotriva lor. Pentru „cinstitul" bogat, ceilalţi oameni sunt „hoţi". Bogăţia măreşte inegalitatea dintre oameni, care naşte ura.

Atitudinea sufletului faţă de bogăţie trebuie să fie ca a unui administrator al bunurilor altuia. Noi suntem iconomi. Câtă vreme iconomisim averile după legea iubirii de oameni, Stăpânul averii ne-o menţine; dar dacă uzurpăm dreptul lui Dumnezeu, o pierdem şi ne pierdem. Trebuie să fim cu avuţia ca şi cum n-am avea-o. „Cei ce se folosesc de lumea aceasta să fie ca şi cum nu s-ar folosi de ea" (I Corinteni 7,31). Lumea întreagă, condusă după legi împotriva lui Dumnezeu, tot la Dumnezeu ajunge, dar la Dumnezeu ca „sfârşit" al lumii.

Prislop, Dumineca XXX şi a XII-a
18.XII.49. Luca 18,18-27 şi Matei 19,16-26

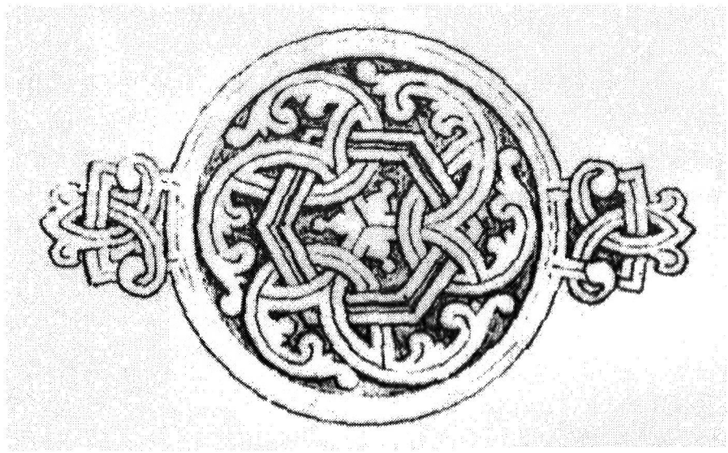

SMINTELELE, FOCUL ŞI SAREA

- 114 -

„Un om rău" a semănat peste noapte – pe când paznicii dormeau – neghină, zâzanii, smintele în ţarină. Iar ţarina este lumea.

Va fi sminteală, când faptele voastre nu corespund poruncii: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune să preamărească pe Dumnezeu" dar sminteala cea mai mare va fi când se va propovedui şi impune ne-existenţa lui Dumnezeu. Iisus zice că mai uşor le-ar fi smintitorilor de şi-ar lega de gât o piatră de moară şi s-ar arunca în mare.

Impunerea ateismului e un păcat mai greu ca sinuciderea.

Dacă mâna ta (faptele), dacă piciorul tău (căile), dacă ochiul tău (punctul tău de vedere – principiul –) te smintesc, taie-le, scoate atare ochi de la tine.

În judecarea faptelor altuia se întâmplă iarăşi o mulţime de smintele.

Sunt mulţi ochi de scos. Ca decât să vadă rău unde poate nu e, mai bine le-ar fi să fie orbi. De aceea a zis Domnul: „A Mea e judecata !" iar voi „Nu judecaţi !" De pildă o mulţime de fapte dumnezeieşti şi cuvinte ale lui Iisus au fost sminteală peste sminteală în Israel.

Smintelele sunt judecăţi superficiale, prejudecăţi. Acestea ignoră principiile. Căci dacă ai şti, ai trăi principiile divine, ai fi curat şi nu te-ai sminti. Sminteala din ale sale grăieşte. De fapt cel ce se sminteşte fără de voie se mărturiseşte.

*

Focul e al Duhului Sfânt, care sărează, păstrează firea nestricată. Această păstrare e şi o asceză voluntară, o jertfă de sine a firii.

Sarea e şi nevoinţă şi suferinţă şi pocăinţă. Înţelepciunea încă e numită sare. Sare sunt şi slujitorii lui Dumnezeu între oameni, ca să nu

se strice natura omenească. Deci dacă slujitorii nu mai au rolul de sare, (fiind cu risc acest fel de a fi) iată vor fi călcaţi în picioare. Cinstea lor va fi terfelită. Şi de multe ori, pentru relele peste care au dat oamenii, se aude răsturnarea răspunderii în seama slujitorilor lui Dumnezeu.

Vinovăţia însă e pe din două:

„Pentru înmulţirea neascultării a luat Dumnezeu sfatul de pe pământ".

Cuvântul a ajuns „predică în pustiu".

- Cât foc şi sare trebuie să ai, ca să înflorească „pustia" ca şi crinul !

Prislop, Luni XXXI
19.XII.49. Marcu 9,42-50; 10,1.

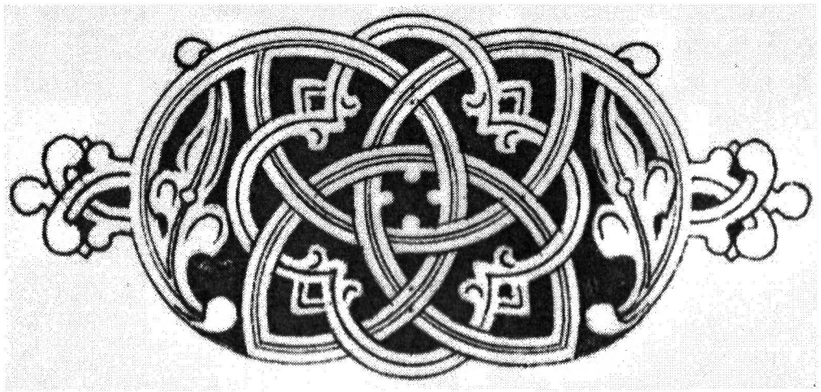

CĂSĂTORIA
- 115 -

Chiar şi după Legea Vechiului Testament căsătoria e de nedezlegat.

Ştiind aceasta „fariseii s-au apropiat de Iisus, ispitindu-L: se cuvine oare ca bărbatul să-şi lase femeia ?"

Iisus îi provoacă la Lege. Ei răspund în sensul îngăduirii care a dat-o Moise, cu carte de despărţire. Dar Iisus, care era la zidirea omului, le-a spus rostul de la începutul zidirii, în care nu merge despărţire, fiindcă amândoi alcătuiesc o singură făptură. Iisus reîntăreşte căsătoria la rostul ei de la începutul zidirii.

Iisus nu putea pogorî raţiunile creaţiei din „motivele" lui Moise.

De aceea Iisus a ridicat căsătoria la rangul de Taină. Deci căsătoria dacă ar fi trăită de soţi la valoarea şi cuviinţa ei de Taină, ar da şi roade vrednice de Tainele lui Dumnezeu. Dumnezeu a ridicat omul la cinstea de colaborator al Său în lume (I Corinteni 3,9; II Corinteni 6,1,4). Căsătoria susţinută la rangul la care a instituit-o Dumnezeu ar trebui să realizeze în progresie geometrică posibilitatea acestei colaborări.

Dacă în Taina cununiei cei doi sunt o singură făptură, atunci „această făptură ce năzuieşte ea ?"

- „Odrasle pentru Dumnezeu !" (Maleahi 2,15).

Răspunsul Revelaţiei e simplu şi categoric.

La ce e atunci „Hristos cap bărbatului ?" (I Corinteni 11,3) dacă nu pentru împlinirea unui suspin al firii: „Căci făptura a fost supusă deşertăciunii – nu de voia ei, ci din pricina aceluia care a supus-o – totuşi cu nădejde: pentru că dorul statornic al făpturii aşteaptă cu nerăbdare descoperirea fiilor lui Dumnezeu; de vreme ce făptura însăşi se va izbăvi din robia stricăciunii, ca să se bucure de libertatea măririi fiilor lui Dumnezeu" (Romani 8,19-21).

Fiarele uitau sălbătăcia lor la picioarele sfinţilor. Sălbătăcia din om e însă robie de fiară. Creşterea omului la posibilităţile sfinţeniei, ieşirea omului la odihna „libertăţii fiilor lui Dumnezeu", atârnă hotărât şi de atitudinea căsătoriţilor faţă de căsătorie, – fiindcă sfinţii sunt şi roadele căsătoriei, iar ei, mulţi sunt „aleşi", tocmai din cauza atitudinii religioase a părinţilor, mai înainte de-a îi naşte. Aşadar căsătoria are multe motive să fie Taină.

Când familia nu va mai fi întemeiată pe Taină, oamenii vor fi o turmă de fiare destrăbălate.

Prislop, Marţi XXXI
20.XII.49. Marcu 10,2-12.

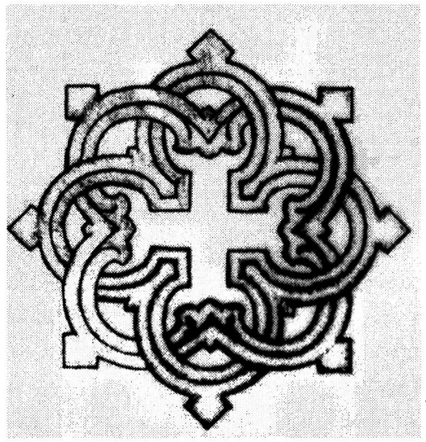

„S-A SUPĂRAT IISUS...”

- 116 -

Cât de puţin au înţeles chiar ucenicii sensul căsătoriei se vede din întâmplarea ce a urmat îndată după lămurire. Mai mult au înţeles mamele ce-şi „aduceau la El pruncii ca să-şi pună mâinile peste ei şi să-i binecuvinteze”.

„Ucenicii certau pe cei ce-i aduceau”. „Iisus văzând aceasta s-a supărat şi le-a zis: «Lăsaţi pruncii să vie la Mine şi nu-i opriţi !»”

Iată o supărare a lui Iisus: supărarea că, copiii nu-s lăsaţi, de mici, să vie la Iisus. E lucru ştiut că din copilărie aduce omul înclinarea pentru Dumnezeu, indiferentismul sau necredinţa. Rar când e altfel.

Copilăria e intervalul vieţii mai apropiat de sfinţenie, mai capabil de credinţă. Şi oricum, în orice domeniu, „credinţa” e factorul pe care se clădeşte şi pe care se contează. Dacă acest factor primordial e înclinat dintru început spre Dumnezeu, vom avea „credinţa în Dumnezeu”; dacă e înclinat împotriva Lui, vom avea „credinţa în ne-credinţă”, – şi rar se aud cuvintele îndoielnicului de odinioară: „Cred Doamne, ajută necredinţei mele !”

Filosofia, oricare filosofie, se bazează pe factorul primordial al credinţei în raţiune, credinţa în ştiinţă, etc.

Împărăţia lui Dumnezeu e făgăduită copiilor, oamenilor ce o primesc fără discuţie, ca şi copiii, oamenilor ce au venit la Iisus de copii. Deci cum să nu se supere Împăratul, când copiii sunt opriţi de a veni la Iisus, când Iisus li-e interzis ?

Ştim însă că, indiferent cum e dirijată educaţia copiilor, tot Dumnezeu e Tatăl sufletului şi, cele ce le lucrează educaţia pe dinafară, pot fi zădărnicite de cele dinlăuntru.

Conştiinţa e un grai de altă natură de cum poate vorbi omul.

Cu toate că lucrurile pot să se desfăşoare şi în favoarea necredinţei, totuşi Dumnezeu rânduieşte fiecărei generaţii libertatea de a se decide.

Mare e răspunderea celor ce opresc copiii de la Iisus: „Mai bine şi-ar lega de grumaz o piatră de moară şi s-ar arunca în mare !” (Marcu 9,42).

Prislop, Miercuri XXXI
21.XII.49. Marcu 10,11-16

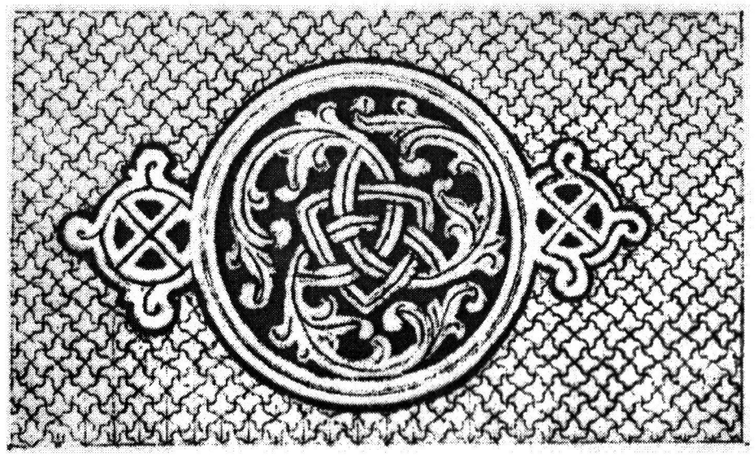

TÂNĂRUL BOGAT
- 117 -
III

Sinceritatea acestui tânăr nu poate fi bănuită de fățărnicie, de vreme ce „a alergat şi îngenunchind înaintea Lui L-a întrebat" despre viața veşnică.

Obişnuit fățărnicia nu cade în genunchi. Iar dacă ar fi fost aşa de mare fățărnicie, altfel ar fi vorbit şi Iisus. Dar, după ce-şi mărturiseşte tânărul buna creştere în Legea Domnului, „atunci Iisus căutând la el, l-a iubit şi i-a zis: «una-ți mai lipseşte: mergi şi vinde-ți câte ai şi le dă săracilor, şi vino de-Mi urmează Mie !»"

Era o chemare între cei 70 de ucenici.

Iubirea lui Iisus ar fi trebuit să-l desfacă de câte avea; dar, până în sfârşit, tot l-au desfăcut cele de după Înviere.

[Prislop: 22.XII.49. Joi XXXI, Marcu 10,17-27.]

„Cu anevoie va intra bogatul în Împărăția lui Dumnezeu":

1. Bogatul de averi.
2. Bogatul de succese.

Despre succese se pot spune aceleaşi lucruri ca şi despre bogății: că umflă. Şi umflații nu intră pe uşa cea strâmtă, pe care mulți au redus-o la urechile acului. Beşica mândriei creşte din fumurile succeselor.

Poate că aci se va fi aflând rațiunea pentru care „sunt fericiți" înfrânții, dar nu prea feriți de înfrângeri.

Trebuie să învățăm a privi succesul şi înfrângerea, ca pe doi soți nedespărțiți: doi mincinoşi, care ne mint unde ne prind.

[Prislop, 24.III.50]

ÎNTREBAREA ÎNTREBĂRILOR
„Cine poate să se mântuiască ?"
- 118 -

Întrebarea aceasta: a „îngrozit", a „înspăimântat" şi „înfricoşat" pe Apostoli.

Ei şi-au pus întrebarea aceasta prima dată.

Omul nu poate să se mântuiască: nu-şi poate asigura veşnicia sa. De aceea a răspuns Iisus: „Aceasta-i cu neputință la oameni, dar nu la Dumnezeu".

Totuşi de ce nu scăpăm de întrebare ?

Întrebarea e provocată de veşnicul din noi (cf. Ecclesiast 3,11).

Dumnezeu dezlănțuie în noi întrebări la care numai El poate răspunde.

Iar răspunsul nu-l dă nimănui în cursul vieții, căci cine ştie, poate că ar sparge limitele de acum ale omului.

Calea mântuirii e arătată de Iisus.

Cine trăieşte şi moare ca Iisus, se va mântui.

Iată un răspuns.

Prin Iisus, Dumnezeu a dat omului răspunsul la întrebarea „Cine poate să se mântuiască ?"

Omul trebuie să ajungă el însuşi un răspuns la întrebarea sa. De aceea e o întrebare îngrozitoare. Răspunsul îl costă uneori şi viața. Lepădarea de sine, de avere, de toată rudenia lumii, de viață chiar, pentru Iisus şi Evanghelie, toate sunt de fapt răspunsul la înfricoşata întrebare.

Toate aceste riscuri ale lepădărilor asigură „însutit" posesiunea lor „încă în viața aceasta, în mijlocul prigonirilor".

Toată lumea e a ta, când ai renunțat la ea. Atunci eşti mai tare ca ea şi ea ascultă de tine. Această renunțare totală asigură „pentru veacul viitor viața veşnică".

Fiecare om are ţesut în destinul său răspunsul la întrebarea mântuirii.

Omul trebuie să-şi actualizeze Sensul său în lume. Aşa-şi construieşte răspunsul. De aceea întrebarea e perfect legitimă.

Mai greu e răspunsul răspunzătorilor de oameni:

„Ori te-or asculta ori nu, tu, fiul omului, să nu te temi de ei, şi de vorbele lor să nu te sperii, deşi ei vor fi pentru tine spini şi ciulini şi ai să trăieşti între ei ca între scorpii, să nu te temi de vorbele lor şi de faţa lor să nu te sperii, ci să le spui cuvintele Mele, ori te-or asculta, ori nu te-or asculta" (Ezechiel 2,5-7).

Trădarea misiunii, sau chiar şi numai împlinirea ei cu „nepăsare" (Ieremia 8,11) îţi pune în pumni sângele oamenilor care mor pedepsiţi cu dreptate, după păcatele lor, dar cu ei te pierzi şi tu, că n-ai avut pentru ei iubirea, care nu i-ar fi lăsat să moară.

„Iar dacă tu ai prevestit pe păcătos să se abată de la calea lui şi el nu s-a abătut, atunci el va muri pentru păcatele lui, iar tu ţi-ai mântuit viaţa" (Ezechiel 33,9).

Întru atât răspunsul e atârnător şi de om, întrucât ajută sau nu mântuirea oamenilor.

E răspunsul despre corelaţia în care ne găsim – trăim chiar, – ca mijlocitori între Dumnezeu şi oameni.

E un răspuns de răspunderi.

Prislop, Vineri XXXI
23.XII.49. Marcu 10,23-32.

VIAŢA DE ÎNCERCARE

- 119 -

Tot ce putem aduna în viaţa aceasta: bogăţie, slavă, cunoştinţă, putere, sunt egale cu o bogăţie nedreaptă, neadevărată.

Totuşi ni s-au dat acestea nedrepte şi neadevărate, spre încercarea înclinaţiei omului. Dacă omul se va lipi de acestea e găsit slujitor al mamonei şi păgubaş de Dumnezeu. Dacă însă le considerăm ca o avere de încercare, ca pe o seamă de lucruri care nu corespund celuilalt tărâm al fiinţei noastre, atunci Dumnezeu ne va da cele adevărate în locul celor mincinoase, cele proprii destinaţiei noastre veşnice.

Cea mai bună interpretare a vieţii acesteia este interpretarea ei ca o încercare, într-un mediu care nu-i al ei.

Dacă viaţa se va simţi bine în pământ străin, o putem considera pierdută; dacă sufletul se va simţi străin şi călător prin viaţa aceasta, el este călător spre viaţa adevărată, pe care va şi câştiga-o.

Viaţa aceasta, prin urmare, ni-e dată să se vadă cum ne-o interpretăm: Îi dăm un înţeles mărginit numai la lumea aceasta, sau înţelesul vieţii trece de limitele lumii ?

"Fariseii, care erau iubitori de argint, râdeau de El."

Finanţa lumii "râde" de Iisus.

De cea mai bună interpretare a vieţii, totdeauna se găseşte cineva să râdă.

Râsul acesta este o reacţiune, care dovedeşte că cele adevărate "ard" cele neadevărate.

*

Prislop, Sâmbătă XXXI
24.XII.49. Luca 16,10-15.

UN OM NOU SE NAŞTE
„CARELE PENTRU NOI OAMENII... S-A FĂCUT OM”
- 120 -

Ca să ne dăm seama de semnificaţia cosmică pe care o are Naşterea din Betleem, o integrăm între marile referinţe ale lui Dumnezeu la creaţie. Patru mari intervenţii ale lui Dumnezeu fac lumea să aibă o noimă, o explicaţie şi un sens. Acestea sunt următoarele:

1. Creaţia lumii;
2. Potopul ei;
3. Întruparea Mântuitorului, şi
4. Sfârşitul lumii, sfârşitul istoriei.

Intervenţii stihiale, după principalele Sale definiţii. Astfel: de două ori Dumnezeu este „iubire”, şi de două ori „sfârşit”.

I. „Dumnezeu este iubire”: 1. La zidirea făpturii, şi 2. La refacerea făpturii în Iisus Hristos.

II. „Eu sunt... sfârşitul”: 1. Precum a fost la potop, prin apă, şi 2. La sfârşitul lumii, prin foc. „Dumnezeu este şi foc mistuitor” (Evrei 12, 29).

Aceste patru referinţe mari ale lui Dumnezeu la creaţie se întreţes în următoarea ordine „istorică”:

I. CREAŢIA LUMII, din iubire, şi după definiţia: „Eu sunt începutul şi sfârşitul (Apocalipsă 1,8). Deşi a preştiut totul, dar văzând cât s-a înmulţit răutatea oamenilor, „i-a părut rău şi s-a căit Dumnezeu că a făcut pe om pe pământ” (Facere 6,6) şi a zis: „Sosit-a înaintea feţei Mele sfârşitul a tot omul” (Facere 6,13). Aşa „s-au deschis toate izvoarele adâncului şi cataractele cerului” (Facere 7,11), şi a fost:

II. POTOPUL. Dumnezeu şi-a dezlănţuit „căinţa”.

Din nou faţa lui Dumnezeu este iubire: „Aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât şi pe singurul Său Fiu L-a dat, ca tot cel ce crede într-Însul

să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică” (Ioan 3,16). E mai mare iubirea aceasta decât iubirea care a creat lumea. De data aceasta stăvilarele dragostei se ridică, şi aceasta se naşte pe pământ, în persoana lui Iisus, pârjol de Cer în inimile oamenilor:

III. ÎNTRUPAREA lui Dumnezeu între oameni.

Aceasta e proporţia cosmică a Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos.

De aceea azi se despică istoria omenirii în două şi se începe cu „unu” numărarea timpului, în amândouă sensurile lui: spre începutul timpului şi spre sfârşitul lui. Naşterea lui Iisus în istorie cumpăneşte istoria între început şi sfârşit. De altfel numai întruparea Mântuitorului şi e un fapt absolut istoric, dătător de Sens istoriei, iar începutul şi sfârşitul creaţiei numai Dumnezeu le ştie (Iov cap. 38-42). Lumea şi veacurile sunt un interval al existenţei, învăluit de eternitate. Limitele de atingere ale lumii cu Dumnezeu, începutul şi sfârşitul, nu mai sunt în ştiinţa omului.

*

Naşterea lui Dumnezeu ca om, e fapta iubirii nemărginite a lui Dumnezeu, care transfigurează istoria cu Sensul veşniciei. „Din Betleem – spunea profetul –, are să vină Acela a cărui obârşie e dintru început, şi se suie până în zilele veşniciei” (Miheia 5,1). Pentru acest fapt, unic în creaţie, îngerii au propus oamenilor: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bună învoire” (Luca 2,14).

Cu Iisus începe era păcii.

Cântecul început de îngeri trebuia continuat de istorie.

Pacea pe pământ e condiţionată de mărirea care se dă sau se refuză lui Dumnezeu. De asemenea şi pacea sufletului atârnă de aceeaşi condiţie. Autonomia raţiunii, autonomia societăţii omeneşti nu se poate constitui ca atare decât cu preţul pierderii păcii; – ceea ce e de fapt o înfrângere sau, mai sincer, o mărturisire a neajunsului, a tragediei inerente construcţiilor fără Dumnezeu.

Pacea de frică e o reală pierdere a păcii. Iisus aduce omului pacea care vine de la Dumnezeu. Aceasta e un bun spiritual, care nu poate fi creat sau menţinut de arme.

Dar nici nu s-a atins bine Dumnezeu de țărâna făpturii omeneşti şi țărâna din Ierusalim s-a şi cutremurat şi a pus mâna pe sabie „în legitimă apărare" de Împăratul Păcii.

Nu tot aşa s-au purtat păgânii. Cei trei Crai, înțelepți şi magi ai Răsăritului vin şi I se închină, Îi depun **aur** la picioare, în semn de dajdie, ca unui Împărat peste ei. Iar în calitate de Preoți Îi aduc smirnă şi tămâie, ca jertfă adevăratului Dumnezeu. Dacă pe jidovi i-a cutremurat şi înspăimântat şi numai Naşterea Mântuitorului, şi I s-au arătat duşmani, reprezentanții păgânismului în schimb I se închină ca unui Împărat şi Dumnezeu.

Paradoxală primire i-au făcut oamenii: cei ce-L aşteptau de mii de ani, L-au primit cu ura, iar cei ce nu-L cunoşteau, L-au căutat cu iubirea. De altfel şi Iisus i-a nedumerit de la început: a lăsat tronul Cerului pentru un staul, şi tovărăşia îngerilor luminii pentru vitele din grajd. Cel ce a împodobit Cerul cu stele se naşte într-o iesle. – Probabil locul cel mai curat pe care l-a găsit pe pământ; – cea mai aspră mustrare a trufiei omeneşti.

Numai Dumnezeu, adâncul smereniei, o putea face.

Naşterea Veşnicului în timp, a atotputerniciei în dulama smereniei, a Celui mai presus de ființă, prunc în brațele Fecioarei, nu putea rămâne un simplu fapt divers în filele timpului. Naşterea lui Iisus nu e un fapt oarecare ca să poată fi ros de dintele vremii, un fapt sortit învechirii.

Observăm că, cu cât timpul adaugă veacuri după veacuri, creând perspectivă, cu atât Iisus e mai mare şi mai apropiat de noi. Cel născut de două ori, o dată din veşnicie şi a doua oară în timp, a antrenat veşnicia în timp, încât veacurile repetă Naşterea Lui ca o renaştere a lor. Timpul inevitabil se învecheşte; numai veşnicia e nouă şi mereu aceeaşi. Cu veşnicia a învăluit Iisus viața.

„Dumnezeu ne-a dat viață veşnică şi această viață este întru Fiul Său. Cel ce are pe Fiul are Viața; cel ce nu are pe Fiul lui Dumnezeu nu are Viața" (I Ioan 5,11-12).

Deşi smerit, Iisus nu e ca vreunul din oameni, – chiar dacă aceştia ar fi culmile omului – ca să cârpească cu petece de circumstanță zdreanța fericirii omeneşti. Iisus făureşte o nouă ordine spirituală în om.

Iisus s-a integrat naturii omeneşti. De aceea El e mereu viu: şi în Sine ca Ființă supremă, şi e viu şi în noi ca Viață veşnică şi posibilitate nesfârşită de desăvârşire. „Nu ştiți că Hristos este în voi ? – afară numai dacă nu sunteți creştini netrebnici" (II Corinteni 13,5). „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine" (Galateni 2,20). „Pentru voi, copiii mei, trăiesc durerile de mamă, până ce Hristos va prinde chip în voi" (Galateni 4,19). Deci, cum spune Clement Alexandrinul: „Dumnezeu s-a făcut om, ca de la om să înveți, cum se face omul dumnezeu". Acesta este omul cel nou, făptura cea nouă, omul născut de sus, omul cu reflexul veşniciei lui Iisus, răsfrânt în afară, în chip simplu, din toată ființa sa. Fiindcă Iisus e Omul Cerului şi s-a țesut pe Sine în firea omenească, de aceea se impune El tuturor oamenilor şi tuturor veacurilor, cu atât mai mult cu cât ar vrea unii să scape de El.

Iisus cere istoriei decizii existențiale.

Dar istoria s-a arătat neputincioasă din primele ei zile. Aşa a rămas şi mai rămâne. Prin faptul însă că Iisus s-a țesut destinului omenesc şi prin faptul că omul trebuie să se decidă ce face cu Iisus, se explică de ce istoria omului e aşa de zbuciumată şi veşnicia lui aşa de hărțuită şi muşcată de şerpii îndoielilor şi contrazicerilor. Aşa se explică de ce „pentru Iisus oamenii s-au iubit şi s-au urât; s-au măcelărit şi s-au ajutat; au cunoscut extremitățile pasiunii şi ale jertfei. De El a atârnat soarta ştiinței, a frumosului, a rațiunii. El este forța interioară pe care veacurile n-au putut-o istovi" (Couchoud). „Amintirea Lui e vie pretutindeni. Pe zidurile bisericilor şi în şcoli, pe vârful clopotnițelor şi al munților, pe troițele drumurilor, la căpătâiul paturilor şi al mormintelor. Distrugeți frescele bisericilor, luați-i icoanele din altare şi de prin case: viața lui Iisus umple muzeele şi pinacotecile. Dați foc liturghierelor, ceasloavelor şi cărților de rugăciuni: îi veți descoperi numele şi cuvintele în toate cărțile literaturilor. Chiar şi cei ce-L blestemă nu fac decât să mărturisească, fără voie, prezența Lui" (Papini).

„Răsunetul tuturor oamenilor mari ai lumii, le-a încetat odată cu zilele lor; şi cine se mai gândeşte să moară pentru faima lor postumă. În jurul multora s-a făcut mult mai multă gălăgie ca în jurul lui Iisus; dar, după mii de ani, iată că numai în jurul lui Iisus îşi pun oamenii şi astăzi problema pe viață şi pe moarte, ca în primele zile.

Numai Cineva, mai viu ca oamenii, şi care e, cu adevărat, un ideal nemincinos al omului, poate înteţi lupta aceasta permanentă între oameni. Şi astăzi, ca în ziua Naşterii Sale, unii-L iubesc şi alţii-L urăsc. Oamenii sunt antrenaţi, unii, într-o patimă pentru patimile Lui, iar alţii într-o patimă pentru misiunea Lui" (Pr. Prof. D. Stăniloae).

Unii sunt în Destinul lui Iisus, alţii fără destin, nici sens.

Deci, dacă întrebarea „Cine este Iisus ?" a crescut cu veacurile, şi cere fiecărei generaţii un răspuns decisiv, noi nu putem răspunde decât întru un glas cu Tatăl, întru o vestire cu îngerii, întru o propoveduire cu apostolii, întru o mărturisire cu mucenicii şi cu toţi sfinţii şi întru o afirmare cu toată creştinătatea de două milenii:

Acesta este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii !

– Saltul permanent al fiecărui Toma, din îndoiala omenească în certitudinea dumnezeiască. Dacă cineva a ajuns la siguranţa aceasta şi o poate acoperi cu viaţa, în acela s-a născut Iisus, – naştere care-i deschide zarea veşniciei, încă fiind în veac.

Cu Iisus se naşte şi explicaţia omului şi explicaţia lumii. –

Prislop, Naşterea Domnului
25.XII.49. Matei 2,1-12

PRIBEGIA COPILULUI

- 121 -

Crucea lui Iisus începe deodată cu naşterea Sa.

Între ai Săi a venit, dar ai Săi Îl aşteptau cu mâna pe sabie.

Toţi copiii din Betleem şi împrejurimi: 14.000 de prunci până la doi ani, au fost condamnaţi la moarte. Aşa au trebuit să plătească cu viaţa, cei mai mari nevinovaţi, copiii, naşterea lui Iisus printre ei. Patrusprezece mii de mucenici.

Crima aceasta, unică în istoria lumii, a fost prevestită cu vreo şase veacuri în urmă: „plângerea şi tânguirea din Rama".

Providenţa divină însă luase înainte răutăţii omeneşti.

Iosif a fost înştiinţat de „Îngerul Domnului" în vis, despre planul ucigaş al lui Irod, motiv pentru care trebuie „să se scoale, să ia Pruncul şi pe mama Lui şi să fugă în Egipet şi să stea acolo până va fi vestit din nou" ce are să facă.

„Îngerul Domnului" era Îngerul Pruncului, Îngerul Omului.

Iisus, întrucât Îşi ascunsese dumnezeirea, smerindu-se până la a lua marginile omului pământean, avea nevoie de un Înger păzitor.

Îngerul fiind o făptură de gând, – şi mult mai subţire decât gândul omenesc –, în temeiul tocmirii sale şi a rosturilor superioare pe care are să le păzească, face deşartă ura ucigaşă şi planul protivnic.

Dacă în Vechiul Testament vedem intervenţia îngerilor, ca păzitori ai vieţii omeneşti, dar numai unde şi unde, în Creştinism Îngerii păzitori fac parte din iconomia mântuirii fiecărui creştin în parte.

Ei sunt păzitorii – în limitele libertăţii omeneşti –, ai darurilor mântuirii.

Bătrânul Iosif avea acum motive temeinice să creadă prevestirii îngereşti. Drept aceea, în aceeaşi noapte pregăteşte caravana pribegiei Fugarului Iisus. Aurul Magilor era foarte bine venit.

Călătorie foarte lungă, prin deşerturi, printre fiare şi tâlhari, în ţară necunoscută: fugă, nu călătorie; răspundere de soarta mântuirii omului:

n-o puteau face decât primii mari credincioşi ai Copilului, sfânta Sa Mamă şi dreptul Iosif.

Copilul fugar ! Dar dus în braţe !

*

Astăzi Irod s-a multiplicat: mai nu e familie în care Irod să nu-şi ucidă copiii. Doar puţini copii fugari mai scapă cu viaţă !

*

Irod, „stârpitura deşertului" – căci nu era iudeu Idumeul – îşi omoară prima nevastă şi toţi copiii cu ea, de teama ca aceştia să nu-i ia tronul. Era deci un criminal care îşi temea domnia până şi de propriii lui copii. A doua nevastă şi cei trei copii cu ea, s-a întâmplat să scape.

Irod însă n-a scăpat de blestemele mamelor celor 14.000 de copii omorâţi. Şi blestemele motivate se prind. Astfel despre Irod se ştie că la trei ani după Naşterea lui Iisus, a murit putrezit de viu, ros de boli ruşinoase şi împrăştiind o putoare pe care nimeni n-o putea suferi. A încercat să se şi sinucidă; dar trebuia să fie osânda lui model pentru toată omenirea de pedeapsă dumnezeiască, pentru aşa mari fărădelegi.

Arhelau, urmaşul său în partea Iudeii, e reclamat de iudei romanilor, care, la anul şase după Hristos îl exilează în Galia şi ţara i-o anexează Siriei. În timpul domniei lui Arhelau fugarii se întorc, după vestire îngerească, însă nu în Iudeia, ci în Nazaretul Galileii.

Evanghelistul Matei care scrie Evanghelia sa pentru iudei, nu scapă nici un prilej de-a le dovedi că în Iisus se împlinesc toate proorociile, până şi cele de amănunte. – E impresionant câtă Scriptură ştia vameşul acesta. – Astfel nu e trecută cu vederea proorocia Ieremiei despre plângerea şi tânguirea din Rama; nu e scăpată din vedere chemarea Fugarului din Egipt şi nici aşezarea sfintei Familii în Nazaret.

Grija evanghelistului de-a dovedi Providenţa, adică purtarea de grijă a lui Dumnezeu de om, asistenţa Lui la micile şi marile noastre decizii spre El, ne încurajează să călătorim şi noi amărâta noastră viaţă de fugari, sub călăuza unui Înger.

Călăuza idealului, pentru care şi Iisus a fost fugar.

Prislop, Naşterea Domnului II
26.XII.49. Matei 2,13-23

ŞTEFAN, MUCENICUL EVIDENŢEI

- 122 -

Primul mucenic al Creştinismului !

Faptul că Biserica îi prăznuieşte pomenirea la Crăciun şi nu la Paşti, – cum ni s-ar părea mai firesc, după ordinea în care s-au întâmplat lucrurile –, ne face să ne gândim şi la alte semnificaţii:

1. La concepţia Bisericii despre mucenicie, 2. la naşterea mărturisitorilor în Împărăţia evidenţei divine, 3. la noul curaj al urmării şi asemănării cu Iisus. De fapt toate acestea sunt cam unul şi acelaşi lucru.

Precum Iisus a lăsat slava Sa de Împărat al Cerurilor şi s-a născut prunc sărac îbtre fiii oamenilor, aşa mărturisitorii mucenici lasă sărăcia şi neputinţa vieţii pământeşti ca să se nască în strălucirea cerească a Vieţii veşnice.

Biserica a considerat mucenia un har excepţional: botezul sângelui, o consacrare a sfinţeniei. Biserica veche n-a îndemnat niciodată creştinii să se expună prigoanelor în vederea muceniei, dar, pe de altă parte, a stat mult în cumpănă dacă mai e cazul să primească iarăşi în sânul comunităţii creştine, pe cei ce se lepădau de Hristos, de frica muncilor, sau să nu-i mai primească. La mărturisirea lui Iisus şi a Împărăţiei Sale nu se poate decide un necredincios, decât numai dacă se întâmplă şi cu el o convertire: de la evidenţa şi suficienţa lumii acesteia, la evidenţa prezenţei divine. Iar pe Dumnezeu nu-L poţi avea evident decât prin Iisus Hristos şi prin Duhul Sfânt.

De când Iisus S-a născut în firea omenească – şi această naştere se repetă în fiecare creştin –, şi de când Duhul Sfânt desăvârşeşte naşterea lui Iisus, Omul Cerului, în noi, oamenii pământului, de atunci putem avea această evidenţă interioară despre Dumnezeu, care ne dezleagă de lumea aceasta şi de frica cu care vrea ea să ne ţină în lanţuri.

„Ştefan, fiind plin de Duhul Sfânt, căutând la Cer a văzut Slava lui Dumnezeu şi pe Iisus stând de-a dreapta lui Dumnezeu. Atunci a zis:

Iată văd Cerurile deschise şi pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu" (Faptele Apostolilor 7,56).

Reţinem de aci că Ştefan prin Duhul Sfânt a văzut pe Dumnezeu şi Cerurile deschise. Deci aşa e posibilă vederea sau contemplaţia lui Dumnezeu. Raţiunea, neluminată de Duhul Sfânt, numai prin bunăvoinţă Îl semuieşte ca existent, ca într-o noapte fără lumină.

Ştefan le-a ţinut judecătorilor săi o foarte lungă cuvântare, începând de la Avraam, care se transforma într-o acuzare, pe care sinedriul o asculta „scrâşnind din dinţi. Şi, deşi toată vremea „toţi cei ce şedeau în sinedriu vedeau faţa lui luminoasă ca faţa unui înger" (Faptele Apostolilor 6,15), totuşi, când l-au auzit mărturisind „că vede Cerurile deschise şi pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu", „a strigat sinedriul, şi-au astupat urechile şi au năvălit asupra lui toţi deodată; şi după ce l-au scos afară din cetate, au început a-l împroşca cu pietre" (Faptele Apostolilor 7,56-58).

Ce i-a înfuriat de şi-au ieşit din fire toţi bătrânii sinedriului, de şi-au făcut ei lege să omoare pe Ştefan ?

- Singură mărturisirea Sfintei Treimi şi faţa lui de înger.

El vorbea din certitudinea interioară a prezenţei divine.

Iisus prevestise până la ce măsură se ţese Sfânta Treime cu omul duhovnicesc: „Dacă mă iubeşte cineva, păzi-va cuvântul Meu şi Tatăl Meu îl va iubi pe el şi vom veni la el şi la el ne vom face locuinţă" (Ioan 14,23); şi cuvântul „Tatăl vostru, cel din Ceruri, da-va Duhul Sfânt celor ce-L cer" (Luca 11,13).

Un locuit de Dumnezeu e strămutat în alte evidenţe ale existenţei.

Prezenţa lui provoacă lumea şi o antrenează într-un conflict de limită. Lumea nu mai are ce-i face decât să-I omoare mărturisitorii, amăgindu-se că prin aceasta a scăpat de realitatea ce-i contrazicea şi mustra cu liniştea.

Dar sfântul mucenic Ştefan ne mai învaţă ceva: Ultimele lui cuvinte sunt aceleaşi ca ale lui Iisus pe cruce. Iată o urmare până la deplina asemănare. În vreme ce sinedriul şi cu o gloată la întâmplare îl omorau cu pietre, el se ruga: „Doamne Iisuse, primeşte duhul meu !" Iar pentru ucigaşii săi „a îngenuncheat şi a strigat cu glas mare: Doamne nu le ţine în seamă păcatul acesta !" (Faptele Apostolilor 7,60)

Aceasta era de fapt o desăvârşire: a scuza înaintea lui Dumnezeu crima ce o făcea o gloată înfuriată. Aceasta n-o poate face decât puţini

dintre fiii oamenilor: acei în care iubirea de oameni e mai tare ca moartea, pe care o primesc de la ei.

Iisus a făcut primul dovada atotputerniciei iubirii asupra morţii, iar acum o face primul dintre ucenicii-oameni, sfântul mucenic, arhidiaconul Ştefan.

Prislop, 27.XII.49 — Naşterea Domnului III — Luca 21,12-19

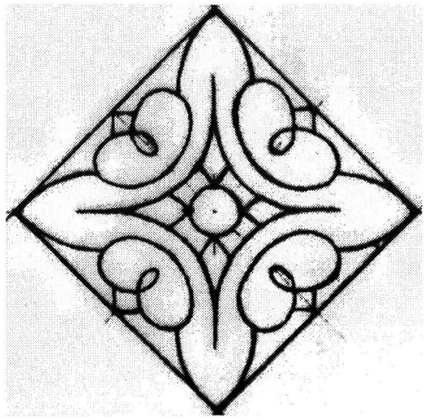

CREDINȚA ORBILOR

- 123 -

Condamnat la întunerec pe viață ! Asta e viața orbilor.

Când a înțeles orbul din Ierihon că trece Iisus pe acolo îşi striga nădejdea: „Iisuse, Fiul lui David, miluieşte-mă !" Oamenii cei ce mergeau înaintea lui Iisus „îl certau să tacă".

- E greu de priceput cum se poate ca mergând cu Iisus, să cerți totuşi un orb ! – Dar multe nepricepute face priceputul de om. Orbul însă mai tare striga pe Iisus. Iar Iisus a poruncit să-l aducă la Sine şi l-a întrebat: „Ce voieşti să-ți fac ?" Iar orbul a răspuns simplu: „Doamne, să văd !"

Întrebarea lui Iisus nu-i fără rost. Deşi era de la sine înțeles ce doreşte un orb, dar Iisus aducea pe toți oamenii care-L rugau ceva, să-şi precizeze dorința, să-şi concentreze sufletul asupra lucrului pe care-l cer de la Iisus. Această precizare, această centrare sufletească, e tocmai factorul credință pe care-l trezea Iisus şi mai viu în cei ce-I cereau ajutorul. Dovadă că e aşa, sunt cuvintele simple din răspunsul lui Iisus: „Vezi !" „Credința ta te-a mântuit." Şi îndată a văzut orbul şi a urmat pe Iisus, slăvind pe Dumnezeu. Şi a făcut aşa şi tot poporul.

- Oare de ce suntem mai credincioşi lui Dumnezeu numai când pățim câte una ? De ce numai atunci ne rugăm mai din adâncul ființei ? Grea e orbia orbilor, dar nu-s uşoare deloc nici celelalte orbii, care ne țin legați pe fundul mării necunoştinței. – Ca să ne împăcăm prestigiul rănit îi zicem „marea misterului", „marele mister" al existenței, „ignoramus et ignorabimus". Dar care din orbii aceştia ai rațiunii a rupt-o cu colegii lui, oamenii, şi să cheme „misterul" pe numele lui adevărat: Dumnezeu, şi de la El să ceară lumina rațiunii ?

Nu vedem până nu cerem lui Dumnezeu să vedem. Am pierdut simplitatea copiilor, deşi mulți înțelepți mărturisesc că au înțeles mai adânc lucrurile, când s-au constituit copii.

Dar când vedem, ne luăm după Iisus (– dacă mai întâi am strigat după El şi am înfruntat opreliştile oamenilor). Când ni s-au deschis, în sfârşit ochii, ne facem ucenicii Luminii.

Iisus a aprins şi luminile stinse ale cunoaşterii.

Prislop, 28.XII.49 — Dumineca XXXI, Luca 18,35-43

UN GRĂUNTE DE CREDINȚĂ

- 124 -

Religia se întemeiază pe grăuntele de credință. Credința e factorul sau datul pe care am clădit sau nu mântuirea. Cu credință cât un grăunte de muştar se dau ca posibile fapte mai presus de obişnuit. Dar de vreme ce faptele acestea nu se văd, se poate deduce slaba noastră religie, – căci „religie" înseamnă legătura omului cu Dumnezeu.

Noi, necredincioşii, aşteptăm să avem o religie rațională; aşteptăm să-L cunoaştem cu măsurile noastre, ca apoi să-i acordăm creditul sau credința. Rațiunea – s-a văzut – nu poate conferi omului certitudinea aceasta, – deşi la obârşiile încercărilor ei, tot o credință o determină. De aceea scade credința.

Iisus, – răspunzând odată ucenicilor Săi, care-I „cereau mai multă credință" –, le-a spus: să înceapă prin a crede că o au şi vor sfârşi prin a o avea de fapt. Atunci şi lemnele „v-ar asculta".

E drept că nu e în natura omului – aşa cum a mai rămas – ca să mute munții numai cu cuvântul (îi mută uneori cu munca), dar extra-ordinarul e cu putință lui Dumnezeu. „Aveți credință în Dumnezeu ! că oricine nu se va îndoi în inima sa, ci va crede că ce va zice se va face, fi-va orice lucru va zice. De aceea, zic vouă: orice cereți, rugându-vă, să credeți că le-ați şi luat, şi le veți avea" (Marcu 11,21-24).

Aceasta e credința cât un grăunte de muştar. Aceasta ne-ar da să bănuim că, la temperaturile la care se alege aurul ființei noastre de zgura acestei ființe, în firea noastră apare modul divin de a fi, de-a voi şi de-a gândi. Se ştie că gândirea lui Dumnezeu şi voința Lui e creatoare a realității. Credinciosul în Dumnezeu depăşeşte limitele omului de rând, care e creator numai în ordinea conceptelor şi a fanteziei, şi intervine, ca Dumnezeu, în ordinea realului.

Grăuntele de credință e de fapt grăuntele de comuniune în care suntem cu Dumnezeu. E acelaşi grăunte numit pe alocuri de Iisus: comoară îngropată în țarină, mărgăritar de mult preț, sămânța căzută în

pământ bun, aluatul care dospeşte toată frământătura, Împărăția Cerurilor ascunsă înlăuntrul nostru, etc. – cu un cuvânt, e locuire mai presus de cuvânt a lui Dumnezeu în firea omenească. Această locuire în om a Sfintei Treimi, într-o nevăzută Chenoză, e vădită de semnele inevitabile ale botezului şi ale credinței: ...„Propoveduiți Evanghelia la toată făptura. Cine va crede şi se va boteza se va mântui; cine nu va crede, se va osândi. Iar celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în numele Meu demoni vor scoate, în limbi nouă vor grăi, şerpi vor lua în mână, şi chiar ceva dătător de moarte de vor bea, nu-i va vătăma; peste cei bolnavi mâinile-şi vor pune şi se vor face sănătoşi" (Marcu 16,15-18).

Prin urmare, o credință în numele Evangheliei propoveduite, în numele Botezului primit, credință din credință, credință din Duhul Sfânt, credință din Iisus, credință în Dumnezeu !

Credința la măsura de fapte nu creşte decât din fapte la măsura credinței. Dumnezeu nu ne cere minuni. Acelea le face El. Dumnezeu ne cere viața şi conducerea ei potrivit Evangheliei. Aceasta-i minunea care se cere de la noi. Celelalte le face El.

Deci, dacă e aşa, de ce aşa de puțină credință se vede pe pământ ?

- Mai întâi nu ştim sigur dacă e chiar puțină. Provocările o vor arăta-o. Din înmulțirea necredinței se poate deduce provocarea credinței.

O explicație ar fi că puține vieți i se predau lui Dumnezeu; puțini oameni Îi acordă lui Iisus stăpânirea absolută peste viața lor; – şi nu opriți de frica opreliştilor, ci opriți de înşelăciunea amăgitoare a iubirii de sine, care creşte ca o pălămidă în aria vieții.

Credința e un risc: „împotriva" rațiunii, „împotriva" vieții, „împotriva" limitelor omeneşti. Câteodată şi împotriva „normalului". De aceea sfinții se şi fereau de a face minuni, deşi în multe cazuri erau doar dovada iubirii de oameni şi alinarea suferinței omeneşti. Suferința, până la un loc, e normală naturii omeneşti. E un factor de purificare.

Dar, ca unii ce trăiau în credință (nu numai vorbeau despre credință – ca noi), sfinții, ne-au dezvelit taina grăuntelui de muştar:

Cât asculți tu de Dumnezeu, atâta ascultă şi Dumnezeu de tine.

De cine ascultă de Dumnezeu, ascultă şi munții şi fiarele şi ascultă şi toată natura.

[Prislop, 29.XII.49. Marți XXXII, Marcu 11,11-23]

CA DE LA SINE ÎNȚELES

- 125 -

Aşa vrea Iisus să ne însuşim împlinirea poruncilor.

Precum nu mulţumeşti slujitorului tău fiindcă te serveşte, iar acela n-are nici un motiv să se supere, tot aşa şi noi, faţă de Dumnezeu, nu vom putea avea pretenţia ca Dumnezeu să ne mulţumească pentru că I-am împlinit poruncile. E drept că El nu lasă nerăsplătit nici măcar un pahar de apă, dat cu dragoste vreunui însetat, în numele Lui, decum lucruri mai de seamă.

Iisus nu admite nici lauda de la alţii, nici lauda de sine. A fost lăudat şi Iisus de câteva ori, dar de fiecare dată a ferit laudele de la Sine. Iisus însă s-a bucurat de câte unii oameni.

Recunoştinţa era cea mai bună încurajare, – şi Iisus o avea, deşi în folosul omului era întoarsă.

Lauda de sine şi lauda de la alţii e slavă deşartă şi ia faptei meritul de-a mai fi răsplătită de Dumnezeu. Iubitorii de slavă deşartă îşi iau plata de la oameni, aici. Cei ce vor lua plata de la Dumnezeu, lucrează pentru oameni ca pentru Dumnezeu, iar de la ei nu le trebuie plată deşartă, sau dacă aceia totuşi le-o dau, ei o întorc lui Dumnezeu.

Iisus vrea ca fapta bună să izvorască natural dintr-o natură bună, într-un chip dezinteresat, cum creşte bobul de grâu şi cum izvorăşte apa din stânci, fără să se preocupe de bunătatea lor. Fapta bună e bună numai dacă e acoperită de smerenie. (Nu de făţărnicia smereniei sau de interes acoperit.) Smerenia e ca dragostea: nu caută ale sale.

„Vreau ca omul să fie bun, chiar dacă n-ar fi Rai sau Iad".

Cuvântul acesta a fost interzis pe vremuri (Charron, 1541-1603), din cauza spiritului sceptic care domnea în filosofia timpului, dar adevărul lui rămâne: voinţa unei naturi bune, care să facă binele ca pe-un lucru de la sine înţeles.

O natură bună (îmbunătăţită) îşi simplifică de la sine principiile şi îngrădirile. Omul s-ar apropia de natura originară, a cărei icoană printre noi, numai copiii o mai au.

Prislop, 30.XII.49. Sâmbătă XXXII Luca 17,3-10.

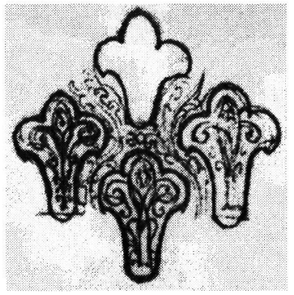

IISUS ? – NECUNOSCUT...

- 126 -

Iisus a dat şi porunca aceasta: să fie necunoscut.

Tămăduia pe toţi bolnavii gloatelor care-L urmau şi le poruncea să nu spună nimănui nimic. Evanghelistul Matei motivează porunca aceasta cu locul din Isaia proorocul, care-L descrie pe Iisus ca pe unul ce nu se sfădeşte cu oamenii, nu strigă pe ulițe, nu frânge slăbiciunea omenească, nu stinge nădejdile slabe, până când va aduce izbânda dreptății.

Dar şi altfel Iisus nu iubea propaganda de vorbe, alarmele şi zvonurile de tot felul şi toate răstălmăcirile, inevitabile oamenilor.

Totuşi oamenii cărora le făcea Iisus bine, chiar dacă tăceau ei – ceea ce e cu neputință de crezut –, nu tăceau cei ce-i cunoşteau.

În poporul de rând a fost cunoscut Iisus şi atunci, şi tot aci rămâne cunoscut şi iubit mai mult, până când va mai fi credință pe pământ.

Cărturarii şi fariseii vremii Sale erau cei mai nedumeriți oameni asupra lui Iisus. Porunca de-a nu fi făcut cunoscut, parcă le-a dat-o tuturor cărturarilor lumii.

Iată, în sfârşit o poruncă a lui Iisus pe care o țin şi ei.

Care să fie cauza pentru care Iisus e totuşi atât de necunoscut ? (Nu ştie nici poporul de rând mai nimic despre Iisus, dar Îl iubeşte.)

Cărturarii nu-L cunosc şi Îl urăsc. De ce ?

Fiindcă viața lor e în contrazicere cu Viața lui Iisus. „Faptele lor nu-i lasă să creadă în Dumnezeu" (Oseia 5,4). „Înțelepciunea nu pătrunde în sufletul viclean şi nu sălăşluieşte în trupul supus păcatului. Duhul cel Sfânt, povățuitorul oamenilor, fuge de vicleşug, se depărtează de minţile nepricepute şi se dă la o parte când se apropie fărădelegea" (Înțelepciunea lui Solomon 1,4-5).

Trufia ştiinței, autonomia rațiunii, magia necredinței, astea sunt temeiurile pe care stau cărturarii vremurilor şi cu ele-L cenzurează pe Iisus.

Acestora, Iisus nu le va fi cunoscut niciodată.
De aceea Iisus a fericit pe cei simpli.

Prislop, 31.XII.1949 — Sâmbătă după Naşterea Domnului
Matei 12,15-21.

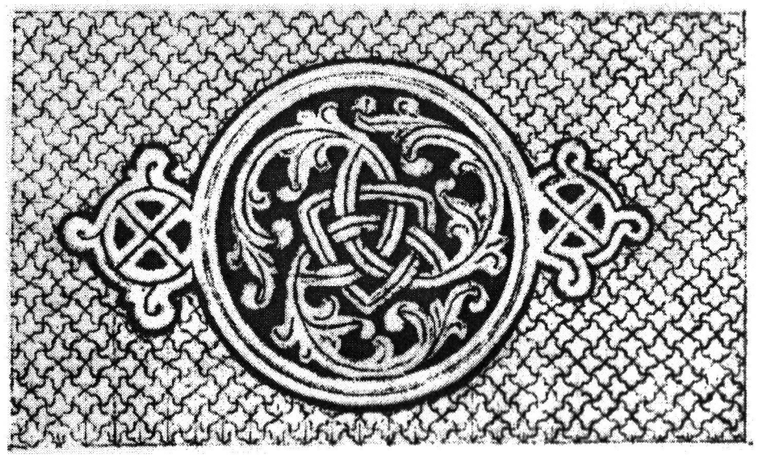

EVANGHELIA SAMARINENCII

- 127 -

Sau o călătorie misionară a lui Iisus.

O călătorie care iarăşi i-a supărat pe iudei, fiindcă Iisus n-a respectat prejudecăţile lor, de a nu trece prin Samaria. Iudeii predaniilor omeneşti, când aveau vreo cale din Iudeia în Galileia, ocoleau Samaria, ca să nu se spurce.

Iisus, Samarineanul milostiv, a făcut această călătorie interzisă. Mai mult: intrând pe teritoriul samarinenilor, s-a oprit la Sichar, la fântâna lui Iacov, şi a stat de vorbă cu o femeie, – şi încă cu o femeie stricată. Ba i-a mai cerut şi apă să bea. Închipuiţi-vă ce-ar mai fi tremurat de ciudă cărturarii şi fariseii, văzând că Iisus aşa le calcă dispoziţiile în picioare – prejudecăţi care-i ţineau într-o nemaiîntâlnită complicitate. Nici ucenicii, pe care-i trimisese în Sichar să cumpere pâine, nu erau tocmai dumeriţi, văzând că Învăţătorul lor „stă de vorbă cu o femeie".

Inventarul smintelelor omeneşti să-l terminăm aci. Aceasta e umbra, care va pune în valoare lumina. Omul cu umbra, Iisus cu lumina.

Iată acum lumina Samarineanului misionar.

Întâi, Iisus n-a ţinut seamă de prejudecăţile, de îngustimile sau de tâmpeniile care căscau prăpăstii între oameni, sau ridicau ziduri absurde. Iisus a trecut, simplu, peste unele ca acelea, – cum ar trece şi acum. Iisus n-a prea ales mediul, n-a aşteptat prea mari înzestraţi la minte, nu s-a ferit de categorii morale dubioase, fiindcă Iisus credea în om. Iar ca să găsească omul (– omul de omenie ascuns şi-ntr-un ticălos –), omul cu care vorbeşte Dumnezeu, ne dăm seama că pentru Iisus era lucrul cel mai uşor. O dovadă despre cât crede Dumnezeu în om ne stă Samarineanca, o femeie, şi încă încărcată de păcate. Şi cu aceasta a vorbit Dumnezeu. Femeii acesteia, ostracizata societăţii, Iisus îi încredinţează revelaţii. Nu era capabilă prin fire şi purtare de revelaţii, dar Iisus a trecut-o şi peste neajunsurile firii sale, descoperindu-i că o

cunoaşte, că-i ştie păcatele, – ca oarecând descoperind lui Natanael taina copilăriei sale, pe când îl ascundea smochinul (Ioan 1,48).

- Văd că eşti Prooroc, văzător de Dumnezeu, deci spune-mi unde-i Dumnezeu, ca să I ne închinăm Lui: în muntele acesta, sau numai în Ierusalim ?

Aşa pedagogie are Dumnezeu: îţi dă o dovadă că te cunoaşte, – şi încă mai bine de cum te cunoşti tu însuţi, ca să te salte într-o treaptă sufletească capabilă de revelaţie, stare extatică – totuşi în stare de conştiinţă, în care cunoşti şi tu pe Dumnezeu.

Aşa a făcut Samarineanca cunoştinţă cu Dumnezeu. Bucuria aceasta excepţională a făcut-o să-şi uite de păcate, să uite de apa despre care nu pricepea nimic, să uite că trebuie să se întoarcă în cetate. Într-o aşa stare de bucurie ţâşnesc în sufletul omenesc întrebările ultime, întrebările veşniciei, – căci veşnicia ai dori-o fericirii tale, când te întâlneşti cu Dumnezeu. Şi aude Samarineanca Adevărul grăindu-i: „Femeie, acum a venit ceasul când adevăraţii închinători se vor închina Tatălui în duh şi în adevăr; căci Duh este Dumnezeu, şi cine se închină Lui, în duh şi în adevăr I se cade să se închine" (Ioan 4,23-24).

Primind Samarineanca o revelaţie, care l-ar fi uimit şi pe Platon, în făptura ei se stârnesc toate nădejdile lui Israel, şi-I spune lui Iisus credinţa sa în venirea lui Mesia „care ne va spune nouă toate". Iisus îi înlătură şi acest de pe urmă văl de pe suflet, spunându-i deschis: „Eu sunt Acela" (Ioan 4,26).

La aşa măsură nu s-a descoperit Iisus pe Sine decât numai în încă două împrejurări: unui orb din naştere care, după tămăduire s-a transformat în misionar al lui Iisus, făcând de ruşine pe fariseii templului (Ioan 9) şi pentru fapta aceasta a lui, Iisus i s-a descoperit cu proprie grăire: Fiul lui Dumnezeu. Iar a doua descoperire a Sa, pe faţă, a fost înainte de patimi, când a întărit pe ucenici zicând: „Să ştiţi: Eu sunt Acela de care au grăit proorocii !"

Bucuria aceasta a descoperirii, pe care ţi-o face Dumnezeu, nu te lasă unde te-a găsit: te strămută într-un misionar. Laşi toate ale tale, ca Petru: corabia, peştii şi nevasta şi casa; aşa a lăsat şi Samarineanca găleata la fântână, – fără să bage de seamă că lasă şi pe Iisus, dar pe care-L ducea acum în inima ei: făclie de lumină în cetatea Samariei. La aşa transformare sufletească s-a trezit Samaria. Iisus se bucura cu Duhul pentru trezirea din Samaria.

Tocmai ajung şi ucenicii cu pâinea. Dar Iisus le spune că alta-i mâncarea care-I astâmpără Lui foamea: Bucuria misiunii reuşite, bucuria ascultării de Tatăl, a împlinirii rostului cu care venise tăvălug peste prejudecăţile şi gardurile omeneşti, acestea erau pentru Iisus, o adevărată odihnă, care stingea cu adevărat tânguirea neputinţei, numită foame. Când te saturi sufleteşte capătă şi trupul puteri de supravieţuire. – Şi aceasta ne învaţă Iisus.

Dacă Samarineanca a avut o bucurie care a săltat-o până la întrebările veşniciei, bucuria nu L-a lăsat nici pe Iisus cu gândul numai în ziua aceea cu soarele în creştetul nămiezii. Deci Iisus vorbind cu ucenicii, care umanizaseră pe Iisus după ei, le lărgeşte şi lor gândul până la Secerişul lumii.

Dar iată că vine o delegaţie: mulţi samarineni, care invită pe Iisus să rămână cu ei. Şi a rămas Iisus cu samarinenii două zile (Ioan 4,40).

- Poate că, impresionat de sufletul samarinenilor, pe care ocolindu-i iudeii nu l-au putut strica, Iisus să-şi fi însuşit numele sub care s-a ascuns în parabola Samarineanului milostiv.

Bucureşti, 22.V.49 — Dumineca Samarinencii, Ioan 4,5-42

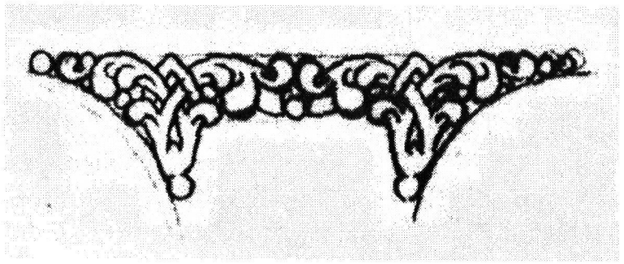

UN DESTIN ÎNŢELES

- 128 -

Pribegim mulţi ani în viaţă până să ne lămurim un rost în lume.

Unii pribegesc toată viaţa fără rost, nici ţintă.

Alţii îl caută toată viaţa fără să-l găsească, sau fără să ştie că l-au găsit.

Înţeleg prin destin rosturile pe care le-a ascuns Dumnezeu în viaţa fiecărui om şi pe care omul trebuie să le desfăşoare la rându-i între oameni. În fiecare ins e sădită o intenţie a lui Dumnezeu care, prin om, trebuie să devină o creaţie. Sunt şi destine colective. Încă din Vechiul Testament ni se atrage aminte: „Fiţi luători aminte la menirea voastră !" (Agheu 1,5,7).

În creştinism omul e ridicat până la cinstea de colaborator al lui Dumnezeu; iar această colaborare e destin. Talanţii – talentele – sunt înzestrările acestei colaborări ale lui Dumnezeu cu omul. Lucrând în sensul înzestrărilor, lucrezi în sensul destinului.

Omul e neliniştit câtă vreme nu ştie ce vrea Dumnezeu cu el, ce vrea Dumnezeu de la el. Viaţa nu e un scop în sine; e numai mijloc; e numai cadrul unui destin, sau e în cadrul unui destin.

Mulţi se tem de cuvântul destin, ca nu cumva să însemneze pre-destin, prin urmare să se trezească într-o doctrină fără libertatea voinţei, deci fără conceptul specific creştin al responsabilităţii ultime.

Cum să nu răspunzi de ce ţi-a dat Dumnezeu ?

Şi cum să nu răspunzi, dacă n-ai făcut ce ţi s-a dat să faci ?

Lucrătorii viei, angajaţi de Dumnezeu iconomi ai creaţiei Sale, nu aveau să răspundă pentru că şi-au interpretat arbitrar destinul ? Mazoreţii din Ierusalim, care aveau această istorie unică în lume, istorie mai mult a viitorului decât a trecutului – Scriptura –, nu sunt cu atât mai răspunzători, cu cât n-au înţeles destinul ascuns de Dumnezeu în neamul lor, în sensul lui Dumnezeu, ci în sensul unei împărăţii pământeşti ?

Marea răspundere a lui Israel a rămas tocmai vinovăţia că nu s-a integrat în viitorul pe care i-l destinase Dumnezeu în Scripturi.

Dar iată că vine Cineva, de Praznicul Paştilor, în Ierusalim, un copilaş de 12 ani, „plăcut la chip, cu ochi frumoşi şi păr bălai" – ca odinioară strămoşul Său David (I Regi 16,20), care-Şi înţelese destinul şi s-a integrat în el, vrând încă de mic, să-Şi aducă şi rabinii Templului la reala interpretare a destinului lui Israel. Lucrurile s-au petrecut astfel:

Toţi capii de familie din Israel erau îndatoraţi, prin Lege, să vie la Ierusalim de trei ori pe an. Printre aceste trei zile era şi Praznicul Paştilor. Paştile iudeilor însemnau ieşirea din robia egipteană, dar mai însemnau şi ultima zi a robiei, când aşteptau îmbrăcaţi de plecare porunca lui Faraon de punere în libertate. Mai era menţinut în Praznicul Paştilor şi Jertfa pe altarul Templului a mielului pascal, sângele căruia era semn pe uşa fiecărui israelitean: apărare de îngerul morţii, care pedepsea Egiptul.

Când a văzut copilaşul Iisus jertfa şi arderea mielului atunci, Cel ce era personificarea iubirii, s-a identificat durerii mielului şi deodată I s-a deschis taina ce o preînchipuia această jertfă.

Această puternică impresie a jertfei unui miel nevinovat a organizat deodată, într-o lumină nouă, de viitor, întrebările ce avea să le pună rabinilor, de îndată ce-i va putea prinde la vorbă.

De aceea, după praznic, Iisus nici gând n-avea să se întoarcă acasă, până nu afla tot ce-L ardea pe El.

Cum Iisus avea 12 ani – vârsta de trecere dintre copii între tineri şi vârsta de admitere în şcoala rabinică a Templului –, printre tinerii care şedeau la picioarele bătrânilor era şi Iisus.

Într-o aripă a Templului, preoţii şi rabinii ţineau cursuri de îndrumare în Scripturi, prin întrebări şi răspunsuri, în felul cum erau de demult şcolile profeţilor.

Iisus era printre mazoreţii Templului, întrebându-i şi răspunzându-le din Scripturi, despre venirea lui Mesia. Bătrânii ascultau copilul şi se minunau de înţelepciunea Lui. Ei nu-şi puteau da seama că ei vorbesc cu un copil care şi-a înţeles destinul – misiunea pe care o avea în lume: de-a înlocui cu Sine mielul de jertfă. Cu umilinţă de copil, Iisus repeta texte din Profeţi, arătând înţelesuri mai adânci, pe care mazoreţii le scăpaseră din vedere. Bătrânii tâlcuiau numai locurile care dezveleau

slava Împărăţiei mesianice. Copilaşul îi întreba mai ales despre locurile din Isaia care priveau suferinţele lui Mesia şi din Psalmi despre jertfa Mielului lui Dumnezeu. Ce rost au jertfele Templului decât că sunt o preînchipuire a jertfei Mielului lui Dumnezeu.

Dacă de la această întâlnire a lui Iisus cu mai marii Templului s-ar fi mers înainte, s-ar fi trezit un mare interes pentru religie şi, când Iisus ar fi început, la 30 de ani, (– vârsta legală a dreptului de a învăţa –), ar fi găsit căpetenii care să-L primească drept o împlinire a Scripturilor. Bătrânii vedeau în El mari făgăduinţe, dar nu le vedeau decât în cercul lor îngust. Copilaşul le mişcase inima, cum poate n-o făcuse nici un om până la El. Dumnezeu încercă să le dea Învăţătorilor lui Israel o nouă lumină a Scripturilor, folosindu-se de nevinovăţia de copil a Fiului Său, – singura cale care nu le rănea îngâmfarea lor de rabini în Israel. Ei nu admiteau ca cineva să-i înveţe. De aceea Iisus le-a dat impresia că ei sunt învăţătorii, iar El şcolarul. Era singura cale atunci, de-a le arăta că profeţiile mesianice mai au şi un alt înţeles. Dar trufia lor nu le îngăduia să recunoască şi altă interpretare a Scripturilor decât aceea care le gâdila pofta lor de dominaţie. Dacă L-ar fi ascultat, tâlcuirea locurilor mesianice, ar fi suferit o radicală reformă, în sensul vederilor dumnezeiescului Copil.

*

Dar trecuseră fără veste patru zile pentru Iisus, dar nu şi pentru Iosif şi Maria, care-L căutaseră deznădăjduiţi. Când Îl găsiră între bătrâni, Mama Îi face o duioasă dojană: - „Ce ne-ai făcut ? Tatăl Tău şi cu mine Te căutam !" La aceste cuvinte ale Mamei, Copilaşul le răspunde într-un grai neînţeles: „Nu ştiaţi că în Casa Tatălui Meu Mi se cade să fiu ?" – Ce le răspundea, cu alte cuvinte ? – Că El nu e fiul lui Iosif, ci Fiul lui Dumnezeu.

Iisus aflase cine era El şi ce avea de făcut în lume.

Iată un destin înţeles la 12 ani.

Întâlnirea cu jertfa Templului şi cu rabinii, i-a fost lui Iisus revelatoare a destinului. Deşi aceia ar fi trebuit să recunoască Copilul – şi după Scripturi destinul – iată că Iisus şi-L cunoaşte împotriva lor, fiindcă cunoaşterea lor era orbită de prejudecăţi politice şi nu era orientată spre năzuinţele desăvârşirii.

Dreptul Simeon Îl cunoscuse pe Copil acum 12 ani, în acelaşi Templu, dar urmaşii dreptului nu mai aveau viaţa lui ca să-L cunoască şi ei.

*

A creşte din copilărie, ars de-o rază a destinului, înseamnă să te pregăteşti pentru o operă mare şi severă; iar pentru cucerirea locului ei în istoria oamenilor, înseamnă să te aştepţi la cele mai crâncene împotriviri. Oamenii însă nu ştiau cu ce răbdare şi îndârjire lăuntrică a înzestrat Providenţa Copilaşul acesta, căruia i-a încredinţat marea misiune a mântuirii omului. De atunci nu este între oameni destin mai mare ca al lui Iisus. Iar Iisus şi-a asociat la acelaşi destin al Său, pe toţi ucenicii Săi de peste veacuri.

A fi gura Lui, a fi inima Lui, către orice necăjit al lumii, e a face din viaţa ta viaţa lui Iisus, aşa cum şi Pavel îşi interpreta destinul: „Mie a vieţui este Hristos; iar a muri (pentru Acesta) dobândă".

De atunci Iisus dă omului destinul şi toată energia lui divină.

Iisus e un destin întruchipat. Cine-L ajunge, ştie ce are de făcut !

Prislop, Anul nou
1.I.1950 Luca 2,20-21; 40-52

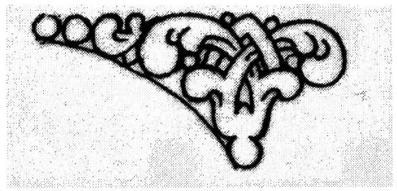

„NU EŞTI DEPARTE DE ÎMPĂRĂŢIE"...

- 129 -

Aceasta e poziţia cărturarului care L-a întrebat pe Iisus: „care e cea mai mare poruncă din Lege ?" Se vede că avea cărturarul îndoielile lui privitoare la valoarea jertfelor şi arderilor de tot, despre care s-a şi exprimat că n-au nici un preţ.

În faţa cărturarului dispăruse şi rostul de simbol şi rostul de icoană nedesăvârşită a ceea ce avea să vie: adevărat cu rost şi cu putere. Simplificase jertfele, ceremoniile, tipicul, formalismul şi cine ştie până unde ar mai fi mers cu cenzura.

Iisus îi răspunde la întrebare, rezumând Legea în cele două porunci: iubirea de Dumnezeu şi cea asemenea acesteia, a iubirii de oameni, pe care Iisus le unifică. Deşi Iisus le-a repetat din Lege, cuvânt cu cuvânt, totuşi e semnificativă exprimarea acestei porunci: iubirea lui Dumnezeu e poruncă, dată de împlinit „din toată inima", din „tot sufletul", „din tot cugetul" şi „din toată puterea". O poruncă repartizată şi pe facultăţile sufletului, dar dată şi totalitar sau colectiv sufletului ca întreg. E dată şi conştiinţei şi cunoştinţei; şi sentimentului sau entuziasmului şi voinţei sau chiar iuţimii.

Căutarea lui Dumnezeu, urmărirea lui Dumnezeu, potrivit cu fiecare facultate în parte şi cu toate unificate, e o poruncă iniţială sau fundamentală. Poate că tocmai această căutare a lui Dumnezeu, la tensiuni ultime şi totalitare, e ceea ce creşte sufletul din împărăţia veacului acestuia în Împărăţia lui Dumnezeu. – Decât că nu-i destul numai să ştii aceasta, ci mai trebuie să fii şi existenţial angajat în această dramă a iubirii şi cunoştinţei.

Cărturarul a „confirmat" răspunsul Mântuitorului, cam din oarecare „superioritate" a omului care-şi permite să cântărească până şi răspunsurile lui Dumnezeu.

Iisus, văzând că are cumpănă critică şi deosebeşte bine porunca iubirii de practicile jertfelor, i-a zis: „Nu eşti departe de Împărăţia lui Dumnezeu"...

Enigmatic cuvânt. Poate tocmai de aceea cuprinde o mulţime de răspunsuri.

Între oamenii sortiţi potopului şi Noe din corabie, nu erau la mijloc decât suta de ani, cât a lucrat Noe corabia, în ochii lor, şi grosimea corăbiei. Între cele cinci fecioare înţelepte şi cele cinci nebune, diferenţa era o aprovizionare de ulei. Între cei doi tâlhari de pe cruce, diferenţa între destinele lor veşnice erau doar câteva cuvinte. Cărturarul avea Împărăţia lui Dumnezeu în faţă şi vorbea cu ea, dar n-o vedea de ochi.

Nu era departe de Împărăţia lui Dumnezeu, dar nu era **în** Împărăţie. Ce folos că, urmărit de-o fiară, scapi până la uşa unei case de adăpost în pădure, dar n-ai avut grijă să iei cheia de-acasă.

Iar Iisus e nu numai cheia, ci şi uşa Împărăţiei de scăpare.

*

Sunt mulţi cărturari „aproape de Împărăţia lui Dumnezeu". Sunt toţi cei ce cred în Dumnezeu, dar nu cred în Iisus Hristos. Cărturarii moderni au simplificat tot aparatul religiei, depăşind cu totul pe cărturarul antic, care a vorbit cu Iisus. Aceştia au rămas cu un Dumnezeu abstract, care nu le mai cere nimic, nici măcar recunoaşterea existenţei. Drept aceea se mulţumesc foarte bine cu un Dumnezeu pe care îl deduc ei, creat de ei chiar, un Dumnezeu al lor, fie absolut inaccesibil, fie chiar gelos pe propria Sa creaţie care, în ordinea existenţei are, fie valoarea de postulat (presupunere ce se impune cu necesitate logică), fie valoarea de pură fantezie.

*

Fără Revelaţia lui Dumnezeu în Iisus Hristos, şi fără angajarea în toate consecinţele concrete ale acestei Revelaţii, cărturarii rămân aproape pe dinafară de Împărăţia lui Dumnezeu.

Prislop, 2.I.50. — Miercuri XXXIII — Marcu 12,28-37

BOTEZUL LUI IISUS

- 130 -

Viaţa publică a lui Iisus e cuprinsă între cele două botezuri: Botezul în Iordan, de la Ioan, şi Botezul sfintelor Sale pătimiri, de la iudei.

Alarma pe care o dase Ioan, din pustia Iordanului, străbătuse toată Palestina; şi oameni simpli o aduseră şi în atelierul de tâmplărie al lui Iosif din Nazaret.

Iisus recunoscu chemarea. Timpul Lui venise.

Deşi era văr bun cu Ioan, nu s-au cunoscut, nu se văzuseră.

Lui Ioan i se descoperise doar atât: că şi Mesia va cere botezul său. Deci în zilele acelea a venit Iisus din Nazaretul Galileii la Iordan, amestecându-se în mulţimea care se boteza.

Iisus n-avea vreo vinovăţie de spus, dar s-a făcut una cu păcătoşii, mergând pe calea pe care ne-o va da de urmat.

Ioan, care auzise tot pomelnicul fără-de-legilor, s-a mirat că înaintea lui vine un Om fără prihană, a cărui sfinţenie o simţea sufletul şi privirea sa aspră.

Deci Ioan Îl oprea pe Iisus, simţindu-se el păcătos şi cerându-i botezul. Trebuia însă împlinită Dreptatea – adică Legea –. Căci toată predica lui Ioan, botezul cu care boteza mulţimea, nu aveau alt rost decât, după înseşi cuvintele lui Ioan: „...ca (Iisus) să fie arătat lui Israel". (Ioan 1,31). Ioan s-a supus rânduielii dreptăţii.

Mâna de ţărână a zidirii a botezat creştetul Ziditorului făpturii.

Iisus, neavând nimic de mărturisit, se ruga.

În faţa Sa se deschidea o eră nouă: era creştină.

Cerurile se deschid. Lumina dumnezeiască se revarsă peste făptură şi Fiu; iar deasupra capului lui Iisus, Duhul Sfânt, luând chip de porumbel şi învăluindu-I fruntea, simbolizează Domnului Păcii o cunună.

Iar glasul Părintelui Îl mărturiseşte: „Fiul Său prea iubit", în care a pus toată iubirea Sa pentru oameni.

Aceasta e Teofania creştină (Arătarea lui Dumnezeu în Treime).

Ioan a văzut acestea şi a mărturisit că „Acesta este Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii. Acesta este Fiul lui Dumnezeu" (Ioan 1,29-34).

Cu această mărturisire, sub autoritate de prooroc, misiunea lui Ioan se încheie: „De acum El trebuie să crească, iar eu să scad !" (Ioan 3,30)

Dacă la botezul lui Ioan, Iisus n-a avut de mărturisit nici un păcat, misiunea Lui avea să-L încarce – pe nedrept – de toate fărădelegile lumii. El, sfinţenia întruchipată, avea să se facă – pentru noi – „păcat", pe care avea să-l ţintuiască pe cruce, spălând omul în al doilea botez al Sfântului Său Sânge. Căci deşi era Domn al Păcii, venirea Lui era străfulgerare de sabie a unei alte Împărăţii decât cea aşteptată de Israel. Deşi El era temelia întregului ritual ebraic, deşi spre El conduceau toate umbrele, simbolurile şi jertfele Templului, Iisus va fi „găsit" şi „strigat" vrăjmaşul şi distrugătorul lor, de către victimele „umbrelor". Deşi El dase Legea lui Moise în Sinai, Iisus va fi arătat la tot pasul ca un călcător de Lege. Deşi venise ca să strice lucrăturile diavolului, va fi vorbit că lucrează cu mai marele dracilor, că are pe Belzebul.

Nimeni nu L-a înţeles; de aceea toţi s-au simţit datori să-I stea împotrivă.

Dar El s-a făcut om, una cu noi: trebuia să ia povara păcatelor şi a blestemelor omeneşti. Cel fără de păcat trebuia să sufere ocara păcatului. Iubitorul de pace, dătătorul păcii trebuia să rabde la un loc cu vrăjmăşia; chipul adevărului trebuia să sufere palmele minciunii; floarea neprihanei, gunoiul spurcăciunii.

Pentru Iisus tot păcatul era o tortură.

Pe umerii lui Iisus, care-Şi lăsase slava Sa de Dumnezeu, ca să îmbrace slăbiciunea omenească apăsa, ca pe-o temelie, răscumpărarea lumii de sub tirania păcatului. De braţul Lui atârna mântuirea omului, iar cealaltă mână o întindea să prindă atotputernica iubire a lui Dumnezeu.

Acestea se topeau în rugăciunea lui Iisus pentru oameni, în apele înfiorate ale Iordanului. „El a luat asupra-Şi durerile noastre şi cu suferinţele noastre S-a împovărat" (Isaia 53,4).

Confirmarea glasului lui Dumnezeu L-a întărit pe Iisus pentru destinul Său în lume, care avea să fie apoi întărit cu al doilea botez, pe cruce. Cu aceasta Iisus a fost încărcat de Dumnezeu cu „fărădelegile noastre ale tuturora" (Isaia 53,6). Iisus mărturisea acum toate păcatele omului.

Şi iarăşi S-a rugat Iisus de iertare, pentru om: – ucigaşul lui Dumnezeu.

Prislop,	Botezul Domnului
12.I.50	Matei 3,13-17

IOAN, CAPĂTUL PROOROCILOR

- 131 -

Ioan era ultima solie pe care a trimis-o Dumnezeu lui Israel.

El avea misiunea să arate pe Mesia – Iisus – şi să-I netezească înainte calea, spre inima lui Israel.

Cum Ioan era „în duhul şi puterea lui Ilie", – cel mai mânios prooroc – se înţelege dintr-o dată şi asprimea lui sălbatecă asupra păcatelor.

„Dumnezeu nu trimite soli pentru a linguşi pe păcătoşi, – soli de pace, ca să legene pe oamenii răi într-o siguranţă de pace cu Dumnezeu. El pune poveri grele pe conştiinţa făcătorului de rele şi-i străpunge sufletul cu săgeţile remuşcărilor. Trimişii lui Dumnezeu aduc la cunoştinţa păcătoşilor judecăţile Lui îngrozitoare, ca să adâncească simţul stării lor nevoiaşe, ca să le scoată din adâncul inimii strigătul: «Ce să facem ca să ne mântuim ?» Atunci, mâna care ţi-a umilit fruntea până în ţărână, ridică pe cel pocăit; glasul care a mustrat păcatul şi a făcut de ruşine îngâmfarea şi ambiţia, întreabă cu cea mai duioasă iubire: «Ce doreşti să fac pentru tine ?»" (White).

Ura împotriva Romei mocnea la culme.

În pustia Iordanului, Ioan striga răspicat şi plin de nădejde: „Pocăiţi-vă căci s-a apropiat Împărăţia Cerurilor !" „S-a apropiat"; – până aci proorocii o prevesteau ca pe-un fapt al viitorului îndepărtat; acum Împărăţia mesianică era înaintea porţilor.

Ioan denunţa corupţia naţională de la talpă până la coroană.

Înştiinţările solemne de la Dumnezeu i-au alarmat pe toţi.

Mulţimile veneau să-şi mărturisească păcatele şi să se boteze de la Ioan. Printre gloate se strecurau şi mulţi cărturari şi farisei, care nu voiau să piardă prilejul de-a se arăta, tot ei, în faţa mulţimilor, ca oamenii cei mai sfinţi. Tainele lor vinovate nu rămâneau ascunse de ochii lui Ioan. Duhul lui Dumnezeu îi descoperea proorocului că aceştia-s oportunişti. Făceau pe prietenii, ca să-şi asigure demnităţi când va veni Mesia.

„Pui de vipere !" „Ce credeţi, că scăpaţi de urgia viitoare ?" N-aveţi scăpare fără roade de pocăinţă ! Avraam nu vă va putea scăpa, fiindcă faptele voastre nu sunt faptele lui Avraam. Acum securea stă la rădăcina pomilor netrebnici şi focul aşteaptă alăturea. Valoarea unui pom o hotărăsc roadele, nu numele ce-l poartă. Mărturisirea credinţei fără îndreptarea vieţii, n-are nici o valoare. Pentru păcat, Dumnezeu este foc. Deci, sau te desfaci de păcat sau vei fi ars cu păcat cu tot. Şi cum era multă viţă sălbatecă, mulţi pomi pădureţi şi foarte multă pleavă în Israel, mulţi începeau să simtă focul lui Dumnezeu arzându-i. Într-unii se aprindea focul pocăinţei; într-alţii focul mâniei şi al fărădelegii. Irod, ars de mustrarea proorocului, făcea parte dintre cei din urmă.

Prislop,
12.I.950.

ÎN PUSTIA CARANTANIEI

- 132 -

Precum în ordinea naturală a lucrurilor, aşa şi în ordinea spirituală, a destinelor, nu lipsesc verificările. Oriunde te afli trebuie să-ţi ştii puterile şi să-ţi cunoşti împotrivirile.

Deşi Iisus îşi avea un destin lămurit, încă de la 12 ani în Templul din Ierusalim şi confirmat în pustia Iordanului la 30 de ani, totuşi n-a fost scutit de verificarea lui în pustia Carantaniei.

Între aceste două pustii cresc marile destine. Într-una se nasc, în a doua se verifică. Abia oamenii marilor singurătăţi pot să învingă, ca pe-un lucru cunoscut, singurătatea lor între oameni.

Oamenii mărunţi, bursierii vieţii, se acomodează lumii, – n-o combat ieşind din ea în pustie. Oamenii împovăraţi de un destin însă, caută să acomodeze lumea la ei. De aceea ei ies din lume şi-şi meditează destinul în liniştea marilor singurătăţi. Ei trebuie să iasă în pustie.

„Duhul L-a mânat (pe Iisus) degrabă în pustie" (Marcu 1,12).

Deci Iisus a mers în pustie din ascultare, „mânat de Duhul Sfânt".

Nu El, de la El, a mers să postească – şi încă până la istovire.

Nu El a chemat ispita. Ea trebuia să vină, ca la tot omul.

Simţi o misiune ? – Împotrivirile te-aşteaptă !

De aceea ai nevoie de post şi rugăciune către Cel Atotputernic, care ţi-a dat misiunea, să o sprijinească. Acestea oţelesc sufletul în faţa adversităţilor, în faţa jertfei.

Cunoaştem pustia Iordanului: Ioan învăţa pe oameni lupta cu ei înşişi, lupta pocăinţei. În pustia Carantaniei, coama unui munte uscat, nu locuiau decât fiarele, vulpile şi şacalii. Aci a venit Iisus. Iar la sfârşitul celor 40 de zile, cu a căror număr s-a numit însăşi pustia, a venit şi fiara cea mare: diavolul.

Fioroasă întâlnire: Iisus şi diavolul: antipozii singurei dialectici ireductibile. Singurii între care e exclusă, din principiu, orice înţelegere sau compromis.

Atunci de ce s-au întâlnit ?

- Ca această neînţelegere absolută între Dumnezeu şi Satana, să devină neînţelegere absolută şi între oameni şi Satana.

Ei s-au mai întâlnit odată, înainte de zidirea omului pe pământ. Atunci a plănuit Lucifer uzurparea lui Dumnezeu: dar cu aceasta „ca fulgerul a căzut din Cer" (Luca 10,18). Pe pământ a găsit omul, prima pereche de oameni, pe care i-a înşelat şi i-a scos din ascultarea lui Dumnezeu în ascultarea sa. I-a scos din starea fericită a contemplaţiei lui Dumnezeu, în nefericirea de-a-l vedea pe el, şi pe ei înşişi goi. I-a aruncat în tragedia cunoaşterii contrazicerii, a cunoaşterii răului, a nefiinţei sau nimicului.

Diavolul ţinuse minte metoda cu care a câştigat la început: îi strecurase omului îndoiala în Dumnezeu.

Cu aceeaşi perfidie se furişează şi acum înaintea lui Iisus, acestui Om nou, care nu venise în lume pe calea poftelor firii şi care, deşi la 30 de ani, nu făcuse nici un păcat. Diavolul veni „ca înger al luminii" să-I propună primul păcat: îndoiala.

De sorţii acestei întâlniri fioroase, a lui Iisus cu Satana, pe câmpul de luptă al acestei lumi, avea să atârne soarta mântuirii omului. Satana, duşmanul lui Dumnezeu, era şi duşmanul omului, căruia îi falsificase orientarea în lume, îl robise şi pe om destinului său decăzut.

„De aceea a venit Iisus în lume, ca să strice lucrările diavolului". „In hoc apparuit Filius Dei ut dissolvat opera Diaboli" (I Ioan 3,8). Acesta e unul din înţelesurile „mântuirii" – izbăvirea de sub tirania diavolului.

El nu putea să nu vină să-şi apere „stăpânirea".

El „trebuia" să facă şi pe Iisus să „cadă" în îndoială de Dumnezeu, în „stăpânirea" sa.

„Dacă eşti tu Fiul lui Dumnezeu" arată-ţi puterea ta şi ieşi din cleştele acesta grozav al foamei, „poruncind pietrelor să se facă pâini".

Propunerea diavolului cuprindea toată perfidia răului: voia să arunce pe Iisus în îndoială de dumnezeirea Sa. Diavolul întindea lui Iisus o dilemă: dacă crezi despre Tine că eşti Fiul lui Dumnezeu, fă pâini din pietre. Dacă nu faci, e semn că Te îndoieşti; dacă nu poţi face e semn că te-a părăsit Dumnezeu, te-a minţit. Dacă vei face, Tu părăseşti pe Dumnezeu şi-ţi grijeşti singur de viaţa Ta. De fapt aceasta şi urmărea

diavolul: nu urmărea să se convingă el că Iisus e Fiul lui Dumnezeu, ci voia să-L compromită pe Iisus, împingându-L prin foamea firii, să facă o minune pentru Sine. Aceasta n-ar mai fi fost o minune pentru iubirea de oameni, ci una pentru iubirea de Sine.

Dar în Iisus nu se află iubirea de Sine. Îndoiala de Dumnezeu nu I-a putut-o strecura în inimă. Iisus nu i-a făcut minunea cerută, deşi putea să facă din pietre nu numai pâini ci şi fii lui Avraam şi putea şi pe el, pe diavolul, să-l încremenească într-o piatră a pustiei.

Dar Iisus n-a venit în pustie în Slava Lui de Dumnezeu, ci în firea smerită a omului, ca în aceasta să bată pe diavolul. Iisus nu avea acum să lichideze pe diavol, ci avea să dezrobească libertatea omului de sub tirania lui, chiar sub focul ispitelor sale şi chiar în condiţia aceasta de oameni, cu fire slăbită de păcat.

Un răspuns totuşi i-a dat Iisus: „Scris este: nu numai cu pâine va trăi omul, ci şi cu tot cuvântul ce vine de la Dumnezeu".

Cel ce ţine în suferinţe neamul omenesc, propunea lui Iisus minunea ieşirii din suferinţă.

O propunere la aparenţă raţională.

Acestei „raţiuni" perfide Iisus îi răspunde cu „Scris este", îi răspunde cu Revelaţia.

Vicleanul ia şi el Scriptura. Căci dacă n-a isprăvit nimic cu acul îndoielii, încearcă o săgeată mai ascuţită: ispitirea de Dumnezeu: verificarea concretă a Scripturilor: altă îndoială ! „Dacă eşti Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos de pe aripa Templului, că «scris este»: Îngerilor Săi va porunci să Te sprijinească, să nu loveşti piciorul Tău de piatră".

Dar capătă răspunsul categoric: „Şi iarăşi «scris este»: ispitirea de Dumnezeu e interzisă !" – Până aci cu îndoiala, – această „virtute" a raţiunii.

Nu-i mai rămânea diavolului decât legitimarea nebuniei sale: cumpărarea lui Iisus. Deci, de pe vârful unui munte înalt I-a arătat, într-o clipită, toată strălucirea împărăţiilor pământului, – toată slava lor deşartă, toată minciuna lui îmbrăcată în trufie –: „Toată Ţi-o dau Ţie, închină-Te mie !"

Diavolul credea (şi crede nebuneşte) că de la căderea lui pe pământ şi mai ales de la căderea omului în „lumea" aceasta a lui, lumea

aceasta e a lui. Acum făcea marea concesiune: voia să i-o dea lui Iisus. – „Şi aşa ai venit să mi-o iei. Închină-Te mie şi Ţi-o dau".

Trufia dă lumea (deşi era o danie mincinoasă şi perfidă) numai să rămână ea deasupra.

Iisus îi răspunde diavolului că cere o închinare interzisă: „Singur lui Dumnezeu se cade să I te închini".

„Înapoia Mea satano !"

Atunci i-a simţit Satana puterea dumnezeiască, căreia a trebuit irezistibil să se supună şi să se plece.

Şi a plecat Satana „până la o vreme"; până când, prin oamenii robiţi de el şi slugi ale sale, L-au dus pe Iisus în a doua pustie fioroasă: dealul Golgotei şi i-au spus aceleaşi cuvinte ale începătorului răutăţii: „Dacă eşti Tu Fiul lui Dumnezeu, pogoară-Te de pe cruce şi vom crede în Tine !" (Matei 27,40)

Răspunsul lui Iisus a fost Învierea. Dar pentru ei nici acesta nu era răspuns fiindcă ei nu erau fiii învierii, ci fiii diavolului

*

Diavolul a fost luat de unii drept delegat al raţiunii, care cere lui Dumnezeu evidenţe. Iisus i-a refuzat diavolului orice dovadă a dumnezeirii Sale.

A concede diavolului delegaţia raţiunii, „a celui mai înalt for omenesc", înseamnează a nu fi departe de raţionamentul demonic: a-ţi încredinţa raţiunea diavolului şi nu lui Dumnezeu, înseamnează a lua locul diavolului împotriva lui Iisus.

Orice răspuns ar fi dat Iisus, altul decât a dat, nu dovedea diavolului nimic. De aceea nu i-a răspuns.

Aceasta e raţiunea divină.

„Raţiunea" demonică cere lui Dumnezeu „dovezi".

Raţiunea divină rămâne în certitudine, în atârnare şi închinare de Dumnezeu.

*

De atunci aceste două raţiuni se luptă în pustia fiecărei vieţi omeneşti. Dacă eşti om şi vrei „dovezi" trebuie să te lupţi cu Dumnezeu, ca într-o noapte, Iacov.

Vai de tine de vei învinge tu pe Dumnezeu:

Vei constata pe câmpul tău de luptă că învingătorul a fost diavolul, moartea.

Iată ce a „câştigat" Iuda.

Prislop,
5.II.950; 24.III.50

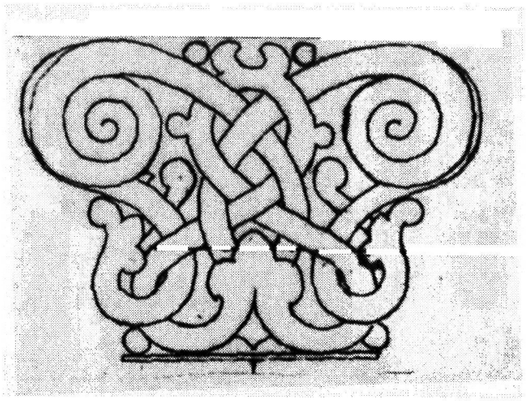

ÎN DUMINECA ORTODOXIEI

- 133 -

Sunt doi Toma în viaţa lui Iisus. Unul e Natanail la începutul activităţii Mântuitorului; iar al doilea e Toma la sfârşitul ei. Primul îl recunoaşte Împăratul lui Israel şi Fiul lui Dumnezeu. Al doilea îl recunoaşte Domnul său şi Dumnezeul său.

Natanail recunoaşte în Iisus persoana ideală a lui Mesia.

Iisus se numeşte pe sine Fiul Omului, adică omul aşa cum îl gândise Dumnezeu la început, – omul pe care trebuie să-l ajungem.

Natanail recunoscu în Iisus icoana omului !

*

Precum la început Iisus era ţinta lui Israel, pe care-l aşteptau ca pe ultima nădejde a unui popor oropsit, aşa acum Iisus este aşteptarea istoriei. Relele pe pământ aşa de mult vor strânge oamenii, încât nu mai rămâne istoriei altă soluţie decât sfârşitul ei.

Cei ce-L aşteaptă pe Iisus, aceştia se poartă în istorie ca El.

Pentru scurtarea suferinţelor lor – fiindcă nu poţi fi în lume şi să crezi în Dumnezeu fără să fii prigonit ca El – pentru aceia zice Sfântul Pavel, aşa să vă purtaţi, răbdând cu credinţă şi **grăbind** venirea Domnului.

O trăire a vieţii lui Iisus, a primejdiilor la câte te expune aceasta, grăbeşte sfârşitul.

*

În veacul al VIII-lea al erei creştine a fost, printre altele, o mare luptă pentru icoane. A trebuit un sobor ecumenic, ultimul sobor, al VII-lea, să apere cinstirea sfintelor icoane. Atunci erau iudeii care pârau icoanele la împăraţi, precum că sunt chipuri cioplite şi închinare la lemne. Deşi atunci s-a pus capăt răutăţii şi multe veacuri icoanele au fost în cinste, astăzi iarăşi li se găseşte vină. Atunci li se zicea că-s o

închinare greşită lui Dumnezeu. Azi vina lor e că amintesc de Dumnezeu.

Dar mai e o icoană în primejdie: icoana lui Iisus, pe care o avem în noi în fiecare; – căci de la Botez fiecare suntem destinaţi să fim o icoană a lui Iisus. Împotriva acestei icoane a lui Iisus în om, se dă azi o luptă mai vrăjmaşă ca odinioară împotriva sfintelor icoane.

Se dă o luptă împotriva icoanei omului !
- Unde-i sunt apărătorii !?

*

Prislop, 26.II.50 — Dumineca I-a din post — Ioan 1,43-51

NEBIRUITELE ARME
POSTUL ŞI RUGĂCIUNEA
- 134 -

Pocăinţa ninivitenilor e o pocăinţă cu răsunet.

Mai aveau 40 de zile şi-i aştepta soarta Sodomei. Iona proorocul a fost forţat să se ducă să le spună, să se pocăiască, altfel peste 40 de zile toţi vor pieri. Cetatea era păgână, Iona evreu. Pântecele chitului şi fundul adâncului l-au făcut să treacă peste îndoielile sale misionare şi astfel să dea lumii, pentru toate veacurile sale, acest model de rugăciune şi post care, în ultimele zile dinaintea dezastrului, au schimbat osânda morţii înfricoşate, în model de ascultare de Dumnezeu.

Fărădelegile puternicei cetăţi ajunseseră până la Cer. Iona le vesteşte pieirea: „Mai sunt 40 de zile şi Ninive va fi pierdută !"

„Atunci ninivitenii, ne spune Scriptura, au crezut în Dumnezeu, au ţinut post şi s-au îmbrăcat în sac, de la cei mai mari până la cei mai mici." A ajuns vestea până la împăratul Ninivei. Acesta s-a sculat de pe tronul său, şi-a lepădat veşmântul împărătesc, s-a acoperit cu sac şi s-a culcat în cenuşă. A trimis crainici în cetate să dea ordin împărătesc: „Oamenii, ca şi dobitoacele, vitele mari ca şi cele mici să nu mănânce nimic, să nu pască şi să nu bea apă. Iar oamenii să se îmbrace în sac şi către Dumnezeu să strige din toată puterea, şi fiecare cu pocăinţă să se întoarcă de la calea lui cea rea şi mâinile lui să nu mai săvârşească fapte silnice. Cine ştie, poate că Domnul iarăşi se va îndura şi va opri în loc iuţimea mâniei Lui, ca să nu mai pierim !" (Iona 3,5-9).

Tâlcuirea cea mai bună a acestei pocăinţe colective o dă sfântul Ioan Gurădeaur, zicând: „Era ciudat să vezi cum sacul se bucură de mai multă trecere ca purpura. Căci ceea ce n-a putut face porfira a izbutit sacul, ce n-a putut duce la bun sfârşit coroana, a izbutit cenuşa. Căci beţia şi lăcomia au zguduit cetatea şi era să o dărâme; iar postul a pus-o în picioare când se clătina şi era gata să cadă" (Sfântul Ioan Gurădeaur, „Despre pocăinţă", Sibiu, 1938, p. 49).

În faţa marelui Babilon al lumii moderne mai sunt numai două zile: O zi de milostivire „Astăzi" (Evrei 3,7,13), şi „o zi a mâniei" lui Dumnezeu (Isaia 61,2) – ziua judecăţii de pe urmă, care poate fi mâine.

Prislop,
19.II.950. Matei 6,14-21

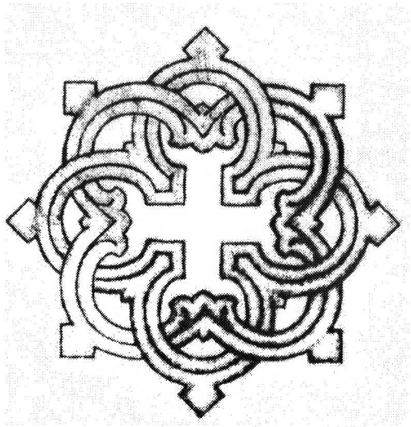

LEPĂDAREA DE SINE

- 135 -

Este în noi o mică – uneori chiar mare – contrazicere.

Este duhul iubirii de sine care jertfeşte oamenii şi duhul jertfirii de sine pentru iubirea de oameni.

Amândouă vor să ne menţină în viaţă; decât că duhul iubirii de sine vrea să ne menţină în viaţa aceasta pământească, de cele mai multe ori prea stricată şi plină de păcat; pe când duhul jertfirii de sine caută să ne câştige viaţa cea fără de sfârşit şi cu desăvârşire sfântă. E o mică vrajbă în noi: între vremelnicie şi veşnicie, între sfinţenie şi păcat, între Dumnezeu şi diavol.

Sunt două conştiinţe în noi, care, fiecare caută să câştige stăpânire asupra celeilalte: „conştiinţa eului" şi „conştiinţa religioasă" propriu-zisă. O conştiinţă că totul eşti tu şi faci ce vrei tu, nu atârni de nimeni, şi conştiinţa că atârni de Dumnezeu. Acestei situaţii de vrajbă îi zice Dumnezeu: „Cela ce voieşte să vină după Mine, să se lapede de sine, să-şi ia crucea sa în fiecare zi şi să-Mi urmeze Mie"

Nu poţi urma pe Dumnezeu urmându-ţi ţie. Trebuie să alegi între tine şi Dumnezeu. E o alegere care te poate pierde; dar tocmai această pierdere pentru Dumnezeu te câştigă. Alegerea aceasta „dacă vrei" e darul libertăţii cu care a cinstit Dumnezeu pe om, făcând şi de el atârnătoare mântuirea sa. Primul care a adus ştirea, i-a făcut conştienţi pe oameni de libertatea lor, este creştinismul. Libertatea este un excepţional de mare dar, însă, pentru cine se iubeşte numai pe sine, e tot aşa de mare primejdie. Iubitorul de sine îşi înclină libertatea spre fărădelegi, la care ajunge rob şi din om neom.

Libertatea îşi câştigă însă valoarea de mântuire numai dacă trece prin jertfă. Jertfa acelei iubiri de sine e vama ei de verificare. Liber ajunge numai cel ce se leapădă de toate şi în primul rând de sine. Ucenicii lui Iisus sunt oameni liberi.

Libertatea aceasta presupune o austeritate a vieţii.

În împărăția religiei, libertatea nu e un concept abstract, ca în câmpul cunoaşterii în general, aci ea e o structură a omului devenit spiritual, străbătut de adevăr, încă din veacul acesta. Unul ca acesta, chiar de-ar tăcea, mărturiseşte înaintea oamenilor pe Iisus, Cel ce l-a făcut liber.

Aceasta e ceea ce urmăreşte Iisus, când ne cheamă să-I fim ucenici, începând de la libertate !

Prislop, Dumineca a III-a a postului
12.III.50 Marcu 8,34-38

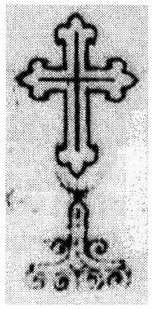

RUGĂCIUNI NEPOTRIVITE

- 136 -

E de neînchipuit cât e de mare nepotrivirea între ce cer oamenii lui Dumnezeu şi între ce cere Dumnezeu oamenilor. Sau, mai bine zis, nu e potrivire deloc între ce cer oamenii de la Dumnezeu şi ce-ar dori Dumnezeu să ceară oamenii. Evanghelia de astăzi e un model de decepții de amândouă părțile. În vreme ce Iisus le prevestea ucenicilor apropierea pătimirii Sale în Ierusalim, cu amănunte, ca atunci când le vor vedea să nu cadă pradă deznădejdii, ei, doi dintre ei, îi cer lui Iisus ranguri de primi-miniştri (primii de-a dreapta şi de-a stânga Împăratului).

De atunci au trecut aproape 2000 de ani, dar aceleaşi, şi mai nepotrivite cereri se aud şi astăzi: Cutare se roagă lui Dumnezeu să câştige un serviciu; cutare, să i se descopere hoții; unul, să i se risipească duşmanii; altul să câştige la loterie; una, să despartă Dumnezeu pe cutare de la cutare; altcineva, de la țară, să nu i se mai împungă vitele; iar un şcolar să reuşească la examene...

Lucruri pământeşti, trecătoare, nimicuri.

Sunt însă unii care-I cer lui Dumnezeu socoteală de cum conduce lumea. Aceştia vor să asculte Dumnezeu de ei. – Altă nesocoteală. Alții nu-I cer nimic; ba chiar Îi cer să tacă: să nu existe în fața lor !

- Altă socoteală de dat la reparat.

Oamenii, fiecare în felul lor, cer lui Dumnezeu lucruri potrivite cu icoana – concepția – ce şi-o fac despre Dumnezeu. Apostolii, fiindcă-L doreau Împărat pe pământ, Îi cer posturi înalte în Împărăție; săracii Îl văd pe Dumnezeu ca pe un bogat şi-I cer unele ca acestea, etc. Dumnezeu e văzut prin „patimile" şi „pătimirile" lor, ca prin nişte ochelari colorați, şi-I cer să le scutească patimile de pătimiri, – ori El e altfel. Cred că cea mai deformată ființă din capul oamenilor a ajuns Dumnezeu.

Dar ce ne cere Dumnezeu nouă ? Ce-ar dori să cerem ?

Să fim ca Iisus; în care S-a îmbrăcat El, dându-ni-se model şi viaţă. Dumnezeu pune apăsul pe „a fi", noi pe „a avea". De aceea noi înaintea lui Dumnezeu mereu suntem în trista situaţie de cerşetori, pe când de fapt trebuie să fim în situaţia de fii.

Deci chiar aşa rău stând lucrurile, să-L cerem pe Iisus, Omul care să ne înveţe să fim, deocamdată oameni, şi pe urmă fii.

Prislop, 26.III.50 — Dumineca a V-a din post — Marcu 10,33-45

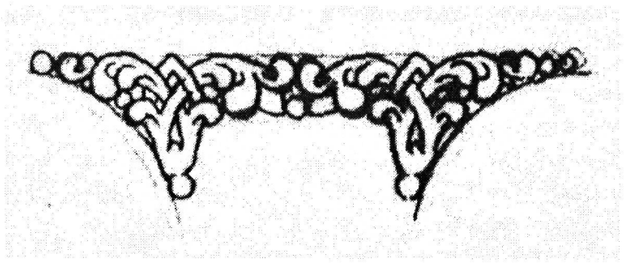

PAHARUL ŞI BOTEZUL

- 137 -

Cei doi ucenici doreau ranguri în Împărăţia lui Dumnezeu.

Ei nu ştiau prin câtă umilire avea să treacă Însuşi Împăratul până „să intre în slava Sa". Drept aceea Iisus îi întreabă: „Putea-veţi bea paharul pe care Eu îl beau şi putea-vă-veţi boteza cu botezul cu care Eu Mă botez ?"

Şi nedându-şi seama, au răspuns ucenicii, naiv: „putem".

Răspunsul a fost totuşi confirmat profetic de Iisus, căci de fapt soarta viitoare a ucenicilor în lume aşa a şi fost: numai pahar de suferinţe şi botez de mucenici.

*

Tâlcuind cuvintele acestea ale lui Iisus, prin cele întâmplate, nu după multe zile, înţelegem că paharul pe care avea Iisus să-l bea era mai amar decât cupa cu cucută pe care atenienii o deteră lui Socrate.

În paharul lui Iisus erau adunate toate fărădelegile oamenilor, care odinioară dezlănţuiseră potopul, toată scârnăvia păcatului şi toată văpaia de ură împotriva vieţii Sale, împotriva lui Dumnezeu. Tot sângele spurcat – puterea dracilor – care curgea prin oameni, I s-a turnat în potir ca să-l bea Iisus, singurul Om fără prihană. (Şi când se umple paharul fărădelegilor trebuie să se găsească cineva să-l bea, căci altfel se varsă şi, sau se potoape pământul sau se aprinde şi-i vine sfârşitul.)

Fierea şi oţetul, puse-ntr-un burete, sunt nimica faţă de paharul fărădelegilor omeneşti, pe care a trebuit Iisus să le bea cu Sfânt Sufletul şi Trupul Său şi să se „facă pentru noi păcat" (II Corinteni 5,21) şi să ia El, nevinovatul, pedeapsa păcatului de la Dumnezeu, ca să ne câştige cu aceasta şi răscumpărarea sau mântuirea.

Sfântul Său Trup era un potir văzut, dar pe care erau acum încărcate toate fărădelegile omului şi băute, nu din înclinarea voinţei

spre vreo fărădelege, ci din nesfârşita iubire de oameni de-a-i izbăvi de păcat. Aceasta era cea mai înfricoşată încercare a iubirii.

A urmat pedeapsa ei; întâi de la oameni: toată mucenia crucii, pe care ura a răstignit iubirea.

Iubirea de oameni nu s-a frânt pe cruce.

Acesta era botezul; botezul sângelui.

A venit apoi şi cea mai grea încercare cu putinţă, părăsirea lui Dumnezeu:

Iubirea lui Iisus de Dumnezeu nu s-a stins nici pe crucea părăsirii. S-a întunecat şi soarele şi s-a zguduit şi pământul la această înfricoşată osândă. Acesta era botezul spiritului, – întrucât în Iisus era şi suflet omenesc adevărat.

Iisus, din iubirea de oameni, luase asupră-Şi toată povara păcatului, – care printr-un om a intrat în lume –, şi astfel Fiul Omului s-a făcut ţintă a urgiei divine, cea asupra păcatului, care lovea de moarte şi persoana omenească ce şi-l asumase, dar izbăvea pe ceilalţi oameni de aceeaşi osândă şi urgie.

Acum, din sfântul Său Potir: jertfa de pe cruce, ne-a izvorât nouă „Sângele cel curs prin milostivire din coasta Sa", sângele cel dătător de viaţă al Sfintei Împărtăşanii.

Acesta-i darul ce ne-a dat Iisus în schimbul paharului ce i L-au dat oamenii; schimb care să ne hotărască şi pe noi să ne schimbăm. Darul acesta al Sfintei Împărtăşanii să ne hotărască odată pentru totdeauna să nu mai băgăm noi fărădelegi în Potirul lui Iisus.

„Nu ştiţi că nu mai sunteţi ai voştri ? Că aţi fost răscumpăraţi ?"

Paharul şi Botezul Domnului, pe care El ni le-a întors în binecuvântarea Sfintei Împărtăşanii ar fi bine să ne întipărească în minte întrebarea care să ne însoţească înainte de toate faptele noastre:

„Oare ce-ar face Iisus, acum, în locul meu ?"

De ne va urmări pretutindeni întrebarea asta: „Ce-ar face Iisus în locul meu ?" cred că nu I-am mai băga atâtea fărădelegi în pahar !

*

* *

Tâlcuirea sfântului Maxim Mărturisitorul:

„Prin «Botezul Domnului» se înţeleg toate ostenelele noastre de bună voie pentru virtute. Acestea şterg petele de pe conştiinţă şi omoară înclinările noastre spre lumea simţurilor.

Prin «Paharul Domnului» se înţeleg toate încercările fără de voie, care ne vin asupra în răstimpuri de strâmtorare, pentru că stăm în slujba adevărului. Răbdând acestea punem dorul după Dumnezeu mai presus de viaţă.

Deosebirea dintre pahar şi botez este aceasta că botezul omoară aplecarea voinţei spre plăcerile vieţii, de dragul virtuţii; iar paharul convinge pe credincioşi să pună adevărul mai presus şi de viaţă.

Paharul e înainte de botez, pentru că virtutea e pentru adevăr, iar nu adevărul pentru virtute.

De aceea, cel ce cultivă virtutea, având în vedere adevărul, scapă de săgeţile slavei deşarte; pe când cel ce urmăreşte virtutea ca scop al vieţii, chiar câştigându-o o face culcuş părerii de sine şi e rănit de slava deşartă" (Filocalia vol. III, pp. 114-115).

*

O viaţă cu totul dezinteresată în slujba lui Dumnezeu – căci El e Adevărul –, cu cât ne aduce mai grele amărăciuni şi stridenţe cu viaţa decăzută a lumii, cu atât ne apără mai bine câştigul ce ni-l va da Dumnezeu, în slavă adevărată, „la zidirea din nou a lumii" (Matei 19,28).

Prislop,
27.III.50. Marcu 10,33-45.

„CINE POATE SĂ SE MÂNTUIASCĂ ?"

(Matei 18,25)

Acela care se va putea lepăda de sine, care va birui "lumea" şi va putea călca peste toată puterea satanei; acela se va mântui. Dar acestea toate se pot numai întru Hristos Iisus, căci mai mare este Cel ce este întru voi, decât cel ce este în lume. Când însă iubirea de sine devine ea cale de urmat, adică egoismul devine normativ de viaţă, acesta poate creşte şi creşte până la lepădarea de Dumnezeu, şi omul se descumpăneşte la minte. Orice egoist e, în străfunduri, un antihrist. Dacă însă lepădarea de sine – prima condiţie a urmării lui Hristos – a devenit, ea în noi, o realitate statornică, cunoaştem aceasta când vedem, cu bucurie, că nu mai avem vrăjmaşi, că putem face bine celor ce ne fac nouă rău, că putem iubi pe cei ce ne urăsc, că putem ierta din inimă pe cei ce ne greşesc, cu alte cuvinte că ne menţinem în creştinism. Acesta-i numai primul pas peste puterea satanei. Am ascultat de Domnul Hristos şi nu de el, "domnul" veacului acestuia, "nesupunere" egală cu declaraţia de război. Şi vai de cine n-a învăţat războiul nevăzut. Nici supraapreciere că duce la obsesie, nici subestimare, că devine nepăsare.

Iată temeiul sf. Simeon Noul Teolog: "Fiecare dintre noi trebuie să cunoască pe Dumnezeu, pe sine însuşi şi pe demoni... pe demoni pentru că ei sunt de fapt vrăjmaşii noştri tăinuiţi şi pentru că ei luptă împotriva noastră prin mijlocirea noastră însăşi." Cu minţi curate, luminate de Duhul Sfânt şi întărite de Adevăr, cu virtuţi ale voinţei asupra firii, flăcări ale dragostei de Dumnezeu şi de oameni, mai adevărat zis: flăcări ale iubirii divine revărsate spre lume, prin smerită inima omenească, însuşiri acoperite cu o "prăpastie de smerenie" – virtuţi de integrare în creştinism –, cu de aceştia numai se războieşte satana, pentru că de "vederea" lor, care-l arde, nu mai are cum să se ascundă. Pe noi, "creştinii cu numele" nici măcar nu ne trezeşte din "somn". Cu noi, se luptă patimile noastre.

Mântuirea este Darul Mântuitorului care întâmpină nevoinţa omului. Dar aceasta, oricât de mare ar fi, nu poate "merita" sau "cumpăra" Darul. La sfârşit, după Învierea cea de obşte, cununa biruinţei definitive asupra răului şi morţii, o vor primi toţi cei ce au ostenit pe pământ pentru Adevăr. Asemănarea cu care a fost omul zidit, acum va străluci în toţi fiii lui Dumnezeu, când El va fi totul în toţi. Mântuirea este îndumnezeirea. Totul plecase de pe pământ, de la un "amănunt": lepădarea de sine, sau iubirea de sine... două direcţii ale unui... cuvânt.

*

(Text inedit aflat între manuscrisele Părintelui Arsenie de la Aşezământul monahal de la Sinaia, pe care am socotit de cuviinţă să-l rânduim ca pe o sinteză şi concluzie a cuvintelor duhovniceşti ale Sfinţiei Sale, publicate în acest volum.)

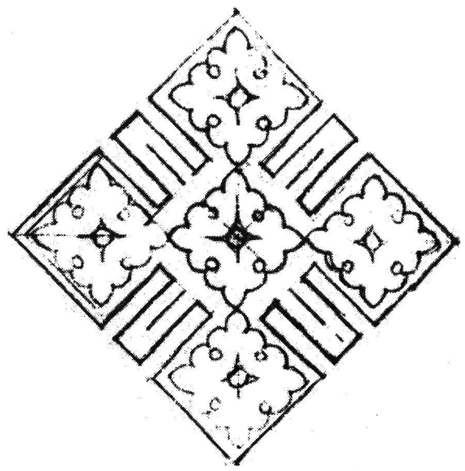

CUPRINSUL

I. Precuvântare 5
1. Tânărul bogat 9
2. Mânaţi mai adânc 12
3. O întrebare iubirii 14
4. Ziua Crucii 16
5. Oameni care au lăsat totul 18
6. Sfântul Vasile 20
7. Zacheu vameşul 25
8. Cananeanca 26
9. Vameşul şi fariseul 28
10. Fiul risipitor 31
11. Evanghelia Judecăţii 34
12. Lumina de pe munte 41
13. Chemări la apostolie 46
14. Tămăduirea şi iertarea 55
15. Buna-Vestire 60
16. Marele examen 64
17. Surzii şi muţii 72
18. Maria Egipteanca 74
19. Floriile 77
20. Moartea care dobândeşte Învierea 79
21. Cuvântarea despre ploaie 83
22. Mironosiţele 88
23. Orbul din naştere 92
24. Cunoaşterea de Dumnezeu 97
25. Unde mai sunt limbile de foc ? 99
26. Credinţa sutaşului 101
27. Proorocul de foc 103
28. Iisus şi slăbănogul 105
29. Hulitorii şi mărturisitorii 107
30. Schimbarea la faţă 109
31. Iisus pe mare 113
32. Maica Domnului 121
33. Lucrători ucigaşi, vie sălbatecă 123
34. Viaţă şi viaţă veşnică 124

Cuprinsul

1. Tinărul bogat ..... 1.
2. Mângâi mai adânc .... 3.
3. O întrebare tâlcuită ..... 5.
4. Zina Crucii ..... 7.
5. Oameni care au căzut foarte ..... 9.
6. Sfântul Dimitrie. 11.
7. Zaheu vameşul. 16.
8. Cananeanca. 17.
9. Vameşul şi fariseul. 19.
10. Fiul risipitor. ..... 22.
11. Evanghelia Judecăţii. 25.
12. Cununa de pe mormânt. 31.
13. Chemării la apostolie. 36.
14. Tatăl Duhului şi Iertarea. 45.
15. Bucuria Învierii ..... 49.
16. Mărgele aruncate. 53.
17. Şerpi şi muşte. 61.
18. Maria Egipteanca. 63.
19. Florile. 66.
20. Mărturia care răscumpără Învierea ..... 68.
21. Cunoaşterea despre planeta. 72.
22. Ultimatumurile. 77.
23. Orbul din naştere. 78.
24. Cununa de Duminecă. 83.
25. Unde mai sunt limbile de foc ? ..... 85.
26. Credinţa mântuitoare. 87.
27. Proorocul de foc. 89.
28. Dinte şi răbdătorul. 91.
29. Bulisovii şi mărturisitorii. 93.
30. Schimbarea la faţă ..... 95.
31. Dinte pe mare. 99.
32. Mulţa Duminicii 106.
33. Lucrătorii ucigaşi, vie răzbunare. 108.
34. Vinul şi otul veşniciei. 109.
35. Porunca desăvârşirii ..... 111.

35. Porunca desăvârşirii 126
36. Osândirea iertării 129
37. Dincolo de chip 130
38. Suprafaţă şi adânc 132
39. Cine e Iisus ? 134
40. Două socoteli 136
41. Omul, dumnezeul fără vreme 138
42. Semănătorul Cerului 140
43. Semănătorul 142
44. Întrebarea întrebărilor.....144
45. Asceza raţiunii 145
46. Amărăciune divină 147
47. Vârstele libertăţii 149
48. Mieii, misionari între lupi 151
49. Smerenie romană.....153
50. Bogatul şi săracul 154
51. Copii înţelepţi şi înţelepţii fără sens 158
52. Un ideal în rugăciune 160
53. Cereri cu tâlc 162
54. Sfântul mucenic Dimitrie 164
55. Victorii fără victorii 165
56. Războiul nevăzut 166
57. Rostul încercărilor 168
58. Duhurile rele. Gadarenii şi sufletul 170
59. Semnul lui Iona 174
60. Iisus în faţa prejudecăţilor 175
61. Conflict declarat 177
62. Făţărnicia şi răspundere.....178
63. În faţa haosului 180
64. Cei mai bogaţi săraci 181
65. O minune furată 182
66. „Râdeau de Iisus” 183
67. Crinii pustiei 184
68. În ierarhia răspunderilor 186
69. Ultimul motiv 188
70. Dincolo de întâmplări 189
71. Ucigaşa Cetate.....191

36. Osândirea iertării. 113.
37. Dincolo de chip. 114.
38. Suprafață și adânc. 115.
39. Cine e Iisus? 116.
40. Două socoteli ..... 117.
41. Omul, dumnezeul fără vreme. 118.
42. Semănătorul Cerului. 119.
43. Semănătorul. 120.
44. Întrebarea întrebărilor. 122.
45. Aceasta rațiunii. ..... 123.
46. Amărăciune divină. 124.
47. Vârstele libertății. 125.
48. Mieii, misionari între lupi. 126.
49. Smerenia romană. 127.
50. Bogatul și săracul. ..... 128.
51. Copii înțelepți și înțelepții fără sens. 132.
52. Un ideal în rugăciune. 133.
53. Cereri cu tâlc. 134.
54. Sf. Mucenic Dimitrie 135.
55. Victorii fără victorii ..... 136.
56. Războiul nevăzut. 137.
57 Rostul încercărilor. 139.
58. Duhurile rele. Cadaverii și suflatul. 141.
59 Semnul lui Iona. 144.
60 Iisus în fața prejudecăților ..... 145.
61. Conflict declarat. 147.
62. Fățărnicie și răspundere 148.
63. În fața haosului. 149.
64. Cei mai bogați săraci. 150.
65. O minune furată. ..... 151.
66. „Rădeau de Iisus" 152.
67 Crinii pustiei. 153.
68 În ierarhia răspunderilor. 154.
69 Ultimul motiv 155.
70. Dincolo de întâmplări ..... 156.
71. Ucigașa Cotate. 158.
72. Vieți năruite și sfinți. 159.
73 Samarineanul. 160.
74. Răsplata în lumina. 161.
75. Condițiile uceniciei. ..... 162.

72. Vieți năruite şi sfinți 193
73. Samarineanul.....195
74. Răsplata în lumină 197
75. Condițiile uceniciei 198
76. „Prietenul păcătoşilor" 199
77. Iconomul nedrept 200
78. Era creştină 202
79. Respinşi, chemați şi trimişi 203
80. Cuvinte interzise.....205
81. Împărăția nevăzută 207
82. Nebunii 209
83. Nemărginita iubire 212
84. Sfințenie 214
85. În conflict cu idealul 215
86. Talanții Împărăției 217
87. Bucuriile lui Iisus 219
88. Semne de sfârşit de Sâmbătă 221
89. Tristețea Împăratului 224
90. Ocuparea Templului din Ierusalim 226
91. Dilema din Templu 228
92. Piatra unghiulară 230
93. Ispititorii cu dajdia 233
94. Țara de obârşie 235
95. Haina de nuntă şi sfatul din iad 237
96. Istoria chemărilor 242
97. Fiii Învierii 245
98. Taina răbdării 247
99. Sfântul Ierarh Nicolae 249
100. Măsurile vremilor.....252
101. Siguranța absolută 254
102. „Marele" Iuda 256
103. Împărăția aruncată 259
104. Pedeapsa cu lepră 261
105. Neam fără semn 264
106. O minune cu anevoie 266
107. „Cearta" lui Iisus cu Petru.....268
108. Taina lui Ilie şi Ioan 271

76. „Prietenul păcătoşilor" 163.
77. Iconomul nedrept. 164.
78. Era creştină. 165.
79. Respinşi, chemaţi şi trimis. 166.
80. Cuvinte interzise ..... 167.
81. Împărăţia nevăzută 168.
82. Nebunii 170.
83. Nemărginita iubire. 172.
84. Sfinţenie. 173.
85. În conflict cu idealul ..... 174.
86. Ţalanţii Împărăţiei 175.
87 Bucuriile lui Iisus. 177.
88. Semne de sfârşit de tâmbătă. 178.
89. Tristeţea Împăratului. 180.
90 Ocuparea Templului din Ierusalim..... 182.
91. Dilema din Templu. 184.
92. Piatra unghiulară. 185.
93. Ispititorii cu Dajdia.. 187.
94. Taru de obârşie 188.
95. Haina de nuntă şi sfatul din iad.... 190
96. Istoria chemărilor. 194.
97. Fiii luvierii. 196.
98 Taina răbdării. 198.
99. Sfântul Ierarh Nicolae. 200.
100. Măsurile vremilor. ..... 202.
101. Siguranţa absolută. 204.
102 „Marele" Iuda. 206.
103. Împărăţia aruncată. 208.
104. Pedeapsa cu lepră. 210.
105 Neam fără semn ..... 212.
106 O minune cu anevoie. 213.
107 „Cearta" lui Iisus cu Petru. 214.
108 Taina lui Ilie şi Ioan. 216.
109. Împărăţia copiilor. 219.
110. Steaua Destinului. ..... 220.
111. O privire în Rai. 223.
112. O descoperire în vis. 224.
113. Tânărul bogat. 226.
114. Smintelele, focul şi sarea. 227.
115. Căsătoria. ..... 228.

109. Împărăţia copiilor 274
110. Steaua Destinului 276
111. O privire în Rai 280
112. O descoperire în vis 282
113. Tânărul bogat 284
114. Smintelele, focul şi sarea 286
115. Căsătoria 288
116. „S-a supărat Iisus" 290
117. Tânărul bogat 292
118. Întrebarea întrebărilor 293
119. Viaţa de încercare 295
120. Un Om nou se naşte 296
121. Pribegia Copilului 301
122. Ştefan, mucenicul evidenţei 303
123. Credinţa orbilor 306
124. Un grăunte de credinţă 308
125. Ca de la sine înţeles 310
126. Iisus ? – Necunoscut 312
127. Evanghelia Samarinencii 314
128. Un destin înţeles 317
129. „Nu eşti **prea** departe de Împărăţie" 321
130. Botezul lui Iisus 323
131. Ioan, capătul proorocilor.....326
132. În pustia Carantaniei 328
133. În Dumineca Ortodoxiei 333
134. Nebiruitele arme 335
135. Lepădarea de sine 337
136. Rugăciuni nepotrivite 339
137. Paharul şi Botezul 341
138.
139.
140.
„Cine poate să se mântuiască" 344

116. „Ia aparat Isus". 229.
117. Tinărul bogat. 230.
118. Intrebarea întrebărilor. 231.
119. Viața de încercare. 233.
120. Un Om nou se naște. . . . . 234.
121. Pribegia copilului. 238.
122. Ștefan, mucenicul evidenței. 240.
123. Credința orbilor. 242.
124. Un grăunte de credințe. 243.
125. Ca dela sine înțeles. . . . . 245.
126. Isus ? - Necunoscut. 246.
127. Evanghelia Samarinoneii. 247.
128. Un destin înțeles. 249.
129. „Nu ești prea departe de Împărăție." 252.
130. Ioan, capatul proorocilor. . . . . 256.
131. Botezul lui Isus. 254.
132. In pustia Caraulaniei. 254.
133. In Duminica ortodoxiei. 261.
134. Nebirnitele arme. 262.
135. Cepădarea de sine. . . . . 263.
136. Rugăciuni nepotrivite. 264.
137. Paharul și Botezul. 265.
138.
139.
140.